Innen és túl
Versek az Isten-kereső emberről

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a http://www.ppek.hu internetes címet.

Impresszum

Innen és túl
Versek az Isten-kereső emberről

Vigilia könyvek

Alapította Possonyi László
1935

Sorozatszerkesztő
Lukács László

Dékány Endre és Rónay László
közreműködésével válogatta, szerkesztette és bevezetővel ellátta
Lukács László

A kísérő tanulmány
Sőtér István munkája

A borítón Borsos Miklós grafikája:
Jónás imája

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv három kiadásban jelent meg Budapesten, a Vigilia Kiadó gondozásában, az ISBN 963 02 3063 3 azonosítóval (1984-ben, 1990-ben és végül 2005-ben). Az elektronikus változat a Vigilia Kiadó engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Vigilia Kiadóé.

A könyvet Kreschka Károly vitte számítógépbe.

Tartalomjegyzék

Impresszum 2
Tartalomjegyzék 3
Előszó 17
Az Innen és Túl költészete 19
Áttekintés 24
Felemás érzések közt 25
Ha a kezem kinyújtom 25
Juhász Gyula: Béke 25
Pilinszky János: Találkozások 25
Rónay György: Jelenlét 25
Takáts Gyula: Ott vagy 26
Devecseri Gábor: Akárhogy is 26
Rákos Sándor: Üzenet 26
Képes Géza: Előszó 26
Horváth Elemér: Ahol Trakt aludt 27
Babits Mihály: Esti kérdés 27
Szabó Lőrinc: Materializmus 28
Takáts Gyula: Megnyitni azt is 29
Káldi János: Hogyan fejthetné meg 30
Sárközi György: Ész és szív 30
Kalász Márton: Mindenütt még ily falba ütközöm 31
Mezei András: Fogadalom 31
Szabó Lőrinc: Valami örök 31
Szabó Lőrinc: Misztikus hódolat 32
Kovács Gábor: Majd fúj a szél 32
Fáy Ferenc: Napraforgó 33
Veress Miklós: Szalmaszál 34
Szabó Magda: Valóban 34
Beney Zsuzsa: Sírfelirat 34
Hervay Gizella: Itt 34
Dsida Jenő: Az utcaseprő 35
Parancs János: Mégis 35
Pilinszky János: Elég 36
Takáts Gyula: A régi pálya 36
Babits Mihály: Ádáz kutyám 37
Határ Győző: Az Ő szent tenyerében 37
Vas István: Nemértett azonosulás 38
Pilinszky János: Metronóm 39
Orbán Ottó: Auld Lang Syne 39
Sárközi György: Az ismeretlen világ 40
Juhász Ferenc: Akinek szívére fújt az Isten 40
Illyés Gyula: Küzködöm… 40
Rónay György: Szerápion-legendák 41
Pilinszky János: Milyen felemás 47
Orbán Ottó: Félúton 47
Bárdosi Németh János: Képek 48

Határ Győző: Jóisten 49
Takáts Gyula: Kimondani 50
Devecseri Gábor: Egry 50
Dsida Jenő: Templomablak 51
Arra születtem 53
Adamis Anna: Arra születtem 53
Falu Tamás: Tengernek születtem 53
Hervay Gizella: Leltár 53
József Attila: Levegőt! 54
Oravecz Imre: Eototo és aholi az embertestről 55
Weöres Sándor: Rongyszőnyeg 56
Bodosi György: Légy önmagad 56
Csanád Béla: Misztérium 57
Bella István: Az ég falára 57
Rákos Sándor: Áldozati tábla 57
Szabó Lőrinc: Álarc mögül 58
Szabó Lőrinc: Megint vas-korban 59
Bittei Lajos: A tűzmadár 59
Horváth Elemér: Halandó 60
Lesznai Anna: Szavaim anyja 60
Görgey Gábor: Imhol vagyok 61
Veress Miklós: Erdő a vadaknak 62
Határ Győző: Hűség 62
József Attila: Ne légy szeles … 63
Gulyás Pál: Búcsú az élettől 63
Tóth Árpád: Új tavaszig vagy a halálig 63
Fodor József: Próféta 64
Nagy László: Tájkép magammal 65
Bartalis János: A mezők áldása 66
Kassák Lajos: Ó élet 67
József Attila: Elégia 67
Rónay György: A tenger, a szél, a hajó 69
Sárközi György: Égi utazás 70
Káldi János: Rába-parti elégia 71
Takáts Gyula: Élővé zöldülő 74
Szécsi Margit: Fehér galambot 74
Szentmihályi Szabó Péter: Szerelmes vagyok 75
Dsida Jenő: Tekintet nélkül 75
Jékely Zoltán: A Missa pro pauperibus hallgatása közben 76
Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd 77
Pilinszky János: Majd elnézem 78
Hiszek hitetlenül 79
Zelk Zoltán: Felelj, ha vagy! 79
Ady Endre: Az Isten-kereső lárma 79
Babits Mihály: Az elbocsátott vad 79
József Attila: A kutya 80
Szabó Lőrinc: A szelíd tanítvány 81
Tandori Dezső: 1976715/0-A kör össze akar zárulni, bárhogy 81
Szabó Lőrinc: Szédület 82
Tóth Árpád: Tetemrehívás 82

Kányádi Sándor: Isten sírján 83
Ady Endre: Imádság háború után 83
Illyés Gyula: Magamban 84
Fodor József: Várni és hinni 85
Fáy Ferenc: Rabság 86
Ady Endre: Hiszek hitetlenül Istenben 87
Illyés Gyula: Szívem 88
Habán Mihály: Átlényegülés 88
Weöres Sándor: Egysoros vers 88
Rózsa Endre: Kéretlen zsoltár 88
Illyés Gyula: Esti dal 89
Major Zala Lajos: Megmaradási ima 90
Szabó Lőrinc: A bazilikában zúg a harang 90
Kassák Lajos: A forrásnál 92
Kormos István: Mozsár 93
Bede Anna: A pusztában 93
Tandori Dezső: A damaszkuszi út 94
Utassy József: Fény a bilincsen 94
Orbán Ottó: A kocsis a bakon dünnyögi 95
Jánosy István: Hódolat ifjúkorom költőmesterének 95
Rába György: Viaskodás 96
Jékely Zoltán: Imádság 97
Szécsi Margit: Szép jelen, szép csillag 97
Sárközi György: Szépségek s fájdalmak anyasága 98
Berda József: Testvér! Imigyen szólok hozzád: 98
József Attila: Isten 99
Hazamegyek 101
Tóth Árpád: Csillag, óh messzi szerelem! 101
Áprily Lajos: Vándor 101
Lator László: Irgalom 101
Zelk Zoltán: Mert így igaz 102
Pilinszky János: Kérdés 102
Kassák Lajos: Keserű ital 102
Székely Magda: A hely 103
Kányádi Sándor: Egy zarándok naplójából 104
Berda József: Meditáció 104
Györe Imre: Fohász 105
Váci Mihály: Haza, Hozzád, hét hídon át 105
Devecseri Gábor: Hazamegyek I. 106
Falu Tamás: Út vége 106
Erdélyi József: Szeretet 106
Mezei András: Ott 106
Juhász Ferenc: Egy titkos csillag faggatása árva hajnalomban, amikor sírtam 107
Simándi Ágnes: Még akkor is 109
Simon István: Gyönyörű terhem 110
Juhász Ferenc: A sejtelem harangjai 111
Ratkó József: Ember, fa 112
Orbán Ottó: Hit 112
Vas István: Avilai Teréz intelmeiből 113
Szécsi Margit: Ima az imáért 114

Székely László: Az én imám ... 114
Békés Gellért: Panasz ... 115
Balázs Béla: Zsoltár és utóhang ... 115
Toldalagi Pál: Ez volna hát a szerelem? ... 117
Pilinszky János: Panasz ... 117
Nemes Nagy Ágnes: Kiáltva ... 118
Kassák Lajos: Fohász a csillagokhoz ... 118
Takáts Gyula: Ünnepek táján ... 119
Pálos Rozita: Éjféli könyörgés ... 120
Kondor Béla: Két fohász ... 121
Áprily Lajos: Lassú szárnyon ... 122
Dsida Jenő: Hálóing nélkül … ... 122
József Attila: Istenem ... 123
Ady Endre: Az Úr érkezése ... 123
Emberi világunk ... 125
Bátran szólhassak ... 125
Pilinszky János: Apokrif ... 125
Papp Lajos: Útkereszten ... 127
Sárközi György: Mindhalálig ... 130
Karinthy Frigyes: Előszó ... 130
Mezei András: Ráhallás ... 132
Szemlér Ferenc: Könyörgés szelídségért ... 132
Kormos István: Leltár ... 133
Weöres Sándor: Ars poetica ... 133
Sárközi György: Parancs ... 133
Zelk Zoltán: A fonákja? Nem! A színe! ... 134
Gömöri György: A végső dolgok ... 134
Kocsis László: Dunántúli nyugalmas beszéd ... 135
Babits Mihály: Jónás imája ... 135
Bárdosi Németh János: Síphang ... 136
Csanád Béla: Zsoltár ... 136
Ratkó József: Anyámat elrágta … ... 137
Babits Mihály: Cigány a siralomházban ... 137
Keresztury Dezső: Beszélgetés ... 138
Nádass József: Pokol és menny közt ... 138
Fodor András: Apostol ... 139
Mécs László: Pán nem öregszik ... 140
Somlyó Zoltán: Papok ... 140
Radnóti Miklós: Járkálj csak, halálraítélt ... 142
Berda József: Elmélkedés ... 142
Pilinszky János: Intelem ... 143
Kalász Márton: Kéregminták ... 143
Vas István: Rapszódia József Attiláról ... 144
Kányádi Sándor: Végül ... 145
Nagy Zoltán: Sírkőre ... 145
Kányádi Sándor: Rövid könyörgés kettétört hajón ... 146
Zelk Zoltán: Hagyaték ... 146
Szentgyörgyi Albert: Psalmus humanus ... 146
Szabadíts meg a gonosztól ... 151
Babits Mihály: Psychoanalysis christiana ... 151

Weöres Sándor: Vonj sugaradba ... 152
Mezei András: Teljes ... 152
Farkas Árpád: Sectio Caesarea ... 153
Fodor András: Antifóna ... 155
Benjámin László: Emléknél többek ... 156
Hajnal Anna: Bennem lakó … ... 157
Pilinszky János: Hommage à Isaac Newton ... 157
Rákos Sándor: Rezignált mondóka ... 157
Képes Géza: Ámen ... 157
Ady Endre: Jóság síró vágya ... 159
Puszta Sándor: Fohász ... 159
Fodor József: Mérlegen ... 159
Gergely Ágnes: Magdolna ... 161
Reményik Sándor: Istenarc ... 161
Ratkó József: Apám ... 162
Utassy József: Mindenség Déva-vára ... 163
Karinthy Frigyes: Méné, tekel … ... 163
Berda József: Vallomás ... 164
Szabó Lőrinc: Párbeszéd ... 165
Babits Mihály: Ne ily halált, ne ily harcot! ... 165
Illyés Gyula: Hódolat a szigeti Zrínyinek ... 167
Ady Endre: Krónikás ének 1918-ból ... 167
Jékely Zoltán: Zsoltár özönvíz után ... 168
Ady Endre: Ember az embertelenségben ... 169
Bartalis János: Ez olyan idő ... 170
Vargha Gyula: Új özönvíz ... 170
Bodosi György: Lejárt a világ ... 171
Zelk Zoltán: Mivégre ... 171
Babits Mihály: Vers a csirkeház mellől ... 171
Bárdosi Németh János: Újévre, 1943 ... 173
Radnóti Miklós: Nyolcadik ecloga ... 174
Fodor András: Világ vége ... 176
Babits Mihály: Húsvét előtt ... 176
Bóka László: Intés ... 179
Lászlóffy Aladár: Férfiak ... 179
Jékely Zoltán: A csend jajszava ... 180
Kálnoky László: Sorsvonal ... 180
Rákos Sándor: Libera nos a malo! ... 180
Jékely Zoltán: Aki Szent György napján született ... 181
Hajnal Anna: Kegyelem ... 182
Radnóti Miklós: Gyökér ... 182
Sík Sándor: A fák, a szelíd óriások ... 183
Nemes Nagy Ágnes: Széndioxid ... 184
Fodor András: Kegyelem ... 184
Tamás Menyhért: Elölről kezdtem ... 185
Puszta Sándor: Donum ... 185
Zelk Zoltán: Kegyelem ... 185
Fodor József: Mind tisztábban … ... 185
Sinka István: Isten ... 186
Székely Magda: Súlytalanság ... 186

Rába György: Torzó 186
Rába György: Világjárás 187
Tamás Menyhért: Ma is 187
Sárközi György: Váltott lélekkel 187
Sík Sándor: Ments meg Uram! 187
Harsányi Lajos: Nem kötök békét 188
Parancs János: A hétköznapi ember 189
Csanád Béla: Ecce homo 189
József Attila: Nem emel föl 190
József Attila: Bukj föl az árból 190
Ady Endre: Egy kevésnyi jóságért 191
Simon Lajos: Istenem 191
Somlyó Zoltán: A szűk könyök uccán … 192
Toldalagi Pál: Gyötörj csak 192
Székely Magda: Zsoltár 193
Sinka István: Bűnre vágyó angyal 193
Vasadi Péter: A bűn 194
Puszta Sándor: Agonia humana 195
Simándi Ágnes: Visszatérni 195
Kalász Márton: A házba vissza 195
Puszta Sándor: Tékozló fiú 196
Mécs László: A tékozló fiú hazatér 196
Keresztury Dezső: Esti imádság 197
Zelk Zoltán: Idegen fájdalmak 197
Reményik Sándor: Ne ítélj 198
Pilinszky János: Egy életen keresztül 198
Illyés Gyula: Fiatalok, ti… 199
Berda József: Diákmisén 199
Szabó Lőrinc: Különbéke 200
Illyés Gyula: A gyerekekre 200
Szabó Lőrinc: Sokat tud az én kezem 201
Bárdosi Németh János: Apám 201
Példázatok a szeretetről 203
Pákolitz István: Gyökér 203
Rónay György: Verebek 203
Sík Sándor: Mosolygó gyermek 205
Zelk Zoltán: Mint kiscsibék 206
Hidas Antal: Emberek… 206
Sárközi György: Jaj annak, aki egyedül marad 206
Tóth Árpád: Lélektől lélekig 207
Csorba Győző: Jó lenne lassan 208
Csoóri Sándor: Emberek, ágak 208
Goór Imre: Szeretünk és marakodunk 209
Keresztury Dezső: Tanács 209
Képes Géza: Igen de 210
Rab Zsuzsa: Vaspántok 211
Kassák Lajos: Boldogság ára 212
Kacsó Sándor: Imádság 213
Bárdosi Németh János: Eszén és akaratán 214
Hervay Gizella: Levél helyett 214

Juhász Gyula: Anna örök 215
Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú 216
Illyés Gyula: A tihanyi Templom-hegyen 216
József Attila: Flóra 217
Ady Endre: Őrizem a szemed 219
Babits Mihály: Lelkem kiszikkadt mezején 220
Kosztolányi Dezső: Februári óda 220
Vas István: Ljubomira 222
Benjámin László: Két évtized 224
Fodor András: Utazom éjjel 226
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga 226
Radnóti Miklós: Levél a hitveshez 227
Képes Géza: Te vagy 228
Csoóri Sándor: Tükör-csapda 229
Bárdosi Németh János: Szorongó múzsa 230
Csoóri Sándor: Hogy ne legyen sötét 230
Képes Géza: Elég 231
Hajnal Anna: Ki vagyok én? … 231
Nagy László: Himnusz minden időben 232
Vas István: Óda a tegnapi asszonyokhoz 233
Garai Gábor: Artisták 235
Radnóti Miklós: Két karodban 236
Rónay György: Lábadozás 236
Rónay György: Kettős arckép 236
Illyés Gyula: Sebesültek 237
Parancs János: A szegénységről 238
Berda József: Ápolónő 238
Rákos Sándor: Kenyér 238
Csorba Győző: Élve már 239
Toldalagi Pál: A legjobbnak találom 239
Rab Zsuzsa: Csavargóének 240
Váci Mihály: Szelíden, mint a szél 241
Juhász Gyula: Imádság a gyűlölködőkért 242
Garai Gábor: Példázat a szeretetről 243
Sárközi György: A szeretet himnusza 243
Imádkozom: legyek vidám 245
Sárközi György: Homlokomon fehér csillag 245
Tóth Árpád: Isten oltó-kése 245
Rónay György: Feketerigó 246
Áprily Lajos: Imádkozom: legyek vidám 246
Pilinszky János: Címerem 247
Tamás Menyhért: Mondd 247
Falu Tamás: Holnap 248
Parancs János: Apokaliptikus délután 248
Nemes Nagy Ágnes: Hasonlat 248
Károlyi Amy: Anti-mennyország 248
Kassák Lajos: A magam kenyerén 250
Kalász Márton: Zsoltártöredékek 251
Radnóti Miklós: Nem tudhatom … 251
Illyés Gyula: Doleo, ergo sum 252

Berda József: Irgalmas szegénység....253
Áprily Lajos: Karácsony-est....253
Mezei András: Második fohász....254
Rónay György: Kút....254
Weöres Sándor: Zsoltár....254
Babits Mihály: Balázsolás....255
Berda József: Utószó egy műtéthez....256
Berde Mária: Irgalom....257
Rákos Sándor: Továbbélés....257
Kányádi Sándor: Egyszer majd szép lesz minden....258
Juhász Ferenc: Babonák napja, csütörtök: amikor a legnehezebb....258
Vihar Béla: Egy eretnek esti éneke....262
Csoóri Sándor: Hajnali elbeszélés....263
Kassák Lajos: Innen és túl a siratófalon....264
Füst Milán: Kántorböjt....264
Vihar Béla: Profán alázat tömjénfüstben....265
Szabó Lőrinc: Ima....265
Devecseri Gábor: A mulandóság cáfolatául....266
Somlyó Zoltán: Ima az emberért....267
Füst Milán: Magyar könyörgés....268
Devecseri Gábor: Imátlan ima....268
Bisztray Ádám: Harang....268
Szirmai Endre: Öröm....269
Berda József: Ujjongás....269
Ratkó József: Ősz....270
Nadányi Zoltán: Bocsáss meg....270
Radnóti Miklós: Sem emlék, sem varázslat....271
Falu Tamás: Esti ima....271
Dsida Jenő: Sírvers....272
Tóth Judit: A meglevőről....272
Beney Zsuzsa: Se nap… 273
Pilinszky János: Ahogyan csak....273
Emberré lett....274
Világ báránya....274
Gyurkovics Tibor: Próba....274
Kassák Lajos: Kegyetlen szépség....274
Képes Géza: A téli fasor királyvárása....275
Jékely Zoltán: Angyalfia....275
Gulyás Pál: Az evangélium elé....275
Csanádi Imre: Kikeleti kanta....276
Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn....277
Juhász Gyula: A tápai krisztus....277
Szedő Dénes: Hartyáni feszület....278
Vas István: A Béke-téri Krisztus....279
Dsida Jenő: Krisztus....281
Ágh István: Mezei krisztus....281
Benjámin László: Krisztus a piacon....282
Hidas Antal: Örökké egyszemélyű....283
Kalász Márton: Világ báránya....284
Bárdosi Németh János: Olajfák hegyén....285

Beney Zsuzsa: Nagypéntek 285
Pilinszky János: Négysoros 286
Puszta Sándor: Triptichon 286
Tűz Tamás: Keresztút 287
Sík Sándor: A keresztúton 292
Sík Sándor: XI. Stáció 294
Fáy Ferenc: Keresztút 295
Keresztury Dezső: Változatok az Ember Fiáról 301
Ady Endre: A nagy Hitető 304
Rónay György: A hét első napján, amikor még sötét volt 305
Kovács István: Feltámadás 309
Kunszery Gyula: Húsvéti fák 310
Harsányi Lajos: Húsvéthajnali varázs 311
Görgey Gábor: Epiphania 311
Mezei András: Példa 312
Babits Mihály: Eucharistia 312
Juhász Gyula: Az utolsó vacsora 313
Görgey Gábor: Egy vacsora anatómiája 314
Szép Ernő: Jézus Krisztus 320
Mindig új utakon 322
Vasadi Péter: Völgykeresők 322
Csanád Béla: Pieta 323
Rónay György: Mária éneke 323
Tótfalusy István: Az angyali üdvözlet 324
Rónay György: Annunciáció 324
Csanádi Imre: Mária és Erzsébet 325
Garai Gábor: Betlehemi pásztor fohásza a vajúdó Máriához 326
Reményik Sándor: József, az ács, Istennel beszél 327
Weöres Sándor: Mária siralma 328
Hervay Gizella: Pieta 329
Petröczi Éva: Patrona Hungariae 329
Takáts Gyula: A sümegi csodatevő Máriához 330
Ady Endre: A pócsi Mária 331
Váci Mihály: Ave Mária 333
Stetka Éva: Ha… 334
Major Zala Lajos: Ima ablaknyitáskor 335
Rezek Román: Egyszerű szonett Szűz Máriához 335
Ágoston Julián: Tavaszi könyörgés 336
Weöres Sándor: Mária mennybevétele 336
Kassák Lajos: Mária így szól a gonosz férfiakért 337
Vas István: Aki éjszaka ment Jézushoz 338
Pákolitz István: Péter 339
Vas István: Via Appia 340
Vasadi Péter: Szavak és énekek 342
Görgey Gábor: Tamás 343
Hunyady István: Lázár védőbeszéde 343
Vasadi Péter: János fejevétele 344
Vajda Endre: Pál igéjére 345
Keresztes Ágnes: Magdolna ül a kútnál 346
Pákolitz István: Magdolna 346

Csoóri Sándor: Paraszt ikon 348
Tűz Tamás: Mózes 348
Csanádi Imre: Dániel 349
Berda József: Szent Sebestyén százados 350
Városi István: Ágoston 351
Horváth Elemér: Benedek 352
Harsányi Lajos: Szent Miklós 352
Tűz Tamás: Szent István 353
Csanádi Imre: László király 354
Szárnyas oltár 355
Keresztury Dezső: Várakozva 355
Csanádi Imre: Egy hajdani templomra 355
Kányádi Sándor: Folytonosság 356
Takáts Gyula: Értelmét szólva 357
Rónay György: Katedrális 357
Károlyi Amy: Szárnyas oltár 358
Galambosi László: Templom 358
Juhász Ferenc: Templom Bulgáriában 358
Jékely Zoltán: Pogány imaszándék 361
Fodor András: San Miniato al Monte 361
Jékely Zoltán: Emléksorok a milánói dóm falára 362
Képes Géza: Kápolna az Adria partján 363
Illyés Gyula: A reformáció genfi emlékműve előtt 363
Berda József: Vespera Esztergomban 367
Keresztury Dezső: Kotlós templomok 368
Csoóri Sándor: Ünnepek után 368
Jékely Zoltán: A hetedik nap 369
Csanádi Imre: Quo vadis? 370
Kacsó Sándor: Advent a lágerben 373
Rónay György: Betlehem 374
Papp Lajos: Nyughelykeresők 374
Ady Endre: Karácsony 379
Juhász Gyula: Betlehemes ének 381
Juhász Gyula: Karácsonyi ének 381
Babits Mihály: Csillag után 381
Babits Mihály: Karácsonyi ének 382
Ady Endre: Kis, karácsonyi ének 383
Bálint György: Karácsony előtti vers 383
Falu Tamás: Karácsonyeste 385
Nagy Gáspár: Hótalan a hegyek inge 385
Bari Károly: Karácsony 385
Nagy László: A karácsonyfás ember 386
Szirmai Endre: Karácsony 387
Váci Mihály: Betlehemes 387
József Attila: Betlehemi királyok 387
Tótfalusy István: Karácsonyi leoninusok 388
Görgey Gábor: Falusi karácsony 389
Szabó Magda: Karácsony 389
Falu Tamás: Karácsonyi ének 390
Simon István: Gyerekkori karácsonyeste 390

Toldalagi Pál: Gyermekkoromban volt ilyen ... 391
Gyurkovics Tibor: Karácsony ... 391
Juhász Gyula: Utolsó imádság ... 392
Keresztury Dezső: Karácsony, újesztendő ... 392
Karinthy Frigyes: Az Ige így született ... 393
Lakatos István: Karácsony ... 394
Radnóti Miklós: Lapszéli jegyzet Lukácshoz ... 395
Puszta Sándor: Bennünk fénylő csillag ... 395
Bódás János: A karácsonyi Jézushoz ... 396
Dsida Jenő: Nagycsütörtök ... 396
Simon István: Húsvéti körmenet ... 397
Ady Endre: A szép Husvét ... 398
Kassák Lajos: Úrnapja ... 398
Kunszery Gyula: Pünkösd ... 399
Fodor András: Pünkösd ... 400
Falu Tamás: Halottak napja ... 400
Az öröklét küszöbén ... 401
Közel a parthoz ... 401
Pilinszky János: Fokról–fokra ... 401
Weöres Sándor: Talizmán ... 401
Mécs László: Rózsafabot ... 401
Sík Sándor: Hetven felé ... 402
Áprily Lajos: Kérés az öregséghez ... 403
Csorba Győző: Alkonyodó ... 404
Rónay György: Öregkor ... 404
Juhász Gyula: Szimpozion ... 404
Ady Endre: Szelíd, esti imádság ... 405
Sík Sándor: Őszi fecske ... 405
Keresztury Dezső: Vénen is! ... 407
Füst Milán: Öregség ... 407
Illyés Gyula: Isten vén malmai ... 408
Vas István: Gyertyaszentelői elégia ... 409
Csoóri Sándor: Verssel vigasztal valaki ... 410
Takáts Gyula: Körmén vacog ... 411
Jankovich Ferenc: Szomjam ... 411
Orbán Ottó: Utóirat a szenvedéshez ... 411
Áprily Lajos: A csavargó a halálra gondol ... 412
Horváth Elemér: Ezen a sötét … ... 413
Babits Mihály: Ősz és tavasz között ... 413
Ágoston Julián: Főhajtás ... 415
Dsida Jenő: Az utolsó Miatyánk ... 415
Babits Mihály: Miatyánk ... 416
Sík Sándor: A néma Miatyánk ... 417
Zelk Zoltán: Három sor ... 418
Nagy Zoltán: Ha visszanézek ... 418
Kosztolányi Dezső: A vad kovács ... 419
Harsányi Lajos: Fegyverletétel ... 419
Jékely Zoltán: Utolsó imádság ... 420
Illyés Gyula: Csontvázam keresztjén ... 421
Áprily Lajos: Így kellett volna ... 421

Stetka Éva: Mert váltságunkhoz … 422
Sinka István: Végy karjaidra, idő 422
Takáts Gyula: A látványon túl 423
Csorba Győző: Kis himnusz 423
Nagy Zoltán: A bölcsesség dala 423
Csuka Zoltán: Könyörgés bölcs halálért 424
Dékány Endre: Az élet peremén 425
Rónay György: A megfáradt Odysseus 425
Szilágyi Domokos: Határok 425
Weöres Sándor: Öröklét 426
Rónay György: Ingemiscit et parturit 427
Karinthy Gábor: Végítélet 427
Jékely Zoltán: Gyászvers egy messzi légikatasztrófa hírére 428
Radnóti Miklós: Talán… 428
Hajnal Gábor: Téli temetés 429
Szécsi Margit: Engesztelő 430
Nemes Nagy Ágnes: A csak-jó 430
Tűz Tamás: Halottnézőben 431
Pilinszky János: Harmadnapon 431
Vas István: Húsvéti ének a testről 431
Vasadi Péter: Panasz 433
Dsida Jenő: Húsvéti ének az üres sziklasír mellett 434
Görgey Gábor: Még ma 436
Csukás István: Rekviem g-mollban 437
Radnóti Miklós: Erőltetett menet 437
Sárközi György: A halott katona 437
Székely Magda: Ítélet 438
Váci Mihály: Mondd, kedvesem, milyen a tenger? 439
Nemes Nagy Ágnes: A tárgy fölött 440
Toldalagi Pál: Eretnekségeim 440
Pilinszky János: Bár színem fekete 440
Pilinszky János: Mielőtt 441
Pilinszky János: Egyenes labirintus 441
Tiszta fényben 442
Kosztolányi Dezső: Szeptemberi áhitat 442
Hajnal Gábor: Egycsapásra 444
Horváth Elemér: Korai utazás 445
Bodosi György: Origo 445
Szilágyi Domokos: Ragyogj 445
Füst Milán: Az igaz bíróhoz! 446
Sinka István: A fénynek átragyogni … 446
Galambosi László: Kívánság 447
Fáy Ferenc: Kánikula 447
Kocsis László: Isten fényrendet kaszál 447
Puszta Sándor: Verőfény naplementi 448
Székely Magda: A fény 449
Kassák Lajos: Esti meditáció 449
Nagy László: Tűz 450
Bella István: Estkáva 450
Gergely Ágnes: Fohász lámpaoltás előtt 450

Rába György: Hol volt ... 451
Kalász Márton: Arcom vagy ... 451
Gulyás Pál: Ez itt a tér ... 452
Vasadi Péter: Új hajnal ... 453
Jankovich Ferenc: A messzi fények ... 454
Csuka Zoltán: Balzsam ... 454
Devecseri Gábor: Nem úgy van ám! ... 454
Szécsi Margit: Szertartás délen ... 455
Utassy József: Tengerlátó ... 456
Makay Ida: Hitetlen ima ... 458
Szabó Lőrinc: Fény ... 458
Bódás János: Füst és fény ... 459
Békés Gellért: Supernova ... 460
Mécs László: Meteor ... 460
Tóth Árpád: A hold leckéje ... 461
Babits Mihály: Isten gyertyája ... 462
Reményik Sándor: Zöld csillagok ... 463
Weöres Sándor: Ének a határtalanról ... 463
Király László: A madarak repülése ... 464
Weöres Sándor: Az idők folyama ... 465
Mindenért hála ... 466
Áprily Lajos: Menedék ... 466
Zelk Zoltán: Tegnap ... 466
Sík Sándor: Mint a Mátra ... 466
József Attila: Isten ... 467
Pilinszky János: Az ember itt ... 467
Parancs János: A látogatóhoz ... 467
Weöres Sándor: Ima ... 469
Fazekas Lajos: Énekkel szeretlek ... 469
Rab Zsuzsa: Miatyánk ... 470
Lesznai Anna: Miatyánk ... 471
Vas István: A Teremtőhöz ... 472
Szabó Lőrinc: Ünnep ... 473
Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség ... 474
Puszta Sándor: Fölajánlás ... 477
Túrmezei Erzsébet: Ha nem teszek semmit sem ... 477
Keresztury Dezső: Sokszor ... 478
Lator László: Váratlan kegyelem ... 479
Gát István: Maradj velem ... 479
Mentes Mihály: Ó jó vagy, Uram … ... 480
Berda József: Csobánka ... 482
Fodor József: Erdők ... 483
Fodor András: Zsoltár ... 483
József Attila: Csöndes estéli zsoltár ... 484
Babits Mihály: Zsoltár gyermekhangra ... 485
Babits Mihály: Zsoltár férfihangra ... 486
Tompa László: Leszámolás elveszett napokkal ... 487
Károlyi Amy: Hit ... 487
Csorba Győző: A prédikátor könyve ... 488
Bede Anna: Csak a földön vannak csodák ... 488

Csoóri Sándor: Rejtsétek el a csodát....488
Jékely Zoltán: Csillagnézés....489
Csukás István: Mikor a költők....489
Nagy Gáspár: Te Deum....489
Nagy Méda: Még a porba rótt lépés is ….....490
Garai Gábor: „Én lelkem mire csüggedsz el”....490
Sík Sándor: Te Deum....491
Füst Milán: Zsoltár....492
Major Zala Lajos: A megigazulás imája....493
Határ Győző: Minden-reggeli áldás....494
Bartalis János: Mondd el ….....494
Áprily Lajos: Útravaló....497
Rónay György: Ajánlás....498
Pilinszky János: Minden lélekzetvétel....498
Betűrendes név- és címjegyzék....499

Előszó

E kötetben századunk magyar költői szólalnak meg: a modern gondolkodás- és kifejezésmód megteremtőitől, Adytól és a nyugatosoktól kezdve kortársainkig.

Témájuk: az ember és világa – mindaz, ami nélkül nem lehet emberül élni, akár megtalálható e látható világon, akár kívülesik rajta.

A modern ember vall e költeményekben: aki magabiztosan önálló, de vívódva töpreng; aki istentagadó és istenkereső egyszerre; aki nagyszerű teljesítményeket mondhat magáénak és iszonyatos kudarcokat is; aki fenn áll a kozmikus fejlődés csúcsán és porszemként tűnik el a mindenségben. Ha azonban a versek mélyére nézünk, akkor az ember örök kérdései, mindig újra visszatérő élményei, a korábbiakat folytató fölfedezései tárulnak elénk.

Ma sem hagyja nyugodni az embert az, hogy mi ad értelmet az életének. Erre minden egyes életnek újra választ kell adnia, egyes szám első személyben: miért élek? mi a küldetésem a világon? hogyan és kinek számolok el vele?

Ma sem élhet egyedül az ember. A szeretet vágya, beteljesülésének öröme és hiányának fájdalma végigkíséri az életét. Természetesen kivirágzik az életünkben, mégis: aligha kaphatnánk ennél nagyszerűbb és nehezebb feladatot.

Az élet távlatai és csalódásai újrakezdésre sarkallnak minden új nemzedéket. Embernek lenni ma is, mint mindig: nagyszerű lehetőség, de egyben egész valónkat megerőltető feladat is. Az emberré válás folyamata évmilliók óta tart, minden újszülöttel mégis újra kezdődik. Mindenkinek újra meg újra választania kell jó és rossz között, s csak kitartó erőfeszítéssel, a rendhez mindig újra visszatérve bonthatja ki saját egyéniségét. Jó és rossz harcában mégis végül a jó bizonyul erősebbnek: a rosszból makacsul-hősiesen keressük a kiutat, próbáljuk újraépíteni az elpusztított rendet, s tékozló fiúként visszatalálni elhagyott otthonunkba.

A boldogságkereső ember nemcsak örömökkel, hanem szorongásokkal és csalódásokkal, veszteségekkel és hiányokkal is találkozik útja során. S akárhányszor kerül is ki győztesen a szenvedéssel vívott harcából, előbb-utóbb szembe kell néznie a halállal: szeretteinek, s végül önmagának pusztulásával.

Különös élettérben mozgunk. Otthonunk, s mégsem elég otthonos: örök honvágy hajtana hazafelé. Meghúzódunk biztonságos fészekmelegében, pedig előbb-utóbb elsodorja a pusztulás. Tágas nagyvilág, mégis végül úgy érezzük: börtönzárkaként csukódik ránk.

Világunk ablakai azonban a végtelenre nyílnak. Arra a Végsőre és Teljesre, amitől végülis otthonossá, tágassá és biztonságossá válhat ez a világ. De ami „odaát” van, a világunkon túl, az nem hely, állapot vagy eszme: nem határolja körül semmilyen emberi elképzelés vagy fogalom. Személy: megszólíthatjuk, bizalmasan, akár tegezve, bár senkit sem érzünk hatalmasabbnak nála. Van, aki a nevét se tudja, vagy ha sejti is, szemérmesen elhallgatja. Van, aki Gazdának, Úrnak, Istennek szólítja. A legtávolabb van a világunktól s a legközelebb hozzá. Elhanyagolhatóan lényegtelennek, szinte nemlétezőnek látszik, mégis körülötte forog az életünk: nem lehet se kisemmizni, se kisajátítani. Neki tartozunk számadással, hozzá könyörgünk bocsánatért. Tőle tanuljuk a szeretetet és vele keressük a boldogságot. Neki köszönhetjük létünket és benne reménykedünk halálunkban. Nyugtalanul tapogatózik az, akinek az életéből hiányzik, s felgyulladt vággyal keresi tovább, aki rátalált.

Az istenkeresés mégsem marad ilyen tétova találgatás, ahogyan távoli égitestekről gyűjtjük össze hiányos ismereteinket. Megjelent köztünk egy ember, aki Atyjának nevezte őt, s ennek az Atyának fiaként élt a földön. Halála után is folytatódó jelenléte fenekestül felforgatta emberi elképzeléseinket. Ami eddig távolinak és sejtelmesnek, így fenségesnek is látszott, az most szívünket melengetően és bátorítóan, de egyben (vallásos érzéseinket is!) botránkoztatóan közelbe került.

Eddig úgy látszhatott: mi keressük őt – most kiderül: ő sohase veszített el minket, hisz belőle vagyunk, hozzá tartozunk, feléje tartunk. Az Emberfia nem egyszerűen kortársai vagy az utókor számára jelentős: születésével és halálával átalakult az ember.

Életünk véget ér a halállal. Jézus életműve azonban halálával kezdődött el igazán. Azzal, amit halálában tett, pontosabban: azzal, ami halálában vele történt. Az Atyának addig rejtőzködő háttérszeretete áttör a halálon és feltámasztja őt, olyan életre és boldogságra, amelynek nincsen se híja, se korlátja.

Jézus nem maradt egyedül. Az egyház magáénak vallja jelenlétét, mintázza életét, emlékezik rá templomaival és ünnepeivel. A Feltámadott élete azonban túlnő az egyház körén: minden embernek esélyt ad életének túlvilági beteljesülésére, arra az isteni beavatkozásra, amely Krisztust magához emelte Isten szeretetébe.

*

„Minden csak hasonlat" – szoktuk idézni Goethét. Minden, vagyis mindaz, ami része világunknak: véges, de nem lezárt. Túlmutat önmagán egy végső, határtalan és tökéletes, személyes egység felé. A költészet ezt az eredendő és végső egységet szóra bírhatja a mérhető világ jelzésein és jelentésein át. Ilyen versekből állítottuk össze ezt a kötetet. Némelyikük „csak" a költői szó varázserejével idézi föl az emberi és az emberen túli világ valóságát. Másrészük találkozik a megtestesült Szóval, a művészi intuíciót kiegészítve a hit látásával. A versek egy része sejtés: a látvány közvetlen élménye az élesebben körvonalazott, de nem egyetlen síkja a képnek – mögötte felködlik valami a látványon, a végesen túlról. Más részük látomás: a látvány élménye csak elindulás; a néző szem a végtelenre állítódik élesre, s arról rajzol képet – amennyire végeshez szokott szemünk körülrajzolhatja a végtelent. Ahány vers, annyiféle változata sejtésnek és látomásnak. De mindegyikük egyetlen közös fölfedezést erősít meg: világunk, minden nyomorúsága ellenére is szép, mert emberi és emberibbé tehető. Szép és emberi, mert istenien, személyes szeretettel gondolták el, s erre a boldogságra meghívást kaptunk mindnyájan.

Küzdelmes versek sorakoznak egymás után: harcolnak az igazságot megragadni képes költői szóval, és harcolnak a végtelennel, amely túlesik világunkon, de létföltétele annak.

Ezért *alázatosak* is ezek a versek. Áhítatos tisztelettel keresik, szólongatják azt, akit megszólítanak. Egy részük az emberi életben fedezi föl, hogy a valóság túlnyúlik önmagán, s a Titokba torkollik bele. Más részük a testté lett Szóval találkozva éli át, hogy a végtelen titok jelen van közöttünk, s mi egyszerűen, meghitten, embermódra érintkezhetünk vele.

Különös paradoxon: e versek túlmutatnak világunkon, éppen ezért hatolnak olyan mélyen belénk. *Humánus* versek, a szónak emberi és emberfölötti, immanens és transzcendens értelmében. Föltárul bennük a mindenség benső és rejtett értelme, éppen azáltal, hogy a mindenségen át elérnek Ahhoz is, aki azt körülveszi – a magzaton át az Anyaméhig.

S végül: mind *magyarok,* a szónak nyelvi és szívbéli értelmében egyaránt. Magyarul születtek meg, akár határainkon belül élnek íróik, akár azokon túl, a szomszédos államokban vagy messzi idegenbe szakadva. Egy nyelvet beszélünk, egy nyelven gondolkozunk velük, s így anyanyelvünkön ízlelhetjük mindazt, ami szavukban testet ölt.

*

Egyéni élményvilága szerint ki-ki bizonyára más-más témakört érez közelebb magához. Egy-egy költő neve is gyakrabban szerepel az egyik ciklusban, mint a másikban. Az egyes ciklusok jelezte élmények mégis átnyílnak egymásba. Földi világunk égi gravitációja lassú, alig észrevehető, mégis föltartóztathatatlan mozgással hajt bennünket a földtől az égig, „mindig előre, mindig fölfelé".

Itt mondunk hálás köszönetet mindazoknak, elsősorban rendtársaimnak, akik tanácsaikkal, ötleteikkel, kedvenc verseikkel segítettek e kötet anyagának összeállításában. Amikor egyre újabb verseket tettünk hozzá a gyűjteményhez, mindnyájunkat megérintett ez a világméretű égi vonzás. Azzal a bizalommal adjuk kézbe a válogatást, hogy a versek írói és olvasói egyaránt e vonzásban élnek, s haladnak előre, Newman szavával „ex umbris et imaginibus in veritatem", „árnyakból és képekből az igazságba".

Lukács László

Az Innen és Túl költészete

Innen és Túl témái a költészet valamennyi műfajában szerteágaznak, és a legszemélyesebb lírától, a mégoly személyes gondolati költészeten át, az objektív lírai magatartásig, ezek a kérdések képezik az általános költészet magját. Lehetetlen, hogy egy költőben fel ne merüljenek a lét-nemlét kérdései, hisz a nem-költő is minduntalan szembekerül velük. *Innen és Túl,* hit és hitetlenség, Isten és Anyag, és a lélek örök szorongása valami sejtelemtől: mindez kiküszöbölhetetlen az igazi költészetből. Századunk első nemzedékeinek életművében külön ciklusokat formálnak az Isten-versek, és ezek közül is a legnagyobb és legérettebb művek Adynál és József Attilánál. Pedig mennyire különbözik kettejük Isten-élménye; Adyé bibliai és zsoltáros, József Attiláé pedig gyermetegen naiv, mintha egy búcsú mézeskalácsaira szánta volna sorait. Gyermekien szegődik Istenhez, mint egy öreg paraszthoz vagy mesteremberhez, kitartana mellette, amíg szánt s „ha Néki valami kéne, / a boltba én futnék érte".

Ezzel a fajta közvetlen Isten-tematikával a későbbi nemzedékeknél már ritkábban találkozunk: az Istenhez való viszony feloldódik az általános létkérdésekben. József Attila gyermekké változik vissza Isten oldalán, – az újabb költészet viszont keresővé, szorongóvá válik, amikor bármily távoli kapcsolatba kerül a lét kérdéseivel. Van, akit a materializmus vezet át a misztikába: Szabó Lőrincnél az Anyag élménye misztikus élményként jelentkezik, de amikor felteszi a kérdést: „hogy tudjak hinni másban, mint az anyagban?", az élet teremtésének és újrateremtésének mozgatója előtt döbben az újabb kérdésre; „miért dolgozik a test a lélekért?" Misztikus hódolattá változik át Szabó Lőrinc materializmusa („mert ketten egy vagyunk, én és a föld;"). Így mosódik el a határ materializmus és spiritualizmus között, mindkettő ugyanarra kíváncsi, s ez a kíváncsiság, és a kérdések kérdése teremti meg a költészetet, sőt a költői lelkületet magát. Ismétlem: Innen és Túl témája a korábbi nemzedékeknél ölt testet konkrétabb és közvetlenebb módon, míg az újabbaknál néha kerülővel, de annál sürgetőbben jelentkezik. Váci Mihálynál nem kevésbé sürgetőek ezek a kérdések, mint Pilinszky Jánosnál, akinél egyébként néha burkoltabban, áttételesebben kerülnek elő. Ebből az a paradox látszat alakul ki, hogy kiragadott verseik alapján megítélve, egyenes rákérdezéseivel, közvetlen szókimondásával Váci spirituálisabb költőnek tetszhetik, mint Pilinszky. A világnézeti ellentmondások tehát valamiképp feloldódnak abban a közegben, melyet a létkérdésekre felelő költészet teremt.

A legújabb magyar líra ilyen magatartása Sárközi Györgynél kezd kirajzolódni legkorábban. Nála az egész lét feloldódik Innen és Túl élményében: a költészetnek ez az egyedüli értelme, és az ember az, aki végülis megszüli Istent: „én bennem forog / a kisded, kiért megindul a csillag és útra kelnek a pásztorok". Az új nemzedék már nem érzi azt, amit Ady és Szabó Lőrinc érzett, de a helye továbbra is ott van, „hol föld és ég közt közlekednek", és valóban „szorongató ez a hely az ég huzatában" (Rába György). De amíg Sárközi Györgynél a metafizika valami mámoros angyaliságot hívott létre, addig Jékely Zoltánnál „Egyre mélyebb a kút, amelyből estelente / felhúznám az imák enyhetadó vizét". Pedig ez lesz az a kor, mely a kontempláció élményével ajándékozza meg a magyar költészetet.

Elsősorban Rónay György Szerápion-verseiben fejeződik ki ez a szemléleti állapot, és ugyanőnála a lélek viharainak, meghasonlásainak költészete többnyire ciklusokba rendeződik. „A cél, Szerápion, sokszor maga az út, de csak ha nem / céltalan” –, és így ez a kontempláció racionális szemlélődéssé is válik, de nem kevéssé talányossá: „Aki úton van, áll. Csak az áll igazán, / aki úton van. Aki egyszer eltökélte, / hogy útnak indul, attól fogva áll”. Kontempláció és paradoxon egyesülése ad különös mélységet Rónay egész költészetének. „A mások: a pokol? – Nem. A mások, Szerápion, / az Irgalom”. De csaknem mindenestől kontemplatív költészetnek tekinthetjük Pilinszky Jánosét, és őmellette, valamint Rónay mellett fel kell figyelnünk egy velük felérő, de alig ismert költőre: Toldalagi Pálra, aki sok mindent megkezdett Pilinszky előtt abból, amit az utóbbi megvalósított. Toldalagi békéje és harmóniája köznapibb színezetű, mint Pilinszkyé, de a kontemplációnak köznapi tárgyakhoz, látványokhoz kötődését nála ismerjük fel először.

A lét, az „arra születtem” kérdései azonban túlterjednek a kontempláció zárt világán. Drámai kérdések ezek, a tudat háborgásának olyan felkiáltásai, mint Rákos Sándoré: „Milyen csillagra vetettél engem, Uram?” – és a lét bizonyossága függetlenné válik a létezőktől: „Talán benned magadban merül csak föl az, aki voltam, / szólván ekképpen: / Igen, ezt is gondoltam valamikor!” A létezés kínzó kérdéseit csak úgy lehet feloldani, ha létünkön túl keressük a kérdezőt, sőt az énünket, ahogyan Szabó Lőrinc teszi: „Valaki tudja, hogy Ő vagyok én, / Ő veti sugarát rám”. Vagy ahogyan Görgey Gábor érzi: „egy háromszögalakú szem / néz láthatatlan”. A kétségek közt talán az egyetlen méltó megoldás Határ Győző ars poeticája: „ha mások eladják elaludjak: / viszem hiszem – tegyem a munkát”.

A kontempláció magában hordozza a kérdésre várt feleletet, a drámai kérdezők azonban indulatoktól átjártan, csak a kérdéseikhez ragaszkodnak, mintha azok fontosabbak lennének a feleleteknél. Így Fodor József *Próféta* című, zsoltári indulatú költeményének kérdésében: „vert lelkem földre lapul, / S csak arra kérdek: van-e reménye még, / Hogy röpke napjaink betölti-e még / Méltón s az ember egyszer megjavul?” Mindez a tematika merőben új a magyar költészetben, némely előzményét mégis megtalálhatjuk a kontempláció korábbi költőinél; fel-felbukkan Komjáthy Jenő arca, a Fodor Józsefhez hasonlók mögött pedig Berzsenyié és Vörösmartyé.

A szemlélődés vagy a létdráma bizonyosságai és bizonytalanságai kényszerűen vezetnek át hit és nem-hit kérdéseihez. De épp e kényszer ellen tiltakozik Babits, amikor „elbocsátott vadnak” érzi az embert, és ilyenként kiált fel: „Vezessen Hozzád a szabadság!” Amiben korábbi korok költői nem mertek vagy nem akartak kételkedni, az nyugtalan kereséssé válik a modern magyar költészetben. Ezt a keresést is a legtöbb erővel József Attila érzékelteti:

egyszer csak előbuvik
nappali rejtekéből,
belőlünk
az az oly-igen éhes,
lompos, lucskos kutya
és istenhulladékot
istendarabkákat
keresgél.

Szabó Lőrinc is „szelíd tanítvánnyá” válik („A Hegyen is te beszéltél velem?”) és az anyagszerűségnek ez a nagy lázadója a maga materialista misztikáján belül jut el oda, hogy hallgasson és figyeljen:

Itt maradok, veled.
Hallak. Rád figyelek, de még szégyenkezve
és kissé tartózkodóan.

Világosan kell látnunk, hogy mindez nem teológia, nem is vallási viszony, hanem talányos, költői állapot, mintha nem a léten-túlival, hanem önmagukkal beszélnének. Ez a talányosság fejeződik ki Tandori Dezső verssorában („Jól együtt vagyunk, csak Te hiányzol”), mely azért mélyértelmű, mert köznapian is, és léten-túlian is lehet érteni. A metafizika átalakult honvággyá Váci Mihálynál: „Tévelygésekből Rád találni; / roskadásban Téged remélni.”, – és csaknem ugyanígy Devecseri Gábornál: „Valakim, / vagy valamim vezess most / is, gondoltam. Istenem.” Maga a honvágy is milyen konkréttá válik Zelk Zoltánnál:

Barátaim azt hiszik, hogy fekszem,
nem tudják, már járni tanulok
megadóan, Isten oldalán.

A lélek honvágyának túl sok változata van, és túl sok átmenete hit és hitetlenség, remény és reménytelenség között. Vas István is Avilai Teréz intelmeinek szövegébe burkolódzva, az emberi törekvés korlátairól vall: „ … egy krédó időközében több fény lesz a részünk, / Mint amennyit évek alatt minden földi iparkodással elérünk”. A költő ahhoz fordul, aki benne lakik, s akit énje egyik részének éppúgy nevezhetünk, mint Istennek: mindez csak elnevezés kérdése. Ahogyan Nemes Nagy Ágnes teszi: „Irgalmazz, Istenem! Én nem hiszek Tebenned, / Csak nincs kivel szót váltanom.” – és így a léten-túlhoz, de önmagához is szól a kiáltás: „Ne hagyd el sok papod hitetlen unokáját”.

A költészet nem csak költőkből, de témákból, témakörökből is áll, melyek átgyűrűznek az életműveken. A hit vagy hitetlenség, a hitetlenül-is-hívés témaköréből szinte észrevétlen lépünk át az erkölcsi világba, minden költészet egyik legtágasabb körébe, melyben elmosódnak a határok spiritualitás és evilágiasság között. Hit vagy kétkedés, rátaláló szemlélődés vagy drámai keresés, mindezek lényegileg bizakodó, optimista magatartások, – még a kétségbeesés peremén is optimisták és bizakodók. A modern költészet azonban néha tehetetlenül teszi le a fegyvert, ahogyan egész életművében Franz Kafka is letette. Arra azonban érdemes felfigyelni, hogy a modern költészetnek még legkomorabb lapjain is ilyen fegyverletétellel alig találkozunk. Ki volt a bátrabb? A bízni akarók vagy a reménytelenséget elfogadók? Egyvalami bizonyos: az új magyar költészetben az elkötelezettek és a spirituálisok csaknem azonosan gondolkoznak a jó és a rossz, a bűn és a jócselekedetek, vagyis az erkölcs kérdéseiről.

A költészet az élet teljességét kívánja megragadni, de a valóság a társadalmi szféra mellett csak az erkölcsiben válhatik teljessé. A teológia nyelvén ezt a bűntől való feloldozásnak nevezik, laikus nyelven pedig küzdelemnek a szabadulásért, ahogyan Rákos Sándor írja: „Nem krisztusi ajándék a megváltás, vérben-lucsokban / kiki maga szenvedi meg”; „Jó és rossz közt vergődik az ember,” vallja Weöres Sándor:

már azt sem tudom,
melyik a te horgod zsinegje
s melyik a mélység inda-köteléke.
Vonj hevesebben! ön-erőmből
nem jutok én soha hozzád.

Ebben a helyzetben a világi élet az, mely megfoszt bennünket a tájékozódásnak attól a lehetőségétől, melyet Szabó Lőrinc ismét csak a kontemplációban talál meg: „nem a túlvilág hozza ránk a végső / poklot, de a / magány hiánya …”, vagyis az élet kötelezettségei:

Mert azt vesztettem, a csöndet, a belső
szabad időt,
azt, hogy órákat tölthettem egy-egy
virág előtt.
Bűn lett a lélek ráérése? Az lett!

Meglepő, milyen tudatosan védekezik újabban a költészet az erkölcsi cselekedet értékének lehanyatlása és az erkölcsi ítélet elsorvadása ellen. Ez a védekezés óvakodást éppúgy jelent, mint pozitív cselekedetet. Nemcsak arról van szó, amit Puszta Sándor követelményként állít maga elé („mielőtt lemegy a nap / tehessek valami jót"), hanem arról is, amire Bóka László figyelmeztet:

Oh te bolond ki küzdöl a Gonosszal,
nem ismered az apró csínytevőt,
gőgödben átallsz a parányi rosszal
megküzdeni és elmorzsolja erőd!
Vállat vonsz, hogy hanyagság, rendetlenség,
máskor vigyázol, okosabb leszel…
Apró hibákkal küzdve nő a szentség!
Mögötted meg az ördög szemetel…

Az erkölcs kérdései az életbölcsesség révén vezetnek át a létkérdésekhez, mert nem elég a bűnt kerülni, helyesen élni ennél sokkal nehezebb feladat. Ami Bóka Lászlónál intés, az Keresztury Dezsőnél erkölcsből és tapasztalatból fakadó *Tanács:* „Tudhatnád mennyi örömöt / mérgez meg az örök / irigység, sértődés, rossz emlék, feluszult / düh, fojtó árnyú múlt; / ne bénítson hűtlenség, méltatlanság", tehát:

Előre nézz, csak azt tedd, ami jó maradt;
többit a dögmadarak.

A klasszicizmus életbölcsessége ez, és lehet, hogy a bölcsesség: maga a megváltás. Ahogyan emezt, úgy amazt is csak küzdelemmel lehet megszerezni, mindenki csak a maga egyéni konfliktusaiból kikeveredve nyerheti el az egyiket vagy a másikat. De a bölcsességnél – melyet talán egy idő óta nem tisztelünk, nem becsülünk eléggé –, célravezetőbb kiút: a szeretet. A szeretet nem ismeri a feltételességet, melybe néha belekényszerül a bölcsesség. A szeretetben is ott rejtezhetik a kiegyezés lehetősége, de a szeretet nagylelkűen túllép ezen, sőt nem is tud róla. Amikor Csoóri Sándor az „elpusztíthatókra" gondol, ezt a gondolatát szeretetében éli át: „csak egy kéz kellene, hogy hazájuk legyen, / csak egy másik test, hogy ne legyen sötét." A szeretet több értelmű is lehet, és amikor Hajnal Anna úgy véli, hogy „csontjaim ha visszaadtam / máig mindig adósod maradtam" – nem tudhatjuk, Istenhez vagy emberhez szól-e? A szeretetben válik eggyé a privát szféra a társadalmival, a szeretet vezet át egyikből a másikba, és ezért nem lepődhetünk meg, hogy a szeretet legszebb két példázatát olyan elkötelezett költő írta, mint Garai Gábor. Az egyik az *Artisták* című költeménye, melyben élő csipeszként lóg a trapézon a férfi, fejjel lefele, s a fogai közt tartott tárcsán függ és forog a nő:

Ó, ha így tudnánk összefogni
egymásra bízott szeretők,
mintha folyton fönn-szállva, mintha
folytonos zuhanás előtt!

Garai Gábor írja a legtalálóbb *Példázat*ot is a szeretetről: „A szeretetet szét kell osztani / mert természete szerint oszthatatlan; / mikor már másnak nem jut / magadnak sem marad belőle.”

Ha a szeretet kivezet a szürkeségből, melynek elhárításáért Sík Sándor fohászkodik, úgy megmentőnk lehet a fájdalom is, mely létezésünkre figyelmeztet, akár Babits Mihály Balázsolásában, akár Illyés Gyula *Doleo, ergo sum*jában:

Álomvilágban él, kinek csak öröme van.
Rosszul érzem, de legalább én érzem magam!

A létköltészet tehát több fokozaton keresztül alakul át morális költészetté, a szeretet vagy a fájdalom vallomásává. Mindez az új magyar költészetben összefüggő rendszert alkot, mely a keresés nyugtalanságától indíttatva akár Isten-versekhez vezet, akár materialista misztikához, miközben mindig a hazavágyás, az apára, az otthonra találás hangsúlyával, a szeretet példázatait idézi. A lélek, a lét költészetének ezekben a hatalmas témaköreiben megszűnik a különbség a privát és a közösségi között, azaz értelmüket vesztik ezek a megkülönböztetések. De a témák köre tovább tágul és osztódik, és az eddigiek újakat, még újabbakat szülnek.

Vannak a költészetnek ősi témái, megszentelt témák: a szoros értelmében ilyen a Keresztút témája, melyhez a költészet és a képzőművészet évszázadok óta vissza-visszatér. A modern magyar költészet nagy versek sorozatát szenteli ez út stációinak Tűz Tamás, Fáy Ferenc, Sík Sándor és Keresztury Dezső verseiben, melyek közül Keresztury Jézus útját és szenvedéseit a magyar történelemmel párhuzamosítja. Görgey Gábor az utolsó vacsora „anatómiáját”, illetve bölcseleti analízisét nyújtja. – Bensőségesek a nagy ünnepekhez, különösen a Karácsonyhoz és Húsvéthoz kapcsolódó versek, vagy az olyanok, mint Váci Mihály *Ave Máriá*ja, továbbá Weöres és Kassák versei Máriáról, és Vas István két nagy költeménye: az egyik Nikodémusz talányos éjszakai látogatásáról, a másik Péter találkozásáról, a Via Appián. („Mert akármit látott Péter a Via Appián, / mindig keresztezi utunkat a teremtő hiány”). Csoóri Sándor paraszt ikonja, Vajda Endrének Pál igéjére írt verse, Horváth Elemérnek Szent Benedeket felelevenítő, Harsányi Lajosnak pedig Szent Miklós legendáját szonettbe foglaló költeménye tanúsítják, hogy mekkora ihlető erőt tartalmaznak ezek a középkor óta életben maradt motívumok. Ellentétben velük, a karácsonyi nyomorról szól Bálint György verse, mely egyébként Innen és Túl témáinak széles kiterjedését is tanúsítja, – még akkor is, ha mintegy ellendarabjának láthatjuk Toldalagi Pál költeményét, mely a karácsonyi történet varázsától nem tud elszakadni:

Engem harmincnyolc éve már
ez a történet elvarázsol

Megjelenik és kivezet az érzelmek sivatagából.

Mert igaza van Gyurkovics Tibornak: „Egy bizonyos idő után / akárhány karácsonyfát láthatsz, / mindig csak egyet látsz / s a többi látszat”. Igazi szárnyas oltárt formál a megszentelt témák költészete, s ennek az oltárnak képei közt talál helyére Juhász Ferenc nagy verse *(Templom Bulgáriában)* a csonthalmaz látomásával, valóságos biológiai vízióval. Ez a vers egyébként fordulópont is Juhász pályáján, régi hangjának átváltása egy merőben újba. És ennek a szárnyas oltárnak díszítményei közé illik egy újonnan feltűnt költőnek, Dékány Endrének bensőséges költeménye, *Az élet peremén.*

Fohász, könyörgés, hálaadás, zsoltár: a lélek költészetének formái a magyar költészetben hagyományosak. Ez a költészet az ember önmagára találásának iskolája, úgy, ahogyan erről József Attila vall a *Csöndes estéli zsoltár*ban: „Ó, Uram, ajándékozz meg csekélyke magammal engem”. Amikor a lélek magyar lírájának igazolását és hagyományát keressük, azt egy egész

néphez szóló versben, a legnagyobb magyar versek egyikében, Kölcsey *Himnusz*ában lehet megtalálnunk. A lélek fohásza: egy nemzet, egy társadalom, egy történelem látomása is; az egyes ember olvad itt egybe a közösséggel, egy költő lelke az egész nemzet lelkével. A *Himnusz* is arra taníthatta a magyar költészetet, hogy a lélek ügye: a társadalom és a nemzet ügye is. Amikor a legújabb magyar költészet a lét kérdéseiből nyer ihletet, akár vallásosan, akár vallástalanul, akár hívőn, akár hitetlenül, olyasmit őriz, ami hagyomány is, de nem kevésbé új és időszerű fejezet is a magyar líra életrajzában

Sőtér István

Áttekintés

Előszó

Az Innen és Túl költészete

Felemás érzések közt

- Ha a kezem kinyújtom
- Arra születtem
- Hiszek hitetlenül
- Hazamegyek

Emberi világunk

- Bátran szólhassak
- Szabadíts meg a gonosztól!
- Példázatok a szeretetről
- Imádkozom: legyek vidám

Emberré lett

- Világ báránya
- Mindig új utakon
- Szárnyas oltár

Az öröklét küszöbén

- Közel a parthoz
- Tiszta fényben
- Mindenért hála

Felemás érzések közt

Ha a kezem kinyújtom

Juhász Gyula: Béke

És minden dolgok mélyén béke él
És minden tájak éjén csend lakik
S a végtelenség összhangot zenél
S örök valók csupán mély álmaink.

És minden bánat lassan béke lesz
És mindenik gyötrődés győzelem
S a kínok kínja, mely vérig sebez,
Segít túllátni a szűk életen.

Testvéreim: a boldogság örök
S e tájon mind elmúló, ami jó
S az élet, a szép, nagy processzió,

Mely indul örvény és síkok fölött,
Az égi táj felé tart csendesen
S egy stációja van: a végtelen.

Pilinszky János: Találkozások

Szilágyi Júliának

Hányféle találkozás, Istenem,
együttlét, különválás, búcsuzás!
Hullám hullámmal, virág a virágtól
szélcsendben, szélben
mozdulva, mozdulatlanul
hány és hányféle színeváltozás,
a múlandó s a múlhatatlan
hányféle helycseréje!

Rónay György: Jelenlét

Nézz föl az égre: ott van
felhők és csillagok közt.

Pillants körül a földön:
ott van fűben, virágban,
állatok ámuló szemében,
emberek arcán.

Áss le a föld alá:
csontokból és kövületekből
szándékainak lábnyoma
dereng feléd.

Mindenütt láthatatlan.

Mindenben látható.

Takáts Gyula: Ott vagy

A kétlábúak ellen
egy angyal szárnya tart?
Ott vagy minden elemben
és túl is csak te vagy a part…

Devecseri Gábor: Akárhogy is

Akárhogy is – gazdag az élet
és nem hagyja magát,
levelek alatt harcolva, kivívja
édes diadalát.
És odafönt a kegyes égbolt
csillagmérföldön át
megmutatja egy-hajnalcsillagú
gyönyörű homlokát.

Rákos Sándor: Üzenet

leheletünk a század ércfalán
elpárolgó emlékezéseink
sok kis hívságos vitánk riadalmunk
távolról zúg az Óceán

Képes Géza: Előszó

Ha azt hiszed, hogy olcsó élvezet
lesz a könyvem, akkor dobd a sutba még most:
az út velem meredek, szakadékos
s fehér-izzó csúcsok felé vezet.

Megláthatod az ezerrétű lét
lelkemben a képét hogyan feledte.
Az ablakok a tó lágy tükörét
hogy ellepik, egymásra tekeredve!

itt még követsz, de hogyha majd utunk
e jelenség-világból kilohol,
találok-e mellettem valakit?

Velem maradsz-e, hogyha eljutunk
a legtávolabbi övig, ahol
túlélesült fény s végső árny vakít?!

Horváth Elemér: Ahol Trakt aludt

A fateknő esővízzel színig
suttogva száradoz a nádtető
magányosan csillag ereszkedik
vak udvarra a madáretető
magtalanul sötét karám kerít
csöndes csordát felhő úszik elő
az ébredőben boldogan
öröklétnyi álom fogan

Babits Mihály: Esti kérdés

Midőn az est, e lágyan takaró
fekete, sima bársonytakaró,
melyet terít egy óriási dajka,
a féltett földet lassan eltakarja
s oly óvatosan, hogy minden fűszál
lágy leple alatt egyenessen áll
és nem kap a virágok szirma ráncot
s a hímes lepke kényes, dupla szárnyán
nem veszti a szivárványos zománcot
és úgy pihennek e lepelnek árnyán,
e könnyű, síma, bársonyos lepelnek,
hogy nem is érzik e lepelt tehernek:
olyankor bárhol járj a nagyvilágban,
vagy otthon ülhetsz barna, bús szobádban,
vagy kávéházban bámészan vigyázd,
hogy gyujtják sorban a napfényű gázt;
vagy fáradtan, domb oldalán, ebeddel
nézzed a lombon át a lusta holdat;
vagy országúton, melyet por lepett el,
álmos kocsisod bóbiskolva hajthat;
vagy a hajónak ingó padlatán
szédülj, vagy a vonatnak pamlagán;
vagy idegen várost bolygván keresztül
állj meg a sarkokon csodálni restül
a távol utcák hosszú fonalát,
az utcalángok kettős vonalát;
vagy épp a vízi városban, a Riván
hol lángot apróz matt opáltükör,
merengj a messze múltba visszaríván,
melynek emléke édesen gyötör,
elmúlt korodba, mely miként a bűvös
lámpának képe van is már, de nincs is,
melynek emléke sohse lehet hűvös,

melynek emléke teher is, de kincs is:
ott emlékektől terhes fejedet
a márványföldnek elcsüggesztheted:
csupa szépség közt és gyönyörben járván
mégis csak arra fogsz gondolni gyáván:
ez a sok szépség mind mire való?
mégis arra fogsz gondolni árván:
minek a selymes víz, a tarka márvány?
minek az est, e szárnyas takaró?
miért a dombok és miért a lombok
s a tenger, melybe nem vet magvető?
minek az árok, minek az apályok
s a felhők, e bús Danaida-lányok
s a nap, ez égő szizifuszi kő?
miért az emlékek, miért a multak?
miért a lámpák és miért a holdak?
miért a végét nem lelő idő?
vagy vedd példának a piciny fűszálat:
miért nő a fü, hogyha majd leszárad?
miért szárad le, hogyha újra nő?

Szabó Lőrinc: Materializmus

Az uccán néha megállók s riadtan
nézem, amit sohase láttam eddig:
mindenütt új istenek lelke vedlik
és kisértetek járnak az anyagban.
És az aszfalt már nem aszfalt alattam
és lépni már sehová sem merek,
hisz mindenütt rejtett életeket
roncsolok szét ok nélkül valahol
az anyagban, mely értem robotol.

Anyám az anyag, jóságos csoda:
vacogott a fogam a szörnyű télben
és jött a szén, hegyekről jött a fa
s máglyára dobta testét szótlan értem;
és jött a kő és a felhőkbe mászott
s barlanggal vett körűl és kivirágzott,
hogy szebb legyen szememnek; s jött a vas
és jön a vas mindennap, kalapács
lesz belőle és szerszám és kovács
és saját magát veri, karjai
nem unják meg házamat tartani
s mások görbülnek, sülnek és kihülnek,
lappá lapulnak, körré kerekülnek,
izzadnak, kopnak, dolgoznak, romolnak,
napszámosai oly örök nyomornak,
mely az állatnál is önzetlenebb;
simul a gumi autóm kerekére,

ércmadár libben, hogy hátára üljek,
a benzin fölrobban, csakhogy repüljek
és mind a többi, cipőim és ruhám
és bútorom, poharam, ceruzám,
edényem, lámpám, könyvem, olajam
és mind a többi, minden, ami van,
gyorsaságom, kényelmem, gyógyszerem,
mámorom és tüzem és ételem
a rezgő húrok s billentyűk zenéje
jön-jön elém, hogy életem fölélje,
húsomon kívül s húsomon belül
kiigya lelkét és kegyetlenül
szemétté, ronggyá, undorrá ürítse
a jóságos és nemes anyagot,
mely értem öltött ezer alakot
és nem bánja, hogy förtelembe hal
e földöntúli önfeláldozásban.

Barátaim, hogy tudjak hinni másban,
mint az anyagban? Egyetlen valóság
az anyag s nincs több oly igazi jóság,
mint az övé, ki minden pillanatban
milliószor megalázza magát
hűtlen fiáért, kinek neve lélek.
Az anyag öngyilkossága az élet
s hol lássak szebbet, jobbat hol keressek,
mint a türelmes, tiszta anyagot,
akit a pap csak gyalázni szokott
s bántalmazni a tiszteletlen ember,
sosem kérdezve, mért fut, mért liheg,
mért dolgozik hús, föld, fa, érc, üveg,
növények teste, ezerféle vér,
mely valahol s valahogy mégis él,
rejtett gerincek titkos veleje,
testtelen mozgások szent ereje
mért dolgozik érettünk szüntelen,
alázatosan és türelmesen,
mért dolgozik, mondjátok meg, miért:

mért dolgozik a test a lélekért?

Takáts Gyula: Megnyitni azt is

Aratás után a tarló
milliónyi fésűfog
hegyén arányló
áramkörébe fog …

Szikrázik ujjam és a hang!..
A tárgyak is, amerre szól,
mintha értenék szavam,
a némaság szótárrá válva,
ajkukon zizeg, kigyúl …

Földöntúli koszorú fénylik
a tüskés lét felett
s a tarló mint sárga léghajó,
– mint égi expedíció –
emelkedik, megnyitni azt is,
nekünk, a hallgató eget…

Káldi János: Hogyan fejthetné meg

Azt kellene kitalálnom,
kinek a sírása ez a fa?
Miért fáj el nem múlóan
minden mozdulata?

Azt kellene kitalálnom,
kinek a bánata ez a folyó?
Kinek a tűnődése a szélben
a hajnali hó?

A Mindenség titkát, igen,
azt kellene megfejtenem.
De: hogyan fejthetné meg a véges
azt – ami végtelen?

Sárközi György: Ész és szív

1

Mit használ, ha tudod csodalények s régi világok
    Titkát és a hires bölcsek arany szavait?
A legfőbb szeretet nélkül siri csarnok a lelked,
    Hol komoran tartod s bámulod önkoponyád.

2

Ifjúi homlokomat ráncolva, mogorva szavakkal
    Mondtam: Tágas az ész, tán belefér a világ…
S büszke szemem fölvetve a csillagos égi mezőre,
    Hirtelen éreztem, mint szorul össze szivem.

3

Minden igazság magva belé van vetve szivedbe
S rejtekező csiraként várja a nap sugarát,
Ám te dohos foliánsaidat pörgetve sebessen
    Versz szelet és megölöd gyenge csirád odabenn.

4

Nem leled értelmét a világnak: ezernyi szilánkra
    Zúzott régi tükör, zűrzavar, ősi homály.
Egykor majd belátsz ragyogó üvegébe, de akkor
    Földerülő titkát már sose mondhatod el.

Kalász Márton: Mindenütt még ily falba ütközöm

Mindenütt még ily falba ütközöm –
hallgatom az időt, amit nem láthatok,
sötét van; majd emlékezetem közepén
kiültetnek egy apró földevőt
fénylő kertbe; s otthagyják egyedül –
ennyi tudásommal ülhetek végleg itt,
önszántta mozgással, csak épp nem öntudatlan;
s mivé lett a jó ösztön s bizalom –
az apró földevő tenyérkéi oly könnyen
szálldosnak lényről lényre; tudatom
hódított-e így fogalom nyomán fogalmat –
ajak formáz, önfeledtség kiönti ott a szót;
ül, ki biztos választás szerint gyömködi magába
a lét legegyenetlenebb tartalmait.

Mezei András: Fogadalom

Megyek az Időkig veled,
a Múlhatatlanig megyek
bekötve Isten batyujába
csillagostul a tereket

szolgálattévő angyalokkal,
hogy ott is őriztesselek
világnyi maradék porban is majd
szelíd kezedhez intsenek.

Szabó Lőrinc: Valami örök

Valami örök tovasuhogás
valami csöndbe, puha végtelenbe,
valami tegnap, mely mintha ma lenne,
valami vízalatti ragyogás,
valami messze, panaszséma gyász,

valami jaj, melynek már nincs keserve,
valami vágy s a vágy tilalma benne,
valami könnyű, szellőhalk varázs,
valami, ami nem is valami,
valami még kevesebb, az, ami
valami tűntén kezd csak sejleni,
valami lassú, árnyhűs rejtelem,
valami, ami újúl szüntelen,
valami gyors, lőtt seb a szivemen.

Szabó Lőrinc: Misztikus hódolat

Nincs erő, mely elszakíthatna tőle,
mert ketten egy vagyunk, én és a föld;
az én csiráim törnek ki belőle,
én vagyok az élet, a föld.

Testvér? barát? – Nincs testvére a hegynek,
minden hegy egy, mert teste-lelke föld.
Testvér? barát? – Én megmaradok egynek,
mert mindenkivel egy a föld.

Halottak élnek, élők sírba kopnak,
dadog az ember és hallgat a föld;
évezredek multjából nő a holnap;
tegnap, holnap; örök a föld.

És mintha ma teremtett volna isten,
új vagyok s mégis régi, mint a föld,
mert sorsomat véred táplálja, minden
bölcsesség őse, áldott Anyaföld!

Kovács Gábor: Majd fúj a szél

Majd fúj a szél és lobog, leng a fű,
majd verdes a szív kismadár-szerű
verdeséssel, és tölcsérek forognak
tengermélyén egy forró torkolatnak.

Az lesz az ébredés, az egyszerű
ragyogásában végleges derű,
áldás, mit elnyernek az átkozottak
és szerelem, melytől az ég leroskad.

Majd fúj a szél keletről és nyugatról,
és a hegyek völgyekké lesznek akkor
és szörnyek lépnek ki az alkonyatból.

Majd fúj a szél észak és dél felől,
miközben lassan bezárul a kör
s a lét falán a végtelen betör.

Fáy Ferenc: Napraforgó

A feltárulkozás órája ez,
a megmutatkozásé.

A szél-felvert napok poros dülőin
bukdácsol a lélek
a kakukkfű-illatú órák
búzavirág-kék szomorúságát,
pipacsmeleg, láng-nevetését
gyűjti csokorba – hogy a
tűzszemü porzók, karcsú bibék
egymást kiáltó, boldog mámorában
fürössze széppé szennyes életét.

A feltárulkozás órája ez,
a megmutatkozásé.

Nyár-szemü lányok
kapcsos térde között
álmodik csókról a lélek.
Mellük lankáin dudorászik a vágy;
s méhük magotfakasztó humuszában
ballag az ostoros-bánat
az álmok fényes ekéje után.

A feltárulkozás órája ez,
a megmutatkozásé.

Fekszem a fűben, mintha fenn, az ég
Istent lélegző nagy mellén pihennék.
Lepke dalol, fütyürészik a szél is …
s a kurtaszoknyás bokrok énekére

kamasz felhők, szédelgő fák felelnek.
Minden kilép az álmok idejéből…
Boldog virágok szép órája ez,
a fényé és a feltárulkozásé.

S fejem felett a lányom méz-szemében,
mint napraforgó ért korongja fénylik
a szerelem.

Veress Miklós: Szalmaszál

Tócsában örvénylő bogár
tutaja sárga szalmaszál

lábával verdes és kaszál
meghal amire partraszáll

Jobb lenne hát úgy szállni még
mint szalmaszálról buborék

mégis csak végső menedék:
egy szalmaszálon át – az ég

Szabó Magda: Valóban

Mi van fejünk felett?
Mi van? Micsoda jel?
A tavasz puha szája
csak sír, és nem felel,
és nem felel a nappal,
és nem felel az éj, –

de hallgat-e valóban,
aki csak nem beszél?

Beney Zsuzsa: Sírfelirat

A rózsának, mely veled ébredt,
hamuvá hült hó parazsa.
A kristály tó, ahonnét ideszálltál
tavaszi sár-pocsolya.
Ég s föld közt leng cérnagyökéren
életed pillanata.

Hervay Gizella: Itt

*(részlet
)*
AZ A NAPRENDSZER
amit csak akkor látok
ha itt állsz mellettem
a közös földi levegőben
az a naprendszer
üzen valamit
nekünk

talán éppen azt
amit csak akkor láthatsz
ha itt állok melletted
a közös földi levegőben
vagy egy láthatatlan
bolygó üzen?

talán ott lakunk?
talán itt csak élünk
a közös földi levegőben?

Dsida Jenő: Az utcaseprő

Hajnal. Dúdolva ballagok
hazafelé sok apró-seprő
dallal szívemben. Rámköszönsz,
te szegény, piszkos utcaseprő.
Oly tisztességtudóan köszönsz,
míg körülted porzik a reggel:
egyszerre csordultig telek
alázattal és szeretettel.
Megállók s elnézem soká
zsíros, barázdás arcodat,
gémberedett, nagy kezedet,
torzonborz, sárga bajszodat
fölötte a pálinka-gőzzel.
… Őt látom most, a mennyeit
benned, ó rongyos utcaseprő,
ki sepred a föld szennyeit,
ki világ bűnét elveszed
és jó vagy minden emberekhez…
Testvér, ha az üdvösségre jutsz,
rólam el ne feledkezz!

Parancs János: Mégis

mintha csak átutazóban
időlegesen
megszállva egy-két napra
egy olcsó vidéki szállodában
úgy élek itt
mintha csak idevetődtem volna
s valami csatlakozásra várnék
ami egyre késik
ténfergek a hajnali ködben
kiismerhetetlen torlaszok
csapdák és indulatok között
meg-megújuló reménykedéssel mégis
az emberi mértékkel mérhető élet
valahol itt lapulhat

karnyújtásnyira tőlem

Pilinszky János: Elég

A teremtés bármilyen széles,
ólnál is szűkösebb.
Innét odáig. Kő, fa, ház.
Teszek, veszek. Korán jövök, megkésem.

És mégis olykor belép valaki
és ami van, hirtelenűl kitárúl.
Elég egy arc látványa, egy jelenlét,
s a tapéták vérezni kezdenek.

Elég, igen, egy kéz elég amint
megkeveri a kávét, vagy ahogy
„visszavonúl a bemutatkozásból”,
elég, hogy elfedjük a helyet,
a levegőtlen ablaksort, igen,
hogy visszatérve éjszaka szobánkba
elfogadjuk az elfogadhatatlant.

Takáts Gyula: A régi pálya

Ha rajta járok is, nem az,
mi volt… Nem kevesebb, de több!
Az évek és szervek természetével
gazdagabb az élet és a föld.

A levélen túl más is rakódik,
valami rend és új alakba,
mely beleépül e csillagon
minden partba, minden patakba

és mélyül a láb alatt is
és fejünk fölött lebegve
éteri lesz e geológia,
szinte már nem is rétegezve,

mégis oly tömött és annyi,
mit rejt e kettős hártyamély,
mely átlátszó és láthatatlan
s együtt talpunktól föl a napig ér.

Ezért ősibb is, mint a kambrium!
Szilárdabb is e feldúlt pálya
és ragyog az újra fellőtt labda
s talpunk alatt a holocén tovább rakódó tája.

Babits Mihály: Ádáz kutyám

Ádáz kutyám, itt heversz mellettem.
Amióta a gazdád én lettem,
ez a hely a legjobb hely teneked:
nem érhet itt semmi baj se téged.
Rajtam csügg a szemed, hív imádás
együgyű szálán csügg, boldog Ádáz.

Mert boldog ki jámborul heverhet
valami nagy, jó hatalom mellett.
S te jámbor vagy, bár olykor asszonykád
bosszújára megrablod a konyhát
s csirkét hajszolsz vadul a salátás
ágyakon át: jámbor, noha – Ádáz.

Elcsavarogsz néha messze innen,
el is tévedsz kóbor hegyeinkben;
avagy titkos kalandjaid vannak.
Ág tép, gonosz ebek rádrohannak,
zápor is lep, szőröd-bőröd átáz:
ázva, tépve jössz vissza, kis Ádáz.

Visszajössz, mert ugyan hova mennél?
Hol lehetne egyéb helyed ennél?
Szimatokból ezer láthatatlan
ösvény vezet téged mindenhonnan
hívebben, mint bennünket a látás:
minden ösvény *ide* vezet, Ádáz!

Tudod, hogy itt valaki hatalmas
gondol veled, büntet és irgalmaz,
gyötör olykor, simogat vagy játszik,
hol apádnak, hol kínzódnak látszik:
de te bízol benne. Bölcs belátás,
bízni abban, kit nem értünk, Ádáz.

Óh, bár ahogy te pihensz lábamnál,
bizalommal tudnék én is Annál
megpihenni, aki *velem* játszik,
hol apámnak, hol kínzómnak látszik,
égi gazda, bosszú, megbocsátás,
s úgy nem értem, mint te engem, Ádáz!

Határ Győző: Az Ő szent tenyerében

bibék vagyunk az Ő szent tenyerében
viharszelére billegünk Levél-
táncoltató lélegzetvételében
borzolódunk mikor orkánja ér

meg-meglehelget porzószál Szelíden
szédülünk szívó örvényeinél
és megtetszik porzóban és bibében
és földereng a törvény és a tér

Kit soha soha máskor te sem én sem
kavarogvást a porzó-bibe bolygón:
közös látókánkon Ő les – a Résen

– kegyes Ránkhibázó! – arca süvít
s szája-delelésén ringó-mosolygón
látjuk tenyeréből: fú csücsörít.

Vas István: Nemértett azonosulás

Ezen a nyáron, ezen a tájon
A vizeket, a fákat meg se látom.

Szépségek, ismerős utak –
Nékem már semmi sem maradt.

Hűségekből, fényűző dacból,
Kifogytam minden bűntudatból.

Ha elvesztettem, nem hiányzik –
Nem is sejtettem, mi vár itt.

Botorkálva kimért időmben
Most is van amivel törődjem.

Zeng az ég, a régi rossz elévül.
Fejem zúg, létem beleszédül.

Nemértett azonosulás
Üdvözítően megaláz.

Előbb a hőség, aztán a villám –
A nyár, az egész nyár borul rám.

A bomlás ez – nem lehet nem-jó:
Belőlem él, hozzám hasonló.

Megyek, megyek – csak most ne, még ne
Legyen a történetnek vége.

Nem lehet, hogy az én szemem ne lássa,
Hogyan kezdődik folytatása.

Örökkévaló csupa-kezdet,
Nem kérem, amit úgysem adsz meg,

Csak magadat, csak a valódit
Add, amíg ki nem bonyolódik

Amibe belebonyolódtam
Anyagodban, az elfolyóban,

Anyagodban, mely csupa-lélek,
Mert azt is szenvedni ítélted.

Nem máshol, ezen a tájon.
Csak azt add meg, hogy itt találjon

A felelet, a folytatása.
Figyelek a vihar szagára.

Mélyen beszívom – ugye megérem?
Jelentését ugye megértem?

Nagy Kezdet, hallasz-e, felelsz-e?
Sötétebb perc borul a percre.

Nagymesszíről cikázva hozzám
Égzengő választ hoz a villám.

Pilinszky János: Metronóm

Mérd az időt,
de ne a mi időnket,
a szálkák mozdulatlan jelenét,
a fölvonóhíd fokait,
a téli vesztőhely havát,
ösvények és tisztások csöndjét,
a töredék foglalatában
az Atyaisten igéretét.

Orbán Ottó: Auld Lang Syne

A sors nem húz egy emléktechnikához,
    mindent lehet,
egy jel tűfokán világokat áthoz
    a képzelet,

de álljanak bár bombabiztos módon
    a tények,
a mennybunker falán áttör az ódon
    lényeg,

s maszkját a vers bár bűvészként cseréli,
    megleli hősét
romok és hullák közt az egyszemélyi
    közfelelősség.

Sárközi György: Az ismeretlen világ

Ha a kezem kinyujtom, valaki megfogja, úgy érzem,
Ha fölvetem fejem, ezernyi csillag kezd remegni a térben.

Éjszaka gyors földalatti fejszéket hallok zuhanni,
Virradván láthatatlan fényt sejtek tovasuhanni.

S mintha itt benn titkonrágó egerek odva lenne,
Valami mulhatatlan fájdalom hajlik szivemre:

Mit ér az erdőn bolyongni, hisz lombjában szunnyad az ősz is?
Mező virágáért lehajolni, hisz a mező temető is?

Tükrös szemedbe nézni, mely egykor vak porrá zúzódik?
Ismerni e pille-létet, mely a nem-létbe visszagubózik?

Az örök fátylak zavarába, világtalan szem, sose látok, –
Ó, Uram, hová rejtetted előlem a világot?

Juhász Ferenc: Akinek szívére fújt az Isten

Jaj, az Isten ráfújt a szívemre!
Aranyat fújt az Isten szívemre!
Füstöt, aranyport, kövér ködöt.
Gödreibe tűzkását köpött.

S így virágzók én az Őshalálban,
így virágzunk Egymás Mosolyában?
így virágzik a Mindenség bennem:
aranylángpont-haláltűzözönben.

Illyés Gyula: Küzködöm…

Küzködöm; küzdve alakítom
nemcsak azt, ami lehetek,
ami lennem rendeltetett,
ami a lényegem s a titkom;
formálom azt is, amivé ti
válhattok; azt formálom én ki,
azt az embert, aki agyag
még bennetek is, kire vágytok,
amikor sürgetve mondjátok:
költő, előzd meg korodat!

Gyurom az anyagot, a fájót,
facsarom ki a bennrekedt,
megáporodott nedveket,
én így sürgetem a világot.
Mert az előzi meg korát,
ki idején viszi tovább,
vagyis – hallván az indulás-jelt –
egy percnyi késés nélkül felkelt –

Rónay György: Szerápion-legendák

Két férfi lépkedett a tengeren. Az egyik lassan, biztosan; mellette – fél lépéssel elmaradva, és mintha nem bíznék magában, kapkodóbban, néha bokáig lemerülve, el-elfúló lélegzettel – a másik (vagy a mása).

Mögöttük végtelen víz, előttük végtelen homok.

Talpuk alá a fövény úgy simult akár a víz, puhán és selymesen.

Két kő volt ott – csak két kő, semmi más – mélyen beásva a homokba; kerek, tömzsi kövek, amikhez hajók kötelét hurkolták valaha, mikor még hajók jártak erre.

Leültek a kövekre; előttük végtelen víz, mögöttük végtelen homok, mindkettő enyhén fodrozódva, éppen csak annyi különbséggel, hogy a tenger mozgékonyán, a homok mereven.

Ültek és hallgattak. Nézték a tengert.

Aztán – órák vagy napok múlva, mindegy – aki a társa volt (vagy mása volt) annak, ki elsőül lépett a partra, kezét egy kissé megemelte, olyképp, mint aki tétován nemlétező madár után mutat a messzeségbe.

Ki elsőül lépett a partra, lehunyta a szemét, mintha látná a madarat.

– Szólhatsz, Szerápion.

MIT ÉR, HOGY ITT VAGYUNK,
HA NEM TUDJUK, HOGY HOL VAGYUNK?

– Annyit, hogy végül mégis itt vagyunk.
A célnál? Nem tudom. A cél, Szerápion,
sokszor maga az út, de csak ha nem
céltalan; s minden célból, ha valóban
cél volt, mindig új út vezet tovább.
Úton vagyunk. Azt hiszem, épp elég,
ha ennyit tudsz. A többi csak lidérc
és délibáb, Szerápion.

MEGÁLLÁS SOHA NINCS?

– Megállás? Nem tudom, mit értesz
megálláson, Szerápion. Aki úton van, áll. Csak az áll
igazán,
aki úton van. Aki egyszer eltökélte,
hogy útnak indul, attól fogva áll. Magában, mélyre
gyökerezve,
s minden lépéssel még mélyebbre. Úgy halad, hogy
haladtában, valahol, mozdulatlan. Hogy nőttön nő valami
titkos

központ felé, míg lép, előre mindig,
a titkos Cél felé. S a kettő
végül, valahol összeér. Saját magába ér,
ha célhoz ér, Szerápion.
    S amíg
ülünk s nézzük a tengert, a mozgót és a mozdulatlant
(bár a mozgó is mozdulatlan, s a mozdulatlan is mozog) –
amíg ülünk, mondom, egyben megyünk is, ha a csöndet
halljuk, s *látni* tudunk, ott, ahol semmi sincs
mások szerint, világokat, Szerápion. Mit tudhatod, a szem,
mely mint a szobroké, üresen néz a végtelenbe,
kőmereven és mozdulatlanul (úgyhogy hiába löksz felé
öklöt, követ vagy bármi mást, hogy megvakítsd vagy
reflexeit próbáld: pillája meg se rezzen) – mit tudod,
mit lát a szobrok élő kőszeme, s egyáltalán hová
tekint: a távolba, vagy befelé? Halad,
és figyeli a belső lépteket.
    Mindig a belső lépteket
figyeld, míg álltodban haladsz, s haladva állsz, Szerápion.

MAGÁNYOSAN?

    – Talán. Ha úgy tetszik, magányosan. De mielőtt
felelnél, tudnod kell, mi a magány, Szerápion.
Nézheted börtönnek, s rácsain nem fog semmi ráspoly,
s nézheted úgy, hogy végtelen szabadság.
Nézheted sivatagnak, amelyben körbejársz a szomjan
    pusztulásig,
s erdőnek, melyben egyetlen zöld tengerré simítja
a sok külön lombot a szél. S ha akarod, Szerápion,
veheted Szélnek is, mely egy tengerré simítja a sok
külön lombot, vagy fölkavarja tengerét
s tombolva zúg, nem tudhatod, a lombot tépi, vagy
saját magát, míg végül el nem ül s egy mozdulatlan
levélen el nem szunnyad, oly lágy álommal mint a
    csecsemők.
Ez az álom, ez volna a magány? Vagy az a sokszögű Szem,
mely a levél alól, egy zöld testből figyel, oly áthatóan,
hogy merevvé igéz; ha megmoccansz, hártyás pillája
    rácsukódik,
és mire durva kézzel érte nyúlsz, már csak egy surranás
emléke rezdül az iménti Figyelem
helyén, vagy az se tán?
    Sosem voltam magányos.
Magányom tele volt Szemekkel, tele volt surranásra kész
Figyelemmel, olyan magány volt mint a lomboké,
s benne madár is énekelt, mozdulatlan csőrrel a titkos
belső hallásnak néma dalokat. Sosem voltam magányos.

Vagy beszéljünk, Szerápion, a Szélről? Mi sodor
    magvakat
sziklára, s borzol évek múlva friss füvet vagy
gyöngéd virágbibét a sziklán?
Mi hajt felhőt, s a szikkadt föld esőben ázik,
s mi hozza vissza a Napot, szárítja föl a lucskot, bontogatja
a rügyeket, s viszi egyik hegyről a másikra a szirmok
múlékony mámorát, mikor kinyílnak?

De *láttál* már szelet, Szerápion? Fogtad már kézbe, mint
napos csibét, hunyásztattad már szarvánál csavarva,
mint őrjöngő bikát? A Szél, Szerápion,
az, ami van, de nincs; a mindenütt jelen levő, sehol
sem látható – mert a tajtékzó víz, a jajgató
lomb, ódon házak kéményében huhogó
Iszonyat puszta jel, de nem a Szél, Szerápion, a titkos
Nemlétező, Megfoghatatlan.

Szerettem a szelet, Szerápion. Szerettem a Magányt.
Hallod a habmorajt a mélyben, a kettős tenger
    mozdulatlan
tükre alatt? Mindig magányban éltem,
és soha nem voltam magányos. Valami világszél
fújt mindig a tenger alatt. Aki a tengeralji
világszél énekére hallgat, sosem lehet magányos.

Nem ismertem a keserű magányt, a fortyogó
levekben forgatót, a szakálltépő, káromló magányt.
Nem ismertem? Kilábaltam belőle,
leszárítottam lábamról sarát, levertem sarkamról porát.

Szabad voltam. Ablakom mindig nyitva volt a Szélnek.

Ma már azt is tudom, hogy bármi volt és bárhogy is volt,
s akármit vettek el, minden hiánnyal
én lettem gazdagabb. Ma már azt is tudom, hogy
boldog voltam. Boldog vagyok.
    Elég.
Hallgassuk a tengert, Szerápion.

S MIT HALLGASSUNK, HA NINCS?

    – A tenger mindenütt van
és mindig van, Szerápion. Ahol te vagy, ott van a tenger.
Két tenger közt egy hullámsáv, félig még fodrozó, félig
    merev már,
ez vagy, Szerápion. Ezek vagyunk: két tenger közt az
    Átmenet
hullámai, elporladók s mindig megújulok;
a mindig éppen elmúló, a mindig éppen változó

öröklét: ez vagyunk. Magunkkal visszük tengerünket.

Hajtottad már kagylóra füledet? Rózsaszín kőfodrai közt
hallottad már a tengert? Hallottad már a kagylóban
    a csöndet?
Ahol a csönd van, ott a tenger. Ahol a csönd van, ott
    a zúgás.
Hallottad már a rózsában a nyílás
titkos hullámverését, a mély morajt, amint a szirmok
szétválnak? Hallottad a Nyílás mérhetetlen
messziről érkező néma hullámverését?

Ahol a rózsa, ott a tenger. Ahol a Nyílás, ott a tenger.
S a fordított nyílás, a Hervadás:
az is a Tenger.
    Bennünk él és benne élünk.
Meríts egy hullámot az árból: kagylóvá kristályosul
    tenyeredben.

Egy pillanatnyi tenger, rózsaszín kőfodraival,
a zsongó Hallgatás, a végtelenség néma ajka,
mielőtt visszaolvad elemébe.
    Ez vagyunk.
Hallgassuk a tengert, Szerápion.

S AZ EMBEREK? „A MÁSOK: A POKOL”?

    – Nem. A mások, Szerápion,
az Irgalom. S ha azt hinnéd, elméjében fogyatkozó
aggastyánként beszélek, mint ki néz, de mit se lát már,
mert hályogos szemét, utolsó angyalként, az emlék
emléke is elhagyta már – nem, nem vagyok még
gyermekké bárgyúit vén, ki rángó nyelvvel nyöszörög,
s nem tudja mit motyog.

A mások, ismétlem, nem a Pokol. A mások
az Irgalom. Nem mintha nem tudnám a Butaság
s a Hatalom gaztetteit. Nézz végig testemen: bőröm
    bokától
homlokig csupa sebhely. Mégsincs bennem harag már,
csak irgalom.
    Pedig láttam röhögve gyilkolót,
gyermekbordákon táncolót, anyákat tiprót, koponyákat
    szürcsölőt,
szúrtak hátamba kést, tolvaj szentek türelmet prédikáltak,
láttam kiűzetést, prófétát mohó disznóhabzsolással
zabálni a pusztába kergetettek
alig hűlt ételét, s még mennyi mindent!
Hát nem mint élelmes írástudók, kik széljárás szerint
    fogják a tollat:

úgy szólhatok, mint aki tanu s áldozat volt egyszemélyben.
Nekem hihetsz, Szerápion: mégsem a mások a Pokol.
Épp eléggé megjártam poklukat, hát mondhatom:
a Pokol nem a mások, ha *bennünk* nincs pokol.

Ha nincs
mit égessen, fegyvertelen a láng. Mit lehet attól
elvenni, aki mindent odaad? Mitől lehet
megfosztani a semmiért sem törtetőt, a semmihez sem
ragaszkodót?

Egy Angyal mindig készen áll, hogy
érted jöjjön, ha szólítod. Ezért
nincs is pokol, Szerápion, ha magadban kioltod.
A másokét is. Tehetetlenek.

Jegyezd meg: bármely pillanatban
kézen foghat – már kézen is fogott
a Szabadság, és kivezet, Szerápion.

HOVÁ?

– Hová? Igen, hová, Szerápion?
A kérdéshez. Minden kérdés az indulás,
és minden indulásban ott lappang a Cél. De ehhez
indulni kell. Kilépni. Mintha egy
(bármilyen nagy) körbe lennél bezárva,
s kilépsz a körből. Túllépsz a körön,
amerre a Sugár mutat. Minden sugár
túlmutat a körön, mely, bármilyen nagy,
magába tér vissza, míg a sugár,
túllépve a körön, valahová a körön túlra tart.
A Végtelenbe? Vagy egy körön kívüli
központba?
Néztél már gyerek szemébe,
mikor ő maga elnéz, messzire,
játékán túlra? Semmiségbe? Végtelenbe? Láttad
szeme tükrében saját arcodat?
Egy szem, maga a tisztaság, s ártatlan íriszén
egy másik szem, tétován és mohón,
mint késhegy, cél nélkül rezegve még –
potenciális gyilkosok vagyunk
mindannyian, Szerápion. De nem mindenki öl.
Dobd el képletes késedet. Ne ölj.
Lépj ki a körből.
Indulj el, keress
egy gyermeket, és kérd meg, hogy szemébe
nézhess, sokáig, addig, míg a késhegy
el nem tűnik, s eggyé nem lesz a két szem,
hogy megláthasd a Tengert. Csak a gyermek

járhat a tengeren: könnyű és tiszta mint a hullám,
vagy mint a Szél.
    Elindul, soha nem
kérdi: hová? – csak túllép a körön,
s biztos benne, hogy nem hiába. Megpihen,
és megy tovább, mert biztos benne: túl a tengeren
másik tengert talál. A tengerek, Szerápion,
változnak halmazállapot szerint, de lényegük,
a hullám, mozgón, mozdulatlanul, mindig a körön túlra
    csap.

Aki látta a tengert, aki kortyolt tengervizet
rózsák szirmai közt vagy gyermekek szeméből,
s érzett bőrén szelet, rugalmas tenger-horzsolásút,
nem vágyik vissza a körön belülre.
Meguntam a piacokat, Szerápion. A kikiáltók
ágálását a napi árfolyamról,
s az ájtatos tülekvők együgyűen
átlátszó tőrvetéseit. Hiszen tudod,
mint bukdácsolnak más ellen vetett
hurkaikban, vagy a hálókban rángatóznak,
miket azért feszítenek, hogy más belé akadjon.
Meguntam az agórákat! Itélet
nélkül. Csak mert meghallottam a Tengert.

Itélet nélkül. És nem érdekel
itéletük. Már csak a Tenger.
    Látod ott
a madarat? A fél eget átszelte már,
mióta itt vagyunk, neszét se hallani,
csak száll, hasítja egyenletes szárnycsapással
a maga tengerét, mindig tovább. Hová?
Míg nyarába nem ér.
    Indulhatunk, Szerápion.

S A HALHATATLANSÁG?

– Akik az alvilágban,
holtuk túlélve bár, létlen árnyékélettel vándorolnak,
előbb-utóbb, ötven, száz, kétszáz év után
mind kijutnak a fényre.
    Csakhogy akkor
már mit sem ér nekik, Szerápion.

Két férfi lépkedett a sivatagban. Előttük végtelen homok, mögöttük végtelen víz. Mögöttük a tenger hullámai, előttük a homok hullámai. S fölöttük egy Madár.

Fölülről minden hullám mozdulatlan. De annak, aki száll, minden hullám mozog. A világ egy-egy hullámszárnycsapás, amellyel túlgördül magán.

Ha mozdulatlan, akkor is. Ha sivatagban, akkor is. A két kő, amin ültek, rég eltűnt már. Elnyelte a víz vagy a homok árja.

Mentek a homok tengerén, a némaságban hallgatták a tengert.
A tenger lassú szárnycsapásait, ahogy biztos Nyarába hömpölyög.
S mielőtt eltűnt volna, távol, a kéken ködlő messzeségben, a két alak eggyé mosódott.

Pilinszky János: Milyen felemás

Milyen felemás érzések közt élünk,
milyen sokféle vonzások között,
pedig zuhanunk, mint a kő
egyenesen és egyértelműen.

Hányféle szégyen és képzelt dicsőség
hálójában evickélünk, pedig
napra kellene teregetnünk
mindazt, mi rejteni való.

Milyen
megkésve értjük meg, hogy a
szemek homálya pontosabb lehet
a lámpafénynél, és milyen
későn látjuk meg a világ
örökös térdreroskadását.

Orbán Ottó: Félúton

A húsba vert szög képletes,
elvontabb kín gyötör a versben;
az emberhúst még a vadak
sem eszik nyersen:

én élek és fogalmazok,
így lesz az értelem
az én szabadulásom,
és neked védelem,

amit megéltem, a roncsoló látomás:
a drótkerítés, az áram, a bomba, a rom-fal,
a földrésznyi huzat, mely vitte az apám
szívemmel, otthonommal,

hogy itt maradtam egyedül
a semmi felé kinyújtózva,
mint ledőlt utca közepén
egy értelmetlen villanypózna –,

(így lettem megjelölt magányos
már mint gyerek,
félárva papíron és magamban egészen,
idegbeteg,

akin nem segít irgalmas csalás
se tavasszal, se ősszel,
akit nem törölhet simára
se szerelem, se gyógyszer,

csak maga húzhatja magát
saját hajánál fogva
a dunapartról
a sorsunk felett égő csillagokba) –,

ne hidd, hogy az mond igazat,
aki vadkacsát hazudik minden tóra,
kínjaimban feketébb lelkedet
váltom fehérre és valóra,

hogy haza hozhassam az örömöt,
ami számunkra írva van még!
Kinyújtott kézzel megyek érte,
s lehetetlen, hogy félúton belehalnék!

Az ember többet elvisel
annál, amennyit képzel.
Túlélem. Megyek fényes, sima arccal:
szárnyas sorsom verdes suhanni készen.

Bárdosi Németh János: Képek

Lásd, már kepékbe gyűlt a gazdag élet,
arannyá ért a sűrű gabona szára,
a tarlók hátán gondos kasza csillan,
pihenni tér a föld cselédje némán.

Tündöklő kép ez: századok emléke,
színeit ősök hosszú sora őrzi,
hajló derékkal, ahogy harcba álltak,
kaszára kapva a sürgető időt.

Nincs csodatétel tisztább itt a földön,
mint kepe mellett ballagó parasztok.
Dong a csöndes kaptár-dal szivükben,
ahogy fáradtan pihenőre térnek.

Lépéseikre fel-felnyög a tarló,
a hontalan fürj utánuk sikoltoz,
de a gőzölgő, párás levegőben
friss kenyér szagát tereli az este.

Kepe, kepék a zümmögő határban,
vigyázzatok az emberek szivére,
az ég tirátok bízta tiszta titkát,
szárnyatok alá rejtsétek a gondunk.

Határ Győző: Jóisten

Isten ha jó vagy hát az legyél
szemhéj légy redőtlen szemfedél
dalom ha jó vagy légy altató
szívigható vérrel-alvadó
    csitt kicsi csitt te
    csitt csicsijja búja

anyám ha jó vagy most visszaszülsz
s ezerízíglen megsemmisülsz
hitem ha igaz vagy igazíts
vedlőből kibújni kitaníts
    csitt kicsi csitt te
    csitt csicsijja búja

tüzem ha láng vagy légy eleven
hamar megemelkedjél velem
ha már a vasseprő bekapart
urnám ha jó vagy légy Tiszapart
    csitt kicsi csitt te
    csitt csicsijja búja

füzem ha jó fűz vagy furakodj
sóhajtó sóimmal te rakodj
hajóm ha jó vagy légy szalmaszál
kiben kapaszkodója partraszáll
    csitt kicsi csitt te
    csitt csicsijja búja

partom ha jó vagy légy parttalan
hol a hullám a teljes tartalom
sugallatot mögöttes ég sugall
ürült lyuk homlok se lát se hall
    csitt kicsi csitt te
    csitt csicsijja búja

szózat légy világelnémulás
kioltás eloldás elmúlás
füzem hajóm partom szó-dögök
hályog mögül szó-lyuk dünnyögök
    csitt kicsi csitt te
    csitt csicsijja búja

dalom hitem anyám menjetek
urnám tüzem nincs közöm veletek
Isten ha jó vagy hát az legyél
szemhéj légy redőtlen szemfedél
    csitt kicsi csitt te
    csitt

Takáts Gyula: Kimondani

Vad kísérlet – az ember is maga – Kívül ürlaboratórium –
Belül még nagyobb – a lélekűr maga –
És kört a kör szeli – olyan arány-mezők – és végtelen
lencsék alatt – mely nem is emberi…
A semmi ……. és ……. a szív
két ……. oldalán
és között
egyetlen végtelen halad
elérni
tárgyát …… és …… falát –
Kimondani mint egy virág –
a tetten ért
EZ VAN ÉS ÍGY
elérhetetlen igazát –

Devecseri Gábor: Egry

A vászon egyetlen fehér folt.
Hát ez mi? Kérdenéd. De látod:
nem fehér lap, de tó is, ég is;
ha meglátod, egész világod.
Ha akad benne buktató is,
visz és utaztat. Lám, tenyér volt,
húzd szemed össze: egy virágot
ringat a víz, mit tóba dobtál
rég, rég, gyerekként, terád vár ott,
és megteszi most: ne legyen
világod, virágod, halálod
és semmi más, mi földiség volt,
de földön, tavon és hegyen
túl, most már mindig teljes égbolt.

Dsida Jenő: Templomablak

Kik csak az uccán
járnak-kelnek,
szépséget rajta
nem igen lelnek,
kíváncsi szemmel
rá nem tapadnak:
csak egy karika,
szürke karika,
ólomkarika,
vén templomablak.

Rácsa rozsdás,
kerete málló,
emitt moh lepi,
amott pókháló –
sütheti napfény,
sötét örökre,
mint világtalan,
bús világtalan,
agg világtalan
húnyt szeme-gödre.

De ki belép
a tág, iromba,
boltozatos,
hűvös templomba
s belülről pillant
ablakára,
megdöbbenten áll,
megkövülten áll,
elbűvölten áll: –
Nézz a csodára! –

Színek zengése!
Fények zúgása!
Mártír mosolya!
Szűz vallomása!
Kék, ami békül,
piros, mi lázad!
Magasba ragad,
a mennybe ragad
lángtünemény
és tűzkáprázat!

Ó, titkok titka:
a földön ittlent
belülről nézzen
mindenki mindent,
szemet és szívet
és harcot és békét! –
Áldja meg az Úr,
áldja meg az Úr,
a belülről látók
fényességét!

Arra születtem

Adamis Anna: Arra születtem

hogy kisgyerek legyek,
anyám mellett játsszam hosszú éveket,
arra születtem, hogy felnőtt is legyek,
s megértsem a szóból azt, amit lehet,

s végül arra jöttem én e világra,
hogy hinni tudjam: nem vagyok hiába.

Arra születtem, hogy megszeressenek,
s megszeressem én is azt, akit lehet,
arra születtem, hogy boldog is legyek,
s továbbadjam egyszer az életemet,

s végül arra jöttem én e világra,
hogy belehalnom se kelljen hiába.

Falu Tamás: Tengernek születtem

Tengernek születtem,
s csak egy vízcsepp lettem.
Erdőnek születtem,
s egy árva fa lettem.

Madárnak születtem
és csak két szárny lettem.

Két szárny lettem csupán,
amely meg-meglebben,
fölszálltam s eltűntem

a kék végtelenben.

Hervay Gizella: Leltár

Mert megszülettem én is úgy, hogy nem akartak.
Mindegy, hogy ki. Apám, vagy Anyám,
vagy csak ez a század,
két háború árvája, szegény.
Megszülettem mégis, mert még befizet
a Jó Természet egy-egy árvaházra,
hogy a névsorolvasásnál legyen valaki.
Szülőföld helyett térképen tanultam járni,
kiradírozott hegyekre rajzolt tengerek
és tengerekre festett hegyek között.

Halottaktól tanultam beszélni –
mondták magukat a kövezetnek konokul,
alattuk az ég. Így lettem felnőtt.
Így vert vaságyra a szerelem.
Életben maradtam mégis.
Mindegy, hogy meddig és miért.
Megszületett a fiam és akartam.

József Attila: Levegőt!

Ki tiltja meg, hogy elmondjam, mi bántott
hazafelé menet?
A gyepre éppen langy sötétség szállott,
mint bársony- permeteg
és lábom alatt álmatlan forogtak,
ütött gyermekként csendesen morogtak
a sovány levelek.

Fürkészve, körben guggoltak a bokrok
a város peremén.
Az őszi szél köztük vigyázva botlott.
A hűvös televény
a lámpák felé lesett gyanakvóan;
vadkacsa riadt hápogva a tóban,
amerre mentem én.

Épp azt gondoltam, rám törhet, ki érti,
e táj oly elhagyott.
S ím váratlan előbukkant egy férfi,
de tovább baktatott.
Utána néztem. Kifoszthatna engem,
hisz védekezni nincsen semmi kedvem,
míg nyomorult vagyok.

Számon tarthatják, mit telefonoztam
s mikor, miért, kinek.
Aktába írják, miről álmodoztam,
s azt is, ki érti meg.
És nem sejthetem, mikor lesz elég ok,
előkotorni azt a kartotékot,
mely jogom sérti meg.

És az országban a törékeny falvak
– anyám ott született –
az eleven jog fájáról lehulltak,
mint itt e levelek
s ha rájuk hág a felnőtt balszerencse,
mind megcsörren, hogy nyomorát jelentse
s elporlik, szétpereg.

Óh, én nem így képzeltem el a rendet.
    Lelkem nem ily honos.
Nem hittem létet, hogy könnyebben tenghet,
    aki alattomos.
Sem népet, amely retteg, hogyha választ,
szemét lesütve fontol sanda választ,
    és vidul, ha toroz.

Én nem ilyennek képzeltem a rendet.
    Pedig hát engemet
sokszor nem is tudtam, hogy miért, vertek,
    mint apró gyermeket,
ki ugrott volna egy jó szóra nyomban.
Én tudom – messze anyám, rokonom van,
    ezek idegenek.

Felnőttem már. Szaporodik fogamban
    az idegen anyag,
mint szívemben a halál. De jogom van
    és lélek vagy agyag
még nem vagyok s nem oly becses az irhám,
hogy érett fővel szótlanul kibírnám,
    ha nem vagyok szabad!

Az én vezérem bensőmből vezérel!
    Emberek, nem vadak –
elmék vagyunk! Szivünk míg vágyat érlel,
    nem kartoték adat.
Jöjj el, szabadság! Te szülj nekem rendet,
jó szóval oktasd, játszani is engedd
    szép, komoly fiadat!

Oravecz Imre: Eototo és aholi az embertestről

az embertestnek a földtesthez hasonlóan tengelye van,
a tengely mentén öt rezgésközpont található,
mely egészséges állapotban a létezés örömét visszhangozza,
betegség esetén viszont figyelmeztető jeleket ad,

az embertest első rezgésközpontja a fejtetőn van,
az első rezgésközponton keresztül
helyezi a Teremtő az életet az emberbe,
és azon át is veszi ki onnan,

az embertest második rezgésközpontja az agyban van,
a második rezgésközponttal az ember
képes magától gondolkodni
és megérteni a Teremtő tervét,

az embertest harmadik rezgésközpontja a torokban van,
a harmadik rezgésközpont révén
az ember ima és ének alakjában
beszélget a Teremtővel,

az embertest negyedik rezgésközpontja a szívben van,
a negyedik rezgésközpont
a Teremtő iránti alázat
érzését kelti az emberben,

az embertest ötödik rezgésközpontja a köldök alatt van,
az ötödik rezgésközpontban
a Teremtő jelen van az emberben
és irányítja a szervek működését

Weöres Sándor: Rongyszőnyeg

(részlet)

13
Én is világot hódítani jöttem,
s magamat meg nem hódíthatom,

csak ostromolhatom nehéz kövekkel,
vagy ámíthatom és becsaphatom.

Valaha én is úr akartam lenni;
ó bár jó szolga lehetnék!

De jaj, szolga csak egy van: az Isten,
s uraktól nyüzsög a végtelenség.

Bodosi György: Légy önmagad

Légy magad, légy önmagad!
Küldöz a szó, hív a hang.

Légy magad, légy önmagad!
Bátran bontsd ki szárnyadat.

Légy magad, légy önmagad!
Tűzd ki, küzdd ki sorsodat.

Légy magad, légy önmagad!
Se szebb díj, se nagyobb rang.

Légy magad, légy önmagad!
Égj, lobogj, szórj lángokat.

Légy önmagad!

Csanád Béla: Misztérium

Az életem
részesedés mindenben.
Szüntelen áramlás.
Szüntelen jelenlét.
Szavaim, mint a követek
előttem járnak,
s jelek szegődnek a nyomomba.

Lobogóm
tenyérnyi folt az égen.
Nem felhő, nem fantázia.
Fény és reménység.
Egy ajtószárny.
Egy angyal szárnya.

Bella István: Az ég falára

A gaz, ami a sírjukon kékell,
az ég, ami sírjukból terem,
megtenni külön életével
ami még bennük végtelen.

Így tanulok én is halkulni,
leszek csönddel, éggel teli,
és nagyon, nagyon földöntúli
és nagyon, nagyon emberi.

Rákos Sándor: Áldozati tábla

Milyen csillagra vetettél engem, Uram?
Lényeid itt fölfalják egymást s az ölni nem akaró megöletik,
mert gyengeség bűnében találtatott.
Mit véthettem én korábban,
hogy ide száműztél,
mindenséged félreeső zugába, alacsonyrendü életek közé?
Az értelem – értelmed paránya – szűkölve jár itt körbe-körbe,
mint a ketrecbe zárt vadállat.
Mit tehet az, akiben a gyöngéd érzés szárnyait
a gondolat összetöri?
Próbáljon élni kínok és ellentmondások közt,
szemet hunyva s ha kell hazudva is –
ahogy lehet?
Vagy szögezze elméje pengéjét tulajdon mellének
s döfje át saját szívét,
ha így becsületesebb maradhat?
Csak élek, töprengek, mint annyi érző lélek,
mióta a föld áll
s a tanácstalanság vak üregébe hullok.

Esőid mosnak, szeleid szárítanak,
vagyok elgurult kő, lehulló faág.
Meddig tartasz még a fényen, a Nap lobogó szárnyai alatt
s mikor dugsz a föld alá, ki tudja azt?
S ha majd elásott testem fölött az évezredek átdübörögnek,
ki emlékezik legbensőbb valómra vissza?
Talán benned magadban merül csak föl az, aki voltam,
szólván eképpen:
„Igen, ezt is gondoltam valamikor!”

Szabó Lőrinc: Álarc mögül

Villám-agancsait a zivatar
büszkén hordozza előttem.
Ki van itt istenhez közelebb?
Ki tudja, ki tudja,
honnan jöttem, mire jöttem?

Az Úr visz, a szellem, a titok, a fény,
Ő ragyog előttem az éjben.
Tántorgó tornyokkal játszik a sors,
de tudom, valaki
mindent megtesz helyettem, értem.

Valaki tudja, hogy Ő vagyok én,
Ő veti sugarait rám;
az örök vágy új pillanata,
a kíváncsi mindenség maga
az én kis emberi szikrám.

Az ember álarc. Vágyaim
gyökereiket a pokolig ássák;
szemem az ég – ki látja benne,
ki látta, ki látja
a fecskék kék nyilazását?

Az Egy csak álarc, alatta az Ő,
alatta a Sok meg a Senki:
sorsom, hogy változás legyek,
mely a saját
ellentétét játszva teremti:

az örök Kisértet fia vagyok,
mindig leszek és sohse éltem:
éjjel tűzagancsos vihar
s utána a kék fecskeraj
a csivogó, hajnali égben.

Szabó Lőrinc: Megint vas-korban

(részlet)

Zendülj föl bennem, Isten, Eljövendő,
zendülj föl újra, tompán, komoran:
rázd meg lelkemnek alvó hegyeit,
hogy lássalak, érezzelek, s ne csak
semmiből épült bástya légy
a tiszta ész üres tereiben.
Kard kell: legyen lelked a kard! De rázz föl,
mint mennydörgés a csöndet, mert csak így
leszel valóság … Rázz föl és mutasd meg:
test vagy és hús … Rázz föl, mert lelked is
csak így lesz kard, kezembe fogható!

Bittei Lajos: A tűzmadár

Az egyik szárnyam égbe szánt
a másik víz szinét
súrolja sebes röptü láng
vagyok én aki rég

egy vulkán roppant kráterén
kitörve megszökött
nyomomban ott izzik a fény
a sötétség fölött

vörös ég az ablak
kunyhón és palotán
olvadt pörkök maradnak
az üveghegy falán

retteg tőlem a gyáva
csak a bátor csodál
egy tollam sugarára
kigyúl a láthatár

ha átzúgok a tengeren
forrnak a hűs habok
meg nem állíthat semmi sem
fészket én nem rakok

utamat társtalan rovom
mindegyre és tovább
el nem tévedek otthonom
a széles nagyvilág

előlem mind kitérnek
szűkölve a szelek
egyetlen büszke ének
feszíti lelkemet

hogy a határtalannal
azonos egy vagyok
szabadabb mint az angyal
fellegeknél nagyobb.

Megfognál mégis te merész
hogy szárnyamat lenyesd
egy pillantásomtól elégsz
a szemed rám ne vesd

porrá omolnál mielőtt
nyújthatnád ujjadat
füstté foszlana friss erőd
egy suhintás alatt

borulj inkább a földre
arcod homokba fúrd
míg messze száll dörögve
kit önnön lángja gyújt

akkor állj újra lábra
ha megtört a varázs
és nem marad utána
csak egy vérző parázs.

Horváth Elemér: Halandó

Elcsodálkoztam a csillagokon
elcsavarogtam a földön
hazaértem a szerelemben
fönnakadtam a világ rendjén

előbb halok meg mint szeretném

Lesznai Anna: Szavaim anyja

Furcsa szavak, szivembe merről nyilaztok
Mint ölelkeztek játszva pillangós ajkamon?
Miért mondom: „Rózsát és vágyat vérzik a dombunk.”
Hisz barna földből duzzadt a hűs halom
Rajta a virágok tőből teremnek
S kit összebogoz velük kusza szóm.
A vér s a vágy, lüktetése eremnek.

Zöldnedvű zsenge májusi füvet tapodva
Mosolygok bolondos hervadt őszi szavaknak:
„Múltamnak magvát hintem búcsúzó daruhadaknak.”
S ha foglyot és nyulat rejtő csalitos parton
Érett szederrel telíti november a markom,
Fejem csóválom a szókra, kit májusi kedvem kevert el:
„Tavaszok tejét szíva szívem kacagva hevert el.”

Mert édes szóim szülője nem vagyok:
Életem varázskapuja alatt
Idegen vándor karaván halad.
Végtelen ősöknek bogárzó kedve
Nyerít soraim dobogó zenéjén,
S még eljövendő napsütések kéjén
Zsendülnek szóvá sallangos betűk.

Gyökérző ősök, csillagzó utódok
Testvéri párzás hangja zsong belém
S fák, füvek, felhők párás képzetén
Rovódik révült emberi beszéd.
Szószirmok hullnak halk lelkem havába
S daloló csőrét hajnalszín flamingó
Mártja meg vérem ringó hab tavába.

Zengést küld reám zengő Avalun
Hol szól a lomb és cseng a déli csend.
Szeretkezés kincseitől hasadva
Rózsazáport lövell a föld a napra
Hímporos lepkeszárnnyal szőtt az ég
Hívó hegyeknek színe kékkel ég
S keblébe ölel – vár reánk a kék.

Ott mennyen húznak megnyílott szemek
Énekes rögben szívek vérzenek,
És szó, szem, szív, mind áttetsző üveg:
Mögöttük ég az ég, mögöttük égek én
Én szóló mécs, fénylő ige az Úr kezén.

Görgey Gábor: Imhol vagyok

Akárhol laktam,
sűrű fészekmagasban,
kiapadt ókutakban,
növény s állatalakban:

mindig hallottam, halkan
hogy berreg a
kimondhatatlan kamera
s az éj-nyitotta réseken
egy háromszögalaku szem
néz láthatatlan.

Veress Miklós: Erdő a vadaknak

bezárva mindenféle hitbe
bezárva minden nagy csodába
pőre ég alatt kifeszítve
kinek keresztről csüng a lába
és vért köpköd az éjszakába
úgy állok itt isten bohóca
nyomorúsággal takarózva
köröttem málna és szamóca
mint kitépett állatszemek
és szőlőkacs és szederinda
kígyózik hűvös homlokomba
mint bábuból lóg lomha koca
zizzen a felzúdult vadonba
belsőmből minden szédület
már álmaimnak van csak láza
önkínzó félelmes parázna
mert nincsen ki meg ne alázza
csillaggá tartott szívemet
úgy veszek el a rengetegben
mint emberség az emberekben
a gyík arcomtól visszaretten
mert szemeim is elrohadnak
mint málna szeder és szamóca
ráng és ring isten bohóca
ahogy tépik a bogarak

ne zúgolódj mondom magamnak
nem vagy magad mondom magamnak
eszméim lassan szétszakadnak
állok a pőre ég alatt
karom az ág a madaraknak
szemem étek a madaraknak
erdő leszek minden vadaknak
ha már meghalnom nem szabad

Határ Győző: Hűség

(Ars Poetica)

a szó e szó csak mély kíséret
életem én megkísértlek

hűség életszentelő hűség
szivet reszkettető gyönyörűség

ha mások eladják elaludják:
viszem hiszem – tegyem a munkát

hűség életszentelő hűség
szívünket tépő gyönyörűség

hogy magam egy-testem elvermelve
csak a munkát a munkát termelje

hűség életszentelő hűség
szivet reszkettető gyönyörűség

lelkembe vésve gondomba ásva
munkámnak ne legyen megállása

tisztán lábak nélkül fehéren:
az én szárnyam az én testvériségem

hűség életszentelő hűség
szívünket tépő gyönyörűség

József Attila: Ne légy szeles …

Ne légy szeles.
Bár munkádon más keres –
dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
úgy érdemes.

Gulyás Pál: Búcsú az élettől

Hadd haljak úgy meg, hogy megleltem,
hadd haljak úgy, hogy átöleltem
a messze szálló szép eget,
mit utolérni nem lehet…

Tóth Árpád: Új tavaszig vagy a halálig

Most, hogy megint útfélre estem,
Eltűnődöm e téli esten,
Mi volt az élet, uramisten?

Mi volt? ez volt: sok fénytelenség,
Fakó robot és kénytelenség,
Száz bús határ reménytelenség.

Borult egek kevés azúrral,
Koldus pajtásság pár nagy úrral,
Pár ájult nóta, tépett húrral.

Egy-két vad mámor nyoszolyája,
Egy-két asszony jó, meleg szája; –
Volt, nincs. Csöndes a szívem tája.

Most itt ülök, roppant hegyek közt,
Betegen a többi beteg közt,
Múltnak háttal, halállal szemközt.

Lesz-e másképp? várjam? ne várjam?
Lassan szétszéled a homályban
Bitang jószágom, kedvem, vágyam.

Nyomukban, mint fekete bundás,
Begyűrt süvegű öreg kondás,
Hallgatva ballag a lemondás.

S mégis, a csönd-paplanú télben,
Nagy nyugalom évadját élem –
Érzem, az Isten gondol vélem.

Mint a bokrok setét bogyókkal,
A hó alatt zamatozókkal,
Megrakva szívem hűvös jókkal.

Hogy mire jókkal, majd megválik,
Mire a hó gyapja lemállik,
Új tavaszig vagy a halálig.

Fekszem megadva, békén, resten,
S néz rám, át a végtelen esten,
Tűnődve sorsomon, az Isten.

Fodor József: Próféta

Már hány bősz éve, hogy hangod terel,
Isten! Föltépjem szám, velőm kiszórjam
Metsző szeleidbe, mik durva-zordan
Perelnek? Vág a szél és bőg a szikla,
És életem már kerge állatok
Nyomoránál lentebb: de zúgni kell!
Mit rámbíztál, nem maradhat titok,
Pedig alig lehellek már, s vagyok.
S amit kívánsz, felülmúlja szavam –
És én nem tudom, mit akarsz velem,
Holott az ember, nézd csak, gúnyosan
Fintorog súlytól dadogó nyelvemen.

Mert nézd csak ezt! Óh, vágd ki lelkemet,
Hasítsd májam, ha úgy jó szent-veszett
Kedvednek: ám nézd! Száz száj mit tehet
E vak csordával! Nézd, nézd Istenem,
E torz állatot! Egeid alatt,
Melyek ragyognak, s égöveid szabad
Nyílásában! Óh nézd, a szellemen
Szoptatott embert, vad, vak bódulat
Őrült, kifordult, elvetemedett
Táncán! Óh, bénítsd, ne lásson, e szemet,
Húsomat hamvaszd el, bús indulat!
Óh, jaj nekem, Isten, szent gyötrelem
Küldője! Jaj, kit dühödt szerelem
Fűt, tenni, zúgni, változtatni itt!
Jaj, földönfutó: be fáj életem,
Óh, hullni látni csüggedt-hirtelen
Jövő, emberség minden zászlait!
Jaj, értelmetlen pokol: s hagyva itt
Munkát, harcot, nem menekedhetel!
Tehetetlenség, szó, harc hasztalan
Volta szaggat: s a Hang űz, tenni kell!
Hatni, tépni, sírni, üvölteni,
Hiába élt jók sorát tölteni!
Óh, örjöngő föld! Ég, mely forrsz fölül,
Vad, ragyogó, őrült kékkel; s te, Sors,
Élet – s halál – titok: hit s hittelen
Kín közt, verve, itt sírok, egyedül!
Óh, van célja, fog-e hallgatni még
Jóra az élő? (mert már más titkaid
Nem kérdem, Világ: hogy van-e értelem,
Nagy végső?) vert lelkem földre lapul,
S csak arra kérdek: van-e reménye még,
Hogy röpke napjait betölti e nép
Méltón s az ember egyszer megjavul?
Isten, rettenetes a küldetés:
S a szörny-órák legszörnyübbjei ezek –
Hogy csontomba száz kérdés, mint a kés,
Tűz, s a kétség velőm olvasztja meg!
Óh, vérivó napok pokol-közén
Lelkem, ím, sírva szaggatja magát,
S faggat, Titok: hogy újra szántsam én
Kietlen, vak, rettenetes csodád!

Nagy László: Tájkép magammal

Tengerbe bukott napvilágtól
    búcsúzkodok, lépnék utána:
hideg tajtékon holtan táncol
    szivem öröme, ifjúsága.

Végső ez a stáció, végső,
    ne lessetek, nagy vízhez értem,
eddig elértem –, világ-sértő
    arcom ezt jelzi mészfehéren!

Legyek csak árva. Rám a mocsok
    tündökölhet, hogy megigézzen,
ellene fürdők, itt pancsolok
    rettegve a végzet vizében.

Visszaköpöm a halál ízét,
    amit a habok dobálnak számba,
dolgom: el ne moccanjak innét,
    legyek élet s halál határa.

Hátamnál dombok: néhány emlék
    búbosodik, ennyi a kincsem,
még nem hűltek le, – mint kemencék
    melegítik fázó gerincem.

Bartalis János: A mezők áldása

Búzakoszorús,
kukoricacsöves,
nagyfüves Mező!
Áldlak! Áldlak!

És áldjon meg téged az Úr,
miképpen én is megáldottalak.

Könnyeimmel öntöztelek,
verejték-cseppjeimmel
szenteltelek.

Ó, küzdő,
verejték-cseppes,
drága Mező!

Szántottalak,
rögödet törtem
és szent lettem.

Most szentek koszorúja fejemen.
Véreim nehéz terhe szívemen.
A bús földön megyek, megyek,
siratnak fénylő fellegek.

Kassák Lajos: Ó élet

Elhagytam halaimat a folyót
minek fehér
és kék habjai közt élnek.

Úgy érzem mindenem
oda veszett.

Tejszagú fürge ifjúságom
lányok bimbózó mellei
határtalan vágyaim
alig emlékszem rátok.

Mélységes tükrű ég
ne húzd be előttem a függönyt.

Ó jóttevő karok
emeljetek fel a porból.

Valahol hív még valaki
hagyjátok hogy
elinduljak.

József Attila: Elégia

Mint ólmos ég alatt lecsapódva, telten,
füst száll a szomorú táj felett,
úgy leng a lelkem,
alacsonyan.
Leng, nem suhan.

Te kemény lélek, te lágy képzelet!
A valóság nehéz nyomait követve
önnönmagadra, eredetedre
tekints alá itt!
Itt, hol a máskor oly híg ég alatt
szikárló tűzfalak
magányán a nyomor egykedvű csendje
fenyegetően és esengve
föloldja a tömény
bánatot a tűnődők szivén
s elkeveri
milliókéval.

Az egész emberi
világ itt készül. Itt minden csupa rom.
Ernyőt nyit a kemény kutyatej
az elhagyott gyárudvaron.
Töredezett, apró ablakok

fakó lépcsein szállnak a napok
alá, a nyirkos homályba.

Felelj –
innen vagy?
Innen-e, hogy el soha nem hagy
a komor vágyakozás,
hogy olyan légy, mint a többi nyomorult,
kikbe e nagy kor beleszorult
s arcukon eltorzul minden vonás?

Itt pihensz, itt, hol e falánk
erkölcsi rendet a sánta palánk
rikácsolva
őrzi, óvja.
Magadra ismersz? Itt a lelkek
egy megszerkesztett, szép, szilárd jövőt
oly üresen várnak, mint ahogy a telkek
köröskörül mélán és komorlón
álmodoznak gyors zsibongást szövő
magas házakról. Kínlódó gyepüket
sárba száradt üvegcserepek
nézik fénytelen, merev szemmel.
A buckákról néha gyüszünyi homok
pereg alá … s olykor átcikkan, donog
egy~egy kék, zöld, vagy fekete légy,
melyet az emberi hulladék,
meg a rongy,
rakodtabb tájakról idevont.

A maga módján itt is megterít
a kamatra gyötört,
áldott anyaföld.
Egy vaslábasban sárga fű virít.

Tudod-e,
milyen öntudat kopár öröme
húz-vonz, hogy e táj nem enged és
miféle gazdag szenvedés
taszít ide?
Anyjához tér így az a gyermek,
kit idegenben löknek, vernek.
Igazán
csak itt mosolyoghatsz, itt sírhatsz.
Magaddal is csak itt bírhatsz
óh lélek! Ez a hazám.

Rónay György: A tenger, a szél, a hajó

Bízzál a mormolásban.
André Breton

Nem ismerem a tengert. Soha nem fogtam puha, sós kezét.
Csak az álom moraját ismerem.
Ragyog a hold és hömpölyög az ár.
Csak ezt a tág belégzést ismerem, ahogy a mélyben készülődik,
a tüdő tágulását, a sejtek és a véredények tágulását,
ahogy a nyugalom föltornyosul, a mozdulatlanság megindul –
nem ismerem a tengert,
csak ezt az áradást, ahogy a szikkadt homokot elönti,
ahogy hab habra csap, tajték tajtékra fodrozódik,
hullám hullámra hull –
    csak ezt,
jégmadarak ringását, sirályok zuhanását,
vajúdó vemhek tornyosodé feszülését –

nem ismerem a tengert,
csak az álom moraját ismerem,
ahogy az ár tetőfokán kicsap a tenger,
az apályt ismerem,
a hanyatló hullámokat, hátráló fodrok csillámos taréját,
szikkadó fövényen rákok rémült rángásait,
tengeripókok színeváltozását az ollós iszonyatban,
haldokló moszatok gyűrűjében kocsányszemű hüllők agóniáját,
s a pánik mocsarának közepén a fodros kagyló rózsaszín csodáját,
akár egy asztal bársonyán, akár egy bársonyos tenyéren,
és benne zúg a tenger.
    Bízzál a benti mormolásban.

*

Nem ismerem a tengert. Csak a szél zúgását a partokon.
A szelek ostorát.
Mindig a tengerparton éltem.
Mindig egy kikötőben éltem, a kék öbölben útrakész hajókkal,
örökös rakodás zajában, ahogy hét tenger árúit kirakták,
a hajók gyomra döngött, léptek, ládák és talicskák alatt,
mintha harangok zúgtak volna folyton –

örök harangzúgásban éltem,
örökké néma csöndben, fülem egy kagylóra szorítva,
zúgott a tenger és a szél,
nem ismerem a tengert, csak a szél zúgását a parton,
mindig a tengerparton éltem, mindig zúgott a szél,
meg-megrázta a pléhtetős kis bordélyházak ablakát,
    s a tengerészek énekeltek,
nem ismerem a tengert, de ismerem a szerelmet a szélben,

szelek sós permetét, amelytől nyirkos lesz a nők haja,
    ahogy a pálló kötelek döglött kigyó-csomóin állva
    integetnek –
zúgj, szél, zúgj,
    vidd a hajókat.

*

Nem ismerem a tengert. Csak a hajót a tengeren.
Mindig a tengeren éltem. Mindig egy hajó orrában álltam,
örökös árapályban, mindig az első hullám élén,
s egy halat vártam szigonyommal.

Nem ismerem a tengert. Nem ismerem a tenger halait.
Csak az álom kagylózúgását ismerem.
Nem a halat. A hold pikkelyét a habon.
Egy hajó orrában állok, szigonnyal a kezemben.
A halat várom.
    Bízom a benti mormolásban.

Sárközi György: Égi utazás

Gondolat, büszke hajó, feszítsd ki szárnyas, tiszta vitorlád
    Köteleidnek csavaros rendje készen áll
A messze útra, még csak a ragadó, füttyös szélre várok.

Nem tengereknek acél hullámai kígyóznak most vezető sineiddé,
    Nem várnak szűz szigetek ma szabadítót, vőlegényt,
A félénk halnép elkerüli kutató hálód szövedékét.

A kék levegő szabadabb magasát hasítsd szabad hajó, ma,
    Hagyd el a lomha vizet a dicsőbb elemért,
Repülj, csodálatos sárkánya észszerű mitológiának!

Repülj s figyeld a szárnnyá terült vitorlák öntudatos csapását
    S a rejtett célhoz oly konokul forduljon kormánykereked,
Mint a delejtű rendületlen hűséggel őrzi a két sark irányát.

Érzed-e mint locsol hulláma a sulytalan óceánnak?
    S mint marad el minden valóság s lesz minden emlék,
Melyet szines hináruszályként viszel a magasba magaddal?

Vasmacskád csak aludjék a tengerhomokban … rég eltépted a láncot,
    A te tengereden nincs láncos horgonyozás,
S nincs néma szélcsend, szárnyad alá süvölt az égi törvény.

Ott az örökre kiszabott szabadság viharos szelei ragadnak,
    Húznak egy földig sugárzó kikötő felé,
De melynek igaz fényét csak a magas út izzadt hajósa látja.

Oda törj, égi hajó, ha el is tűnsz, el is veszel szinedölő tüzében:
    Hallván, befogad minden gondolat végkikötője: Isten.

Káldi János: Rába-parti elégia

Elnézlek, Rába, amint itt szaladsz,
mintha sietned kellene,
pedig neked bátyád az idő,
ráérsz;
sokkal tovább élsz, mint mi emberek.
Ráérnél elcsevegni a parti fákkal,
    az elhamvadó virágokkal;
ráérnél eljátszogatni a halvány füvekkel;
hallgathatnád nyugodtan a parasztok énekét,
    amint idecsapja az alkonyat;
elnézhetnéd a távoli madarakat,
    amint mennek, mennek,
    s most olyanok éppen,
mint egy széttépett őszi lomb darabjai;
s beszélgethetnél velem is,
    aki élek hatvan-hetven évet
    és már nem leszek.

    Neked bátyád az idő:
már ezer évvel ezelőtt is így futottál,
s így fogsz futni ezer év múlva is.
Meg fogod látni a messzi, nagy nyarakat,
    a jövőbeni égboltokat;
ismeretlen virágok sütnek föl partjaidon;
    s látni fogsz más embereket is.
De az én szívemből akkor már por lesz,
    szemeimből is tiszta por.

    Rába, te komoly-énekű,
    te alkonyatkor legszebb,
    ezüstpikkelyű,
    mily jó neked:
a meglévő mederben szaladsz tovább;
tudod, honnan indulsz és hova érsz;
nem kell megteremtened mentedben
    a nyárfasorokat és füzeket,
    azok ott állnak már
    hosszú-hosszú évek óta;
    de én magam szakítok utat
    idegen sziklák és erdők között,
    s ki tudja, hova érek el.
A homlokom néha csupa vér,
a szívem néha csupa seb.
    Futnom kell a magam-szülte tájakon,
    meg kell neveznem

saját virágaimat, csillagaimat,
azt a nyárvéget, amit én küldök
a sose-látott városok parkjaiba,
azt a csöndet, ami belőlem szakad ki.

Könnyű neked,
szaladsz lefelé,
s az évek
törvény szerint
átrendezik a mezőket, amerre haladsz:
a nyár
izzó gabonatáblákat terít partjaidra,
az ősz
letépdesi fáid lombját.
S te mész, futsz mosollyal,
gondtalanul.
De én:
száz fájással török előre,
s viszem magamban
a mindenséget.
S itt – bent – örökké fúj a szél
s naponta világok égnek el.
Rába, te nem tudod,
az ember mit ér meg,
mit szenved,
míg a belső földrészeket helyükre teszi,
míg itt belül is
az égboltot és vizeket
ügyesen, gondosan elrendezi,
amíg helyükre állnak
– vékonyka füstjeikkel –
a faluk, a tanyák,
amíg kinyújtja hosszú füzéreit
a fény-beszédű villanyvilág.
Rába, te nem tudod azt
hányszor sír az ember
a belső rend romjai fölött,
hányszor térdel le önnönmagában,
mikor minden csupa hamu már,
s a benti végtelenség füstölög.
Csak nézi, nézi, ami volt,
porrá vált hegy a való:
üszkös gerendák, füstös nárciszok, kövek,
remények, üvegtörmelékek, nyárest-darabok,
egy sor kormos rózsakaró,
s mintha hullna, hullna,
– nyáron –
a hó.

Rába,
te kolompszóval-díszített partú,
szomorúság, komolyság folyója,
mindent elviszel:
jön a tavaszi mező, traktorokkal – és elviszed,
jön az őszi erdőszél, favágókkal – és te elviszed,
az orgonák lilaságával,
az emberek álmaival tovafutsz.
Jönnek a régi búcsúsok
messze, mélyen,
a tudat-alatti úton,
a szülőföldön,
a gyermekkorból,
alig-alig énekelve már,
és viszik a tengernyi virágot Máriának,
– és te elviszed őket.
Jönnek az ezutáni emberek,
a XXI. század fiai,
fölépítik világukat
megértésből és szeretetből,
igazságból és kövekből,
– és te elviszed őket.

Örökké zuhogó víz, roppant vonulás!

Rába, neked bátyád az idő,
mosolyogsz rajtunk,
s futsz, futsz nyugodtan.
De lásd:
mi rátiprunk
a te mosolyodra.
Nem állunk meg,
tesszük az örök emberi tennivalót:
megkapáljuk a mákot a kertben,
elszállítjuk a rönköket a fűrésztelepre,
követ-téglát hordunk a városok üres telkeire,
megfestjük a cséplést,
nyáralkonyban,
halvány-nefelejcsű éggel,
nekivágunk az űrnek,
hogy számbavegyük tulajdonunkat. –
Lásd:
ezt tesszük, Rába,
mert nagyon szeretjük azokat,
akik utánunk jönnek.

Takáts Gyula: Élővé zöldülő

Pontosan vándorolunk mi is,
akár a hangyák, a lepkék,
a fák és a virágok is …
Egy szabályhoz kötött jelenlét

rendjében egymásra terítve,
mint tengerfenékre fövény,
rakódunk sulykolt, elhagyott ruhák.
Iszonyú kővel mángorol a menny

s e szervetlen óriás terep
nem is oly szilárd ölén
e holtával élő szőttes
világít… Áramlik tőlünk és felénk…

És az benne a szép, ahogy
körülfog és ragyog minden és
éberré, szebbé is az tesz;
ez élővé zöldülő feledés

hangyákkal, pillangókkal
az irdatlan tér fölött!
A léthez kötött telt lebegés
kisimult szárnyain az a csönd,

amelyben úgy fénylik a képlet,
hogy benne csak minden pontosabb.
Ahogy számolja halhatatlan
mély tengerét a habra omló hab.

Szécsi Margit: Fehér galambot

Fehér galambot, fekete hollót
ingembe raktam, vigyen a szélben,
vigyen az égi hullámverésben.
Látom a földet mélyen alattam,
látok egy írást messzi fölöttem,
szép betűk arról, mivégre lettem.
E zűrös élet mágnes-köréből
nem illik nékem följebbre törni,
sem nem a földi hadakkal ölni,
tettel vagy szóval ölni, gyűlölni.
Mire beborúl a heves égbolt,
nehéz vizei mossák a földet,
magamat látom a tisztaságban,
e csillogó föld nekemvaló lett.
Mire kihajt a tövises ezüstfa,
mire kinyílik szagos virága,

csillag-rengeteg sárgaréz torka
a te szép neved kitrombitálja,
lezuhanok a fényes világra.

Szentmihályi Szabó Péter: Szerelmes vagyok

Szerelmes vagyok a végtelenbe,
a Végtelen sötét terekbe,
ahol az idő kék terekbe bomlott,
hol istenfogak őrölnek kristálycsontot –

oda vágyom, ahol az anyag is reszket,
ahol lefagynak egymásról a testek,
ahol csak nincsen-t és nem-et
suttognak kőajkak el az ércvilág felett,

s a mindenség forgó, örök kupolája nem ing,
hiába földevő, rongyos részegségeink.

Dsida Jenő: Tekintet nélkül

Be kell látnunk:
Ha kérdeznek, becsületesen
felelni kell.
A harcot becsületesen
fel kell venni,
az úton becsületesen
végig kell menni,
a szerepet becsületesen
el kell játszani,
keményen és tekintet nélkül.

A kapuk mögül ebek vicsorognak,
az ablakokból kiköpdösnek
és röhögnek.
Száz közbiztonsági gócpont
adja ki az elfogatási parancsot.
Kemény tárgyak zuhognak a fejünkhöz,
súlyos, vérező kövek,
de néha röppen sóhaj is,
szeretet is, rózsa is.

És este a tűzhely mellett,
vagy szuronyos zsandárok között
hátrakötött kézzel,
mégis mondogatni kell
a fellebbezhetetlen,
sziklakemény,
erősítő,
vigasztaló
igét:

Krisztusnak és Pilátusnak,
farizeusoknak és vámosoknak
zsidóknak és rómaiaknak
egyformán szolgálni
nem lehet.

Jékely Zoltán: A Missa pro pauperibus hallgatása közben

ÚTINAPLÓMBÓL

Alkonyatkor a Stefans-Domban üldögélve, a pompás kődrapériák alatt, bámész tengerentúli turisták, itt is előkelő idegenek között. Az orgona zsongott a magasban, szintén előkelőn, étheri finoman. Ebben a tökéletesen előkelő előlegezett örökkévalóságban gondolataim lázadón és tüntetőn halálom-utánra vonatkoztak. De talán nem is csak az én halálom utánra…

… Halálom után
a koponyám
gurítsátok ide messziről,
a világ túlsó végiről,
hadd visszhangozzék benne ez a
mennyei muzsika,
s az imádság szava
a betegekért s a szegényekért,
s mitől most majd szétveti a gond:
szegény magyarokért,
kiknek sosem volt ily szép templomuk,
s ha lett volna, sem állna ma –
Nekik köszönheted, finom világ,
e z t a muzsikáló csodát,
nekik, akik rongyos zászlók alatt
csontjaikból raktak védőfalat,
vérük sarából vályog-sáncokat.

Tudd meg, te Szerecsen Király,
ki állsz anyám szentelt gyertyáinál,
lángjuk nem csak érette ég,
de minden halottaimért,
Balassiért és Zrínyiért,
Bethlen Miklósért és Petőfiért,
s a földért, mely nevelte őket,

s kínált végtére magán- vagy tömegsírt,
és hányszor megdúlt temetőket!…

Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd

Látjátok feleim, egyszerre meghalt
és itt hagyott minket magunkra. Megcsalt.
Ismertük őt. Nem volt nagy és kiváló,
csak szív, a mi szívünkhöz közel álló.
De nincs már.
Akár a föld.
Jaj, összedőlt
a kincstár.

Okuljatok mindannyian e példán.
Ilyen az ember. Egyedüli példány.
Nem élt belőle több és most sem él,
s mint fán se nő egyforma két levél,
a nagy időn se lesz hozzá hasonló.
Nézzétek e főt, ez összeomló,
kedves szemet. Nézzétek, itt e kéz,
mely a kimondhatatlan ködbe vész
kővé meredve,
mint egy ereklye,
s rá ékírással van karcolva ritka,
egyetlen életének ősi titka.

Akárki is volt ő, de fény, de hő volt.
Mindenki tudta és hirdette: ő volt.
Ahogy szerette ezt vagy azt az ételt,
s szólt ajka, melyet mostan lepecsételt
a csönd, s ahogy zengett fülünkbe hangja,
mint vízbe süllyedt templomok harangja
a mélybe lenn, s ahogy azt mondta nemrég:
„Édes fiacskám, egy kis sajtot ennék”,
vagy bort ivott és boldogan meredt a
a kezében égő, olcsó cigaretta
füstjére, és futott, telefonált,
és szőtte álmát, mint színes fonált:
homlokán feltündökölt a jegy,
hogy milliók közt az egyetlenegy.

Keresheted őt, nem leled, hiába,
se itt, se Fokföldön, se Ázsiába,
a múltba sem és a gazdag jövőben
akárki megszülethet már, csak ő nem.
Többé soha
nem gyúl ki halvány-furcsa mosolya.
Szegény a forgandó, tündér szerencse,
hogy e csodát újólag megteremtse.

Édes barátaim, olyan ez éppen,
mint az az ember ottan a mesében.
Az élet egyszer csak őrája gondolt,
mi meg mesélni kezdtünk róla: „Hol volt…”
majd rázuhant a mázsás, szörnyű mennybolt,
s mi ezt meséljük róla sírva: „Nem volt…”
Úgy fekszik ő, ki küzdve tört a jobbra,
mint önmagának dermedt-néma szobra.
Nem kelti föl se könny, se szó, se vegyszer.
Hol volt, hol nem volt a világon egyszer.

Pilinszky János: Majd elnézem

Majd elnézem ahogy a víz csorog,
a tétova és gyöngéd utakat,
a fájdalom és véletlen közös
betűvetését, hosszú-hosszú rajzait –
halott köveken, élő arcokon –

elnézem őket, mielőtt
a feledést kiérdemelném.

Hiszek hitetlenül

Zelk Zoltán: Felelj, ha vagy!

Szélfútta levél a világ.
De hol az ág? de Ki az ág?

Ady Endre: Az Isten-kereső lárma

Neved sem értem, Istenem,
De van két árva, nagy szemem
S annyi bolondot látok,
Hogy e sok bolondságból
Nagy ijedelmemben,
Uram, hozzád kiáltok.

Próbáltam sokféle mesét,
De, hajh, egyik se volt elég:
Szívemben, idegimben
Kiabáló, nagy lárma
Téged keres, Fölség,
Isten, a tied minden.

Babits Mihály: Az elbocsátott vad

Nem hiszek az Elrendelésben,
mert van szivemben akarat,
s tán ha kezem másként legyintem,
a világ másfelé halad.
Mégis érzem, valaki néz rám,
visz, őriz ezer baj között,
de nem hagy nyugton, bajt idéz rám,
mihelyt gőgömben renyhülök.

Ez a valaki tán az Isten
akitől bujni hasztalan.
Nem hiszek az Elrendelésben,
de van egy erős, ős uram.
Már gyermekül vermébe ejtett
s mint bölcs vadász gyenge vadat,
elbocsátott, de nem felejtett:
szabadon sem vagyok szabad.

Ily vadra, régi hercegeknek
szokásuk volt, mondják, jelet,
aranyos nyakörvet verettek,
hogy mindég ráismerjenek.
Így hordom én is titkos örvét
annak aki e rengeteg
ölében elfogott, de önként
újból elveszni engedett.

Azóta bolygok a viharban
vadmódra – de az ő jele,
erejének bélyege rajtam
hogy ne nyughassam nélküle
s mint szélcibált bogáncs amelyen
a szivárvány lába pihen,
illattal tellik: úgy betelljen
sóvárgással bogáncs-szivem.

Nem hiszek az Elrendelésben,
mert szabad vagyok: oly szabad,
mint a bolond bogáncs a szélben
vagy vad bozót között a vad.
„Vezessen Hozzád a szabadság!”
így kérem olykor aki vár,
mert nem annak kell az imádság,
ki Istent megtalálta már.

József Attila: A kutya

Oly lompos volt és lucskos,
a szőre sárga láng,
éhségtől karcsú,
vágytól girhes
szomorú derekáról
messze lobogott
a hűvös éji szél.
Futott, könyörgött.
Tömött, sóhajtó templomok
laktak a szemében
s kenyérhéját, miegymást
keresgélt.

Úgy megsajnáltam, mintha
belőlem szaladt volna
elő szegény kutya.
S a világból nyüvötten
ekkor mindent láttam ott.

Lefekszünk, mert így kell,
mert lefektet az este
s elalszunk, mert elaltat
végül a nyomorúság.
De elalvás előtt még,
feküdvén, mint a város,
fáradtság, tisztaság
hús boltja alatt némán,
egyszer csak előbúvik
nappali rejtekéből,
belőlünk
az az oly-igen éhes,
lompos, lucskos kutya
és istenhulladékot,
istendarabkákat
keresgél.

Szabó Lőrinc: A szelíd tanítvány

Szebbek a szép tavaszi napoknál is, de szavaid, barátom,
hidegek, mint a vas, és még az éjszakánál is ijesztőbbek.

Minden este megáldalak álmaimban, te nem is tudsz róla.
Nem is tudod, mennyire szeretem okos szemeidet.

Azt szeretem benned, amit nem akarsz nekem adni,
a magányodat szeretem és lelked kételyeit,

mert örök szomorúság borzong benned,
mikor a Megismerhetetlen ajtait nyitogatod előttem.

Régóta enyém vagy. A Hegyen is te beszéltél velem?
Sokáig elvesztettelek, azért csábított a kentaurok és pogány nők hivása.

Itt maradok veled. Hallak. Rád figyelek, de még szégyenkezve és kissé tartózkodóan,
mint a virág, mely a februári nap simogatására nem mer egészen kinyílni.

Tandori Dezső: 1976715/0-A kör össze akar zárulni, bárhogy

Jól együtt vagyunk, csak Te hiányzol.
Ez a marhavásári üzenet
is megérdemel végre egy verset;
minden megérdemel, ezt tudjuk. Jól

együtt vagyunk, csak mégse. Mégis, hol
lehetsz, s milyen a te együttesed?
Mi itt, könyvespolc, fotel, ágy, székek,
virágtartók lakói lemásol-

juk épp a tegnapi huszonnégy óra
mai megfelelőit; megfelel, nem
felel meg, ilyen játék nincs. A nagy T

betűt is kisebbre váltjuk nevedben,
nem mintha bármivel is fogyatkozna
bármi. Hiányzol, s jobb így, ha kisebbként.

Szabó Lőrinc: Szédület

Nem kell nekem a ti istenetek!
Okos a világ, gyáva, beteg.
Lapos mocsárban lapos az ég:
„Csak felszínt, emberit: ez is elég!”

Hegytetőn állok – Óh, fellegek,
hogy hív a ti rohanó lelketek!
Én emberentúlit akarok –
Óh ormok, rémek, erők, viharok!

Óh, ormok, álmaim ormai!
Óh, szédület iszonyu tornyai!
Föl! Föl! Hunyt szemmel! Kicsi a lét,
de megnő, aki szakadékba lép.

Föl! Át! Le! – Szétcsap az egy irány –
Oldj ki magamból, emelj, Apám!
Tépj ki – végy vissza, Istenem:
ölj meg, ölelj meg, Végtelen.

Tóth Árpád: Tetemrehívás

Olykor a bíbor alkonyaiban
Elnehezedik a szivem –
Felnézek a nagy, csuda égre,
És látást látok, úgy hiszem.

Boldogtalan fantáziámnak
Úgy rémlik, a felhők felett
Azért a csönd: meghalt az Isten,
És ravatalra tétetett.

Fejénél roppant arany lángok,
Antares s Orion ragyog,
Körüle térdre rogyva sírnak
Az árván maradt angyalok.

Valaki megölte az Istent,
És fekszik némán és hanyatt,
S reszketve a gazdátlan űrnek
Lakói hozzá bolyganak.

Jönnek a sárga Hold-lakók és
A Mars bölcs óriásai,
Saturnus-népek hat szivükkel
S Vénusz szirom-leányai.

És olykor egy-egy emberlélek,
A gennyes Földnek hírnöke
Jön, és láttára szerterezzen
A gyászolók kövült köre.

Ilyenkor egy nagy csöpp isten-vér
Az alvadt sebből fölfakad,
Legördül lassan, s átzuhogja
A végtelen világokat.

Egy nagy csöpp bús, meleg isten-vér –
S a földön bíbor alkonyat
Gyűl tőle a sötét hegyek közt –
S én fölemelem arcomat,

És úgy érzem, e fájó arcnak
Nem lehet többé mosolya,
Mert ember vagyok én is, én is,
Az Isten véres gyilkosa …

Kányádi Sándor: Isten sírján

Ültem az Isten sírján,
megkönnyebbülten:
enyém a lelkem s irhám,
megmenekültem.

Fölálltam, s visszarogytam,
nem volt ahová mennem,
erőm se volt, a harcban
megöregedtem.

Ady Endre: Imádság háború után

Uram, háboruból jövök én,
Mindennek vége, vége:
Békíts ki Magaddal s magammal,
Hiszen Te vagy a Béke.

Nézd: tüzes daganat a szivem
S nincs, ami nyugtot adjon.
Csókolj egy csókot a szivemre,
Hogy egy kicsit lohadjon.

Lecsukódtak bús nagy szemeim
Számára a világnak,
Nincs már nekik látnivalójuk,
Csak Téged, Téged látnak.

Két rohanó lábam egykoron
Térdig gázolt a vérben
S most nézd, Uram, nincs nekem lábam,
Csak térdem van, csak térdem.

Nem harcolok és nem csókolok,
Elszáradt már az ajkam
S száraz karó a két karom már,
Uram, nézz végig rajtam.

Uram, láss meg Te is engemet,
Mindennek vége, vége.
Békíts ki Magaddal s magammal,
Hiszen Te vagy a Béke.

Illyés Gyula: Magamban

1

Magamban kutatom, Ki vagy.
Arrébb teszem a jót a rossztól –
Melyikben vállalod fiad?
Istenem, kit választol?

Szenvedtem, arcomon nyomát,
hordom még minden mozdulatban.
Gyilkolván ismernék reád?
Vagy rá a bűntudatban?

Iszonyban? Mint búvó patak
kanyarogva tetteimben.
Eltűnsz. Fülelem hallgatag,
hogy munkálsz, forrsz, dobogsz benn.

2

Én fölkináltam, ha segítsz,
segítek én is néked,
hogy megszülessen bennem is
csillogó gyémánt-lényed.

Kisértet! Rántanám karom,
    mint megszorított ujjak
bögyéből a vér, árulón
    a könnyeim úgy hullnak.

S csak mosolygok félszeg mosollyal,
már mintha emléked keresném,
helyet cseréltünk már, be gyorsan
betelt a törvény.

Eredj, – mondom, de csak magamban,
eredj már, – s magamhoz ölellek,
mit elvesztettem én örökre:
a békét legalább te leld meg.

Fodor József: Várni és hinni

I.

Arany, zamatos ősz! Lépek a fényben,
Rózsálló arcokból fehér fogak
Villannak; már felejtem, amit éltem,
Vérem vak, forró várásban kacag.

Ezt a vad, kék eget, amely betölti
Szemünket, hogy minden fénybe vész!
Vérízű illatot, amely beködli
Agyam, s ínyemben ízlik mint a méz!

Járok a fényben, vetkőznek a lombok,
S a tarlókon piros őszi virág,
De enyhe zsongásba fúlnak a gondok
S a hideg, pap-kemény fakoronák.

Ősz! közhelyes dús, ócska őszi bánat,
Sebhelyes táj, fátyolos lomha ég,
Varázsló szépség, enmagába bágyadt,
Mosolygva csalsz, hogy még messze a vég!

II.

Feldúlva s eltorzulva, mint betört tó,
Melynek jégtáblája egymásra dűl,
És sok mély lék csillog; torlódó, omló
Gőzben a kék elbújik s fölmerül.

Csak játékos borulás, semmi rémség,
Szélesen s messze lüktet a világ,
S lábam az évben fűlve várva lép még,
Mint szeptemberben első-fű diák.

Várni és hinni, mélyen bent a rosszban:
Kissé a minden, a lét titka is –
Csak tartó biztatását vidd magadban
Mindegy a végén, ha csel volt, hamis!

III.

Boríts be, szép ősz, hadd tudjak feledni,
Fürészd szememet, vörhenyes avar,
Árnyék a rémség, a gond buta semmi,
Mi méltó: csak a szépség és a dal.

Skarlát ruhában, forró, mohó fényben
Illatok égnek, erdők zengenek,
Lobog szeptember arany-ünnepében,
Valami isten gyújtva közeleg.

A szél őrjöngve hántja már a fákat, –
De szorgos kéz bedugta már a magot
A vész előtt: mely szebb létére zálog,
Mióta az égből tüzet lopott.

IV.

Temess be ősz, nézni vágyom, pihenni,
Őrült és zord az emberi világ,
Kábító a halál, s szörnyű a lenni,
S a hit: golyhó, – tőrt, bársonyt vélve, hág.

És mégis, fogd, ne hagyd szélnek reményed!
Elbénult táj hagyja az orv telet
Mellére kúszni: de tart a gyökérzet,
Kívül ha ejt is minden levelet.

Csodálatos zűrzavarok világa –
Óh, magadat nem lelheted sehogy!
De mégis, jót rejt, hidd: hogy, mi kínálja
A szebb álmát – remény, hit, sohse fogy.

Fáy Ferenc: Rabság

Magadra vess, ha úgy élsz, mint a rab
a kővé-dermedt álmok ketrecében,
hol üszkös karmod meghasad
s gubancos szőröd lombja leng a szélben.

Fogára tűz az éj és fojt a nap,
s amíg szemedben fészket rak a szégyen
te ott rágódsz a porban, egy falat
– gyerek vetette – emberi beszéden.

Magadra vess, ha úgy élsz, mint a rab
s nem látsz tovább az ember-szabta résen.
Vess bukfencet! hogy minden szenvedésen

s halálon át is ámíthasd magad,
hogy így vagy boldog; s rácsokkal-szabad
csöpp dolgaid közt Isten is megértsen.

Ady Endre: Hiszek hitetlenül Istenben

Hiszek hitetlenül Istenben,
Mert hinni akarok,
Mert sohse volt úgy rászorulva
Sem élő, sem halott.

Szinte ömölnek tört szivemből
A keserű igék,
Melyek tavaly még holtak voltak,
Cifrázott semmiség.

Most minden-minden imává vált,
Most minden egy husáng,
Mely veri szívem, testem, lelkem
S mely kegyes szomjuság.

Szépség, tisztaság és igazság,
Lekacagott szavak,
Óh, bár haltam volna meg akkor,
Ha lekacagtalak.

Szüzesség, jóság, bölcs derékség,
Óh, jaj, be kellettek.
Hiszek Krisztusban, Krisztust várok.
Beteg vagyok, beteg.

Meg-megállok, mint alvajáró
S eszmélni akarok
S szent káprázatokban előttem
Száz titok kavarog.

Minden titok e nagy világon
S az Isten is, ha van
És én vagyok a titkok titka,
Szegény hajszolt magam.

Isten, Krisztus, Erény, és sorban
Minden, mit áhitok
S mért áhitok? – ez magamnál is,
Óh, jaj, nagyobb titok.

Illyés Gyula: Szívem

Egy vendégem volt a szívem;
házamba tért, bennem lakott és
ott vénül meg, ott lesz halott és
örök-örökre idegen.

Ki-kitekintett, kacagott,
vagy zokogott a ráhullt fényben,
a világ tündöklő szemében.
Ismeri mindenki, csak én nem.

– Nem barátom, – a zsarnokom.
Pribék-ököl, úgy tart, hogy fájjon,
záró bilincs nagy hosszú láncon –
De hogy mihez köt, nem tudom.

Habán Mihály: Átlényegülés

Aki önmagát keresi:
    Istenre talál.
Aki az Istent keresi:
    önmagára lel.

Weöres Sándor: Egysoros vers

Isten rajtad: végtelen könny; Isten benned: végtelen mosoly.

Rózsa Endre: Kéretlen zsoltár

    Hogy mindenek beteljenek,
    mint titkokkal mélyölű tengerek,
betölthetetlen szépséged betöltöm.
    Ahogy folyamok rengenek,
    hurcolva új és új eget
az öbölbe, hogy darabokra törjön,
s összeálljon *újra, egyszerre mini,*
    álmaink törvénye szerint –
benned lel tükröt múltam és jövendőm.

S ha már minden megáradott,
elhalmozni a mindiggé-valót,
világokat hordok öledbe össze.
A víz szájába pőre csont,
mit parti kő alól kibont,
s virágos ággal úszik el körözve.
Malomkerekek tajtékcseppjeit
hozom egyenként, hogy beidd,
és lényed mindet boldoggá fürössze.

Ami él – megindul feléd.
Anélkül, hogy ámulva sejtenéd,
jelenlétedbe merül alá minden.
Mint régvárt utazás előtt,
süllyed beléd e délelőtt,
s templomkereszt nyúl ki, hogy búcsút intsen.
Zenés város, szöllőskert, zöld vadon
köt ki benned s ring szabadon;
petefürt-csillagzataid az égre fölkeringnek.

S kit tenget tündöklő valód:
rozsdás bádogszavakba horpadok.
Eldajkál – és kilökhet kedved kényre.
Űrrel telt konzervdobozok
pokolgép-arca elforog,
belefúródik partod fövényébe.
Tűnődhetsz majd, mekkora robbanás
érik benned, s milyen csapás,
hogy nem húzódhatsz csöndje kráterébe!

A legkihívóbb nincs: te vagy.
Számold fel, töltsd be, vagy add ki magad,
hogy önszerelmed örvényébe lássak.
Tárd ki a sziklás martokat;
s mit hullámsírod tartogat:
fölvetheti-e a csillámló látszat?
Félek: *nem vagy,* nem csupán rejtezel…
Csak oly valóság rejt ezer,
hol a semmi a mindenségbe átcsap!

Illyés Gyula: Esti dal

E mai napot is
Zsákmányát a vadász
Fuvarát a kocsis
Fáradalmát az arató
Hazahoztam
Az ablakfény mely az éjben vigyáz:
a Jó
a Rosszban

A Ház:
ahol valaki hazavár
Ez a helyem
A bérem mégis egy falat halál
Nem a szív: a lét lett istentelen
Aludj velem

Major Zala Lajos: Megmaradási ima

Hegyet hágék lőtőt lépek
lejtőn allék
perceim lejtőjén
tüdőmmel
kapaszkodnék
születésem első lélegzésébe
sorsom kápolnájának lét-kilincsébe
az irgalmasság nyílását
keresve
a Látás gyötrő aranyait
Lét-Világ kondulását
a visszhang szerénységében
szívemből
agyamba
az Elviselhetőség harangjait
fényütőik rezgését
lelkem kételyeiben
hogy
ha nem is hiszem
de erezzem
napról napra
az élet örökkévalóságát
cselekedeteim
remény-káprázatában
ámen

Szabó Lőrinc: A bazilikában zúg a harang

A Bazilikában zúgott a harang
s a parkban két fiatalember
vitázott a költő
égi-földi feladatairól.
Én a földet védtem, és mialatt
a barátommal hadakoztam,
mialatt magammal hadakoztam,
úgy éreztem, egy harmadik
áll mellénk, láthatatlanul
egy harmadik, valaki, idegen.
Munkás lehetett, vagy munkanélküli,
figyelte vitánkat
és én *hallottam* gondolatait.

Így válaszolt:
Ez az égről beszél, az a földről,
mégis szövetségesek,
egy lélek ez a két fiatalúr,
kétarcú ideológia.
De hát az én
bendőm, a gyalázatos,
enni akar, s természetellenes
vágyát se földi, se égi szó
nem elégítette ki még sohasem.
Szeretnék közbeszólni, egész
egyszerűen, szeretném
megmondani, hogy
az én gondjaimat mellényzsebéből
kifizethetné akárki nagyúr,
miért vagyok hát az anyagiasság
rút mintaképe, miért
nem tudok én is oly ideálisan
gondolkodni, mint ők, akik
csak a jó vagy rossz angyalok harca iránt
érdeklődnek, holott
én, aki, ugy-e,
hordtam, tudjuk, a követ, hogy
legyen lakásuk (ha nem is
fényes, de jobb
az enyémnél) és a ruhájukat
szőttem, megvarrtam, aki a földet
túrtam, cipőt, kalapot
csináltam nékik stb., és
fűtöttem a gyorsvonatot, amikor
gyógyulni, tanúlni Capriba
vagy a Dolomitokba
utaztak, s aki láthatatlanúl
dolgoztam nekik ezer meg ezer
alakban, mondom, szeretnék
közbeszólni, hogy én, az önző
materialista, szintén
ember vagyok, noha sokkal
jobb volna, ha buta barommá
degradálnának a fiatalurak, – szeretném
megmondani, hogy
az én szemeim is látni akarnak,
isten teremtett engem is,
a szépre, jóra, ideálra
van hajlandóság bennem is,
és az én gyermekem se kutyakölyök,
bár elsősorban enni kér,
s amennyit a boldogok érnek,
annyit az én lelkem is ér, –
miért nem néznek hát rám is olyan

érdeklődéssel, mint a levegő
angyalaira, miért nem
beszélnek helyettem, aki még
bánataimat se tudom
az isten törvényszéke előtt
elmondani tisztességesen, – miért nem
dolgoznak, hogy tudnak, azon,
hogy valamikor én is örüljek,
hogy ne dolgozzon annyit az anyám,
mért nem biztatnak, hogy lesz nekem is
ideálom és hazám,
és a hazában valahol
lesz még számomra hely,
ahol egy kis nyugalomért
meghalni mégse kell, …
miért nem mondják, miért nem
érzik ezt az angyali fiatalurak,
akik oly lelkesen távcsövezik a jó
s rossz angyalok harcát, de nem
látják a legszomorubb
harcot, s hogy én
közönséges állat maradok
az örök szegénységtől, mialatt
a Bazilikában zúg a harang
és ők meg utódaik századokon át
vitáznak a költő
égi és földi feladatairól?

Kassák Lajos: A forrásnál

Meghalnék ha mernék
élnék ha megengednék.
Hol innen
hol túl
bolyongok a világban
akár egy bolond
pedig eszemnél vagyok.
Semmi kétség.

Egy pillantás a hídról.
Egy kiáltás a toronyból.

Átok
ez a folytonos jövés-menés
összecsuklás
türelmetlenség.
Valaminek a keresése
ami nincs.
Szemem lecsukódása
az előtt akit szeretek.

De ne szánjatok
nem kérek semmit.
Saját magam
áldozata vagyok.

Megölöm
és ujjá szülöm önmagam
fáradhatatlanul.

De hová jutok így.
Érzem itt valahol
csobog a tiszta forrás.

Fáradt lábaim
Verjetek gyökeret.

Kormos István: Mozsár

Húsvét előtt, Karácsony előtt
hányszor törtelek-zúztalak!
Dió, cukor, mák,
dió, cukor, mák,
szétzúzódott az a világ,
széttördelődött az a világ,
s te VAGY, hogy lássalak.

Bede Anna: A pusztában

Honkeresés-e? temetés-e?
Csak a jajok a némaságban,
seb-törte ajkak remegése,
csak a hideg van, a homály van,
csak egy szempár a szürkületben:
csak a távol leső oroszlán …
De űz a parancs, űz szünetlen:
át kell menni ezen a pusztán.

Sárból falat akik emeltek,
juhot füvekre kik tereltek,
fáradottak, búval rakottak,
a szolgaságtól elpereltek
kiknek szemében égő éden,
torkában mondhatatlan átok,
jönnek egy jel bűvöletében:
tépett, esendő óriások.

Teljesítetlen ős igéret
látomások kábulatában,
veszett, beérhetetlen élet
csillag-omlások távlatában,
csak el, csak el halál utánig,
végső tűz-nap virradatáig,
minden titkok torkolatáig …
míg a vérzúgás csönddé válik …

Fent hűlt világok fénygolyói:
világító mécs milliárdnyi,
most kell lázadni és zokogni,
élettelen rögöt imádni,
és hinni abban, ami nem jön.
Holtak nyugalma várhat aztán …
Segíts új élethez, Teremtőm!
Át kell menni ezen a pusztán.

Tandori Dezső: A damaszkuszi út

Most, mikor ugyanúgy, mint mindig,
legfőbb ideje, hogy

Utassy József: Fény a bilincsen

Isten?
azt mondod:
Isten?!

Mondd csak!

Ő az én
egyetlen
Nincsem.

De nézz
e paradicsomi pogány párra,
ha félsz!

Oly igen árva.

Se istene már,
se csillagi társa.
Csak látomása van
látomása.

Isten:
első és utolsó metaforánk!

Hidd
vagy ne hidd el.
Holt hadak útkeresztjén az időt,
ha látni vélem,
őt látom,
őt:

ki fény a bilincsen.

Orbán Ottó: A kocsis a bakon dünnyögi

Halaszthatatlanul és sürgősen szükségem van szilárdabb
    metafizikára mint a fiatalság mágneses vallása a bogarak
    közt a füvön
és szilárdabb vigaszra mint az elégiák büdös közhelyei
    a férfikor deléről
a vérszállítmány céljához közelít de a megrendelő arca
    ismeretlen
neve és kiterjedése rejtély ő a gazda
de birtokán ezer intéző elméletek és háborúk
és szétlőtt kunyhó lakója fogékony-e a bölcseletre hogy
    minden a változó és a változatlan kitervelt összjátéka
és lemondhat-e arról hogy ő legyen a tagadás árnya
    a lebukó füstoszlop az összeégett pofájú angyal
nem és nem egy romlandó test bakján ülök és
    felfogóképességem korlátozott
és mi dolga a végtelen mosollyal annak aki reggeltől estig
    földet és gyönyört köpködve káromkodik
a legfőbb jó a köznapi bátorság ez annak igazi képe
    ami megfejtés nélkül létezik
és szárnyat ad a göröngynek és az osztódó sejtnek
    képzelőerőt

Húzz csont-hús dög a csillagos kátyúból tavasz nyerít

Jánosy István: Hódolat ifjúkorom költőmesterének

Adjuk neki hittel magunkat,
Ő mégiscsak legjobb Kísértet…
Ady: Menekülés az Úrhoz.

Beh kell nekünk az a nagy Másik
ki itt van minden dolgok alján.
Beh jó valakivel beszélni,
ha életünk végleg elvásik.

Midőn a Legszeretettebbnek
koporsóján döngőn dörög a hant.
És nem hisszük: találkozunk majd
s örvénye húz a Rettegettnek.

Mikor már nem is tudunk félni,
mikor már senki nem érthet,
(elménkben Tejúton túli képek!),
beh jó valakivel beszélni!

Mert nőnek csak bennünk az árnyak.
Tükreinkből torz, idegen arc néz,
idegen fintor. Oly állhatatlan
az emberben az ősi Állat,

mely mindig a gyilokra leskel.
Mentői több új csodát eszelünk ki
létünk szent boldogítására:
közibénk kúszik tigris-testtel,

s csodáinkat halálra váltja.
Eddig nem volt menekvés Tőle.
De most már nem akarunk többé
fuldokolni vér-, és arany-árba!

Mert most már mindenestől vesznénk
egy Végítélet-robbanásba.
Beh kell nekünk az a Másik,
éltető Minden, végső Eszménk.

Rába György: Viaskodás

Kerültem ama helyre
hol föld és ég közt közlekednek
egy velem maradt
áldj meg áldj meg
álmatlan éj pusztájában
tusakodtunk késlekedett az áldás
áldj meg harsogtam nyüszítettem
percegtem a fülébe
miféle nyelven érthetett
mi ült ki láthatatlan arcára
kérleltem áldj meg
kezem-szabta deszka kihajtson
hullott mag lombja
ablakom karistolja
a kőből is hangot sajtolhassak
várakozással elgyűrűzve
talapzatom sose forogjon
pórusom tágult izmom csomósodott
szorongató ez a hely az ég huzatában
váltig viaskodva félni is elfeledtem
tekintetem lándzsáját szögeztem a leírhatatlanra
s amikor az első derengésre eltűnt

csecsemő létükkel szóltak rám a dolgok
két ölre a présháztól három hant-szín őzgida
far-tükrük úti fényében szökellt tova
lándzsahegy tekintetemen csüggő sziklamászó
kicövekelt sorsomba huppanva
zárt szemhéjam alatt is enyém
a célra tartott látás fegyvere
s emlékeznem az én órámra
a függő időben biroktól kimarjult
lépteimben a fel-felötlő tengerjáró bicegés
járomcsontom fölött a fénytelenség rovásait
zsigereimben a tusa áldását hurcolom

Jékely Zoltán: Imádság

Egyre mélyebb a kút, amelyből estelente
felhúznám az imák enyhetadó vizét;
se esti anya-csók, se égi tente-tente –
Nincs, mi eloltaná napi poklom tüzet…

Szécsi Margit: Szép jelen, szép csillag

Hajnali fény kavarog,
szólnak a csontfejű kakasok.
Szembe a hunyó Holdnak
földi madarak gyalogolnak.

Kezdődik a napi vétek.
Mennyien okosan éltek,
okosan és jól éltek,
szerencsés vakság a tiétek.

Ki e megterült dzsungelben kószál –
megdöbbent ennyi Cézár,
ennyi ön-igazoló nagyság,
ennyi falánk ravaszság,

ennyi sikeres alku a mennyel,
ennyi szövetség a közönnyel,
ennyi páncélba-burkolt Gólem.
Bár verne kívül a szívem.

Fogok-e hinni annak,
ki jóságos kezében altat,
ki életre ily szókkal ringat:
– Szép jelen, szép csillag!

Sárközi György: Szépségek s fájdalmak anyasága

Titkosan, mint a fiatal lány, ki leejti ingét a csobogó
Holdsugarak hullámai közt s elnézi félős, dobogó
Szívvel magát, hogy látni-e már bűnbeesése szörnyű jelét
S rejtett tejutak gyúlnak ki benne, feszítve sarkcsillagos kebelét,

Titkosan úgy nézem magam, ha átcsúszva fekete nappalok
Szíjjain derengő éjszakába magamra álmélkodhatok,
S a csírázó, táguló világra, mely éledve mozdul szívem alatt,
S alig mozdul, máris sikolt, s nő, kelő kenyérnél hamarabb.

Ó, férfi-méhben foganó élet, belémhulló varázs-magok,
Szépségek s fájdalmak anyasága, bűnös és boldog másállapot!
Im, örök teherben, örök szégyenben hurcolom a titkos gyermeket,
Kinek már kinőtt minden foga, s kit világra szülni még nem lehet.

Csobogó holdsugarak fényében elnézem sokszor belső-magam,
Mint bűnbeesett fiatal lány, dobogó szívvel és boldogan,
S holdnál sápadtabb félelemmel, mert tudom, hogy énbennem forog
A kisded, kiért megindul a csillag és útra kelnek a pásztorok.

Berda József: Testvér! Imigyen szólok hozzád:

És most már új energiák forrnak
A Centrumban feléd-ívelőn
Ó Testvér!
… Ímé itt az Idő,
hogy megtaláld magad!
Tenhited kapui megtárultak végre …
Ne borulj le többé a vak oltárok előtt!
ne öleld meg a halott feszületet!
… magasztosulj meg egyszer …
és öleld meg … ölelje meg lángoló
szerelmed az élő feszületet!
… Ó, hidd el Testvér: én is voltam
kölyök! romantikák bogara!
engem is megcsókolt a tömjén
álnok illata és megmérgezte
én-lelkem is a feltrombitált paradicsom!
– míg nem talált rám a Hajnal…
Én jó Testvérem: Ó Testvér!
Oly gyilkosak és oly jóságosak a pillanatok
Érezted-e már? …
Igen; én büszke kölyökkamaszságom is
meggyilkolta tizenkilenc év
szűz hiteit… és eladtam a drága
verejtéket olcsó legendákért, öntudatlanul!
Ó, Testvér: szikrázd a Napba tekinteted!
légy hát a testvérem!

Ne gyilkold meg a lobogó féktelenséged
lobogó szentségét! csobogjon csak
inkább a mennydörgő zuhatag!
és csókold meg a Bennedfogant istent!
– – – – – – – – – – – – –
Ó Testvér! én testvérem!
építs magadnak új templomot!
templomát feltámadó jóságod
halhatatlanságának. Ámen.

József Attila: Isten

1

Hogyha golyóznak a gyerekek,
az isten köztük ott ténfereg.
S ha egy a szemét nagyra nyitja,
golyóját ő lyukba gurítja.

Ő sohase gondol magára,
de nagyon ügyel a világra.
A lányokat ő csinosítja,
friss széllel arcuk pirosítja.

Ő vigyáz a tiszta cipőre,
az utcán is kitér előre.
Nem tolakszik és nem verekszik,
ha alszunk, csöndesen lefekszik.

Gondolatban tán nem is hittem.
De mikor egy nagy zsákot vittem
s ledobván, ráültem a zsákra,
a testem akkor is őt látta.

Most már tudom őt mindenképpen
minden dolgában tetten értem.
S tudom is, miért szeret engem –
tetten értem az én szívemben.

2

Én már fiatalember lettem,
a boltba gyerek megy helyettem.
De ha Néki valami kéne,
a boltba én futnék el érte.

Fütyörészve a szép időben,
esernyő nélkül az esőben,
a kocsiúton lenn szaladnék,
magamra kabátot se kapnék.

De az autót frissen, fürgén,
ha nem is töfföl, kikerülném.
Hisz ha valahogy elgázolna,
hiába mentem én a boltba.

Megválogatnám a portékát,
ahhoz mennék, ki olcsóbbért ád.
S mielőtt akármit elhoznék,
hosszan, sokáig alkudoznék.

Aztán, hogy Néki odaadnám,
jó kedvét meglátnám az arcán.
Szeme csillogna, megköszönné,
mást nem is küldne boltba többé.

Hazamegyek

Tóth Árpád: Csillag, óh messzi szerelem!

Laktam már a magány monostorát,
Viseltem már a bús lemondás szürke
Kámzsáját s homlokom megadva tűrte
A gondok ráncrepesztő ostorát.

Istenem! lesz-e sorsom mostohább?
Szivem mélyén, mint odvából az ürge,
Könnyem vizétől milyen új és fürge
Bánat riad fel? hogy lesz most tovább?

Bús az élet, de balga, aki gyászol;
Bozótok közt, csendes és árva pásztor,
Vágyaim csengős nyáját vigyázva terelem.

Olyan jó hinni, hinni: túl sötét tereken
Üdvöm rejti egy óra, mint Megváltót a jászol;
Mutasd az utat, csillag! óh messzi Szerelem!

Áprily Lajos: Vándor

A nyugtalan patak lelkét szeretted,
suhogó völgyek útjait követted.

Gyönyörködtél gátnál, zuhatagoknál,
de mindig új szépség után kutattál.

Mi lenne, hogyha egyszer nem sietnél
s megállnál egy tónál: Genezáretnél?

Lator László: Irgalom

Egy rég elapadt virradat
szíkes medrébe visszaárad,
bársonyos orrlikú lovak
szűgyig égő bozótban állnak.
Imént a fülledt lombú fák
fészkében pelyhes szél viháncolt,
s most kőhomlokú nagy bikák
rázzák a karámban a láncot.
Lobog a hangtalan vihar
a hirtelen homoru égen,
csillámló szöszgolyó nyilall
magasra forgó gyönyörében.
A tömör ezüst jegenyék,

sebzetten már csak azok állják
a mediterrán nyár hevét,
perzselő monomániáját,
S a zendülő fehér torony!
A szív vörhenyes éjjeléig
mily meg nem szolgált irgalom
aranykoronás napja fénylik,
tanyákkal hömpölygő terek
lapján az ébrenlét s az álom
keskeny mezsgyéjén mily jelek
kápráznak át a kék homályon,
hogy a reszkető láthatár
mozdulatlan tüzéig érve
a hontalan szív rátalál
elfeledett nevére?

Zelk Zoltán: Mert így igaz

Barátaim azt hiszik, hogy fekszem,
nem tudják, már járni tanulok
megadóan, Isten oldalán.

Pilinszky János: Kérdés

Hol járunk már az éden fáitól!
Világunk büszke madarának
csőrében porladunk.

Hullám befagy,
lüktetés, csobogás eláll,
meghasadnak az evidenciák.

Akárhonnan,
érkezhet mondat
akárhonnan?

Kassák Lajos: Keserű ital

Hiába kérdez tőlem a szél
nem felelek
hiába sír miattam az anyám
nem hatódom meg
viszem a zászlót
azoknak a szerencsétleneknek a csapatában
akik egyszerre igazolnak és tagadnak.

Tövissel behintett
keskeny és sötét
zarándokút
amely az igazság
arany oszlopát keresi.

Emlékezzetek
ezen az úton ment Jézus a Golgotára
ezen az úton becstelenítették meg
a szeretetben bízó szüzeket
s én most lengetem a zászlót
térdig mocsokban
és viszolyogva
mint a barom ha vágóhídra viszik.

Mi hasznom belőled élet
szeretnék beléd rúgni
utálattal leköpni
amiért hamis ígéreteiddel
körülfontál.

Nem szeretlek
ki nem állhatlak
de rabod vagyok
hét tőrrel a szívemben
hétszer kiherélve
hétszer megfeszítetten.

Ó nyomorék rongyszedő én
vak gyémántkereső
dagasztom a sarat nagy türelemmel
mert hiszem hogy elérem
az igazság arany oszlopát
ott ülök majd a lépcsők legalsó fokán
jó anyám örömére
egyik kezemben a nap
másikban a hold.

Székely Magda: A hely

Az annyiféle eltünő
lehetőség helyett
elérni az egyetlen egy
időt helyet

Elérni végre ahova
hívása van
ahova érthetetlenül
ahova boldogan

Kányádi Sándor: Egy zarándok naplójából

megcsodáltam a nagyvilág
csodálnivalóan szép
katedrálisait
de imádkozni csak itthon
gyermekkorom öreg
templomában tudnék
ha tudnék

Berda József: Meditáció

Most az Ő nevének
kisajátított templom jut eszembe.
Az, melynek homlokán ott ragyog
a megcsúfolt Ige:
„Én vagyok az Út, Igazság és az Élet!”
Igen. Én vagyok! te vagy! és minden
emberré szült ember!
Mert mennyország a mi teljesedésünk.
De az Ige bilincsben törpül.
Hol vagyunk?
Az ókori barbarizmus modern Babilonjában
Hajh csinadratta-bum:
Spanyol inkvizíció, francia hugenották
és kalmár tehetetlenség! Kasztoknak
birtoka: prostitúció!
Ugye milyen nagyszerű?!
No, meg nemzetek demokráciája:
Frázis és megalázott Ember!
Ó mikor szabadulok meg hát
magunk gyalázatától?
– – – – – – – – – –
Hujh Ember! te arcul köpted a
Megváltást és nem hiszel magadban!
glóriás hiénák bűzlettek beléd
és várod a holnapot!
Ó Ember! szakítsd fel magad!
Én hiszek benned és magamban.

Györe Imre: Fohász

Hogy kedvük teljék
bennem az igazaknak,
add Uram, legyen
szívem gazdag asztag,
legyen vigasza
ezernyi gond s panasznak,
ütlegelője szűntelen a gaznak,
s mit magát csapdosva egyre áhít,
tedd, hogy elvigye néped
a fényesség kapujáig.

Váci Mihály: Haza, Hozzád, hét hídon át

Haza, Hozzád, hét hídon át!
Sietni síró síneken!
Utánad, ezer út után!
Fergetegek, fordulatok
forgatagából csak Feléd!
Tévelygésekből Rádtalálni;
roskadásban Téged remélni;
törtetésekből törekedni,
törötten is törődni Véled!
Kötöttségekből szabadulva
ragaszkodni megkötözötten!
Terméketlen gondok után
termő gondodról gondoskodni!
Hitegetések hálójából
kivetődni a hit partjára!
Küzdelmek gólyalábairól
leszállni és mellette járni;
keserű szájjal kedveskedni;
ökleimet kinyitni ölben,
bujkálás után Hozzád bújni;
és örök-éber életünkből
életre ébredni, éledni!
Roskadásban Téged remélni!

Tévelygésekből Rádtalálni!
Forgatagok, fordulatok
fergetegéből csak Feléd!
Utánad ezer út után!
Sietni síró síneken
haza, Hozzád, hét hídon át!

Devecseri Gábor: Hazamegyek I.

Hazamegyek. De nem más utcán,
mint a megszokotton. A Könyökön.
Hajnalban az órának más az
íze. A háróménak. Vezettek
már engem sokan. Fordultam
is hozzájuk keservemben, a
lélek jóismerős mozdulatával.
Hogy jóra vezessenek. Mert
nem mindegy, hova. Valakim,
vagy valamim, vezess most
is, gondoltam. Istenem.

Falu Tamás: Út vége

Mikor az utunk véget ér,
fáradt bennünk a vér, az ér,
már nem érdekel a jelen,
csak az örök, a végtelen.

Lelkünk a múltba menekül,
folyton beljebb, szüntelenül
és egyszer olyan messzi jár,
hogy nem tud visszajönni már.

Erdélyi József: Szeretet

Szeretem én az eget úgy, ahogy van,
derűsen, borusan;
szeretem a földet is úgy, ahogy van,
sárosan, porosan.

Nem válogatok sem égben, sem földben,
sem időben, sem térben;
arravaló, hiszem, hogy térdre essek, –
arravaló a térdem.

Arravaló az út, hogy menjek rajta,
s hogy ráboruljak holtan,
mint egy ledőlt fa; ne tudja bár senki,
hogy ki voltam s mi voltam …

Mezei András: Ott

Hivőn se már, de nem hitetlen
érek a túlsó partra,
hol bizton megvilágosul
víz tükre, lélek nyugalma.

Juhász Ferenc: Egy titkos csillag faggatása árva hajnalomban, amikor sírtam

(részlet)

Rózsatűz kis csillag
    jegenyefa mellett,
sírva bámuldozlak
    rózsaláng-lehellet.

Dehát mit is tettem;
    sírva hogy így nézlek?
Mindent bevéreztem
    késsel, mint a részeg.

Döfködtem nagykéssel,
    nagykéssel szurkáltam:
nagy isten-veréssel
    késsel kiabáltam!

Mint aki kis öccsét
    öldökli hörögve:
öli, vágja testét
    tébolyban pörögve!

S őrülten is tudja,
    tajték-szesztébolyban,
akit öl zokogva:
    szereti legjobban!

Késem: a Dög Nem-Lét!
    Azt fogtam marokra!
A Mindenség Szívét
    döftem cafatokra!…

…

Végy magadba Őslang-
    Mindenség-Saláta.
Bíbor Rózsa-Ország,
    Isten Legszebb Álma.

Mert csak sírok, nézlek,
    a Tér-Ős-Sötéten
átlángoló Részeg
    Tűz-Gyönyörűségem.

Egyetlen Hitem már,
    Reményem Egyetlen:
Rózsarojt-Ős-Zsoltár
    Áldottam- Kegyetlen.

Rózsa-Asszonyiság,
    Rózsapont – Tűzálom,
Titkos Űr-Rózsaláng:
    hitem légy, halálom.

Addig sírva nézlek,
    jegenyefa mellett
szikrázó Kis Végzet,
    Rózsatűz-Vérserleg.

Sírva bámuldozlak,
    sírva, sírva, sírva.
Áldalak, átkozlak:
    hitem ahogy bírja.

Kegyetlen Rózsapont,
    űrön átparázsló,
Tűz-Öröm és Vér-Gond:
    szívemre vigyázó:

ne hagyj így magamra!
    Földbe ne rohadjak!
Szívj örvény-lángodba
    Kanca-Rózsacsillag!

Tűzsaláta Rózsád
    szirmai ha falnak,
Nőstényrózsa-Jóság,
    Rózsatehén-Csillag,

Rózsatűz Anyagpont:
    szégyenem leszárad!
Nézlek, mint egy asszonyt:
    Égő Rózsa-Bánat.

Aki kell, hogy higyje:
    én nem öldököltem!
Akár el se higyje:
    meg senkit se öltem.

Csak nézzen, míg nézem,
    várva a kegyelmet:
a Nem-Is-Kell-Értem-
    Bocsánat Szerelmet.

Mint ahogy én nézlek
    sirván álldogálva
Rózsacsönd-Enyészet,
    reggelemet várva.

Jegenyefa mellett
    égő Űr-Szivecske:
időm már kitellett?
    Jön mi? Csak az Este?

Vétkeim hidd el,
    vétkeim ne hidd el!
Oldozz föl Hiteddel:
    Szent Tűzözönöddel!

Simándi Ágnes: Még akkor is

Még akkor is ha
őrültként vet ki a kor
és magányos futásom
csupán az aréna
ívein bukdácsol
végeérhetetlenül

még akkor is ha
mindenbe kerül
ez a játék – és rám
dobja marék földjét
a barátok siránkozó
tömege

még akkor is –
nekem ez az egyetlen út
fulladva – hajszolva
értelem, akarat
összeszorítottan
tűrni és szeretni

mert két nehéz
mozdulat közt
nem szakadt el
a híd –
hiába nem mertem
álmodni évekig

sziklára dobott
gyermekkoromat
túlélte a hit

Simon István: Gyönyörű terhem

Emlékeim kutatom – semmi,
vagyis minden … Most mit tegyek?
Kezdem már magamat zsebelni,
ahogy a villamosjegyek
gyűrt garmadájából zavartan
az érvényeset keresem,
vagy a pénzem, mit megmutattam
s már kötve hiszik el nekem.

Pedig megvolt! Belekötötte
anyám – talán egy kiflire –
reggel a zsebkendőcsücsökbe,
de nem érdekelt semmi se,
füttyentve jó magasra dobtam
s a föld nyelte el a szép garast;
ne kérjétek tőlem mostan –
honnan tenném le újra azt?

Mondom, apáim földje nyelte
el, amelyből vétettem én,
s nem is bántam, mert illő helyre
esett, hogy nemcsak az enyém;
mi a szegényre mindig rávall,
ha van neki egyszer, fizet:
a nagylelkűek gesztusával
odaadtam mindenkinek.

Keresem is azóta köztük
reménnyel a kincsem, hitem,
s olykor úgy érzem, széna közt tűt,
de kazlastul is elviszem
vállaimon oda, mihaszna
kedvem amiről énekelt,
s meg-megroggyanva is alatta,
önzetlen viszek szép tehert.

Gyönyörű terhem: sorsom, emlék
és hitem – mintha földutak
gödrein magánosan mennék –
annyi nyomot csak fölmutat,
mint kihajló bokor ága
a csüngő szénaszálakat,
az örök gereblye fogába
ami mindenhol fönnakad.

Juhász Ferenc: A sejtelem harangjai

Istenem fogj meleg szádba,
hogy ne legyek olyan árva,
hogy ne legyek olyan árva.

Nem hittelek, most se hiszlek.
Meg nem öllek, meg sem eszlek.
Hő-áramok feléd löknek.

Kellene már, hogy te fogj meg,
piros nyáladban forgass meg,
elevenen ropogtass meg.

Hogy ne legyek olyan árva
sírnék szád nagy odujába,
odvas fogak közé zárva.

Hogy ne legyek olyan árva,
hogy ne legyek olyan árva.

Kedd, szerda, csütörtök, péntek.
Szenvedésem úgysem érted.
Én sohasem éltem érted.

Vagyok mélyvizi kis halad,
sejtjeimben titkoltalak.

Szerveimben piros képlet.
Élem a testvériséget.
Kedd, szerda, csütörtök, péntek.

Vagyok idomtalan szörnyed.
Ki ejtene értem könnyet?
Ki ejtene értem könnyet?

Csápvégen ülő szemgolyóm
dupla gyümölcsét rádnyitom,
feléd imbolyog szem-kacsom.

Hogy ne legyek olyan árva
rólad árván álmodozom.

Hogy ne legyek olyan árva,
hogy ne legyek olyan árva.

Zsák-szájamat tátogatom.
Zacskós-tokámban hordozom
családom és áldozatom.

Lepény-testem duzzadt kék gömb,
vagyok tengermélyi léggömb.
Félek, szívem fénybe fullad,
villanykoszorú kigyullad.

Kedd, szerda, vérmes csütörtök:
a Kék-nyíl felém süvöltött.
Rettegek, de nem üvöltök.

Pénteken a csönd szeret meg.
Virágállatok merednek.
Tapogatók bizseregnek.
Rabló szekfük szánakoznak.
Rőt hajfürtök omladoznak.
Korbács-fejek nyiladoznak.

Szombaton irgalmat hoznak.
A sejtelmek harangoznak.

Köpj ki, ha mérgem kiserked.
Falj föl istenem, szeress meg.
Fogj ős-odvas-fogú szádba,
hogy ne legyek olyan árva,
hogy ne legyek olyan árva.

Ratkó József: Ember, fa

Minden emberben fa lakik,
ágaira fészkel a hit,
s dalol, mint valami madár,
míg le nem üti a halál.

Minden fában lélek lakik,
az emeli az ágait,
és fészket óv, szélnek feszül,
s szenved – már majdnem emberül.

Orbán Ottó: Hit

Pilinszky Jánosnak

A legvégső, a nem-emberi hit,
mely a halálig emel elgyötörten,
nem a megkívánt egekben lakik,
ott él az eleven, keserű földben.

Vas István: Avilai Teréz intelmeiből

(Ars poetica helyett)

Akit nem kapattak ennél magasabbra,
Jól teszi, ha nem igyekszik följebb kapaszkodva.
Ezt jól jegyezzétek meg, mert ahelyett, hogy
Nyernétek vele, végül csak veszíteni fogtok.

Mutatkozhatik olyannak, amilyen,
A lélek, ha Jézus Krisztusa jelen,
Szerelmetesen csünghet az ő szent emberségén,
Mindig az isteni Mester társaságában élvén,
Beszélhet is vele és előtte fölfedheti,
Hogy mitől szenved és mi hiányzik neki,
És ha meg nem feledkezik róla örömében,
Ujjonghat vele együtt, s mindezt nem mesterkélten
Kiszabott formulákkal, hanem olyan szavakkal,
Amiket a pillanat kíván és szükséglete kitapasztal.
Hát ez az, ami rajtunk múlik. És ha van, akinek ez nem elég,
És ezen túl próbálná emelni szellemét
Arra felé, ahová be nem engedik mégsem,
Elvéti ezt is, azt is. Ez az én véleményem.
Mert ha túllép a természeten, megbénul az értelem,
És kiszárad a lélek a sivatag terepen.
Mellesleg, a szellem egész épületének mi az alapja?
Csak az alázat, semmi más. És Istenhez közelebb jutva
Növekszik az alázat – különben elvész minden eredmény.

De ezt senki se értse úgy, hogy én tiltani szeretném
A nagy gondolatokat, amikkel a szellem
Fölemelkedhetik, hogy közelébe kerüljön
Isten véghetetlen jóságának meg az égben
Található csodáknak.

Igaz, én ezzel sosem éltem.
Képtelen voltam erre – megint csak ezt ismétlem.
Isten kegyelme hozzásegített, hogy megértsem:
Folytonos nyomorúságomban merészség volt az is tőlem,
Hogy szellemem a földi dolgokkal törődjön.
Hát még az égi dolgokhoz emelni hogyan
is bírtam volna? De vannak elég sokan,
Akik jól járnak, ha felhasználják ilyen
Magasabb vizsgálataikat – különösen,
Ha tanultak. Mert ebben a gyakorlatban nézetem szerint
A tudomány – ha alázattal párosul – rendkívüli kincs.
De azt mondom, hogy fölemelkedni mégse kell –
Inkább várni, míg Isten bennünket fölemel.

Van, amikor az értelem nem működik úgysem:
A misztikus teológiában – ott fölfüggeszti Isten.
Én csak azt helytelenítem, ha akkora bennünk az önhittség,
Hogy magunk függesztjük föl. Ne állítsuk meg a működését.
Különben hidegek leszünk és bambák, és eltűnik előlünk
Az is, ami a miénk volt, és az is, amit elérni véltünk.
Ha az értelmet Isten függeszti föl és tartja vissza,
Van, amivel figyelmünket foglalkoztassa:
Olyankor egy krédó időközében több fény lesz a részünk,
Mint amennyit évek alatt minden földi iparkodással elérünk.
De hogy mi magunk akarjuk lekötözni lelkünk erejét
És megállítani működését – ez tiszta őrültség.
Nem mondom, hogy bűn ez, de büntetés annál inkább:
Mintha valaki ugráshoz vesz lendületet, de hátulról visszarántják.
Nekirugaszkodik százszor, de mindig hiába fárad:
Az akarat sem ér semmit, ha nincsen benne alázat,
Melynek a működésbe vegyülve az a hatása,
Hogy a lélekben a cselekedetnek csömör nem lép a nyomába.
Aki tudja, miről van szó, annak ezt nem kell magyarázni.
És aki nem tudja, annak én bizony nem fogom elmagyarázni.

Szécsi Margit: Ima az imáért

áhitatot adjatok nekem
a katedrálisépítők áhitatát
(kik a maguk képére és hasonlatosságára
tornyokat emeltek
de lehet hogy ők lettek hasonlatosak
a kezük nyomán felemelkedő kőcsodákhoz)
a bűnös szerelem kénköves poklában fortyogok
a szoborépítők
a szoborrombolók

a sírkamrák sárga derengésébe
az értelem első borzongásába
hazatalálók
áhitatát

csak egyszer hajtsam homlokom a földre
csak egyszer nyíljon rá szemem
egy nemlétező túlvilágra
örökkön örökké élni fogok
és nem fázom soha többé

Székely László: Az én imám

Az én imám nem boldog bírás:
Zárt kapuk alatt heves sírás.

Nem édes szíven hallgatódzás:
Vak, imbolygó tapogatódzás.

Nem hallelujás megtalálás:
Mezítlábas Canossa-járás.

Hívom, keresem, bár nem értem.
S egyszer az Úr majd lenyúl értem.

Békés Gellért: Panasz

Szavadnak vígaszáról már lemondtam
    s azóta csak bolyongok én,
szavadnak vígaszáról már lemondtam
    a feledés vizeinél.

A néma parton járok egyre,
    de puszta és embertelen,
a néma parton járok egyre:
    hol vagy, rejtőző Istenem?

Nevem foszló habokra írtad,
    lábam omló homokra lép,
nevem foszló habokra írtad:
    elmos a víz, elvisz a szél.

Balázs Béla: Zsoltár és utóhang

I.

Láss meg, uram, mert újra itt vagyok,
Tékozlóként, ki szívét tékozolta,
Holott ős titkod benne sajgott.

Láss meg, uram: múlandó emberek
Száradó könnye szennyezte be lelkem,
Mely szellemeknek tiszta kútja volt.

Láss meg, uram, s az örökkévalóság
Hűs tengerében mosdass szívtelenre:
Bukott tündéred embert szeretett.

II.

Titkod vérző stigmáit döfd belém.
Fájjál, uram, fájjál, hogy más ne fájjon,
S meg ne pihenjek kicsiny bánatokban.

Verj meg kezeddel s a férges időt
Szakítsd le rólam, hogy meztelenül
Lehelletednek viharában álljak.

S hol planétáid orgonája dördít
Boltot fölém s örök vágyoszlopok
Nyúlnak egedbe: templomodban nyugszom.

III.

Hadd járjak véled újra a mezőn,
Hol társalkodván örök illatokkal,
A hervadó virágot lépje lábam.

Fogjam a fényt, a fáklyát dobjam el,
S örök zenédnek koszorúit hordván,
A hegedűket szívem ne ismerje.

És ne ismerjek embert. Mert a lélek
Örök nyílként jő ezren átrepülve,
Csak annak tartsam szívemet elébe.

Zajló időnek folyása felett én
Szitakötőként fényedben lebegjek,
S a fuldoklóknak jajját meg ne halljam.

Énekemet, mint Memnon-szobrokét,
Örök nap költse örök sivatagban,
S bús karaván lent porzó útját meg ne lássam.

De süketíts meg, mert még hallom őket,
Karomat törd le, hogy értük ne nyuljak.
Szememet szúrd ki, mert még könnyezik.

S a szívemet, tépd ki a szívemet,
Mert szánalomnak horga akadt benne
És fáj és húz és mit tegyek, uram?

Vállamon Jézus és Kristófként engem
Jézusnak terhe a mélységbe nyomjon?
_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
Most némíts el, uram! Mert ez a Sátán!

Toldalagi Pál: Ez volna hát a szerelem?

Ez volna hát a szerelem,
ez az emésztő nyugtalanság?
Lakmározik a szivemen,
ahogy a tetemen a hangyák
lakmároznak, s ordítanék,
de aki meghalt, szörnyű néma.
S meghaltam én is: bűneim
lerántottak a szakadékba.

Így törtem össze magamat
és így halt bennem meg a lélek.
A láthatatlan lobogás,
az ellenállás semmivé lett:
a nyüzsgő és mohó világ
kizsákmányolhat, szertehordhat.
Mért is kívántam, hogy veled,
akármi lesz is, összeforrjak?

Hisz minden bűn, mi megkísért,
hogy megnyugtasson és becsapjon,
álarcot hord és szörnyüszép
s mert gyönge vagy, azt látsz a maszkon,
amit szeretsz s bedőlsz neki,
mint ahogy én is csak bedőltem.
Ó, adj erőt hozzá Uram,
hogy kegyelmedet könyörögjem!

Te, aki mindent tudsz s tudod,
hogy a szívünk micsoda hitvány,
hogy áruló s annyit sem ér,
mint babonásnak a talizmán,
Uram, élet forrása, Te,
irgalmazz és támassz fel engem!
Nem élek másban már, csupán
az érzékekben, zsigerekben …

Pilinszky János: Panasz

Elevenen a csillagok alá,
az éjszakák sarában eltemetve,
hallod a némaságomat?
Mintha egy égbolt madár közeledne.

Így hívogatlak szótalan:
az örök hallgatásból,
idegen egeid alól
valaha is kiásol?

Eljut hozzád a panaszom?
Hiába ostromollak?
Köröskörül a félelem
zátonyai ragyognak.

Számíthatok rád istenem?
Úgy vágyom közeledre,
dideregve csak hevesebb
a szerelmek szerelme!

Temess a karjaid közé,
ne adj oda a fagynak,
ha elfogy is a levegőm,
hívásom sose lankad.

Légy reszketésem öröme,
mint lombjai a fának:
adj nevet, gyönyörű nevet,
párnát a pusztulásnak.

Nemes Nagy Ágnes: Kiáltva

Irgalmazz, Istenem! Én nem hiszek Tebenned,
Csak nincs kivel szót váltanom.
S lám, máris megadod azt a végső kegyelmet,
Hogy legalább imádkozom.

Bűnöm csak egy, de nagy: a gőg fogai rágnak.
És most porig aláztatom.
Hörgök, vonaglok, mint egy nyomom állat,
Kínomban a port harapom.

Életem vékonyul, gyökere félbemetszve,
Virága tán nem nyit soha.
Irgalmazz, Istenem, husvétvasárnap este,
Hisz él az Embernek Fia.

Itt megaláztatás, ott szorongattatások,
Kín és életveszedelem.
Ne hagyd el sok papod hitetlen unokáját,
Ne hagyd el nyomorult fejem!

Kassák Lajos: Fohász a csillagokhoz

Halántékomon ősz hajakkal
és részegen kószálok a városban.
Egyedül az éjszaka ösvényein, mint rossz angyal
ki elszakadt szülőitől és testvéreitől.

Szememre húzom a kalapom. Hát így legyen, Úristen.
Jeges szél cibálja szakállam s vonyít előttem
a vak sikátor, mint hurokra került eb.
Jézus, ha élne felettem, óh, tudom én
lehajolna hozzám ez átkozott földre
hogy két meleg és habkönnyű tenyerével
betakarja vérző sebeim.

Jézusa sincs annak, kinek hite nincsen,
Szegény jószág, ki csak zabálni áll a jászolhoz
s nem látja meg a csillagot a gyermek feje felett!
Így kallódom számkivetetten és reménytelen
mindig részegen, mindig telt pohárral a kezemben
s mégis örök szomjuságra kárhozottan
mint a vad barom, ki tüzet nyelt dühében
s vakon rohan árkon, bokron át.

Könyörtelen bírája önmagának
egek redőiből kiejtett angyal
óh, aki vagyok, ártatlan gyilkos és
pocsolyában hevert zarándok
ez estén kitárom feléd fázó karjaim
ragyogó csillag, a magasság tükrében!
Világosítsd meg előttem az éjszaka ösvényeit
és vess elém egy morzsát kegyes szeretetedből
mielőtt összerogynának csikorgó térdeim
s mint hulladékot puttonyába szedne az ördög.

Takáts Gyula: Ünnepek táján

Mily szörnyű már az ünnep énnekem.
Merengni orgonán és éneken.
A gyertyákon, vastag miséző pompán,
s a titkaik előtt csak állni bambán.

Így állok én e dús jelek előtt.
Fényük, mint árnyék, úgy takarja Őt.
A bárány és a pásztor égi képe
halványul bennem és bomlik a béke.

Uram, nézz rám, hitetlen nem vagyok,
de terhesek e pompás asztalok!
A zaj s a telt gyomor a földre húznak,
házad s házunk olyan, mint földi úrnak.

Adj békét és nagy csöndes perceket!
Az égi tón villantsd meg képedet,
s ki hozzád egyre törtetek titokba,
jó ösztönt rejts e zörgő csontú tokba!

Vess innen ki! A nyáj, az bamba nép,
kolomp kell néki és egyszerre lép.
Vess engem kétség és sívó vidékre,
magam tépve jöjjek mannám ízére!

Nem látlak még, de sejtelek talán.
Bolyongsz lelkem homályos ablakán.
Hét menny és minden téged rejtegetnek.
Gyémántszemet tűzzél e képzeletnek!

Fiad, ki földön járt: itt él ma is!
De arcodról a piktorkép hamis.
Mindenség Atyja! Tégedet kereslek,
ki lelke vagy földnek, víznek, egeknek.

Csak el ne hagyj! Gyötörd, mint rossz szirén
szívem hajóját kétségek vizén,
s ki önmagammal érted küzdők egyre,
méltó leszek egykor tán kegyedre …

Pálos Rozita: Éjféli könyörgés

Jaj, ne hagyj el Istenem!
Kívüled már senki nem
Gondol árva énvelem.

Mint szarvas a friss vizet
Vágyom tiszta közeled.
Sírásomnak adj nevet!

Életem oly idegen,
Koporsószeghidegen
Jár ki meg be szívemen.

Csontig ért a fájdalom,
Érdemelten – jól tudom,
Minden cseppjét vállalom,

Mégis arra kérlek én,
Leplezetlenül szegény,
Enyhítsen a jó remény:

Országod jön így felém.

Kondor Béla: Két fohász

1

Isten ha engedted lehajtott
fejjel rohannom a test szégyenét
és az éji ész barom kínjait
egy forró leheletért csupán
nem egyéb miatt

most jöjj
Emberi melegű szemsugaraddal
enyhítsd a rámhidegült
nehézveretű vigyorgást

Faragatlan állataid létükkel
élnek és dicsérnek szavaktól
mentes hangjaikon
Önmagamtól szabadíts meg
mert gonoszabbat nem ismerek

én tudatlan.

2

Jó Uram Isten!
Már azért is a bánat
engem epeszt,
ha süket forgolódással
imádlak csupán.

Kedves Jó Ur!
Inkább vidámat ne adj,
zúgó mámort,
hanem dolgos napokat
ajándékozzál.

Mennybéli Szerető!
Kereslek! Szeress, tengerbe
el ne vésszen
üröm-árja szökelő
rosszkedvemnek!
De emberre szálljon
öröm-árnya
nyugodt kezeidnek.

Áprily Lajos: Lassú szárnyon

Uram, a két szárnyam nehéz,
hozzád emelkedni ma nem mer.
Ne bilincselj meg és ne bánts
nagy súlyoddal, a félelemmel.

Te nagy völgyedben ne legyek
énekre béna, hitre gyáva.
Úgy kapaszkodjam, Kéz, beléd,
mint kicsi koromban anyámba.

Hívott erőseid dalos
lakomáján mindig ne késsem.
Kapudtól ne térítsen el
utat veszítő szédülésem.

Viharszeles mélyed felett
meredekedet bízva járjam,
sziklafalon hajnalmadár,
örömpiros legyen a szárnyam.

És hogyha mégis hullanék
sugaradban vagy sűrű hóban,
sohasem látott arcodat
láthassam egyszer, zuhanóban.

Dsida Jenő: Hálóing nélkül …

Föl-fölvetem és némán eltűnődöm, mi is lelt
tegnap este engemet?
Ruháimat már szálig levetettem, még nem vettem föl
hálóingemet, egyedül álltam,
kissé tétovázva, szobámban, egyedül és meztelen,
s a villanyt aztán lassan elcsavartam. Irtózatos sötét lett.
Esztelen és irgalmatlan, végtelen sötétség,
este, melynek már szinte teste van, a pillanatok
estek és zuhogtak, és én dadogtam:
– Késő este van, éjszaka is talán,
s ki tudja, reggel virrad-e ily sűrű sötétre még,
és nem nyel-e magába mindörökre e kátrányos,
fekete sűrűség?

Eszembe jutott minden, ami rossz volt,
rossz gondolat, vers, csók, kihűlt falat
és annyi régi, sápadt ismerősöm,
ki messze van, vagy lent a föld alatt.
És hirtelen és furcsán ráijedtem, hogy ami eddig élt,
csak a ruha: a kabát, kalap, harisnya és cipő volt,
nadrág, nyakkendő, kesztyű és puha ing,

mely fedez és véd a zord hidegtől,
véd és takar magamtól engemet:
jaj, elvesztettem minden szál ruhámat, önmagamat
és védő ingemet.
Nem vagyok már senki tisztelt barátja, kit köszöntem illik,
nem vagyok senki teremtett asszony szeretője,
se lapok munkatársa nem vagyok, se kártyapajtás,
törzsvendég a klubban, se szerkesztő úr többé nem vagyok, se vándor,
aki meredélyre kaptat, se út, se cél – és költő sem vagyok,
csak ember, aki minden idegével
lágy takaró s melengető vacok után sír
és csak áll a nagy sötétben
s meztelenül
Isten előtt vacog.

József Attila: Istenem

Dolgaim elől rejtegetlek,
Istenem, én nagyon szeretlek.
Ha rikkancs volna mesterséged,
segítnék kiabálni néked.

Hogyha meg szántóvető lennél,
segítnék akkor is mindennél.
A lovaidat is szeretném
és szépen, okosan vezetném.

Vagy inkább ekeszarvat fogva
szántanék én is a nyomodba,
a szikre figyelnék, hogy ottan
a vasat még mélyebbre nyomjam.

Ha csősz volnál, hogy óvd a sarjat,
én zavarnám a fele varját,
S bármi efféle volna munkád,
velem azt soha meg nem unnád.

Ha nevetnél, én is örülnék,
vacsora után melléd ülnék,
pipámat egy kicsit elkérnéd
s én hosszan, mindent elbeszélnék.

Ady Endre: Az Úr érkezése

Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tüzes nappalon,
De háborús éjjel.

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjúságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökre látom.

Emberi világunk

Bátran szólhassak

Pilinszky János: Apokrif

1

Mert elhagyatnak akkor mindenek.

Külön kerül az egeké, s örökre
a világvégi esett földeké,
s megint külön a kutyaólak csöndje.
A levegőben menekvő madárhad.
És látni fogjuk a kelő napot,
mint tébolyult pupilla néma és
mint figyelő vadállat, oly nyugodt.

De virrasztván a számkivettetésben,
mert nem alhatom akkor éjszaka,
hányódom én, mint ezer levelével,
és szólok én, mint éjidőn a fa:

Ismeritek az évek vonulását,
az évekét a gyűrött földeken?
És értitek a mulandóság ráncát,
ismeritek törődött kézfejem?
És tudjátok nevét az árvaságnak?
És tudjátok, miféle fájdalom
tapossa itt az örökös sötétet
hasadt patákon, hártyás lábakon?

Az éjszakát, a hideget, a gödröt,
a rézsut forduló fegyencfejet,
ismeritek a dermedt vályukat,
a mélyvilági kínt ismeritek?

Feljött a nap. Vesszőnyi fák sötéten
a haragos ég infravörösében.

Így indulok. Szemközt a pusztulással
egy ember lépked hangtalan.
Nincs semmije, árnyéka van.
Meg botja van. Meg rabruhája van.

2

Ezért tanultam járni! Ezekért
a kései, keserű léptekért.

S majd este lesz, és rámkövül sarával
az éjszaka, s én hunyt pillák alatt
őrzöm tovább e vonulást, e lázas
fácskákat s ágacskáikat.
Levelenként a forró, kicsi erdőt.
Valamikor a paradicsom állt itt.
Félálomban újuló fájdalom:
hallani óriási fáit!

Haza akartam, hazajutni végül,
ahogy megjött ő is a Bibliában.
Irtóztató árnyam az udvaron.
Törődött csönd, öreg szülők a házban.
S már jönnek is, már hívnak is, szegények
már sírnak is, ölelnek botladozva.
Visszafogad az ősi rend.
Kikönyöklök a szeles csillagokra –

Csak most az egyszer szólhatnék veled,
kit úgy szerettem. Év az évre,
de nem lankadtam mondani,
mit kisgyerek sír deszkarésbe,
a már-már elfuló reményt,
hogy megjövök és megtalállak.
Torkomban lüktet közeled.
Riadt vagyok, mint egy vadállat.

Szavaidat, az emberi beszédet
én nem beszélem. Élnek madarak,
kik szívszakadva menekülnek mostan
az ég alatt, a tüzes ég alatt.
Izzó mezőbe tűzdelt árva lécek,
és mozdulatlan égő ketrecek.
Nem értem én az emberi beszédet,
és nem beszélem a te nyelvedet.
Hazátlanabb az én szavam a szónál!
Nincs is szavam.

Iszonyú terhe
omlik alá a levegőn,
hangokat ad egy torony teste.

Sehol se vagy. Mily üres a világ.
Egy kerti szék, egy kinnfeledt nyugágy.
Éles kövek közt árnyékom csörömpöl.
Fáradt vagyok. Kimeredek a földből.

3

Látja Isten, hogy állok a napon.
Látja árnyam kövön és kerítésen.
Lélekzet nélkül látja állani
árnyékomat a levegőtlen présben.

Akkorra én már mint a kő vagyok;
halott redő, ezer rovátka rajza,
egy jó tenyérnyi törmelék
akkora már a teremtmények arca.

És könny helyett az arcokon ráncok,
csorog alá, csorog az üres árok.

Papp Lajos: Útkereszten

Elmegyek elmegyek
asztaltól a székig;
udvaron a faltól
el, a kerítésig.
S lépkedvén, anyámmal,
majd az iskoláig.
Apámmal elmegyek
szerelmem házáig.
Hullatja szirmait
a pipacs virága;
Ővele indulok
magunk udvarába.
Aztán halványodik
búzavirág kéke.
Amott, a fákon túl,
utam véget ért-e?

Hosszú útra megyek
ki hogy tegnap jöttem,
voltam tollpihényi
az első örömben.
Ki nevetni, sirni
tanulatlan-tudtam;
kavics gurulása
eddig-való utam.
Szánom hosszabb útra
magamat magamnál,
köröcskéző, gyönge

csak-én igazamnál.
Tudom, hogy ez rendelt,
s hozzám mért adósság.
Amott, a fákon túl,
idegen az ország?

Hosszú út porából
az útnak szeléből,
sár lészen a forrás
csöndesedéséből,
el- és kifáradó
iramodásából;
mi marad az ember
nagy akarásából?
Mi lesz a meggyujtott,
sugaras szavakból;
a bennem támadó,
vétlen sugarakból?
Melegük megmarad,
ha vége a nyárnak?
Amott, a fákon túl,
fagy-virágok várnak?

Köpönyeget veszek
ha már így adódott;
hogy útnak eredjek,
mint parttól eloldott
csónak, a vizekre
bízón magát-sorsát.
Esteledvén, elfogy
a fény, mint a jóság.
Vihar el ne érjen
döntögető széllel,
s vervén jégostorral,
villamos veszéllyel.
Utak vándorának
kijut minden bajból.
Amott, a fákon túl,
béke lesz a zajból?

Búval és bánattal
tarisznyáznak engem
szeretetlenül is,
akiket szerettem.
Mások takargatnák
szemem, hogy ne lássak,
ha utamba vesztő,
sötét gödröt ásnak.
Fékeim ledobtam,
égő tüzet ettem,

forrásvizet ittam;
de megkönnyebbedtem!
Nem tudok már várni.
Időm sincs pihenni.
Amott, a fákon túl,
lehet tovább menni?

Kizsinóroztatom
a földet, hol állok;
birtokom végül egy
kicövekelt árok.
Földdé szelidülnek
testemből a mérgek,
élek, minden által,
mi belőlem éled.
Látható leszek egy
láthatatlan ágyon,
kívül téren-léten,
s időn, fényen-árnyon.
A végső bizonyság
tenyerében alszom.
Amott, a fákon túl,
ki őrzi meg arcom?

Sűrű könnyeimmel
ki lát vad esőkben,
ki hall majd nevetni,
mikor nyit köröttem
zöld ajtóit tárva
a feltámadt élet?
Voltam-e, ki ha már
nincs is, tovább élhet?
Marad-e belőlem,
mint dalból a dallam,
egy hangnyi emlék a
világ-zürzavarban;
tettem-e, csak egy szót
a minden-beszédhez?
Amott, a fákon túl,
mit mond, aki kérdez?

Kigomboztattatom
ez útikabátot;
poroszka kedvemben
vígan dudorászok.
Ha itt-ott megállok,
parton, erdőszélen,
megfürdöm százszor is
a patakzó szélben.

Akaratom, erőm
immár törhetetlen.
Kicsinyes pörökből
magamat kivettem.

Amott, a fákon túl,
dalom megteremne?
Szög, jaj, ne fűródjon
két kitárt kezembe.

Sárközi György: Mindhalálig

Te vagy az égő csipkebokor, – én a benned fészkelő bimbó,
Illatom álom volt s bódulat
Mézem, de fölserkentett szavad,
S tüzes rózsává gyújtott, hogy égjek a pusztában mindhalálig.

Te vagy az ezüsthullámu tó, – én partodon remegő nádszál,
Száraz testem a fekete szél
Már-már eltörte, de te megöntözél,
Hogy zöldelve titkaidat susogjam az ég alatt mindhalálig.

Te vagy a végtelen éjszaka, – én pásztortűz az éjszakában,
Mely kebleden örvendezve kigyúl,
s hamvadván kebledre visszahull,
De pásztoroknak és farkasoknak téged hirdet mindhalálig.

Karinthy Frigyes: Előszó

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek

Próbáltam súgni, szájon és fülön,
Mindnyájatoknak, egyenként, külön.

A titkot, ami úgyis egyremegy
S amit nem tudhat más, csak egy meg egy.

A titkot, amiért egykor titokban
Világrajöttem vérben és mocsokban,

A szót, a titkot, a piciny csodát,
Hogy megkeressem azt a másikat
S fülébe súgjam: add tovább.

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek.

Mert félig már ki is bukott, tudom
De mindig megrekedt a félúton.

Az egyik forró és piros lett tőle,
Ő is súgni akart: csók lett belőle.

A másik jéggé dermedt, megfagyott,
Elment a sírba, itthagyott.

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek.

A harmadik csak rámnézett hitetlen,
Nevetni kezdett és én is nevettem.

Gyermekkoromban elszántam magam,
Hogy szólok istennek, ha van.

De nékem ő égő csipkefenyérben
Meg nem jelent, se borban és kenyérben,

Hiába vártam sóvár-irigyen,
Nem méltatott rá, hogy őt higgyem.

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek.

Hogy fájt, mikor csúfoltak és kínoztak
És sokszor jobb lett volna lenni rossznak,

Mert álom a bűn és álom a jóság,
De minden álomnál több a valóság,

Hogy itt vagyok már és még itt vagyok
S tanuskodom a napról, hogy ragyog.

Én isten nem vagyok s nem egy világ,
Se északfény, se áloévirág.

Nem voltam jobb, se rosszabb senkinél,
Mégis a legtöbb: ember, aki él,

Mindenkinek rokona, ismerőse,
Mindenkinek utódja, őse,

Nem mondhatom el senkinek,
Elmondom hát mindenkinek.

Elmondom én, elmondanám,
De béna a kezem s dadog szám.

Elmondanám, az út hová vezet,
Segítsetek hát, nyújtsatok kezet.

Emeljetek fel, szólni, látni, élni,
Itt lent a porban nem tudok beszélni.

A csörgőt eldobtam és nincs harangom,
Itt lent a porban rossz a hangom.

Egy láb mellemre lépett, eltaposta,
Emeljetek fel a magosba.

Egy szószéket a sok közül kibérlek,
Engedjetek fel lépcsőjére, kérlek.

Még nem tudom, mit mondok majd, nem én,
De úgy sejtem, örömhírt hoztam én.

Örömhírt, jó hírt, titkot és szivárványt
Nektek, kiket szerettem,
Állván tátott szemmel, csodára várván.

Amit nem mondhatok el senkinek,
Amit majd elmondok mindenkinek.

Mezei András: Ráhallás

„Imhol vagyok én küldj el engemet”
igaz szóval, megbizatással.
Lélekerőmet, kézívedet
feszítsd meg erős akarással.

Add meg a célt is, jófelé
értelmes irányulással.
Lássam lehulló létemet még,
s hallhassam suhanással.

Szemlér Ferenc: Könyörgés szelídségért

Én Istenem! Pótold erőben,
ami hiányzik még belőlem.
Taníts igédhez igazodni,
bölcsességedben bizakodni.

Nehéz utam néhol egyengesd,
Kenyeret adj – kicsit, de rendest!
Szemem, szájam óvjad a szennytől
s szívemet védd meg az eszemtől.

Ne sújts szörnyű rettenetekkel,
korbácsodat későbbre tedd el,
ha majd a szárnyaim kinőttek
és nem reszketek már előtted.

Költőd most még kicsi! Csak ember!…
tele ezer ijedelemmel.
Ne légy bírája! … légy csak apja,
ki rossz fiát is simogatja.

Kormos István: Leltár

Azt hittem, ebben-abban lesz szavam,
nem országos, csak egy embernek szóló,
de kezemre ütöttek,
tenyérrel szájon csaptak,
hátulról elbuktattak,
fejem víz alá nyomták.

Sétálni sistergő parázson
megtanultam: lehet.
Elviselem magányom:
rámégett ingemet.

Weöres Sándor: Ars poetica

Öröklétet dalodnak emlékezet nem adhat.
Ne folyton-változótól reméld a dicsőséget:
bár csillog, néki sincsen, hát honnan adna néked?
Dalod az öröklétből tán egy üszköt lobogtat
s aki feléje fordul, egy percig benne éghet.

Az okosak ajánlják: legyen egyéniséged.
Jó; de ha többre vágyol, legyél egyén-fölötti:
vesd le nagy-költőséged, ormótlan sárcipődet,
szolgálj a géniusznak, add néki emberséged,
mely pont és végtelenség: akkora, mint a többi.

Fogd el a lélek árján fénylő forró igéket:
táplálnak, melengetnek valahány világévet
s a te múló dalodba csak vendégségbe járnak,
a sorsuk örökélet, mint sorsod örökélet,
társukként megölelnek és megint messze szállnak.

Sárközi György: Parancs

Néha még hallom a titkos parancsot:
szóltam! szavamnak adj emberi hangot.

S mint ki gázolva szembeszáll az árral,
hogy merítsen belőle egy pohárral,
s mint aki gyertyáját tűzvészbe mártja,
hogy kanócát meggyujtsa éjszakára,

úgy küzdők egy pohárnyi tiszta szóért,
s tiszta fényért, egy szobáravalóért.

Zelk Zoltán: A fonákja? Nem! A színe!

A valóság bősz megszállottjai,
földhöz ragadt szegények,
kollázs-költők, újmódi dadaisták,
a tárgyias költészet
porlepte tárgyai közt matatok,
ősz fürtű újdondászai
a közérthetőségnek:
mit értenek a meg nem érthetőből!
mit sejtenek a csak megsejthetőből!
mit tudnak ők a meg nem tudhatóról!
Hát hallgassuk illő és méltó csendben,
ülve az; örök hangversenyteremben,
a realista zenekar
léten túl is visszhangzó dallamát,
az interpunkciók
RÁCZALADÁRI cimbalomverőit,
a kötött forma kötetlen viharzó
RICHTERI futamát,
a csillagok cintányér csattogását – – –
a v a l ó é g i m á s á t !

Gömöri György: A végső dolgok

A végső dolgok kimondatlan maradnak –
tudatunk mélyén fekszenek mint a spanyol
Ármáda kincsei Hírt róluk
nem hoz csak egy-egy ihletett perc búvár sejtelem
A vezérgálya lágy fövénybe süppedt Ráják
cikáznak halak tanyáznak üres fülkéiben

A végső dolgokat nem mondjuk el soha
egymásnak Marad néhány köznapi gesztus
vagy tetszetősen tálalt gondolat
de sohasem fogom megtudni szeretett-e és mennyire
hogy miért szerettem akiket Mért éppen őket
Hogy meddig terjed a felhám Mi van alatta
Mi fontosabb a virág a beporzás vagy a termés
s hogy rendeltetés-e a percnyi őrület

Lyukas hálóval halászunk sűrű végtelent

Kocsis László: Dunántúli nyugalmas beszéd

Kutassatok, a kút roppant mély
És ismeretlen, ami abban él.

Örülni néki? Megvolt, itt volt.
Mért kutatni, amit eltitkolt?

Más titkok férge fájt agyadnak
S ezt nézted rögnek, rongy agyagnak.

Erdeje, rétje, jegenyéje,
Dombos dombhátja, venyigéje

Mind ragyogott, édes volt, ősi.
Nem tudod? Mondom, ma is őrzi

Forrásunk fészkét, vizünk tükrét,
Széthullt magunk tünde gyűrűjét.

Ó kút, vén kút a halk országon
Végig a vized csurdogáljon.

Babits Mihály: Jónás imája

Hozzám már hűtlen lettek a szavak,
vagy én lettem mint túláradt patak
oly tétova céltalan parttalan
s ugy hordom régi sok hiú szavam
mint a tévelygő ár az elszakadt
sövényt jelzőkarókat gátakat.
Óh bár adna a Gazda patakom
sodrának medret, biztos utakon
vinni tenger felé, bár verseim
csücskére Tőle volna szabva rím
előre kész, s mely itt áll polcomon,
szent Bibliája lenne verstanom,
hogy ki mint Jónás, rest szolgája, hajdan
bujkálva, később mint Jónás a Halban
leszálltam a kínoknak eleven
süket és forró sötétjébe, nem
három napra, de három hóra, három
évre vagy évszázadra, megtaláljam,
mielőtt egy még vakabb és örök
Cethal szájában végkép eltűnők,
a régi hangot s szavaim hibátlan
hadsorba állván, mint Ő súgja, bátran
szólhassak s mint rossz gégémből telik

és ne fáradjak bele estelig
vagy míg az égi és ninivei hatalmak
engedik hogy beszéljek s meg ne haljak.

Bárdosi Németh János: Síphang

Egy láthatatlan rossz nyirettyű
zümmög itt a szívemen belül,
a vágy, a vágy ríkatja folyton,
konok hangját hiába fojtom,
a sors, az élet és az évek,
szívemből egyre csak zenélnek,
hogy élni mégis mondhatatlan
gyönyörűség a gondban, porban,
sorsom akárhogy roppan-fordul,
ki nem állnék az ember sorbul.
Te jó, te szent, te harcos élet,
én vagyok leghívebb cseléded,
egy korty italt, egy csókot, egy könnyet,
aztán az örök sír is könnyebb,
örök hazámban úgy se fájhat,
amiért itt gyötör a bánat,
az elmulandó jókat esdem
ezen a madárfüttyös esten,
szívem teljen be minden széppel,
hogy megbarátkozzak az éggel,
a föld porától legyek részeg
és úgy hagyjam itt az egészet,
azt se tudjam, hogy hol vagyok már,
a földön, vagy az égi foknál;
szívem akkor szakadjon össze
az élet és halál özönbe,
mikor már vágya, dala sem lesz,
akkor álljak az ítélethez,
s Uram, te mondd, hogy hű síp voltam,
a magam énekét daloltam,
azt mondtam el csak amit láttam,
magamban és a nagy világban,
s talán egy kicsit azt is mondtam,
ami ragyog a csillagokban,
s egy törött szót a te szádról vettem,
az csengett vissza énekemben.

Csanád Béla: Zsoltár

Hová vetettél, Istenem,
mily cethal belsejébe?
Lobog a bűzhödt levegő,
az állat tűz epéje.

Töröld le csapzott homlokom,
rendelj, Uram, magadhoz.
Bár cethal-sorsot érdemel,
ki rosszat rosszra halmoz.

Még engedetlen a jövő
és nyugtalan reményem,
de aki mindent alkotott,
tudja, hogy Őt beszélem,

és szívem érte nyugtalan
e szörnyű émelygésben,
s mennék is már akárhová,
ahová küldetésem.

Szólíts paranccsal, Istenem!
Üvöltök, sírok érted.
Irgalmazz prófétádnak is,
s kegyelmezz Ninivének.

Ratkó József: Anyámat elrágta …

Anyámat elrágta a rák,
apámat megölte a méreg.
Ütött számból a halál ellen
csordul ki meleg ének.

Testükbe vért énekelek,
hatalmat a feltámadáshoz. –
Ne legyen hűtlen a szülő
keresztre feszülő fiához.

Babits Mihály: Cigány a siralomházban

Ugy született hajdan a vers az ujjam alatt,
ahogy az Úr alkothatott valami szárnyas
fényes, páncélos, ízelt bogarat.

Ugy született később az ajkamon, mint
a trombitahang, mint a trombitahang
katonák szomjas, cserepes ajkain.

De ma már oly halkan, elfolyva, remegve jön
mint beesett szemek gödreiben
remegve fölcsillan a könny.

Nem magamért sírok én: testvérem van millió
és a legtöbb oly szegény, oly szegény,
még álmából sem ismeri ami jó.

Kalibát ácsolna magának az erdőn: de tilos a fa
és örül ha egy nagy skatulyás házban
jut neki egy városi zord kis skatulya.

És örül hogy – ha nem bírja már s minden összetört –
átléphet az udvari erkély rácsán
s magához rántja jó anyja, a föld.

Szomorú világ ez! s a vers oly riadva muzsikál
mint cigány a siralomházban.
Hess, hess, ti sok verdeső, zümmögő, fényes bogár!

Ha holtakat nem ébreszt: mit ér a trombitaszó?
Csak a könny, csak a könny, csak a könny hull
s nem kérdi, mire jó?

Keresztury Dezső: Beszélgetés

A költő önmagához:

Ha kiszáradtál, telj meg,
ne sötéttel, mint a vermek,
ne unalommal, szesszel,
van életed, ne veszd el,
vár még törődés, munka,
cselekedj rá nem unva,
magadhoz-méltón a földön,
hazád hazád, nem börtön,
hát ne csak mint a gyermek:
felnőtten örülj az örömnek,
fogadd el, ami hiány van,
ne higyj az örök halálban,
ne érj rá csak arra figyelni,
hogy a legnagyobb jó is semmi:
örök körök emelnek,
lépj rájuk, egyre feljebb!

A világ felel:

Ha befogadsz magadba
s kívánod hogy betöltselek,
egyazon törvény hatalma
parancsol velem, s veled.

Nádass József: Pokol és menny közt

És beszélek én akkor is,
ha nem is szólok senkinek,
és akkor is zeng énekem,
ha minden emberfül süket.

Szivárványt festek, oda, fel,
ha nincs is szem, mely égre néz.
Nem értetek vagyok én bátor,
de ellenetekre merész.

Mit megtanultam s rámbizatott,
elvégzem. S ez nem érdemem.
Pokol és menny és farkasok közt
utat mutat az értelem.

Fodor András: Apostol

Rólad beszéltünk egész este,
s róluk, akik rád fenekednek,
mivel neked a tüzes nyelvek
nem a megváltást hirlelik.

Szolgálsz híven az embereknek,
de nem a gőglándzsás pimaszoknak,
dühöng hát, honnét van hatalmad
nélküle rangot gyűjteni.

Minden terhet magadra vettél,
minden gyöngének adni tudtál,
a helytartó feszengve mustrál,
retteg, fejére bajt hozol.

Félelmiben hagy állni tétlen,
csukott ajtóknál várakoztat,
s ha továbbmégy, elhülve borzad
merénylő bátorságodon.

Voltál a hűséges tanitvány,
ki nem torpant a kakasszóra,
tudta pedig, ha üt az óra,
a Mester védelmet nem ád.

Nálam se kaphatsz menedéket,
de van tollam, van papírom,
becsületed a versbe írom,
őrizze élő arcodat:

halántékod fájó szögéből
a sok küllőzve nyíló ráncot,
szemed, ahonnan igazságod
fanyarkás, tiszta napja süt.

Mécs László: Pán nem öregszik

Öregszem, tény, de lelkesen
mint örökbimbós almafán
a régi Pán
hintázgat sípolgatva fennen:
Pán nem öregszik bennem.

Bús tény: az ifjúság halott.
Halott az őskamasz titán!
De szíve Pán
számára báb-rejtő doboz csak:
pillangókat rajoztat.

Bölcs lettem, tény, mint vén vadak,
kik nem vérzik csapdák falán
fejük, de Pán
kicsúszik minden rusnya rácsból
s virágokat harácsol.

A lét hideg tény. Fizika.
Kamasz kobold az éjszakán
a Hold. – De Pán
mítoszt csinál egész világból,
emberből, földből, fából.

Szentültem. Tény. Zsoltárokat
zenésít pásztorfurulyám.
– De Pán pogány
sípját faragja földszagunak,
mit nyers fülek nem unnak.

Szeretlek. Tény. Kerüllek is.
Sorsom remeteségre szán.
– De Pán, de Pán
folyton körülted sündörögne
ember, testvér, örökre!

Somlyó Zoltán: Papok

1.

Mindig reverendába szerettem volna járni,
lengő anyagba, melynek ráncába fény ragyog;
fehér, kasmír-omlású, vagy fekete selyembe,
méltóságteljes fejjel, akárcsak a papok.

Állig begombolkozva, polgári dísztül menten,
felette a tömegnek, titokkal teljesen;
mint akit apró dolgok kis színe meg sem érint,
mindig a jót kinálva, mindig isten-lesen …

Magas szószéken állni, mint a kiválasztottak,
kiket magából büszkén emel ki a tömeg;
a lelkekbe is látni, a szív kérgébe nyúlni,
a lényeg elkígyózó vonalát fogni meg …

És jobbra, balra tartva, leányoknak s fiúknak
odakínálni csókra püspöki gyűrűmet,
S a poklok rőt tüzétől elrántani, megóvni
a fej három nyílását: szemet, szájat, fület …

2.

Hisz mind papok vagyunk, mi, kiket sinek közé zár
az égi felelősség! A bűn, e víg-boros
szemébe nézve egy lesz a koldus és a Cézár:
mind apró szerzetes lesz, vagy délceg bíboros.

A kicsi kis bűnökkel fertőzi a világot,
s évszázadok ködével a büszke Borgiák;
s mit meg nem tudott szülni az ő szivük, helyettük
mi sírjuk el a csöndes misericordiá-t…

És a Kereszten Függőt mi élesztjük erőben,
azt, aki ma is él még, aki vér, aki hús …
Ott hordja öntudatlanul a vérben s a velőben
Őt a keresztény páter s a zsidó rabbinus …

Megáldjuk néma szájjal a bukdácsoló mankót
és fénylő ihletünkkel kenjük a rút fekélyt;
a táncolók hadd járják a kánkánt meg a tangót –
mámoruk nem riasztja sötétebbre az éjt…

S ha nem is zengi ajkunk hangos szóval a zsoltárt
s ha nincs is, aki gyónjon előttünk szelíden;
a levegőnek selymén állítgatjuk az oltárt
s minden egy „nem”-re százszor bólintjuk, hogy „igen” …

3

Mert ez a rövid élet még kurtább egyszeregyje!
Vitatkozol: van isten? … nincs isten? … S ezalatt
lassan fel is jutottál és vakon, fel, a hegyre
s lebuktál… S nélküled jő a szőke virradat…

S mi ott állunk sírodnál, a ködbe láthatatlan'
és istenig emeljük elárvult tetemed;
és pontot tesz vitában és pontot tesz a dalban
a föld barna göröngye, mely lágyan betemet…

… Kéjtől üvölt, vagy kíntól jajong a föld vadonja –
az út magátul készül, kegyesen, okosan;
pap itten minden ember s minden asszony Madonna,
csak nem tudják, hogy jóság él szívükben, sokan …

Radnóti Miklós: Járkálj csak, halálraítélt

Járkálj csak, halálraítélt!
bokrokba szél és macska bútt,
a sötét fák sora eldől
előtted: a rémülettől
fehér és púpos lett az út.

Zsugorodj őszi levél hát!
zsugorodj, rettegő világ!
az égről hideg sziszeg le
és rozsdás, merev füvekre
ejtik árnyuk a vadlibák.

Ó, költő tisztán élj te most,
mint a széljárta havasok
lakói és oly bűntelen,
mint jámbor, régi képeken
pöttömnyi gyermek Jézusok.

S oly keményen is, mint a sok
sebtől vérző, nagy farkasok.

Berda József: Elmélkedés

Akár ama bibliafordító boldog
Báthory László hárshegyi barlangjában,
úgy élsz újpesti lakásodban egyes-egyedül,
bár nem olyan boldogan, ahogy szeretnéd. –
Örülj, örülj, békülj meg ezzel is, hisz'
te akartad így. Életed javát itt élted át,
itt szenvedtél-örültél azért, amiért
megmutathattad azt az emberi arcát
életednek, melyért talán
nem kell szégyellned magad.

Pilinszky János: Intelem

Ne a lélekzetvételt. A zihálást.
Ne a nászasztalt. A lehulló
maradékot, hideget, árnyakat.
Ne a mozdulatot. A kapkodást.
A kampó csöndjét, azt jegyezd.

Arra figyelj, amire városod,
az örök város máig is figyel:
tornyaival, tetőivel,
élő és halott polgáraival.

Akkor talán még napjaidban
hírül adhatod azt, miről
hírt adnod itt egyedül érdemes.

Írnok,
akkor talán nem jártál itt hiába.

Kalász Márton: Kéregminták

Mire felejtesz így el?
Szenci Molnár Albert

Ki vagyok téve ennek az időnek,
akár a földre, erre az időre.

Így akár gyermek fa is lehetek.

Kiáltok, míg följön a nyári felhő –
míg kiáltásom elfúl, fölnövök.

Kérgem mintái lesznek a szavak,
olvashatnák – de megjön az aszály.

Változnak szavaim, megráncosodnak.
Kérgem mintái hanggal varasodnak.

Nem kívánnám, már másképpen beszélek –
szavaim kérgét, jel, lehánthatod,
fényre fordítva lent a háncs beszél,
fénynek suttogva évgyűrűk beszélnek.

Kéregminták mindig a suttogások.

Mert rám nő újból a kitett idő,
amibe kitettek, s szavaim kivetem.

Kitett szavaim, mint hírlő világok,
ha kéreg hírneve nem is világ.

Ha kérgem lassan érik is, akár a fa,
lassúbb nála – ha a minták csupán
egy-idő kísérőverse; ha csúf, ha szép –

egy-fa évgyűrűt beforgó zenéje.

Vas István: Rapszódia József Attiláról

Évről évre még mindig észre veheted, ha kinyitod: nemtudott tartalmát bontja a fényre egy-egy titok, ahogy átengedik a szavak, a sorok, és mégis évről évre jelentésekkel sűrűbb lett a mélye. A fájditó, mögöttes áram mit rejt magában, hogy ahol kinyitod, rejtelmes lett a megértés hirtelen és egyszerű a titok? A győzelem vértanusága.

Mert nem tért ki semmi elől és mindent ő vállalt magára. És felelt minden kihívásra. És minden átokkal megáldatott. És gyógyító párlatot szűrt le Európa mérgeiből. És bölcsesség lett benne a hóbort, és minden, ami botránkoztató volt, természetessé vált benne és csak benne. Mert övé lett a kor könyörtelen kegyelme. Az értelmetleneknek érthetetlen, a handabandáknak halandzsa volt, és aki a felhígult ősigék langyos vizében ült elégedetlen s a kényelmes költőiség közérthető ködéből ki se látott, a lázadt logikában zagyvaságot szimatolt. A kenetlenül csikorgó kenetteljesek, a múmiává merevült modernek világvak dölyfébe dermedt, hályogos szemének ő, akiben tömörült a soselátott lényeg, csupán a megunt régiségek rikító zsibvására lehetett. A botfülüek zenétlennek itélték, s akik épp hogy megtanulták a leckét s tudták, hány láb a mérték, vállveregetve, bátran, fölényes kioktatásban részesitették őt, akiben a nyelv, a rím, az ütem minden tudása elegyedett. A lecsapolatlan mocsarak miazmás fajgőzei alatt hepciáskodó, hetyke gyarmat nem látta eléggé magyarnak, s ő volt az, akit szolgának neveztek a szolgák. Az uj istenek ebeinek eretnek volt, akinek nyomába eredtek, és falkában csaholták. Ő volt az, akit gyűlöltek s hiába. S ő volt az, akit hasztalan szerettek.

Mert ő volt az, aki elmaradt, és ő volt az, aki megmaradt. És ő vetette magát a vonat elé helyettünk. Ezért lehettünk elevenek. S mert ő nem birta ki, ezért nem kellett nekünk a versről lemondani. És ő,

a hétszer bátor az ép eszét eldobta magától egy nemzedék helyett. Ezért tarthattuk meg, amit ő elvetett. S mert minden szavának ez az áldozati párlat, ez a megváltó hitel ad fedezetet, verséből ezért nem hullik el soha az, amit ő beletett, sőt új és új jelentést kap a korszakokon át, és az ő jelentése megváltoztatta a nyelv egész anyagát, és aminek érvényt adott az ő mindentmerése, az érvényes volt a tételre is meg az ellentételére, és az ő iszonyatai kérlelhetetlenül és hétféleképp érvényes szavakban tudták kimondani azt, ami kivül-belül kibírhatatlan. És feloldozta szivünket.

És ezért a miénk az ünnep. Mert belőle is élünk. És nemcsak azok, akik – tán hajdan ellenségei – az ő ütemét kezdték zengeni s utánozni a szavait, a mondatait, de mi is, ha megadni kezdjük azt, ami kelletik, s a kimondhatatlant kimondani, érezzük az ő erejét, elhozza a nagy vezeték, akár Aranyét, Babitsét. Mert ez az ő vére, ez a mi vérünk. És ezt cselekedjük az ő emlékezetére. Mert önmaga csak az lehet, aki mások helyett valamit magára vállal, és az nyeri meg az életet, aki új játékba kezd a halállal.

Kányádi Sándor: Végül

Aztán elönt mindent az óceán.
Még hallom, amint egy régi szürkület
homályából nevemen szólít Édesanyám,
míg keze közül a lámpa vaksi kis pillangója
nekiröppen a kicsi ház ablakának.
Aztán elönt mindent az óceán,
Napot és Holdat és csodálatos testű
hajókat ringatva hullámain.
Csak egy árva vadkörte integet még utánam
ebből a parttalanná vált világból.

Nagy Zoltán: Sírkőre

A völgyet nézni állj meg hegytetőn,
Az életet tanuld a temetőn.
Figyelj reám, ki nem mozdítok ajkat,
Már jól tanít, ki mindörökre hallgat.

Most hallgatok, de egykor zengve zengtem,
A föld, a víz, a lég hallottak engem.
Nem néma, bárha nem szól, a harang,
S nem törli el a csend, hogy volt a hang.

Voltam parázs, elszálltam mint a pernye;
Szívem tüzét eloltá bús zegernye,
De melegebb a nyár, s a déli szélben
Örökre érzik már, hogy én is éltem!

Voltam kiáltás, elkapott a szél,
De aki kiáltott, az él!
Völgy csipkebokra már hiába száraz,
Az Úr lángolt ott, mindig oltár már az!

Ha van füled, halld hangtalan beszédem;
Mindegy, mi voltam: voltam az ami,
Egy hang voltam az Isten énekében
És kár lett volna el nem hangzani.

Kányádi Sándor: Rövid könyörgés kettétört hajón

undorodom a verseimtől uram
mint sebeiktől az önkínzó
középkori szerzetesek
adj nekik nyugtalan
öröklétet nekem
jó éjszakát
ámen

Zelk Zoltán: Hagyaték

Körömmel falra karcolt
átmeszelt verseim,
az Istenre hagyom.

Szentgyörgyi Albert: Psalmus humanus

Uram, Ki vagy?
Szigorú Atyám lennél,
Vagy szerető Anyám,
Akinek méhéből a Mindenség
    megszületett?
Te lennél a Mindenség maga?
Avagy a Törvény, mely uralkodik
    felette?
Adtál életet, hogy visszavedd?
Te alkottál engem, vagy Téged én,
Hogy a magányt és a felelősséget
    megosszam?

Uram! Nem tudom ki vagy,
De Hozzád fordulok nagy bajomban,
Rettegek embertársaimtól és saját
magamtól is!
Talán nem érted szavaim
De megérted zenémet.

Első zsoltár: ISTEN

Uram!
Hatalmasabb vagy, mint a világ, amit
Te alkottál,
A mindenség a Te otthonod.

A magam képére formáltalak,
Azt hittem, kegyetlen vagy, kapzsi és
hiú.
Dicsőítésre és áldozatokra áhítozó,
Bosszúra éhes, látván kisszerű vétkeimet.
Én házakat építek Neked
Miközben hajlék és élelem nélkül
hagyom embertársaimat.

Uram! Azzal dicsérlek, hogy szebbé
teszem a Teremtés rámeső zugát,
Hogy fénnyel, meleggel, jóakarattal és
örömmel
Töltöm meg világomat.

Második zsoltár: A VEZETŐK

Uram!
Vezetőt választunk vezetni minket,
És szolgát szentelünk szolgálni Téged.

De a vezetők nem vezetnek el Tehozzád,
Nem hallgatnak ők békéért esdeklő,
néma szavunkra,
Rajtuk a hatalom rontása, az embert
ember ellen vezetik.
És a szolgák nem Téged szolgálnak,
A hatalmat szolgálják és megáldják
a fegyvereket.
Gyötrik és gyilkolják embertársaimat
a Te nevedben.

Uram! Küldd el hozzánk a Te szolgáid,
Hogy megmutassák az utat, amely
Tehozzád, a békébe,
Amely embert emberhez vezet.

Harmadik zsoltár: A SZÍV ÉS A SZELLEM

Uram!
Szeretni tudó és szeretetre szomjuhozó
szívet,
Szabadon gondolkodó és alkotni tudó
szellemet adtál,
De szívem retteg és gyűlölködik,
Megrontja szellememet, s halált hozó
iszonyú fegyverrel tör
Országodra, reám és embertársaim ellen,
Hogy szétroncsolja az élet szent szövetét.

Uram! Tisztítsd meg szívemet, emeld
magadhoz szellememet,
Hogy testvéreimnek testvére lehessek.

Negyedik zsoltár: ENERGIA ÉS SEBESSÉG

Uram!
Fölfedted előttünk az anyagban rejlő
energia titkát,
Hogy munkánkat könnyebbé és az
életet magasztossá tegyük,
Megtanítottál a hangnál is sebesebb
utazásra,
Hogy a távolság ne válassza el többé az
embertől az embert.

Munkánk gyümölcsét, a lövedékké
sűrített energiát
Mi eljuttatjuk a föld legtávolabbi
sarkaiba,
Hogy egymást nyomorúságba és
pusztulásba taszítsuk
Hogy a letarolt földről kiirtsunk minden
élőt.

Uram! Ne hagyd, hogy leromboljam az
élet templomát,
Engedd, hogy hasznomra váljék a tudás,
hogy hasznossá lehessek általa
Adj méltóságot rövid napjaimnak.

Ötödik zsoltár: A FÖLD

Uram!
E drága bolygót adtad nekünk
lakóhelyül,
Rejtett, titkos kincsekkel tele,
Képessé tettél művedet megérteni,
Könnyítsd meg hát munkánk, űzd el az
éhséget és a kórt.

Kiássuk a kincset, hogy elherdáljuk,
Hogy megalkossuk a pusztulás iszonyú
gépezetét,
Mely most azt pusztítja, mit mások
építettek,
Mely majd ellenem fordul, elpusztít
engem s gyermekeim.

Uram! Legyünk társak az alkotásban,
Dolgozzunk tovább műved nyomán,
Hogy bolygónk a bőség, a boldogság
És az összhang erős otthona legyen.

Hatodik zsoltár: A GYERMEKEK

Uram!
Nemek szerint szétválasztottad az
embereket, hogy az egymás utáni
vágyakozásban
Teljes összhangban rezdüljenek lelkük
mélyén húrjai.
A közös vágy szülöttei a gyermekek,
az édes gyermekek,
Akik tiszta, szeplőtlen szellemmel
érkeznek hozzánk.

És én gyűlöletet, rettegést és előítéletet
oltok szellemükbe,
Bunkereim arra tanítják őket, hogy az
élet sötét és a jószándék hiábavaló,
És ha felnőnek, nemes tettekre készen,
Hivatásos gyilkosokká képzem őket,
S erkölcsi bénaságban múlnak el
legszebb éveik.

Uram! Mentsd meg gyermekeim,
Mentsd meg szellemüket,
Hogy romlottságom ne ronthassa meg
őket,
Mentsd meg az életüket,

Hogy a fegyver, amit másokra fogok,
    ne pusztíthassa el őket,
Hogy jobbak legyenek, mint szüleik,
Hogy megalapítsák saját birodalmuk,
Szépség, igazság, becsület, összhang és
    jóakarat birodalmát,
Hogy béke és szeretet uralkodhassék.
Mindörökké.

Csillag Veronika fordításai

Szabadíts meg a gonosztól

Babits Mihály: Psychoanalysis christiana

Mint a bókos szentek állnak a fülkében
kívülről a szemnek kifaragva szépen,
de befelé, hol a falnak fordul hátok,
csak darabos szikla s durva törés tátog:

ilyen szentek vagyunk mi!

Micsoda ős szirtből vágták ki lelkünket,
hogy bús darabjai még érdesen csüngnek,
érdesen, szennyesen s félig születetlen,
hova nem süt a nap, hova nem fér a szem?

Krisztus urunk, segíts meg!

Hallottunk ájtatós, régi faragókat,
kik mindent egyforma türelemmel róttak,
nem törődve, ki mit lát belőle, s mit nem:
tudva, hogy mindent lát gazdájuk, az Isten.

Bár ilyenek lennénk mi!

Úgyis csak az Úr lát mindenki szemével,
s amit temagadból szégyenkezve nézel,
tudd meg, lelkem, s borzadj, mert szemeden által
az Isten is nézi, az Isten is látja!

Krisztus urunk, segíts meg!

Óh jaj, hova bujhatsz, te magadnak-réme,
amikor magad vagy az ítélő kéme?!
Strucc-mód fur a percek vak fövénye alá
balga fejünk, – s így ér a félig-kész Halál,

s akkor mivé leszünk mi?

Gyónatlan és vakon, az évek szennyével
löknek egy szemétre a hibás cseréppel,
melynek nincs csörgője, s íze mindörökre
elrontva, mosatlan hull vissza a rögbe.

Krisztus urunk, segíts meg!

Ki farag valaha bennünket egészre,
ha nincs kemény vésőnk, hogy magunkat vésne,
ha nincs kalapácsunk, szüntelenül dúló,
legfájóbb mélyünkbe belefúró fúró?

Szenvedésre lettünk mi.

Szenvedni annyi, mint diadalt aratni:
Óh hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az Ég királya
beállítson majdan szobros csarnokába.

Krisztus urunk, segíts meg!

Weöres Sándor: Vonj sugaradba

Vonj sugaradba Istenem!
mint madár a fészkére, szállnék hozzád,
de látod, a rét örömei közt
elpattant a szárnyam csontja.
Végy kosaradba Istenem!
mint hal a horogra, sietnék hozzád,
de látod, a gyűrűző mélynek
rám-tekeredett ezernyi hinárja.

Lelkemet mért áztatod
maró-lúgban évek óta,
ha sose végzel a mosással?
Kondorodban a tüzes lé
minek fortyog körülöttem,
ha sohase puhulok meg?
Mit akarsz szőni belőlem,
ha mindig elmállok, mint a szecska?
Gonoszaid megtérnek, de hozzám
sose jön el a te országod.

Szivemet kétféle húzás tépi,
egyre lyukasabb, egyre zavartabb –
ládd-e, sokszor már azt se tudom,
melyik a te horgod zsinegje
s melyik a mélység inda-köteléke.
Vonj hevesebben! ön-erőmből
nem jutok én soha hozzád.

Mezei András: Teljes

Árnyéka van a beszédnek,
sudara a tettnek.
Foghatatlan szavaidból
szüless elevennek.

Tűz-arany palástos
merőleges napban,
gyúlj ki önmagadtól
elválaszthatatlan.

Farkas Árpád: Sectio Caesarea

Komáromi Mihálynak

A fertőtlen fagyban most felébrednek a kések.
Nélkülük már nem születik meg a fájdalom.
Valami nagy-nagy űri tűztől félek:
fehér korom, hó hull puha szárnyakon.

(ÖSZTÖNÖK)

Micsoda hajnal! Mint porcukor, olvad el rózsaszín
torkában a tél, mozdulnak izguló, gyönyörű
gyökerei a jegenyéknek, szílnek,
juharnak kérge leolvad, liheg
a hívogató
hóvirág-tárogató,
gyökérnek, fának gyomrában
hintaló készül.
Fölnyerít:
vágta!
Előre-hátra!
Füvek, páfrányok nőnek,
lábadat simogatni,
fecskék, harkályok fészke beomlik,
álmodd a fészkeket újrarakni,
éretted hajlítja le alázat
fejét a készülő búzakalásznak,
rozsszemek sírnak, gizgaz magvak:

hol van az eljövő emberi magzat,
ki majd a rög alól kiszabadít?
Tenyésztett enyészet, ó,
tudod, hogy születni kötelező,
s követeled az e g é s z e t ,
töviskoronás fejedelmeddé avatsz,
ki fölébreszti a búzát s a katángokat,
álmokból rak magának tollmeleg fészket,
hagyja, nyalogassák talpát gyomok,
sziszegő növények,
hintalóra pattan,
nógatja: vágta!
Születése: előre!
Halála: hátra!

(KÉSEK)

Egy villanás, megpattan a lüktető, bimbónyi
asszonyhas-rózsa; izom, hús, piros fájdalom
kivirágzik, harmatcsepp gyöngyök ringnak
a sziromkoszorúk örvényeiben,
hatalmasak a kések, ó, hatalmasak,
északról jönnek,
    délről jönnek
a fájdalom forró üregeiből kiemelni.
Sírj föl az örvénylő húsrózsa mélyén,
sírj föl!; kapard le tejpuha körmeiddel
az anyaöl szőtte hályogot szemedről,
csituljanak el a kínok
Mária szemében,
ó, mert csak kívüle,
    csak nélküle,
csak ellene lehetsz szabad!

Patyolat fénnyel sütnek a kések,
a havazás lámpái átvilágítanak!
A pengék élén megfullad a halál,
fénybe ivódó szívdobogás az égre vetül;
bolygónyi társra csak akkor talál,
ha lüktetni már megtanult szálegyedül!

És kipenderülsz a mélyből visítva.
Csupa csatak az arcod, a bőröd.
Ha nyáladzó nyájak nyála csitítna,
a búzakalász is neked jön, földöf!
Kések közt nősz fel!
Kísértenek örökkön örömök és kínok.

S most összecsukódnak mögötted a szirmok…

(HALÁNTÉKRA SIMULÓ UJJAL)

A szirmok összecsukódnak, a kés elalszik,
felnő a gyermek. Juharfák álma, tejescsiprok
ragyogása fölötte leng a holdban; füvek:
nagy mezők zöld katonái nyomában menetelnek.
Csak a te pokróc, salétrom marta ifjúságod üvölt,
már az anyaméhben könyörgi a fiát:
ne hozná magával ő is
az agyonpofozott romantikát…

És születik és hozza és megnyugszol: jól van.
Életet, kínt, örömöt adhatsz,
viselje emberöltőn át e gyönyörű terhet.

Ne óvj, ne szidj, ne uralkodj …
még benned is beláthatatlan homályban
konganak a termek.

Mert érzed a hűvös záporokat, belül áztatnak sustorogva.
Úgy kell élned néha, mintha befalaztak volna.
Derengésben úszó gyönyörű világok
vetnek fodrot benned, homlokodra ráncot.

Hajszolod a mélyben mindazt, ami alszik.
Hiába jutnál el az Északi-sarkig,
hiába simulnak elődbe az utak,
ha a fű befutja, amik benned futnak.

Mélyben alvó kincsek borzongását érzed.
Hogyha kések vannak, ide kellenének!
… Kínná lombosodó konok küzdelemben
teljes-ember-arcod végre megszülessen.

Ez a teremtés előtti vergődés éltessen immár,
áldottak legyenek éjszakáim gyűrődései,
az örvények, záporok, fekete rózsákat
virágzó álmok. Csak a kések, a kések
ne jöjjenek értem,
é n a k a r o m magamba sajdítani a pengét:
ne csak a csecsemő,
végre a mélyben alvó ember is megszülessék!

A fertőtlen fagyban most elalszanak a kések.
Már nélkülük is megszületik a fájdalom.
Gyönyörű örvényekben élek.
Továbbvergődöm denevérszárnyakon.

Fodor András: Antifóna

– Szalay Lajos képeihez –

Mindig az élet és halál,
mindig a teljes lét kockázata!
Mért kell az öldöklő szigor,
hogy békében lehess magaddal?
Honnét a vak bizakodás, hogy csak a vér
válthatja termővé a végtelent?
Ha bujtogat, ha óva tilt, *Izsák,*
mikor szólt igazat a vaskos angyal?

Vagy mégis, megdicsőül egyszer
a pusztulásra szentelt áldozat?
Áll a *bika* a kék tenger szinén
busa fejét láng lombjába akasztva.
Komor szemében nincs harag,
és nem tiporja el, csak mintha másik áldozat
pikkelyes, hűvös áramát
tapintaná –, oly lágyan lép a *hal*-ra.

De minden színt töröl az éj.
Fekszel megint álomtalan,
akár vergődő nagy *madár,*
forogsz, dobálod meddő szárnyaid.
Bárhogy adnád magad a kény
karmába, álom iromba tollai közé,
bagoly karéjos, nyíló szemeként
virraszt benned a kétség meg a hit.

Örök sötét lesz, vagy megjön a *hajnal?*
Válik az ég a földtől. Újra nyílnak
a szabadítón fogható
szavak: eszmélet… szerelem … haza …
S nyargal velünk szembe, Apolló
napraforgó-fejét röptetve fennen,
nyargal a régi istállóba vissza
az Apokalipszis négy menekült lova.

Benjámin László: Emléknél többek

Mind többet gondolok hajdani mestereimre,
az elcsöndesedett férfiakra, kik ifjúságom fölé magasodnak
megviselten és méltóságosan, akár a százados fák.
Nem hősök, nem vértanúk, nem vezérek,
egyszerű lelkek voltak, a szegénység uniformisát viselők,
mesterségek fogásainak, anyagok természetének ismerői,
dolgoztak, amig éltek és meghaltak észrevétlenül,
alakjukat kövek, nevüket énekek nem őrzik.
Nem kell behúnynom a szemem látásukért,
legendák és nosztalgiák homályából kiválnak.
Szavaimban, gesztusaimban néha fölismerem őket.
Ültem velük a bőkezű szegénység asztalánál,
fölém hajolva igazgatták szerszámokkal ismerkedő kezem,
oltalmukban s oldalukon útban a felnőttség felé
kinyílt előttem életük, ahogy ajtajuk is kinyílt.
Szerettem őket jellemükért, egyenes, pontos szavaikért;
ügyességüket a munkában, állhatatosságukat a harcban
született ellenségeik is tisztelni kényszerültek.
A sivatagos külvárosban, a barátságtalan üzemekben,
a háború gyalázatában, lét és nemlét határvidékein
az emberség bennük testesült meg, naponta megküzdöttek érte,

s kivették részüket a fájdalomból és az örömből.
Nem ismerték a hűtlenséget, az önfeladást, a tanácstalan
hányódást kocsmaasztalok és festett csillagok között,
sem a magány kibirhatatlan szégyenét.
Vallották megvertségükben is, vallották egész életükkel:
mindig talál tennivalót s a dologra társat az igaz ember.
Figyelmes tekintetük követ a halál árkain túlról is,
szemükkel nézem dolgaimat, velük mérem magam
s velük a változó világot. Emléknél többek ők.
Egyre sűrűbben gondolok rájuk, s újra meg újra fölismerem őket
az énekekből kifelejtett országban, igaz emberekben,
akik a *végső kérdésekre* egész életükkel felelnek.

Hajnal Anna: Bennem lakó …

Bennem lakó jobbik felem
türelmes légy, bírd ki velem,
együtt vagyunk bármi bajunk
amíg vagyunk így maradunk.

Pilinszky János: Hommage à Isaac Newton

Megtesszük, amit nem teszünk meg,
és nem tesszük meg, amit megteszünk.
Valahol rettenetes csönd van.
Efféle gravitálunk.

Rákos Sándor: Rezignált mondóka

Milyen jó volna, ha rend volna,
a puszta sejtnél több volna,
sejt-halmazoknál több volna,
valami bölcs hierarchia volna,
mely atomtól az Úr lábáig
körülölelné a világot,
s azon munkálna, hogy a szellem
anyagban s mégis anyagon túl
végül maga-képére leljen!

Képes Géza: Ámen

Kivirult az azálea
a ciklámen
a rózsa –
Az ég
mindent
megadott
amivel csak
adósa
a földnek

A szeretet
mindent
elönt
s lehatol
le
a föld
közepéig

A szem
– ha volna –
felnézne
az égig:

napsugarat
holdfényt
    és
csillagokat
nem mocskolnak be
többet
bombavetők

S a tenger!
a tenger
hulláma
ring
csapkod
szabadon:
többé
nem törik meg
repülőgép-
anya-
hajók

s a folyók
vizét
nem festi meg
gyilkos-feketére
gyárakból
kórházakból
kiömlő
szenny-áradat!

A föld
gyönyörű –
szebb
mint valaha –

de
hol
van
róla

az ember?

Ady Endre: Jóság síró vágya

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csókolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

Buzgóságban sohsem lohadni,
Semmit se kérni, el se venni,
Nagy hűséggel mindent szeretni:
Milyen jó volna mindig adni.

Még az álmokat se hazudni.
Mégis víg hitet adni másnak,
Kisérő sírást a sirásnak:
Milyen jó volna áldni tudni.

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csókolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

Puszta Sándor: Fohász

pitymall mielőtt pirkad
gondolhassak valami szépet

mielőtt lemegy a nap
tehessek valami jót

Fodor József: Mérlegen

Ne hagyj az irányt hagynom, Istenem,
De tántorgásomban is töltsd szemem,
Mert nagy az élet rangja szívemen.

Körül vihar forr, rontás kavarog,
Esetlen lelkem imbolygó, balog,
Ám soha sincs, hogy nem jót akarok.

De sok a vonzás, kevés az erő,
Zavaros a jó, jelen és jövő,
És hull a lélek, a rossz Ismerő.

Életem, hisz tudod, csupa viszály,
Megtett s mulasztott dolgok vétke fáj,
Óh, itélj igazul s láss, Nagy Király.

Az életem benned feloldozom
S mi vádol méltán s rogyasztva nyom,
De mit vallok, igaz a fájdalom.

Óh, nagy csillagok felé törtem én,
S még maradt a szomj szívem közepén,
S ha van, mit vágyom, te vagy, tiszta Fény!

Fogadd lelkemből ezt a számadást,
S hogy forrok magam ellen, tűrve lásd,
S hagyd hinnem a belső feltámadást.

Hadd erezzem biztató szavaid,
S hogy gyarlóság, sors bárhogy forgat itt,
Belsőm igazában megnyughatik.

Hadd mondhassam félve: hogy a világ,
Ő is hibás velem: s tudja, ki lát,
Mit fednek rendjében bűnök, hibák.

S én megvallom bűnöm, nagy Irgalom,
De hogy a rossz az, mi sarkallva nyom
A jó felé, e vallást nem hagyom.

S hogy ingások közt lelkem mérlegén
Tettet a Fő Erénnyel mérek én,
S bízom, egyszer egyensúlyt érek én.

S hogy sok botlás közt, mélyen, hontalan,
Billenő szívvel, únos-úntalan,
Egy lesz egyszer kivánt s való magam.

Életem két véglete összeér,
A lengő szellem és, mi húz, a vér,
S létem benned, nagy Rend, pihenni tér.

Addig óhajtásom reszket, lebeg,
S a nagy zavarban nyögve emelkedek.
Még fognak, ím, a nagy kisértetek.

Még fojt a gőz s a lábam hullva-hull,
De lelkem, titkon növő vigaszul,
Nagy Igaz, lassan Hozzád igazul.

S míg gyűr önvád és külső rettenet,
Érzem növő, nyugtató enyhedet,
Nagy Megtartó, óvsz, tartasz engemet.

Gergely Ágnes: Magdolna

Koporsó voltam, virág lett belőlem.
Lány voltam, összeadtak.
A tisztaság potenciális temető.
A bujaság fogyó hold.
    Mindent
próbáltam, Üdvözítő, próbáid
felszögeztek; kapum nyílása
vért, húst és csontokat tudott,
mígnem
    kifordult belőlem a gyermeknyi
tanulság: nem ítélni kell, hanem
megmaradni. Szögek, vér, hold-alakzat,
sejtfal, lefödött orca, kapanyél – csak
lehetőség. Az árulás, a halálsikoly
nem beteljesülés. További lehetőség.
Meddig növekszik
    választékod gazdagsága?
Meddig érnek türelmünk kútjai? Ó, mondd,
hogy az idő is lehetőség! S mert
elhagyattam, én is az vagyok!

Reményik Sándor: Istenarc

Egy istenarc van eltemetve bennem,
Tán lét-előtti létem emlék-képe!
Fölibe ezer réteg tornyosul,
De érzem ezer rétegen alul,
Csak nem tudom, mikép került a mélybe.

Egy istenarc van eltemetve bennem,
Néha magamban látom, néha másban,
Néha állok, mint fosztott ág, szegényen,
Ha rossz órámban eltűnik egészen
Alter-egóm az örök vándorlásban.

Egy istenarc van eltemetve bennem,
A rárakódott világ-szenny alatt.
A rámrakódott világ-szenny alól,
Kihült csillagok hamuja alól
Akarom kibányászni magamat.

Egy istenarc van eltemetve bennem,
S most ásót, csákányt ragadok.
Testvéreim, jertek, segítsetek,
Egy kapavágást ti is tegyetek,
Mert az az arc igazán én vagyok.

Egy istenarc van eltemetve bennem:
Antik szobor, tiszta, nyugodt erő.
Nem nyugszom, amíg nem hívom elő.
S bár világ-szennye rakódott reája,
Nem nyugszom, amíg nem lesz reneszánsza.

Ratkó József: Apám

Apám elitta mindenét,
feleségét, hat gyerekét,
tagsági könyvét, bútorát,
elitta halotti torát,
csöpp húgom elől a tejet,
fogunk közül a kenyeret,
s filléres, rossz játékaink
eladta és elitta mind,
és ételéből nem hagyott
soha egy szíves falatot,
csak mustot adott eleget,
s amikor nyögtünk, nevetett,
röhögött, könnye is kijött
és csúfolt és úgy röhögött,
és aztán elment és ivott,
hazatántorgott, ordított,
anyámba rúgott. Mindenét
elitta, egész életét
elitta: szívét és agyát,
tenyerét, emberi szavát –
és végül semmi sem maradt
belőle. Elpusztult. Kihalt.

Arcomat, vonásaimat
az a vasgyúró indulat,
az az eszelős szenvedély
formálta, amely az övét,
s idétlenül se emberi
fásult, bomlott ösztönei
itt fortyognak még sejtjeim
földmeleg, forró mélyein –
de sem örököse, sem fia
nem akarok lenni soha!

Napjaim: emberi szemek,
óvjatok, melegítsetek! –
néptelen lelkű ne legyek –
mindig veletek, értetek
szóljak, tegyek; miattatok
legyek én ember. Adjatok
annyi erőt, annyi hitet,
hogy értelmesen s szabadon
szolgálhassak mindenkinek!

Utassy József: Mindenség Déva-vára

Juhász Ferencnek

Házam nagyobb hazámnál is.
Fényévek az emeletek.
Reggelre rom! – Tanácskoztok,
jó Kőmíves Kelemenek?

Mire a nap zenitre ér,
téglák pórusain átlát,
zokog a Mester, falfehér:
porhintó hozza a DRÁGÁT.

Mindenség Déva-vára:
    VÉR AZ ÁRA!
Szabadság Déva-vára:
    VÉR AZ ÁRA!
Szerelem Déva-vára:
    VÉR AZ ÁRA!

S jönnek jézusarcú ácsok,
hogy csillaggal cserepezzék?!
Reményben a bizonyosság:
megérjük magunk elestét.

Karinthy Frigyes: Méné, tekel …

Hallgasd meg, aztán mondd utánam ezt:
Versben mondom, hogy jobban megjegyezd.

Szívedbevésem és füledberágom:
Rossz volt embernek lenned a világon,

e korban, melynek mérlege hamis,
S megcsal holnap, mert megcsalt tegnap is.

Délben az ember megkísértetett,
Az éjben vártak a kisértetek.

Siratták Krisztus gyötrelmes keresztjét,
De a gyilkost megint hősnek nevezték.

A férfi vért ivott s a nő velőt,
Künt a költő bőgött a bolt előtt.

Halottra adtak selymet és brokátot,
Az élő rongyos volt és vért okádott.

Virággal hintették a síri vermet,
Az élő künt a hó alatt didergett.

Hangos szóval esküdtek a koporsón,
Az élő halkan jajgatott a borsón.

Bámult a gyermek, nagy szemét kinyitva,
Az aggok hallgattak, gyáván sunyítva,

de szembeköpte mesterét a hitvány
Piszkos ripők, a szemtelen tanítvány.

Hajók rohantak égő tűzveszélyben,
A ringyók cifra rongya szállt a szélben,

de a legszebb és a legékesebb
Szemétdombon rohadt el, mint az eb.

Most hát kezem tördelve, sírva kérlek,
Vigyázz, figyelj: készül a tiszta mérleg.

Tedd most szivedbe és füledbe el –
Az értelmét majd megtudod, ha kell.

MÉNÉ, TEKEL, – ha érted, vagy nem érted,
jegyezd meg jól: teneked szól s teérted.

Egykor sötétben elmondott dalom,
Mint lángírás, világít a falon.

Jegyezd meg jól: ma szürke szók ezek,
De élni fognak, hogyha én nem élek
S lesznek, ha nem leszek.

Berda József: Vallomás

Nehéz a becsület, ezt vallom én is, öregem,
s mégis egyre üvöltöm-kiáltom: bitang kínok
között haljak meg inkább, semhogy
megtagadjam a múltam – önmagam!
Legyek csúnya bár, olyan rút, hogy az már

fertelem: mégsem veszem fel az álarcot én!
Arcom az arcom, szemem a szemem: nézd
meg benne magad, mily meztelen tükre az
a léleknek, melynek ura én vagyok csupán.
Pipogyáknak való tivornya ez alkuvásra
hajló ocsmány világ, melyben mint eltévedt
idegen, úgy botorkálok én is immár. S bár
gyarló vagyok, mégis arra kérlek téged én, igaz
Isten: bélyegezz meg s vedd el az eszem, vagy
némíts meg, ha csak egy pillanatra is
megfeledkeznék, mire kötelez az emberség,
mely a te fenségességed legtisztább forrásából fakadt!

Szabó Lőrinc: Párbeszéd

Félek, Atyám – úgy zúgnak a harangok!
fiatal tükrömet rontja az árny is, a fény is! …
Ne félj, fiam – téged hívnak a harangok,
te vagy a tükör, te vagy az árny is, a fény is.

Félek, Atyám – megtörtem a harcban, a hitben,
és éhes sárkányok elé ejtem a kardot! …
Ne félj, fiam – megtartalak a harcban, a hitben,
s karommal égig emeled azt a kardot.

Mit ér az ember, mit a vágy meg az önvád,
mit ér törékeny szavam az őrült viharban? …
Ne félj, fiam – az a kín, az a vágy, az az önvád
téged tisztít örök-kék égbolttá a viharban!

Babits Mihály: Ne ily halált, ne ily harcot!

Nem kell nékem örök béke
(meglesz majd a temetőbe').
Örök harc a kívánságom,
de nem ahogy tegnap láttam
hivatalos-kényszeredve,
kinek nincs is semmi kedve,
gyávaságból s alázattal
elmenni egy szolga-haddal;
ölni ismeretlen testvért,
aki bennünket nem is sért,
mert – bár közös minden eszménk –
ellenségnek kinevezték;
parancsszóra halni végül
cél nélkül és haszon nélkül
kutyamód és árokmélyen –
még a kutyát jobbnak vélem,
mert ki tudná ránevelni
ártatlan ebtársát ölni?

Ne ily halált, ne ily harcot
adjon Isten a magyarnak!
Elég soká volt élete
játék mások kezeibe':
ne legyen már többet játék!
Legyen eztán a magáéi
Harcolja meg, ha van harca,
igazságát föl ne adja,
mert a föladott igazság
a világ testén sebet vág.
De senkise szálljon hadba,
ha egy angyal nem ragadja
saját hittel, saját célért,
s csak ha önként adja vérét
és nem gyávaságból bátor,
hanem angyala szavától.
Nem kívánok örök békét,
csak a gyáva harcok végét.
Szent áldozat ez az élet,
ha igaz szívvel fecsérled,
de amelyért kényszer-vér folyt,
a zászlón szenny lesz a vérfolt.
Ne szűnjenek hát a harcok:
magam is zászlókat tartok.
Hogy lehetne béke boldog
míg a tiprott jog sikoltoz?
Hisz a sikoltás a csendben
hangzanék még rémesebben.
De csak az álljon ki sorba,
kit angyala küld a harcba,
s ha kincsét oltárra hozza,
ne a más vérét áldozza!
Tisztelje a más békéjét,
ki halni kész az övéért:
akkor csupa hős ví harcot,
angyalok tartják a pajzsot
és az Isten újra ránk néz
felhőkből mint generális
és így szól a szívek nyelvén:
„Béke és harc mind az enyém!
Jó katonám, hü zsellérem,
fegyveretek elcserélem.
Béke lesz az igaz harcból:
de a béke tovább harcol.
Uj csata, más kard, új tábor,
új csillagban győztes sátor!
Nem kell nékem örök béke,
csak méltóbb had szövetsége."

Illyés Gyula: Hódolat a szigeti Zrínyinek

Elvész ki megadja magát. El az is. Tehát
vissza a csűrt-csavart föltételekkel is, hogy
„szabad elvonulás”, meg „biztosíték” –
A fölvonulás útjába esik a vár.
Meg kell szerezni; tudjuk; selyemzsinóros
parancs. Tehát
bármily esetben az várhat, ami
Temesvárnál Losonczira – Tehát
tehát, tehát – nyújtsd még egy töltetért
poharadat a szivélyes háziasszony üvege alá,
fogadd el a készséges ifjútól ezúttal is
cigarettádra a tüzet
s lebegj, mintegy a füst hullámán, ringatóddz
a tájékozott társaság,
az emelkedett társalgás hab-mormolásain, hogy
mi is az uj lirai és drámai
jelképiség Beckett (és Maeterlinck) nyomán –,
csak nem megadni magadat egy másodpercre sem,
egy tized-másodpercre sem,
nem egy barázdát sem, egy talpalatnyi
hátrálást sem, függetlenül, hogy
jő-e vagy nem a császár fölmentő hada,
van-e had egyáltalán, van-e császár,
legyen magadé a halálod,
az legalább a lenti locsogások,
a fenti árulások közepette.

Ady Endre: Krónikás ének 1918-ból

Iszonyú dolgok mostan történűlnek,
Népek népekkel egymás ellen gyűlnek,
Bűnösök és jók egyként keserűlnek
S ember hitei kivált meggyöngűlnek.

Ember hajléki már rég nem épűlnek,
Szívek, tűzhelyek, agyak de sérűlnek,
Kik olvasandják ezt, majd elképűlnek,
Ha ő szivükben hív érzések fűlnek.

Jaj, hogy szép álmok ígyen elszörnyűlnek,
Jaj, hogy mindenek igába görnyűlnek,
Jaj, hogy itt most már nem is lelkesűlnek
S mégis idegen pokol lángján sűlnek.

Itt most vér-folyók partból kitérűlnek,
Itt most már minden leendők gyérűlnek,
Itt régi átkok mélyesre mélyűlnek:
Jaj, mik készülnek, jaj, mik is készűlnek?

Hegedűs fickók többet hegedűlnek,
Olcsó cécókon ezerek vegyűlnek,
Rút zsivány-arcok ékesre derűlnek
S ijedt szelídek szökve menekűlnek.

Lámpás, szép fejek sután megszédűlnek,
Emberségesek igen megréműlnek,
Ifjak kik voltak, hoppra megvénűlnek
S a Föld lakói dög-halmokba dűlnek.

Bús kedvű anyák keservesen szűlnek,
Labdázó fiúk halálba merűlnek,
Ős, szép kemencék sorjukba elhűlnek
S kedvelt szűzeink utcára kerűlnek.

S szegény emberek mégsem csömörűlnek,
Buták, fáradtak és néha örűlnek,
Szegény emberek mindent kitörűlnek
Emlékeikből, mert csak ölnek, ölnek.

Szegény emberek ölnek és csak ölnek
S láz-álmaikban boldogan békülnek.
S reggelre kelvén megint megdühülnek,
Kárhoznak, halnak, vadakká törpülnek.

Halál-mezőkön bitófák épülnek,
Nagy tetejükre kövér varjak ülnek,
Unják a hullát, el- s vissza-röpülnek,
De az emberek meg nem csömörülnek.

Jékely Zoltán: Zsoltár özönvíz után

Ki Nap-szemeddel e gyász-földre sütsz,
Uram, tekintsd e letarolt vidéket!
Hajolj fölé, s mint irgalmas becsüs,
mérd föl, amit az árva ember ellen
vad vizeidnek tombolása vétett!

Iszapba fult sokmilliárd kalász,
eper- és málnató, jaj, hány kirothadt,
összeomolt hány vályogfalu ház,
gyümölcsfa hány pusztult, míg a szem ellát,
súlya alatt az öklelő haboknak!

Zsendültek itt valaha legelők?
Most éhes barmok kórót rágicsálnak.
Már nem lehet szomorúbb temetőd
mint e határ – e horda-járta síkság:
Mohács-mezeje az árvíz-dulásnak.

Sírni kéne, kőlépcsőn roskatag
baktatni végtelen bús körmenetben!
Ha Téged nem, minő hatalmakat,
imádságunk mily földi hivatalt vagy
micsoda bősz csillagórjást keressen?

Mert lásd, egy ember jár a sár-mezőn,
ekére dől, halad lova nyomában,
bomlottan néz maga elé, merőn,
sár-bocskorát kapdossa: túrja földjét
az újrakezdés ősi tébolyában.

Hányadszor is? Vezetted a rovást?
Nyugalma nincsen sem éjjel, se nappal.
S valaha lesz? Lankad szemlátomást.
De nem pihen – csupán az égre bámul,
s megtörli homlokát levett kalappal.

Ady Endre: Ember az embertelenségben

Szívemet a puskatus zúzta,
Szememet ezer rémség nyúzta,
Néma dzsin ült büszke torkomon
S agyamat a Téboly ütötte.

És most mégis, indulj föl, erőm,
Indulj föl megintlen a Földről!
Hajnal van-e, vagy pokol éjfél?
Mindegy, indulj csak vakmerőn,
Mint régen-régen cselekedted.

Ékes magyarnak soha szebbet
Száz menny és pokol sem adhatott:
Ember az embertelenségben,
Magyar az űzött magyarságban,
Újból-élő és makacs halott.

Borzalmak tiport országútján,
Tetőn, ahogy mindég akartam,
Révedtem által a szörnyüket:
Milyen baj esett a magyarban
S az Isten néha milyen gyenge.

És élni kell ma oly halottnak,
Olyan igazán szenvedőnek,
Ki beteg szívvel tengve-lengve,
Nagy kincseket, akiket lopnak,
Bekvártélyoz béna szivébe
S vél őrizni egy szebb tegnapot.

Óh, minden gyászok, be értelek,
Óh, minden Jövő, be féltelek,
(Bár föltámadt holthoz nem illik)
S hogy szánom menekülő fajtám.

Aztán rossz szívemből szakajtván
Eszembe jut és eszembe jut:
Szivemet a puskatus zúzta,
Szememet ezer rémség nyúzta,
Néma dzsin ült büszke torkomon
S agyamat a Téboly ütötte.

S megint élek, kiáltok másért:
Ember az embertelenségben.

Bartalis János: Ez olyan idő

Uram, ím gyötrődöm a földön.
Magamban kínt kínra halmozok.
Vad késsel hasogatom szívem
S magamon ejtek égő sebeket.

Mert hiába a földön minden:
igézet, mosolygás, mennyderű.
Csalóka álom mindegész.
Fekete fájdalom s vak terű.

Ím, nézd, kitárom fekete karom.
Ím, lásd, az én végtelen golgota-utam.
Nincs eleje és nincs soha vége.
Ezerszer feszülök fel a keresztre.

Ez olyan idő, hogy százszor kell
Meghalni.
Eszményért, hitért, életért
Ezerszer meg kell lakolni.

Ez olyan idő, hogy lehullunk,
Mint csillag az égről.
És a földön sírunk, sírunk.
S a fényes magasba fel
Talán sose jutunk.

Vargha Gyula: Új özönvíz

Midőn a vízözön dagálya egyre nőtt
S a szennyes éhes ár
Körülnyaldosta már
Az egyre szűkülő utolsó hegytetőt;

Ember s állat, vegyest, egymást hogy törte ott,
S rántotta vissza azt, ki felkapaszkodott,
Míg végre a magas hegycsúcs is elmerült,
S a holt vizek fölé halálnak csendje ült.

Te szörnyű vízözön, ugy-e azért jövél,
Hogy a gonosz, kevély
Hitetlen földi fajt a vak mélységbe mosd? …
Nem úgy vagyunk-e most?

Bodosi György: Lejárt a világ

Savanyú kenyérrel élünk,
ecetes borral.
Kicsorbult késsel eszünk
férges almákat.
Szállni biztatunk
szárnyaszegett madarakat.
Kacagni kérlelünk
megesett lányokat.
Lerontott hidakon megyünk
rombadőlt városokba.
Fölgyújtott falvakat,
kiirtott népeket keresünk.

Lejárt a világ
szavatossági ideje.

Zelk Zoltán: Mivégre

Hát megtanultam a világot,
e sárból, vérből rondaságot.
Tovább lapoznék. Nincs több. Vége.
Mért írtad, Istenem, mivégre?

Babits Mihály: Vers a csirkeház mellől

I.

Dombon égek, csorgó nyár fürészt.
Csöpp kert ringat búzamezők közt.
Nézek egy kis törpe házat, azt
amit rakott a szomszéd paraszt
csirkéinek. Vályog a fala,
de piros cserép a taraja.

Drága kincs az idő s oly kevés!
Jer, segíts meg, bölcs semmittevés!
Tárd ki mégegyszer a kapukat!
Add vissza mit tőlem elragadt
két zsarnok: a Feladat s a Gond:
óráimat, e fogyó vagyont!

Nézdelhessem mit az óra ád:
pici háznak piros taraját
s hogy cikáz fölötte két galamb!
Szilaj idill, fehér ditiramb …
Ditiramb vagy idill, bánom én!
Mig célom nincs, a világ enyém.

II.

Két galamb mint két fehér levél
miket hullva keringet a szél.
Levegőből dobta egy merész
röpülő? Vagy égből égi kéz?
Száll a napban, s lefelé cikáz,
mint egy új kinyilatkoztatás.

Be jó nézni ahogy párosán
elülnek a tető pirosán!
Rest galambok, ti tanítsatok!
Béke és restség a nagy titok.
Mit ér a sok tett és törtetés?
Vér lesz abból, szenny és szenvedés…

Ég veled, cselekvés, munka, harc!
Engem többet eztán nem zavarsz.
Így vonul ma félre aki jó:
küzdeni a komisznak való,
míg eljő az új háború majd
s kipusztitja az emberi fajt.

III.

Igy tünődöm s izgalom fog el:
nem, nem! menni s cselekedni kell!
Harcot a Harc ellen! és a Tett
gyilkos lelkét tettel ölni meg,
mig az egész földön kitűzik
a szent Restség fehér zászlait,

hogy galambok módján lengjenek
jámbor csirkeházaink felett,
hol szelíd szárnyasként, jámboran,
– mint aki jámbor, de szárnya van –
megbuvunk majd … S tárom a kaput:
búzaföld közt fut elém az ut.

Ki az őre a kalászhadak
aranylándzsás dandárainak,
hogy mind veszteg áll, és titkosan
mégis mintha menne, úgy suhan,
menne, mint a Vezér tervelé,
szélben, évben, dús kaszák elé?

Bárdosi Németh János: Újévre, 1943

Jobb korról szólni nincs ma még erőm,
a lélek mélyen alszik a homályban,
aki ma ágál, nem a dolgos élet
dalát mormolja: maga koncát nézi.

Ily korban bizony nehéz a remény
tömött lombját a házra és hazára
felaggatni, hogy szép és szent az élet,
s mind maga helyén áll a dolgos, bátor.

Mind maga helyén áll a szép, a jog, rend,
az ész és erény jutalma oly biztos,
a szegénység csak tunyaság salakja,
épít, halad az ember fokról-fokra.

Jaj, nincs ez így! És hozzá béke sincs,
mely biztosabbá tehetné jövőnk;
a világok közt vér folyik, dühük
égig veri a tenger habjait.

A hegyeken, a völgyek halmain,
hol egykor pásztor őrizte juhát,
most szörnyetegek talpa csikorog,
hogy eltaposson élőt, holtakat.

Kihez kiáltsunk? Fájdalmas szíved
jobb, hogyha hallgat, süket ez a kor:
panasz helyett a menthetőt tekintsd,
s máról holnapra élj, amint lehet.

Ez minden, amit mondhatok ma még:
őrizd erőd és emberségedet,
holnap talán már elapad az ár,
s várrá építhetsz házat és hazát.

Radnóti Miklós: Nyolcadik ecloga

KÖLTŐ

Üdvözlégy, jól bírod e vad hegyi úton a járást
szép öregember, szárny emel-é, avagy üldöz az ellen?
Szárny emel, indulat űz s a szemedből lobban a villám,
üdvözlégy, agg férfiu, látom már, hogy a régi
nagyharagú próféták egyike vagy, de melyik, mondd?

PRÓFÉTA

Hogy melyik-é? Náhum vagyok, Elkós városa szült és
zengtem a szót asszír Ninivé buja városa ellen,
zengtem az isteni szót, a harag teli zsákja valék én!

KÖLTŐ

Ismerem ős dühödet, mert fennmaradott, amit írtál.

PRÓFÉTA

Fennmaradott. De a bűn szaporább, mint annak előtte,
s hogy mi a célja az Úrnak, senkise tudja ma sem még.
Mert megmondta az Úr, hogy a bő folyamok kiapadnak,
hogy megroggyan a Kármel, a Básán és a Libánon
dísze lehervad, a hegy megrendül, a tűz elemészt majd
mindent. S úgy is lőn.

KÖLTŐ

Gyors nemzetek öldösik egymást,
s mint Ninivé úgy meztelenül le az emberi lélek.
Mit használtak a szózatok és a falánk fene sáskák
zöld felhője mit ért? hisz az ember az állatok alja!
Falhoz verdesik itt is, amott is a pötty csecsemőket,
fáklya a templom tornya, kemence a ház, a lakója
megsűl benne, a gyártelepek fölszállnak a füstben.
Égő néppel az utca rohan, majd búgva elájul,
s fortyan a bomba nagy ágya, kiröppen a súlyos ereszték
s mint legelőkön a marhalepény, úgy megzsugorodva
szertehevernek a holtak a város térein, ismét
úgy lőn minden, ahogy te megírtad. Az ősi gomolyból
mondd, mi hozott most mégis e földre?

PRÓFÉTA

A düh. Hogy az ember
újra s azóta is árva az emberforma pogányok
hadseregében. – S látni szeretném újra a bűnös
várak elestét s mint tanú szólni a kései kornak.

KÖLTŐ

Már szóltál. S megmondta az Úr régen szavaidban,
hogy jaj a prédával teli várnak, ahol tetemekből
épül a bástya, de mondd, évezredek óta lehet, hogy
így él benned a düh? ilyen égi, konok lobogással?

PRÓFÉTA

Hajdan az én torz számat is érintette, akárcsak
bölcs Izaiásét, szénnel az Úr, lebegő parazsával
úgy vallatta a szívem; a szén izzó, eleven volt,
angyal fogta fogóval s: „nézd, imhol vagyok én, hívj
engem is el hirdetni igédet”, – szóltam utána.
És akit egyszer az Úr elküldött, nincs kora annak,
s nincs nyugodalma, a szén, az az angyali, égeti ajkát.
S mennyi az Úrnak, mondd, ezer év? csak pille idő az!

KÖLTŐ

Mily fiatal vagy atyám! irigyellek. Az én kis időmet
mérném szörnyű korodhoz? akár vadsodru patakban
gömbölyödő kavicsot, már koptat e röpke idő is.

PRÓFÉTA

Csak hiszed. Ismerem újabb verseid. Éltet a méreg.
Próféták s költők dühe oly rokon, étek a népnek,
s innivaló! Élhetne belőle, ki élni akar, míg
eljön az ország, amit igért amaz ifjú tanítvány,
rabbi, ki betöltötte a törvényt és szavainkat.
Jöjj hirdetni velem, hogy már közelít az az óra,
már születőben az ország. Hogy mi a célja az Úrnak, –
kérdem? lásd az az ország. Útrakelünk, gyere, gyüjtsük
össze a népet, hozd feleséged s mess botokat már.
Vándornak jó társa a bot, nézd, add ide azt ott,
az legyen ott az enyém, mert jobb szeretem, ha göcsörtös.

Lager Heidenau, Žagubica fölött a hegyekben,
1944. augusztus 23.

Fodor András: Világ vége

Még megringattad kosarában
    a fogadósné gyerekét,
fölvetted és eleresztetted
    a csúnya új-zélandi lányt,
aztán nem maradt senki,
    csak a kapaszkodó út,
csak az egymást ütő színek
    szkizofrén boldogsága:
borostyán és grafit,
    sziromkék, mohabarna,
csak ez a világ-végi völgy.

Hányezer éves szél fésülködik
    a hegykaréj szálfáiban?
Szemközt az égből, idő kapujából
    mióta göngyölög a víz?
Esett botladozással halott
    rovátkák levelén,
klastromok, tornyok, lépcsők
    rozsdálló kőfokán,
mit keresünk a szentek
    elnémult édenében?

Valamikor kezünktől
    formálódtak a dolgok,
Tudtuk a fák, füvek nevét,
    a madarak szavát.
Egymás hitéből istent
    választottunk az embereknek.

És mi történt a beszédes földdel?
Hová vesztettük el testvéreinket?

    Számot kell adni róla!
    Számot kell adni róla!

Babits Mihály: Húsvét előtt

S ha kiszakad ajkam, akkor is,
e vad, vad március évadán,
izgatva belül az izgatott
fákkal, a harci márciusi
inni való
sós, vérizü széltől részegen,
a felleg alatt,
sodrában a szörnyű malomnak:

ha szétszakad ajkam, akkor is,
ha vérbe lábbad a dallal és
magam sem hallva a nagy Malom
zúgásán át, dalomnak izét
a kínnak izén
tudnám csak érezni, akkor is
– mennyi a vér! –
szakadjon a véres ének!

Van most dicsérni hősöket, Istenem!
van óriások vak diadalmait
zengeni, gépeket, ádáz
munkára hűlni borogatott
ágyúk izzó torkait:
de nem győzelmi ének az énekem,
érctalpait a tipró diadalnak
nem tisztelem én,
sem az önkény pokoli malmát:

mert rejtek élet száz szele, március
friss vérizgalma nem tűri géphalált
zengeni, malmokat; inkább
szerelmet, embert, életeket,
meg nem alvadt fürge vért:
s ha ajkam ronggyá szétszakad, akkor is,
ez inni való sós vérizü szélben,
a felleg alatt,
sodrában a szörnyü Malomnak,

mely trónokat őröl, nemzeteket,
százados korlátokat
roppantva tör szét, érczabolát,
multak acél hiteit,
s lélekkel a testet, dupla halál
vércafatává
morzsolva a szüz Hold arcába köpi
s egy nemzedéket egy kerék-
forgása lejárat:

és mégsem a gépet énekelem
márciusba, most mikor
a levegőn, a szél erején
érzeni nedves izét
vérünk nedvének, drága magyar
vér italának:
nekem mikor ittam e sós levegőt,
kisebzett szájam és a szók
most fájnak e szájnak:
de ha szétszakad ajkam, akkor is,
magyar dal március évadán,

szélnek tör a véres ének!
Én nem a győztest énekelem,
nem a nép-gépet, a vak hőst,

kinek minden lépése halál,
tekintetétől ájul a szó,
kéznyomása szolgaság,
hanem azt, aki lesz, akárki,

ki először mondja ki azt a szót,
ki először el meri mondani,
kiáltani, bátor, bátor,
azt a varázsszót, százezerek
várta, lélekzetadó, szent,
embermegváltó, visszaadó,
nemzetmegmentő, kapunyitó,
szabadító drága szót,
hogy elég! hogy elég! elég volt!

hogy béke! béke!
béke! béke már!
Legyen vége már!
Aki alszik, aludjon,
aki él az éljen,
a szegény hős pihenjen,
szegény nép reméljen.

Szóljanak a harangok,
szóljon allelujja!
mire jön új március,
viruljunk ki újra!
egyik rész a munkára,
másik temetésre:
adjon Isten bort, búzát,
bort a feledésre!

Ó, béke! béke!
legyen béke már!
Legyen vége már!
Aki halott, megbocsát,
ragyog az ég sátra.
Testvérek, ha túl leszünk,
sohse nézünk hátra!
Ki a bűnös, ne kérdjük,
ültessünk virágot,
szeressük és megértsük
az egész világot:

egyik rész a munkára,
másik temetésre:
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre!

Bóka László: Intés

Egy percre teszed le a könyved,
elfordulsz, ő tovább lapoz.
Miatta fáj szemed és hull a könnyed,
szemüvegeden egy parányi kosz,
pici piszok folt, az ujja nyoma,
jelzi: itt járt az ördög.
Mert csak őrá nem gyanakszol soha,
rá ki vihogva nyelvet öltött
a régi templomépítőkre, kik
tudták, ismerték és imával űzték,
kifaragták torz, gaz fintorait,
s tömjénnel tisztogatták bűzét.
Óh te bolond, ki küzdöl a Gonosszal,
nem ismered az apró csínytevőt,
gőgödben átallsz a parányi rosszal
megküzdeni s elmorzsolja erőd!
Vállat vonsz, hogy hanyagság, rendetlenség,
máskor vigyázol, okosabb leszel…
Apró hibákkal küzdve nő a szentség!
Mögötted meg az ördög szemetel…

Lászlóffy Aladár: Férfiak

Hányan rohadtak el húsz és harminc között!
E kor az embert – vagy szemetet érleli bennünk.
Nemcsak a gyávák úszták meg szárazon,
S nem csak a hősök tettek valami emlékezeteset,
Húsz és harminc között hányan rohadtak el!
Jobban kell utálnom őket, mint a múlt századot.
Kiszállok menet közben a kor tespedéséből.
Velük egyazon üvegből ne töltsenek nekem levegőt.
Ezek a fiúk sem bácsinak indultak,
Aki más fiút fejcsóválva korhol, s nem izének,
Aki lapulva vet ágyat egy kitüntetés összkomfortos bársony-dobozában,
De hát sokan rohadtak el húsz és harminc között,
Mert esős a nyár,
Mert száraz a nyár,
Mert könnyű az élet,
Mert nehéz az élet.
Mert nem jön ki nekik,

Mert kijön nekik,
Mert egy leckét sohasem felejtenek el,
Mert másvalamit tökéletesen elfeledtek,
Mert sokan rohadnak el húsz és harminc között!

Jékely Zoltán: A csend jajszava

Szép templom, mért sikolt a csended?
Talán az Isten jajszava
A torzult Emberért, kit valaha
a maga képére teremtett

Kálnoky László: Sorsvonal

Talán csak egy marék agyag
vagy csillagok felé kitáguló növény,
talán egy csontgödréből kiszökő,
független szemgolyó leszek. Nem tudhatom.

Talán majd egy fasor fedélzetén
hajózom el, ha a száraz, meleg szél
az akácok fehér vitorláit dagasztja,
talán az Irgalom magasságába lendül
a sorsomat himbáló mérlegserpenyő.

Talán kiválik a homályból a határkő,
hol tündöklő kard vágja ketté
az ösztönök sötét gubancát.

Rákos Sándor: Libera nos a malo!

A hús káprázatából nyirkosán fölcsukló jajszóval
kereslek istenem: hol vagy?
Reámgubancolódott a kibogozhatatlan sóhaj,
elszorít, megfúlok – oldjad!
Szívem vérkörén csillag száll föl és le, bomlik sugára
vadvizek iszapos mélyén;
féregbe ojtott angyal, emelkedhessem valahára
színedig – bárcsak elérném!
Mint egykor szentjeidét, az én fejemet is fürösztöd
fényben, te tisztító szellem,
ám a fény nem hatol le ágyékomig, hol zubogó üstök
tajtéka forr Uram ellen.
Lelkem istene, halljad: megiszonyodom, ha lemérem
az embert magamban, mert fáj
nagyon, hogy más a törvény elmémben, más herémben,
egységük: rég elsüllyedt táj.

Kristályok vonzalmától ős-halak szerelmes táncáig
százezer testi világ
nyüzsög-üzekedik bennem, láng-gyönyörre vágyik –
párducok és orchideák!
Lehetek ragadozó, ki csörtet, meglapul, zsákmányért
liheg, vértől részegedik –
lehetek áldozat is, húnyt szemmel fogadva reámmért
halálom bűnének részeseit.
Párzó ének s bikák vad szemérmetlensége, éhségük
kínja s teltségük undora
s a csöndben alászálló korallok törékeny szépségű
násza, mely rejtve ring tova –
zöld félhomályban alvó növény-érzékiség, láncolt vágy,
virágpor téveteg útja
enyém lehet – s csillagok jég-szerelme, mely a távolság
körét dideregve futja.
„Libera nos a malo!” – mondogattam éri is diákként
nyers kálvinista-mosollyal
s most értem az imát csak s hogy mire vezet az a szándék,
amit vesztemre a Gonosz forral.
Nem krisztusi ajándék a megváltás, vérben-lucsokban
ki-ki maga szenvedi meg;
keresztfára kerül az, kinek emberi szíve dobban
s békét keres sejtjeinek.
Add istenem, hogy leljek utat már e fülledt mocsárból,
megtalálva törvényeit
a benn burjánzó létnek, mely a homályból tán kilábol,
ha bölcseséged is segít.

Jékely Zoltán: Aki Szent György napján született

Ezer évig szeretne élni
s e világon mindent szeret,
és mindég csak az emberek,
az emberek az ellenségi.

Gonosz csillagoknak hatalma
küldte égő lelkét bele
s ha jó az alkonyat szele,
szegény mindég szállni akarna.

Van bűne s büntetést nem ismer,
mert minden bűne szertelen,
égből jött: az itéleten
jelen kell hogy legyen az Isten.

Mert ki teremté ily gonosznak,
hogy éjjel jár, mint denevér,
hogy nem kell földi pályabér
s könnyei örömet okoznak?

Ilyen vásottnak ki teremté,
hogy csak forrásvizet szeret,
s ha nincs, bort iszik, ha lehet,
és a szegénységtől sosem fél?

Ezer évig szeretne élni,
s nem fáj, hogy tudja: nem lehet;
pedig az örökéletet
csak mécspislogásnyit reméli.

Üresen kell neki a templom,
csak a koporsók s alakok,
mennyszínű karcsú ablakok,
orgonaszó, sekrestye lim-lom.

Átkozottul s furcsán magányos,
száz ember közt van egyedül
s ha egyedül van, menekül
a száz közt lelhető magányhoz.

Nem jó, ahol van, messze vágyik,
hol a horizont leborul;
de vágya visszahomorul
s lelkéből egy darab leválik.

Bukdácsol s nem tanul a kárán.
Hol szükség van rá, nincs jelen.
Csak tiblából a végtelen határán,
mint őszi légy az ablaküvegen.

Hajnal Anna: Kegyelem

Ezüst kötésű páncél rajtam
sűrűszemű magány:
valaha Isten lánya voltam,
még az vagyok talán.

Radnóti Miklós: Gyökér

A gyökérben erő surran,
esőt iszik, földdel él
és az álma hófehér.

Föld alól a föld fölé tör,
kúszik s ravasz a gyökér,
karja akár a kötél.

Gyökér karján féreg alszik,
gyökér lábán féreg ül,
a világ megférgesül.

De a gyökér tovább él lent,
nem érdekli a világ,
csak a lombbal teli ág.

Azt csodálja, táplálgatja,
küld néki jó ízeket,
édes, égi ízeket.

Gyökér vagyok magam is most,
férgek között élek én,
ott készül e költemény.

Virág voltam, gyökér lettem,
súlyos, sötét föld felettem,
sorsom elvégeztetett,
fűrész sír fejem felett.

Sík Sándor: A fák, a szelíd óriások

Langyos az éj:
A szemeket lefogta a mindennapi mákony,
Alszanak emberek és állatok,
A bombázók is alszanak a vérző Ázsiákon.

Most van a perc,
Amikor zúgni kezdenek a lombok,
Mikor a fák, a szelíd óriások,
A földön átveszik az őrséget, a gondot,

Gesztenyefák,
A férfiúi tölgy, a pátriárka hárs, a holdezüst olajfa
Mind egy ütemre bókol s egybeolvad
Egy ünnepélyes, orgonás morajba.

Pórusaik
Irgalmas ajka ereikbe issza
Az emberi lehellet mérgeit
S szűz oxigénül párologja vissza.

Virradatig
Hadd aludjon az élet, hadd érjenek a sorsok,
Virrasszanak a fák, nőjenek a gyümölcsök,
A bölcsők és nyoszolyák és koporsók.

Csobog a szél,
A csend hullámain az égi mély beszélget:
A csendben ülnek el a sorsok,
És az illatban múlnak el a mérgek.

Langyos az éj.
Holt fügefák ilyenkor leveleznek,
Ilyenkor a tövisek hegye tompul
És ölelésre nyúlnak a keresztek.

Nemes Nagy Ágnes: Széndioxid

Csak a növény a tiszta egyedül,
nem ismer kategóriát.
S a bűnös széndioxidot
éjszaka mégis ő cseréli át.
Tisztán ragyog reggel az égi sátor
a tölgyek néma megváltástanától.

Fodor András: Kegyelem

Ha lépcsőn föl vezetve
fogtad már apró gyerek kezét,
érezted, gyönge, összegyüremlő
tenyerében hogy mozognak a csontok,

válladhoz hogyha vontad egyszer is
futkosó kicsiny lány fejét,
s megcsapta orrodat a haj, a bőr
meleg madárfészek szaga,

ha láttál a vonat ablakában
csimpaszkodó fiút
esengeni a mezőkre gurult
olajzöld tollú madarak után,

ha láttad ugyanőt a küszöbön
két lábfejét egymásra gyürögetve,
felpuhult, nedves arccal szipogni,
mert kobakjába szúrt a méh,

ha szemhéjad alatt is őrzöd
egész testében ujjongva, kinyílva
száz-galambszárnyként repeső-fehéren,
hogy szalad vissza anyjához az élet,

tudod mért kap kegyelmet újra,
annyi keserves szégyen után is
a folytatódás.

Tamás Menyhért: Elölről kezdtem

Elölről kezdtem.
Ezt a napot is elölről kezdtem a verejtékező
    éjszaka érintésétől amikor még helyén volt
    az idő amikor még veszteség nélkül nézhettem
    hangtalan szókezdeteimre de kimondásukra ma
    haladékot kért a kétely
Elölről kezdtem
Ezt a napot is elölről kezdtem

Puszta Sándor: Donum

Kaptál egy arcot
apád anyád arca

kaptál egy nevet
hordozd becsülettel

kaptál egy kezet
ne ereszd el ne ereszd el

kaptál egy szívet
igazíts rajta ha tudsz

kaptál egy világot
javíts rajta ha tudsz

kaptál egy életet
viseld el ha tudod

kaptál egy napot
még mindent jóvátehetsz

Zelk Zoltán: Kegyelem

Sohase lép gyíkra csigára
soha egy föltámadt fűszálra
a földön járó isten lába
de vétkeinket eltapossa
mert vétkeinket megbocsátja.

Fodor József: Mind tisztábban …

Mind tisztábban itt a lángban
Csengetem fényes vidáman
Lelkemet.
Megpróbált tűz szenvedésed,
Most hozod a békességet,
Szeretet.

Vágyak, dühök leomolnak,
Hiúságok nem rabolnak
Engemet.
Vinni jobbratört hevemmel,
Megnyugodva emelem fel
Szememet.

Mi van itt, már látva látom,
Megzavaró, sok vad álom
Odalett.
Ami van még: fagyjak, égjek
Csak tisztába jutni, lélek,
Teveled!

Sinka István: Isten

ISTEN a bokor tüskéit
úgy teremtette, hogy szúrjon,
az ágat meg ugy, hogy tüskét hozzon
s hogy lombba, virágba boruljon …

Az én ujjom tüske is, lomb is…
Én engedem, hogy jól kilásson
a tüske, mert az nem tűrheti,
hogy a lombra sáska másszon.

Székely Magda: Súlytalanság

Alig valami dönti el
hogy ide vagy oda
kis mozdulatok súlytalanság
állapota

Alig valami ki a bátor
és ki a gyáva
honnét mégis a helyzetek
végső világossága

Rába György: Torzó

Jótetteim
Énjeim elgurultak
a voltak
mind egy tenyérbe hulltak
s ennek a bő maroknak
nincs testi folytatása

Rába György: Világjárás

Nem az indulás
megmintáz az érkezés
ó ti szentté erőlködő
torzult vonásaink

Tamás Menyhért: Ma is

Ma is
Ma is egész nap az ágak feszületére gondoltam a
remény zöld keresztjére arra vajon mit mond
az erdő igent mond-e igyekezetemre vajon igent
mond-e fordulatomra egyáltalán úgy fordítja-e
tekintetét mozdulatomra mint amikor odahagytam
s vajon velem tart-e ítélkezésében
Vajon velem tart-e
Velem tart-e sejdítve hogy fordulatom mint minden
horizontját kereső fordulat távolával méret-
kezik sejdítve hogy nemcsak a szülőföld gyö-
kereztet nemcsak e földfogyatkozású haza
boltozódik szembogaramra szorongó eszmélke-
désem határtalanító szándékkal lobban Euró-
pára kontinensek közelét könyörgi
Vajon velem tart-e
Vajon

Sárközi György: Váltott lélekkel

A szememet én nagyon befogtam:
Semmi, semmi sem jó úgy, ahogy van.
Nyelvem elszáradt a hallgatásban,
Tört oszlop lettem a halogatásban.

Néha úgy előre nyargal az élet,
Hogy tétova talyigán el nem éred,
Kergetned kell váltott lovakkal,
Haragba jutnod önmagaddal.

Váltott lovakkal, váltott lélekkel,
Százszor megváltoztatott élettel,
Elfutni nyerítve, magadelhagyottan,
Mert semmi, semmi sem jó úgy, ahogy van.

Sík Sándor: Ments meg Uram!

A virágtalan, gyümölcstelen ágtól,
A meddőségtől, lanyhaságtól,
A naptalan és esőtelen égtől:
Ments meg Uram a szürkeségtől!

Édes az ifjak méntás koszorúja,
Fehér öregek aranyos borúja,
Virága van tavasznak, télnek:
Ne engedj Uram koravénnek!

Csak attól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzek se előre, se hátra.
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne tűrd, Uram, hogy bezáruljak!

Ne hagyj Uram megülepednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.
Ne tűrj megállni az ostoba v a n -nál,
S nem vágyni többre kis mái magamnál.

Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megzökkenne vágyam mutatója,
Kezem kezedben ha kezdene hűlni,
Más örömén ha nem tudnék örülni,

Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden mozgást érezni ha szűnném,
Az a nap Uram hadd legyen a végső:
Szabadíts meg a szürkeségtől!

Harsányi Lajos: Nem kötök békét

Nekem nem voltak harcaim az Istennel soha.
(Fiú az apja ellen hogyis fogna fegyvert?)
Kedvence voltam mindig s akkor is rajongtam érte,
ha rosszaságomért olykor kegyetlen megvert.

De minden mással nagy csatákat vívtam én.
Minden barátom s minden ellenségem tudja,
hogy fákba rejtett robbanó bombákkal
volt végig rakva életem kegyetlen útja.

A sok-sok harc után rájöttem végre most már:
nem volt ellenségem tulajdonképpen senki,
ajnározott a föld, e mézesmellű barna dajka
s nem néztek engem még a mennyek pitvarából sem ki.

Izenem hát mindenkinek: a földnek és a fának,
a dörgő napnak és a mályvaszínű holdnak,
békét kötök velük és szívből megbocsátok
mindenkinek, kik velem egykor harcban voltak.

Békét kötök nagy ellenségemmel, a gyors idővel,
ki homlokom virágait kegyetlenül letépte,
ki szeretett, vagy sanda szemmel nézett
s titkon osont mögöttem könnyű macska-lépte.

Békét kötök a széllel és a kénszínű viharral,
a pávakék esttel, mely méla csendet mímel,
a jóval, rosszal, minden széppel, rúttal,
békét kötök baráttal és az ellenségeimmel.

Csak egy valaki aggaszt most is szüntelen még,
ki néha: mint az ördög, néha: mint az angyal
s míg minden fegyverét nem rakja lábaimhoz,
nem kötök addig békét – önmagammal.

Parancs János: A hétköznapi ember

az élet apró-cseprő dolgai,
a reggeli szellőztetés,
a beágyazás,
a mindennapi séta az óvodába,
egyre fontosabbak,
ha itthon vagyok,
egyre nélkülözhetetlenebbek
a megszokott, ismétlődő feladatok,
ezek a lekicsinyelt semmiségek,
amiket bűntudat nélkül, jól,
egyértelműen megoldhatok

Csanád Béla: Ecce homo

Ne bántsatok!

Az ember áll előttetek,
a töviskoronás,
a lágerek árnyékteste,
a háborúk áldozata,
akinek félkarját elvitte a srapnel,
a megalázott,
akit már egyszer keresztre feszítettek.

Tiszteljétek
apám keserű mosolyát,
aki megjárta a poklot,
Isonzókat és Doberdókat,
s rám hagyta örökül
félelmét és bátorságát.
Még az erdei vadat is
becézgette ő,
együtt imádkozott a lovaival.

Tiszteljétek

József Attila: Nem emel föl

Nem emel föl már senki sem,
belenehezültem a sárba.
Fogadj fiadnak, Istenem,
hogy ne legyek kegyetlen árva.

Fogj össze, formáló alak,
s amire kényszerítnek engem,
hogy valljalak, tagadjalak,
segíts meg mindkét szükségemben.

Tudod, szívem mily kisgyerek –
ne viszonozd a tagadásom;
ne vakítsd meg a lelkemet,
néha engedd, hogy mennybe lásson.

Kinek mindegy volt már a kín,
hisz gondjaid magamra vettem,
az árnyékvilág árkain
most már te őrködj énfelettem.

Intsd meg mind, kiket szeretek,
hogy legyenek jobb szívvel hozzám.
Vizsgáld meg az én ügyemet,
mielőtt magam feláldoznám.

József Attila: Bukj föl az árból

Ijessz meg engem, istenem,
szükségem van a haragodra.
Bukj föl az árból hirtelen,
ne rántson el a semmi sodra.

Én, akit föltaszít a ló,
s a porból éppen hogy kilátszom,
nem ember szívébe való
nagy kínok késeivel játszom.

Gyulékony vagyok, s mint a nap,
oly lángot lobbantottam – vedd el!
Ordíts reám, hogy nem szabad!
Csapj a kezemre mennyköveddel.

És verje bosszúd vagy kegyed
belém: a bűntelenség vétek!
Hisz hogy ily ártatlan legyek,
az a pokolnál jobban éget.

Vad, habzó nyálú tengerek
falatjaként forgok, ha fekszem,
s egyedül. Már mindent merek,
de nincs értelme semminek sem.

Meghalni lélekzetemet
fojtom vissza, ha nem versz bottal,
és úgy nézek farkasszemet,
emberarcú, a hiányoddal!

Ady Endre: Egy kevésnyi jóságért

Ha van még Jó bennem, óh, uram,
Kérlek és nem is szomoruan,
Óh, mentsd meg belőlem.

Hiszen annyi jósággal jövék,
Ám lelkemnek szemérem-övét
Letépte világod.

Valamikor voltam örömöd,
Ne hagyj itt ocsmány, bús végek között,
Nagy gyalázatomban.

Most, hogy Bűn és Idő elszaladt:
Úgy menjek el, mint kiben maradt
Egy kevésnyi Jóság.

Simon Lajos: Istenem

Emlékezz, édes istenem,
hogy mennyit keseregtem,
pedig csak szóval vert anyám,
ha olykor bűnbeestem.

Lapultam, mint a megriadt
bogár a rőt avarban,
ha rám mordult a számadó
pásztor koromban, hajdan.

Amikor rámkáromkodott
valami úri-fajta,
csak földre néztem szótlanul,
mintha az vigasztalna.

Azóta megkeményedett
– látod – a szívem is már,
de azért, édes istenem,
inkább botoddal üss rám.

Somlyó Zoltán: A szűk könyök uccán …

A szűk Könyök uccán hazamegyek,
most hajnali három óra.
Istenem, vezess a jóra!

Békevirágok e szürke kövek
és béke e hajnali ég.
Istenem, szeretsz-e még?

Züllenem, hullanom rendeltetett,
és lehull, aki arravaló.
Légy velem, Mindenható!

Hajnali percek szemeznek alá,
s a harang a szivükbe sikolt.
Istenem, sok bánatom volt!

Keresztények űztek, csúfoltak zsidók.
És a nők se szereznek nekem semmi jót.
Eldobtak, mint odvas diót.

Húsz évvel szerettem, húsz évvel vakon,
ma sáppadt és zord halovány alakom:
Istenem, a szívedbe lakom.

Nincs éjjelem, nincs, és nappalom sincs,
csak e hajnali ég, csak e kék …
Istenem, szeretsz-e,
Istenem, vezetsz-e,
Istenem, megversz-e még?

Toldalagi Pál: Gyötörj csak

Gyötörj csak engem, üdvözítő
és konok lelkiismeret.
Gyötörj csak addig, míg nem élek
oly tisztán, mint a kisdedek.

A holdvilágos éjszakában
suhanj utánam és riassz
fel olykor édes álmaimból,
hadd kérdezzem: ki az? ki az?

A fák alatt a kertek árnyas
során jöjj szembe énvelem.
Ügyeljél minden szívverésre,
mint árulóra, éberen.

Figyelmeztess és ints a jóra.
Mondd: földre hull a lombos ág
s a fürge szél a ködbe mossa
a rózsák rothatag szagát.

Vagy börtönözz be, hogyha látod,
hogy ellenállni nincs erőm,
az őrület nagy klastromába,
szilárdan s mégis szenvedőn.

Székely Magda: Zsoltár

Az én Istenem elhagyott
hazugság lakja számat
már minden tettem tettetés
minden szavam gyalázat

Tapogatózom fülelek
szimatolok hiába
világtalan világba vet
egy érzékszerv hiánya

Könyörgök én ügyefogyott
vonj Árnyékodba engem
segítsd le rólam súlyomat
adj részt az enyhületben

Sinka István: Bűnre vágyó angyal

Hűvös, vén, őszi falumba
betérnék, boldogtalan angyal.
Ember szeretnék lenni,
bozsogni, inni bort,
meleg kemence előtt táncba menni
csapzott nagy szárnyaimat unva.
Lovas szeretnék lenni, szőrin ülve,
lovas, ki villámok között tovanyargal.

Szolgája, én, égi Uramnak
letenném már fényes szerszámaim,
álmot szeretnék látni,
jósolni, játszani furulyán,
népet, sokat sírót akarnék megváltani
a mennyei hősnek, az Urnak, Amannak,
ki ecetnek ízével száján
meghalt egy violaszín estén, mint az én álmaim.

Hűvös, vén, őszi falumba'
lennék bárkinek asszonyszülte fia,
olyan nem magányos,
pengő cimbalmot kerülő,
hanem dús ember, pezsgő szívű, ki álmos,
nagy asszony-szemekbe merülne, mielőtt este elalunna.
De lompos vagyok csak, bűnös, elélt virága az égnek,
Én számomra nem szült irgalmat Mária.

Vasadi Péter: A bűn

Mint megcsörrenő csillagok
fölöttünk függnek a tegnapi
bűnök. Mielőtt az égre
tekintesz, leszakadnak.

Rozsdafolt maradna utánad
ruhafoszlány, töredék sikítás.
Zeng valahol egy lassú
madárdal; ő túlélné

e fegyveres csillagokat.
De ne félj: nincs teste
a bűnnek, csak suhogása.
Nem tud robbanni, csak ölni.

Fenn függ, néma, leng
s fenyeget. A dolga nem az,
hogy belehalj, hanem hogy
méltón élj súlya alatt.

Puszta Sándor: Agonia humana

a sárkányt ma sem öltük meg
a rák tovább épült bennünk
elesettek feküsznek a csatamezőn
ma sem támasztottuk fel a halottakat
sok miérttől keserűbb a szánk
egy fokkal sötétebb lett
egy fokkal hidegebb lett a föld
börtönökkel falaztuk el a napot
sok kilóméter szögesdrót-rácsot építettünk

megbocsátod-e Uram
hogy elfeledtünk ma is fényleni?

Simándi Ágnes: Visszatérni

álmok és hazugságok sodortak
messze a parttól
hol ifjúságom tiszta tüze ég –

vágyom tenyered
őszinte melegére
szádból tanultam
a szót

feledés – ébrenlét határán
csak anyaöleket
kezeket
és csöndes mosolyokat látok –

úgy szeretnék még egyszer
visszatérni játékaim romjaihoz
– hogy újra megtalálj Atyám.

Kalász Márton: A házba vissza

A házba vissza
öregen, szaladóruhában –

belül, akár a tövisfa gyümölcse,
éj-maggal, feketén.

Türelmesen
följutva a nagy mosdatáshoz,
fehér lét-végi inghez –

akár-
ha
élnénk.

Puszta Sándor: Tékozló fiú

a mindenségben kell lenni egy helynek
ahol még emlékeznek rám
apám szíve az

mire várok még

haza megyek

Mécs László: A tékozló fiú hazatér

Otthon. Család. Kenyér után
futó gond-púpos emberek.
Szülés. Szoptatás. Temetés.
Asztag-rakó hétköznapok:
kérges kezű cselédsereg …

Csúfoltalak, otthagytalak.
Kikértem jogos jussomat,
csuhajra csaptam kalapom,
apám kertjéből hetykemód
vágtam virágos botomat.

Legényesen, toronyiránt.
Botomtól szagos volt az út.
Szemem fecskéje repkedett,
léptem körül tavaszt csinált
s mézes bortól forrt mind a kút…

Mámor-városba vitt a vágy,
mely minden percben változik,
mert minden ember idegen,
összeverődött csók-kalóz:
habzsol, elzüllik, távozik …

Őrült, vad virágkarnevál,
színes gyermektelen gyönyör.
Gyümölcs nincs. Vége: éhezés.
Sertés-koszt: undor-vályuban
fanyaron csillan a csömör.

Elég volt. Nincs már botomon
kéreg: lerágta csúnya szám.
Az örökségem odalett.
Megyek haza. Így koldusan
ha befogad atyám, hazám.

Jöjj Otthon, zsoltár-ajku csend,
egyhangú, látszat-unalom,
melynek száz álma, színe van,
cselédarcú hétköznapok,
jövőt őrlő élet-malom!

Család! Rettentő rejtelem,
a kerítésed gyötrelem,
trágyáz öröm, könny, förtelem,
– de az Igaz, a Szép, a Jó
s az Isten is benned terem!

Atyám, Teremtő, Atya vagy!
Azt tedd velem, amit akarsz.
Roncsolt botomat, szívemet
ültesd kertedbe s újra szép
rügyes lesz s arcom Isten-arc …

Keresztury Dezső: Esti imádság

Ó, milyen vak homályba futnak
kik nélküled indulnak útnak.
A kezemet nézem: leszárad;
szivem sívó homokkal árad.

Valamikor kézen vezettél;
szökni akartam, nem engedtél,
csend volt szivemben és a csendben
szavad szólt csak, mindennél szebben.

Én Istenem, hívj vissza engem!
Magam maradtam, eltévedtem.
Légy bátorságom, bizodalmam;
ó, légy úrrá megint Te rajtam!

Zelk Zoltán: Idegen fájdalmak

Idegen fájdalmak zsákmánya lettem.
Idegen fájdalmak szögei.
Idegen fájdalmak nyársán.
Idegen fájdalmak kötelén.
Csuklyában is meztelen arcú
hóhérok csapata.
Irgalom!
Nincs irgalom.
Kegyelem!
Nincs kegyelem.
Idegen fájdalmak lakják a testem.
Bűnös vagyok. Föllebbezek.
Bűnös vagyok: van irgalom.

Bűnös vagyok: lesz kegyelem.
Bűneim kazlát fölgyújtja az Isten
és küld szelet, mely elhordja a pernyét.
És lesz földi föltámadás
könyvespolcok és bútorok között.
És földereng Erzsébet arca. Ámen.

Reményik Sándor: Ne ítélj

Istenem, add, hogy ne ítéljek –
Már tudom én, honnan ered,
Micsoda mélységből a vétek,
Az enyém és a másoké,
Az egyesé, a népeké.
Istenem, add, hogy ne ítéljek.

Istenem, add, hogy ne bíráljak:
Erényt, hibát és tévedést
Egy óriás összhangnak lássak –
A dolgok olyan bonyolultak
És végül mégis mindenek
Elhalkulnak és kisimulnak
És lábaidhoz e g y ü t t hullnak.
Mi olyan együgyűn itélünk
S a dolgok olyan bonyolultak.

Istenem, add, hogy minél halkabb legyek –
Versben, s mindennapi beszédben
Csak a szükségeset beszéljem.
De akkor szómban súly legyen s erő
S mégis egyre inkább símogatás:
Ezer kardos szónál többet tevő.
S végül ne legyek más, mint egy szelíd igen vagy nem,
De egyre inkább csak i g e n .
M i n d e n r e ámen és igen.
Szelíd lepke, mely a szívek kelyhére ül.
Ámen. Igen. És a gonosztól van
Minden azonfelül.

Pilinszky János: Egy életen keresztül

Sógorom emlékezetére

1

Mi törjük el, repesztjük ketté,
mi egyedül és mi magunk
azt, ami egy és oszthatatlan.

2

Utána azután
egy hosszú-hosszú életen keresztül
próbáljuk vakon, süketen, hiába
összeférceln a világ
makulátlan és eredendő szövetét.

3

Gyerekkorunkban meg kellene halnunk,
tudásunk csúcsán, alázatunk magasán,
de tovább élünk, foltozgatva és
tóldozgatva a jóvátehetetlent.

4

Még jó, hogy elalhatunk közbe-közbe
és utoljára.

Illyés Gyula: Fiatalok, ti…

Fiatalok, ti, tisztességre-nevelők,
fiatalok, ti, bátorságra-lovalók,
megszégyenítők azzal, ha megromlotok,
bukásotokkal bennünket is büntetők,
hűség-konok
szívükre szorítva a vénülőt,
fiatalok,
ti lesztek, ti, az ok:

emelt fővel halok.

Berda József: Diákmisén

„Harmatozzatok, égi magasok”

Ezüsthangú angyalsereg,
ti énekeltek most, a ti
mennyei hangotok cseng az
egek felé, hirdetvén a gyermeki
lét isteni örömét! – Ó, bár
ti énekelnétek mindig, s hallgatna el már
a sok romlott szájú felnőtt mindenütt
e baljós világban! Énekeljetek,
imádkozzatok csak értünk, szegény,
rossz útra tévedt vénekért, kiket
elhagyott már a ti angyali
évetek ideje s csupán a számadást
várjuk, mely ítéletre hív csúnya bűneinkért.

… Énekeljetek csak, ó, énekeljetek még
értünk, sohase hallgassatok el,
romlatlan angyalok!

Szabó Lőrinc: Különbéke

Ördögöt angyal, a gonoszokat
gyűlöltem előbb, a gazdagokat;
aztán mindenkit. Megutáltam és
megvetettem az embert, az egész
földi förtelmet, s álmot, hiteket,
igazságot, a hiú képzelet
szépelgéseit, a bérenc agyat,
a bölcs s buta magyarázatokat,
tömeget, egyént. Aztán az idő
és a közöny, a fertőtlenítő,
lefojtotta öngyilkos lázamat:
harminchárom évnyi tapasztalat
után mint vigasztalan harcteret
jártam a mocskos, leprás életet:
Különbékém, keserű remete,
vállat vont és dolgozott: semmi se
vonzotta már, csak a kivételek
és – mint végső remény – a gyermekek.

Illyés Gyula: A gyerekekre

Nézd a gyerekek arcát. Ott! A porban!
Mennyi öröktől ismert ismeretlen!
Mert nem kellett vátesznek lennem,
hogy megjósoljam:
ilyen arccal jő fel, mint napkelet
vigasza ő is, a te gyermeked.

Kapj föl még egyet, ha kevesled
az otthonit, ilyen arcú az is,
így sütött apám, anyám arca is.
Hogy lengenek,
mint fa körül a sarjú bokrok, úgy
ágaskodnak a lányok, a fiúk.

Elgondolni hadd álljak közibük:
be jó, be szép, ha bokrosul a nép.
Ne feledjék, kiket a jegenyék
sorsára küld
magából magasba: nem díszleni,
de vihar előtt veszélyt inteni.

Boldog, ki ilyen rengeteg felett
hajlonghat jajjal, mégis boldogan,
de a veszélyben is nagy-gondtalan:
kitörhetek,
egy kézmozdulat voltam, – de hány készül
még a jó karból, az erős gyökérből!

Szabó Lőrinc: Sokat tud az én kezem

Sokat tud az én kezem,
sokat tud az ujjam,
benne mindenféle régi
s mindenféle új van.

A régi a lecke,
s én gyártom az újat,
hogy megnőve szép hazámnak
segíteni tudjak.

Festek, írok, építek
tornyot, hidat, embert,
papíromon sok a ház és
csak úgy nyit a sok kert.

Betű gurul, neve ó,
arca, mint a holdé;
szeme nő és farkat ereszt:
most úgy hívják, hogy gé.

Rajz, betű és száz tudás
van az én ujjamban,
bennem is nő, szépül, épül,
ami odakinn van.

Jó szerszám az én kezem,
az eszem se rosszabb,
gyönyörű ma a világ, de
gyönyörűbb lesz holnap.

Bárdosi Németh János: Apám

Talpig férfi volt, hitt a földi jóban,
a nagy vizekre bámult sóvár szemmel,
miken Jézus járt rozoga hajóban.

Barátja volt a röpködő bogárnak,
bort sem ivott a lármás kocsmagőzben,
csak asztalunknál hallgatón vasárnap.

A kenyerére kicsordult a vére,
halálból kapart minden kis falatkát,
de rámosolygott mégis gyermekére,

ha este halkan ajtótnyitva várták.
A táskájában ostornyél szorongott,
mire mókásan fonta rá a spárgát.

Egyszer betegen jártam Erdély földjét,
vékony gúnyámat sírva melengette,
s a hó alól is lopott remény-zöldjét.

Ó, mind elmúlt a végső drága jajjal,
csak sírja virul, s itt a szívünk mélyén
a bánat fája bimbóthajtó gallyal.

Ha sorsom hídja áthajol az égen,
virágot kötök árva kalapodra,
te jóságos, ki ugy éltél szegényen,

mint mesében a sokgyerekű molnár,
ki gabona híján szívét őrölé fel,
a gyermekeid vértanuja voltál.

Példázatok a szeretetről

Pákolitz István: Gyökér

Szeretet
Szeretet
    Zúzmara csipkézte
    leveled

Szeretet
Szeretet
    Jégeső cifrázta
    friss virágkelyhedet

Szeretet
Szeretet
    Félérett gyümölcsöd letépték
    a felnőtt-gyerekek

Szeretet
Szeretet
    Talán még megmaradt
    sértetlen megmaradt
    szívünkből kihajtó
    újra is
    azért is kihajtó
    elpusztíthatatlan
    gyökered

Szeretet
Szeretet

Rónay György: Verebek

Tizennyolc-húsz fokos hideg
volt idefönt a hegyvidéken.
Már azt hittem, ezen a télen
kipusztulnak a verebek.
Napok óta egyet se láttam.
S mi történt tegnapelőtt? Ebéd
után egy kevés maradék
    volt még a tálban,
csak pár falat, de mégis étek:
eltenni kevés, kidobni vétek.
A cica kényes, nem eszi meg.
„No, majd megeszik a verebek!”
Azzal egy kis tálkára véve
kitettük a balkon közepére

a hóba.
Nem történt semmi perceken át.
Aztán megrebbent egy bokorág,
s gyanakodva
kidugta fejét,
és szétnézett egy kis veréb.
Szemügyre vette a terepet –
(de akkor már új s új verebek,
tíz-tizenöt is lehetett,
tolakodtak a háta megett) –
tollát borzolta, mintha fázna,
majd hirtelen
rászállt egyenesen
a balkon alatt a barackfára.
Onnét, kis kémlelés után,
mint csöppnyi gombolyag, oly puhán
huppant le a hóba a balkonon.
A többi veréb az ágakon
leste, mi lesz.
Nem történt semmi. A kis begyes
ugrott egyet-kettőt, utána
lecsapott a tálra,
kikapott belőle egy rizsszemet,
s eszeveszett
iramban visszamenekedett
a fára;
onnét lesett
a balkonunkra. A többi veréb
elébb s elébb
óvakodott, majd egyik a másik
után röppent a barackfáig,
barackfáról balkon peremére,
s onnét orvul, gyanakodva, félve
a tálig,
s egy rizzsel vissza az ágra.
Ellepték már egészen a fát.
És most kezdődött a haditanács!
Micsoda lárma!
Húsz? ötven? száz? – a Rózsadomb
valahány verebe ott zsibong
azon az egy fán, ott csivitol,
s amikor
elérkezik a pillanat,
zúgva megindul a csapat:
surrog-burrog a sok kicsi fürge
szárny, s a szürke
hadsereg elfoglalja a tálat.
Nekilátnak,
nyelik szaporán a rizsszemeket.
S a tálon csak úgy kopog és pereg

a sok kicsi csőr: tíz, száz, ezer
békés kis géppuska kelepel,
s mire a nagy csata véget ér,
a tálka alja olyan fehér,
hogy annál szebb a leghevesebb
mosogatás után se lehet.
    A balkonon a hó
    tele van millió
    pirinyó
    szarkalábbal:
a verebek lábnyomával.
Azóta minden ebéd után
nagy veréblakoma van Budán
a balkonunkon: itt zsibong
    a Rózsadomb
minden verebe, s zengi verébnyelven, hogy jólesett az ebéd,
s jöhet bátran a többi veréb
vendégségbe, mert van elég,
    s lehet
mínusz tíz, húsz, harminc: a telet
majd csak kibírjuk, verebek,
verebek, rigók, emberek,
ha van bennünk egy kis szeretet.

Sík Sándor: Mosolygó gyermek

A nyári busz fullasztó melegében,
Kék-bóbitás sapkája keretében,
Anyja mellére békén odabújva,
Szemben velem egy esztendős fiúcska.

Szeme azúrját kerekíti tágra,
Úgy néz a furcsa idegen világra,
Ami én vagyok, aki mostan boldog
Gyönyörűséggel arcába mosolygok.

Csak néz rám, néz rám, komolyan, sokáig,
Míg szirom arca gömbölyűre válik,
Ahogy a bimbó feslik szét a bokrán,
És édesdeden visszamosolyog rám.

Egy új emberke, ki nem is beszél még,
Hogyan érti meg mosolyom beszédét?
Hogy érzi meg, – hisz csak egy éve ember! –
Hogy a szeretet szólítja szememben!

Ó milyen titok, milyen csodaszép ez!
Egy csöpp agy, mely még gondolni se képes,
A szeretetet már fel tudja fogni
S a mosolyra vissza tud mosolyogni!

Ó, ha lehetne, hogy az, aki Atyja
Minden mosolynak, nekem is megadja,
Olyannak lennem, mint ez a csöpp gyermek:
Friss antennája minden szeretetnek.

Zelk Zoltán: Mint kiscsibék

Kertek, lankák közt vitt utam,
tikkadtan pihegett a táj
s lebegett fönn az alkonyat,
mint óriás madár.

Puha szárnyakkal, nesztelen
kóválygott a vidék felett,
s összebújtak, mint kiscsibék
virágok és füvek.

Összebújtak, mint kiscsibék
s mint kotlós védő szárnyait,
úgy emelte föléjük egy
öreg fa ágait.

Ámulva néztem a csodát:
így él, így óv a szeretet –
s csipogva elaludtak a
virágok és füvek.

Hidas Antal: Emberek…

Ha a párhuzamosok
    az előre –
vagy hátra – végtelenben
    okvetlenül érintkeznek,
akkor mért, hogy a végtelentől
    épp olyan végtelen jelenben
a védtelen emberek
    egymásra találni
képtelenek?

Sárközi György: Jaj annak, aki egyedül marad

Jaj annak, aki egyedül marad!
A villámtépte, kormosodvu fán
Nem vernek fészket boldog madarak.

Egy ága még fölnyúl a semmibe,
De csak haragos, búgó darazsak
Gyűjtik vad mézük üszkös sebeibe.

Jaj annak, aki egyedül marad!
Üres odvakat őriz s titkos sirását
Nem hallják, csak vén szarvasbogarak.

Uj viharokhoz többé nincs köze,
Tompán sóhajt, ha mellbecsapja a
Kölyök szelek érdes, hűvös keze.

S végsőt recsegve, mint hasadt faág,
Melynek aszott lombja barnán csörög,
A porba ejti fájó homlokát.

Tóth Árpád: Lélektől lélekig

Állok az ablak mellett éjszaka,
S a mérhetetlen messzeségen át
Szemembe gyűjtöm össze egy szelíd
Távol csillag remegő sugarát.

Billió mérföldekről jött e fény,
Jött a jeges, fekete és kopár
Terek sötétjén lankadatlanul,
S ki tudja, mennyi ezredéve már.

Egy égi üzenet, mely végre most
Hozzám talált, s szememben célhoz ért,
S boldogan hal meg, amíg rácsukom
Fáradt pillám koporsófödelét.

Tanultam én, hogy általszűrve a
Tudósok finom kristályműszerén,
Bús földünkkel s bús testemmel rokon
Elemekről ád hírt az égi fény.

Magamba zárom, véremmé iszom,
És csöndben és tűnődve figyelem,
Mily ős bút zokog a vérnek a fény,
Földnek az ég, elemnek az elem?

Tán fáj a csillagoknak a magány,
A térbe szétszórt milljom árvaság?
S hogy össze nem találunk már soha
A jégen, éjen s messziségen át?

Ó, csillag, mit sírsz! Messzebb te se vagy,
Mint egymástól itt a földi szivek!
A Szíriusz van tőlem távolabb
Vagy egy-egy társam, jaj, ki mondja meg?

Ó, jaj, barátság, és jaj, szerelem!
Ó, jaj, az út lélektől lélekig!
Küldözzük a szem csüggedt sugarát,
S köztünk a roppant, jeges űr lakik!

Csorba Győző: Jó lenne lassan

Jaj kicsi nyájam
jaj kicsi nyájam
ki tudja meddig
lehet maradnom
jó lenne lassan
megállapodnunk
valami jelben
s valami helyben
hogy majd a nyüzsgő
tömegbe veszve
a végtelen tér
redői közt is
megleljük egymást
én gyönge nyájam
hogy össze tudjunk
örökre bújni
a túli fagyban
ahogy tanultuk
a földön egykor.

Csoóri Sándor: Emberek, ágak

Teli van csönddel ez a nap,
teli van csönddel a világ,
rossz csönddel, nehéz csönddel,
mintha egy néma kakukk fészkelte volna fülembe magát.
Hiába suhorásznak fémes kamionok az éjszakában,
hiába lövöldöznek próbabábukra
vérengzésre készülő, titkos terroristák:
doboz-mindenség süketsége bujkál a hallójáratokban.
Tompák a vasgolyók is. A vonatok. Az álmok.
Erdők vergődnek hangtalanul: vasvillára
föltűzött, rongyos baglyok.
Talán meg kellene szeretnem valakit újra,
lélegzetét,
fapapucsa zaját a lépcsőházban
s hallgatnom ahogy a haja pattog, ha fésülködik.
Elmúlna közben egy év,

elmúlna kettő
s visszatérnének hozzám a hangok,
akár a sötéten sikkanó fecskék Afrikából,
tányérok hangja,
országok hangja,
párkányt rugdaló esőké,
a felhők Beethoven-haja alól a tavasz vállropogtatása
s levélke-hangok
súgnák fülembe újra: voltunk és ismét leszünk:
emberek, ágak, susogó, édes nyelvek.

Goór Imre: Szeretünk és marakodunk

anyagunk és formánk szerint
karóként kihegyeztek minket
aszfaltba kőbe földbe vertek
formánk és anyagunk szerint

sorsunk s olykor szívünk szerint
vagyunk a város bolygatói
rend urai felkavarói
basák vagy jámbor tollnokok
tehetségünk sorsunk szerint

szeretünk és marakodunk mi
aszfaltba-kőbevert karók
gyökerünk lesz összefonódik
fejszevert homlokunk fölmagaslik
a próféta szerint
a próféta szerint

Keresztury Dezső: Tanács

Ne gyűlölködj, szeresd felebarátodat,
akár tenmagadat;
vagy győzd meg szíved, bocsáss meg neki,
akár ha üzleti
számításból. Tudhatnád, mennyi örömöt
mérgez meg az örök
irigység, sértődés, rossz emlék, feluszult
düh, fojtó árnyu mult;
ne bénítson hűtlenség, méltatlanság,
mint felfakadt vád;
s bár vérző seb lehet az árulás:
emlék legyen, ne más.
Előre nézz, csak azt edd, ami jó maradt;
a többit a dögmadarak.

Képes Géza: Igen de

barát?
igen
de
nem ér rá –

szerető?
igen
de
nem ér rá –

kártya-
partner?
sakk-
partner?
séta-
partner?
igen
igen
igen
de
nem ér rá

más-más
irányban
loholunk
pedig
mehetnénk
lassan
kézenfogva
együtt
bomlásnak
indult
az emberiség:
a sort mi kezdjük
s talán
be is
mi
fejezzük –

barátodnak
telefonálj
még
ma:
lehet
hogy
a vonal
holnap
már néma.

Rab Zsuzsa: Vaspántok

Ha így szólnék a kedves,
fiatal kalauzhoz:
– Kalauz úr,
hogyha ma este hazamegy,
ölelje meg nagyon a feleségét,
dícsérje meg, ami épp rajta van,
akár az ócska pongyoláját –
Ha így szólnék –
    ugye … bolondnak tartanának?

Ha így szólnék a bottal kopogó
nyugdíjas bácsihoz a boltban,
mikor épp forintjait guberálja,
végül levágat tíz dekát
a „kicsit-hosszabb-lett” kenyérből:
– Bácsi! Itt van ötszáz forint.
Tegye el, kérem. Épp ma kaptam.
Nem számítottam rá. Fölösleges. –
    Ugye, bolondnak tartanának?

Ha így szólnék az útkövezőkhöz:
– Útkövezők!
Én ezt a kis kavicsot elviszem,
mert az erezetében
lehorgadt Krisztus-fejet látok.
Engedjék meg, hogy elvigyem! –
    Ugye, bolondnak tartanának?

Ha így szólnék a torzonborz kamaszhoz:
– Gyere, fiam,
üljünk le valahol, s te elmeséled,
mitől nőtt vállig a hajad,
mi ellen mered ez a tüske
tejes arcod körül,
s egyáltalán, mitől vagy te ilyen
kérlelhetetlen? –
    Ugye, bolondnak tartanának?

Ha így szólnék padon sütkérező,
újságpapírból eddegélő nénikéhez:
– Néni, jöjjön velem,
amit szeret, azt főzök vacsorára,
puha ágyat vetek,
előtte pedig mindent elbeszélhet,
a menyasszonykorát,
azt a szülést, a császármetszést is,
és szegény jó ura szivszélhüdését,
és hogy mivel ültette be a sírját,

azt is, milyen a szomszédasszony,
azt is, hogy a fia hogyan él Kanadában,
meg hogy mit írt föl, és mire, az orvos.
Mindent apróra elbeszélhet.
Sóhajtozhat és imádkozhat az ágyban.
De éjjel egyszer – maga úgyis sokszor
    fölébred –
keljen fel, takarjon be engem,
mert éjjel mindig lerúgom a takarómat …
Ha így szólnék –
    ugye, bolondnak tartanának?

Konvenciók, bevett szokások
hideg vaspántjai
szorítják lüktető,
eleven húsig lenyúzott szivünket.

Kassák Lajos: Boldogság ára

Ismeritek-e a balga szegényeket
akiket nyers, kemény fából faragtak,
mezítelenek s ajkukról letépték a rózsát.

Olyan fából van valamennyi, mint a keresztfa
vagy olyan érdesek, mint a szürke terméskő
s közben nevetségesen szelídek és nevetségesen bizakodók
olyan örömmel várják az újszülöttet s úgy sírnak halottaik fölött
hogy szégyelhetnék kérges, nagy kezeiket, melyekkel müvelik a földet
s a kemény acélt még keményebbé kovácsolják.

De mivel ők a szolgáló szegénység kiválasztottjai
nem szégyelik kezeiket és nincs szükségük rá
hogy tekintetüket elfordítsák a világról, melyet maguknak építettek.
Az ő szemükben mindennek megvan a mentsége és bocsánatot
kérnek érte, ha indulataik szerint szólnak, vagy cselekednek
s nyáron, ha belépnek a folyóba, hogy testükről lemossák a piszkot
szemérmesen tekintenek szét, aztán a bokrok közé menekülnek
hervadt mellükkel és hamuszín, beszakadt ágyékukkal
nehogy véletlenül megbotránkoztassanak valakit.

Néhányezerszer már megénekelték őket a költők
ők ajándékozták Francis Jammes hírnevét, valamint Tolsztoj glóriáját,
belőlük merítenek a papok, rájuk hivatkoznak a birák és ők azok
akik cirenei Simonnal hajlandók megosztani a kereszt terhét
s a Szüzanya lábai elé a templomban színes és puha szőnyeget
terítenek, melyet számlálatlan éjszakákon át
szőnek és hímeznek a petróleumlámpa világánál.

Magukban ezért hiszik, hogy Mária boldog kegyeltjei
és hisznek a legendában, miszerint a lesújtott

egyszer dicsőségesen feltámad s akkor ők valamennyien
ki-ki a legkedvesebbjével, karöltve sétálnak majd
a lebegő csillagon, a kék violák és fehér liliomok között
vagy heverésznek a napos oldalon, kellemes
és mély nyugalommal, mint akik maradék nélkül
elvégezték dolgukat s többé semmi gondjuk.

Nem ravasz számítás ez náluk, hanem maga a beteljesedés
jó lelkük úgy szálldos és kering majd a Paradicsomban
ahogy a fecskéket láthatjuk repülni a csillogó tavak fölött
s ahogyan a sasok keringenek szinte mozdulatlan szárnyakkal.
Ó, milyen kimondhatatlan örömmel beszélek róluk.

Távol vannak tőlem, majdnem egészen más világban
nem értik meg haragomat, nem szívesen ülnének asztalomhoz
s én mégis testvéreimnek nevezem őket megkülönböztetés nélkül.
Halovány, vékony lányaik és nagyhasú, görnyedt asszonyaik
ha elmennek előttem, megsajdul a szívem s ha tehetném
pörbe szállnék mellettük a világgal, de elfordulnak tőlem
mert ők nem azért születtek s nem azért botorkálnak
ezen a földön, hogy ártsanak valakinek.

Kopogjatok be hozzájuk, mikor fáradt testükkel otthon üldögélnek a homályban
milyen kegyetlenül egyedül vannak és milyen szánalomra méltók
és vessetek rájuk egy pillantást, mikor húsvét szombatján
díszes zászlók alatt vonulnak fel tiszta ruhákban és zengő torokkal
virággal hintik be az utcák kövezetét, dús illat leng körülöttük
és olyan szépek és derültek ilyenkor, mintha egy láthatatlan kéz
kicserélte volna őket önmagukban.

Minden dal, minden virág és minden reménység az övék ilyenkor
valamennyien eggyé válnak Istenben
s könnyű szívvel ballagnak világunk keservein által.

Kacsó Sándor: Imádság

A gyűlölet izzó homokja
Ha majd egészen eltemet,
Három angyal még ne repítse
Felfelé szálló lelkemet.

Inkább – borítva szárny alá –
Hozza vissza, a földre le,
S kihűlt hüvelye oldalán
A föld alá temesse be.

Testem maradjon jel, hogy itt
Reményteljes vetés vagyon;
S lelkem a mag, amely kikel
Egy verőfényes hajnalon.

Aztán, ha majd megáldja Isten
Az új termés minden szemét,
Három angyal csépelje ki,
S újabb vetésnek szórja szét.

Mert már tudom, hogy az igét
A gyűlölet tisztítja meg,
Ki nem szenvedte végig ezt,
Nem tudja, mi a szeretet.

Bárdosi Németh János: Eszén és akaratán

Mégiscsak az ember legkülönb,
eszével, gondolatával
épít tornyokat maga fölé,
vizeket csapol le,
villámot fog drótok beleibe,
megöli a magányt,
tud küzdeni,
a Hold szikláira száll,
s egy-egy különös pillanatban
lelkébe ülteti
a szépség pávamadár tojásait,
hogy ezerév múlva is lássák
itt járt,
de nem is ez a legfőbb:
szeretetből tud szőni
szárnyat magának,
mely testvér tájakig röpköd
földtől a csillagokig,
csak eszén és akaratán
múlik az egész.

Hervay Gizella: Levél helyett

Milyen gyönyörű: szólni lehet, és kiszámíthatatlan, hogy mit válaszolnak. És megtörténhetik: társra is találhatunk, csak meg kell tanulnunk az ő egyetlen, soha meg nem ismételhető nyelvét. Csak meg kell ismernünk, a föld rétegein át haladva, a történelem korszakain át haladva, eljutva oda, ahol ő csak ő, ahol ő a teljes világegyetem, és megszólítani.
Megtalálni azt a szót, amit ő keresett, de nem talált, amire szüksége van, hogy a föld rétegein át haladva, a történelem korszakain át haladva, eljusson végre oda, ahol ő csak ő, ahol ő a teljes világegyetem. Felesleges és nevetséges olyan szavakat dobálni felé, amelyeket mi szeretünk, ezzel csak megütjük, hiszen én, ha azt mondom: tej, nagy diófát látok, a lomb közt kis égdarabok, a fa alatt kerti

asztal, pohárban tej, tündöklik a tej, a táj. De lehet, hogy ő arra emlékezik, hogy nem kapott tejet, nem volt, és az anyja messze volt, és megütöd a szóval. De ha megtalálod neki azt a szót, amit keres! Társad lesz és válaszol, és válaszában felfénylik az elveszett szó, ami gyermekkorod zsebéből valamikor nyomtalanul kigurult.
Ha megtalálnám! Sose merném többet kimondani a szót: szeretlek! Csak azt mondanám: vonat, mert talán állomás mellett lakott, és évein át-átzakatolt a vonat, félelmet hozott és sóvárgást távoli tájak felé. Vagy azt mondanám: cigaretta, mert kidobta a vonatablakon át a csomag cigarettát, mikor tisztuló tüdővel robogott a szerelem felé.
Csak rá kell figyelni, a mozdulataira: karjával most olyan ívet ír le, amilyet csak az tud, aki egész lényével mozdul vagy szól, semmi más nem válasz neki, csak az, ha te is egész valóddal felé fordulsz.
A szájad mellett egy ránc emlékezik, és a szemedben olyan látható a szégyen, hogy elfordul és cigarettára gyújt. Fájdalmaiddal soha el nem érheted, arcodon a fájdalom nyomai, és hangodat érdessé teszi a visszafojtott sírás. El kell hagynod emlékeidet is, mert történelem előtti korból valók, mikor még nem tudott emberhez szólni az ember, csak ütött. Csupa kék-zöld folt az arcom, nem szóltak hozzám, csak ütöttek, s nekem most szólnom kell, meg kell találnom azokat a szavakat, amelyekre neki van szüksége. Hiába mondom a magam szavait, nem figyel oda. Kikapcsolja a telefont.
De hiszen volt egy mozdulata, feléd fordult, mint aki egész lényével mozdul, felé fordultál, mint aki egész lényével válaszol, megölelt, mint aki először ölel, mint aki utoljára ölel, megölelted, mint aki először ölel, mint aki utoljára ölel. Mégis csak ennyit mondtam: szeretlek.

Juhász Gyula: Anna örök

Az évek jöttek, mentek, elmaradtál
Emlékeimből lassan, elfakult
Arcképed a szívemben, elmosódott
A vállaidnak íve, elsuhant
A hangod, és én nem mentem utánad
Az élet egyre mélyebb erdejében.
Ma már nyugodtan ejtem a neved ki,
Ma már nem reszketek tekintetedre,
Ma már tudom, hogy egy voltál a sokból,
Hogy ifjúság bolondság, ó, de mégis,
Ne hidd, szivem, hogy ez hiába volt!
És hogy egészen elmúlt, ó, ne hidd!
Mert benne élsz te minden félrecsúszott
Nyakkendőmben és elvétett szavamban
És minden eltévesztett köszönésben

És minden összetépett levelemben,
És egész elhibázott életemben
Élsz és uralkodói örökkön, Amen.

Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú

Előttünk már hamvassá vált az út,
És árnyak teste zuhant át a parkon,
De még finom, halk sugárkoszorút
Font hajad sötét lombjába az alkony:
Halvány, szelíd és komoly ragyogást,
Mely már alig volt fények földi mása,
S félig illattá s csenddé szűrte át
A dolgok esti lélekvándorlása.

Illattá s csenddé. Titkok illata
Fénylett hajadban s béke égi csendje,
És jó volt élni, mint ahogy soha,
S a fényt szemem beitta a szivembe:
Nem tudtam többé, hogy te vagy-e te,
Vagy áldott csipkebokor drága tested,
Melyben egy isten szállt a földre le,
S lombjából felém az ő lelke reszket?

Igézve álltam, soká, csöndesen,
És percek mentek, ezredévek jöttek. –
Egyszerre csak megfogtad a kezem,
S alélt pilláim lassan felvetődtek,
És éreztem: szivembe visszatér
És zuhogó, mély zenével ered meg,
Mint zsibbadt erek útjain a vér,
A földi érzés: mennyire szeretlek!

Illyés Gyula: A tihanyi Templom-hegyen

Mennyi ég! Mennyi kék! Zöld! Mennyi
Balaton, tavasz, hegyorom!
Alig tudom magamba szedni.
S egyszerre – sok nagyon!

Szeretném – azért, hogy te is nézd –
szemembe tenni szemedet.
Magányba zár, fojt, fáj a szépség,
ha nem együtt látom veled.

Nem érzed, amit én, – ez is fáj;
semmi se jó már nélküled.
Szeretném a szívembe tenni
lüktető, élő szivedet.

Mennyi szin! Nem tudok betelni.
Mekkora távlat! Mennyi fény!
Szeretném, szeretném, ha lennél
tetőtől talpig én!

József Attila: Flóra

1

Hexameterek

Roskad a kásás hó, cseperészget a bádogeresz már,
elfeketült kupacokban a jég elalél, tovatűnik,
buggyan a lé, a csatorna felé fodorul, csereg, árad.
Illan a könnyű derű, belereszket az égi magasság
s boldog vágy veti ingét pírral a reggeli tájra.

Látod, mennyire, félve-ocsúdva szeretlek, Flóra!
E csevegő szép olvadozásban a gyászt a szivemről
mint sebről a kötést, te leoldtad – újra bizsergek.
Szól örökös neved árja, törékeny báju verőfény,
és beleborzongok, látván, hogy nélküled éltem.

2

Rejtelmek

Rejtelmek ha zengenek,
őrt állok, mint mesékbe'.
Bebujtattál engemet
talpig nehéz hűségbe.

Szól a szellő, szól a víz,
elpirulsz, ha megérted.
Szól a szem és szól a szív,
folyamodnak teérted.

Én is írom énekem:
ha már szeretlek téged,
tedd könnyűvé énnekem
ezt a nehéz hűséget.

3

Már két milliárd

Már két milliárd ember kötöz itt,
hogy belőlem hű állatuk legyen.
De világuktól délre költözik
a szép jóság s a szelid érzelem.
Mindenségüket tartani a fénybe,
mint orvos ha néz az üvegedénybe,
már nem tudom, megadom magam kényre
ha nem segítesz nékem, szerelem.

Úgy kellesz, mint a parasztnak a föld,
a csendes eső és a tiszta nap.
Úgy kellesz, mint a növénynek a zöld,
hogy levelei kiviruljanak.
Úgy kellesz, mint a dolgos tömegeknek,
kik daccal s tehetetlenül remegnek,
mert kínjukból jövőnk nem született meg,
munka, szabadság, kenyér s jószavak.

Úgy kellesz nekem, Flóra, mint falun
villanyfény, kőház, iskolák, kutak;
mint gyermekeknek játék, oltalom,
munkásoknak emberi öntudat.
Mint minta, mint az erény a szegénybe,
s ez össze-vissza kusza szövevénybe,
társadalmunkba, elme kell nagy fénybe',
mely igazodni magára mutat.

4

Buzgóság

Ha oly buzgó volnék, mint szerelmes
s megbékülne e háborús család,
az emberek, keresném engedelmes
szívvel
az örökös ifjúság italát.

Nehezülök már, lelkem akkor boldog,
ha pírban zöldel a fiatal ág –
bár búcsút int nekem … E fura dolgot
űzném,
az örökös ifjúság italát.

Fecseghetnének nyelves tudományok –
mind pártfogolna, ki szivébe lát:
legalább keressem, amire vágyok,
bár nincs,
az örökös ifjúság italát.

5

Megméressél!

Már nem képzelt ház üres telken,
csinosodik, épül a lelkem,
mivel az árnyakkal betelten
a nők között Flórára leltem.

Ő a mezőn a harmatosság,
kétes létben a bizonyosság,
lábai kígyóim tapossák,
gondjaim mosolyai mossák.

Ízét adja a tiszta víznek,
száját adja a tiszta íznek,
hazaszólít, amikor űznek,
szemében csikó legelészget.

Ő az okmány, kivel a kellem
a porráomlás ellen, a szellem
az ólálkodó semmi ellen
szól, pöröl, szorongó szerelmem.

Érdekeimből megértettél,
bátorrá vakmerőből tettél,
kínlódtál, amíg nem szerettél,
egész világom ege lettél, –

hát dícsértessél s hírdettessél,
minden korokon át szeressél
s nehogy bárkiben alább essél,
mindig, mindenütt megméressél!

Ady Endre: Őrizem a szemed

Már vénülő kezemmel
Fogom meg a kezedet,
Már vénülő szememmel
Őrizem a szemedet.

Világok pusztulásán
Ősi vad, kit rettenet
Űz, érkeztem meg hozzád
S várok riadtan veled.

Már vénülő kezemmel
Fogom meg a kezedet,
Már vénülő szememmel
Őrizem a szemedet.

Nem tudom, miért, meddig
Maradok meg még neked,
De a kezedet fogom
S őrizem a szemedet.

Babits Mihály: Lelkem kiszikkadt mezején

Lelkem kiszikkadt mezején
pár szál virágot keresek
annak ki lelkem lelke és
minden virágnál kedvesebb,

kit boldog lennék boldogan
tudni, álomnál édesebb
életben, s mégis én teszem
hogy az élete csupa seb.

Fojtó szélverte zord mezőn
böngészve, sírva keresek …
Szegény, szegény virágaim,
be fonnyadók, be kevesek,

bús menekültek, mint magam,
s halálra szántak, s kékesek,
s utolsó pár szál ez talán,
amit most lábadhoz teszek.

Tünődöm olykor, édesem,
jobb lesz-e ha már nem leszek?
Lesz-e nyaradnak ősze még
vidámabb, és virága szebb?

Kosztolányi Dezső: Februári óda

Jaj, mily gödörbe buktat e február,
mily mély homályba? Csillagaim hunyó
világa hamvad. Földre ver le
szörnyü betegség.

Sorsom, mely eddig tétova ködbe bújt
egyszerre itt van, szőnyeges és meleg
szobámba sétál, mint a farkas,
rám vicsorogva.

Ijedve futnék, ámde hová lehet?
Nincsen menekvés, zörgetek esztelen,
kemény kilincsen és vasajtón
koppan a szándék.

Csupán te állsz itt, kedvesem, árny gyanánt,
távolba mosva, sápatag és merőn,
már mint az özvegy, kit halott férj
hűtlenül elhágy.

Még sincs üres szó ajkadon, és hazug
vigaszt se súgsz te. Mint a csodálatos
józan való vagy, és a hűség
s mint a halál nagy.

El is felejtem a szanatórium
pálmáit és a téli-sötét delet,
s a mélyből a fényes magasba
fölkiabálok.

Jó volt teveled járni a sárgolyó
üröm-vidékét, a keserű mezőt,
ó boldogságom édesanyja,
társam a rosszban.

Én nem szerettem önmagamat soha.
De te szerettél. Egyszerű és igaz
jóságod oly gyors, lángoló volt,
hogy utolértél.

Ha fújt a szél, még át se cikázhatott
a gondolat, hogy „meghülök”, amikor
önzésem is előzve: „meghűlsz”,
már te kimondtad.

Lásd, így dicsérlek szakszerű, tárgyias,
pontos szavakkal, úgy, ahogy illet ez,
mert köznapi voltál te mindég,
mint a verőfény.

Kések között, a végzet a vállamon,
téged dalollak, még nyomorékul is,
száj nélkül is, szájamba sebbel,
emberi nagyság.

Vas István: Ljubomira

1

Az őszi nyár megrögzött szavait
Miért fogná fel fiatal füled
A szenvedély tigrise vén majom
Megszállottság lesz mire megöregszik

2

Szeretsz szeretlek milyen egyszerű
Tudom hisz én is tudnék lenni könnyed
Csak ne torlódna titkon torkomon
Az egycsatornanyilású polip
Hatszáz habzsolni mohó tapadója
Puhán piheg parázna dagadó
S vár hogy szorítójából szabadulva
Karjaival csapoljon sós elemben

3

Legyek hát könnyed? Költői legyek?
Hogyan? Legjobb tán tán képeket bedobni
Van kellék bőven ciprusok a gyász
Előkelő sötétzöldjét az égre
Följegyző tollak ecsetek (dehogy
Fölfelé tartott becsukott esernyők
És kinyitott ernyők a pineák)

Érő narancsok pálmák agavék
Fehér sziklák kék tengerbe hasitók
Poseidón fehérsörényes lovai
Tarajukon fehér vitorla táncol
A sötétben a duinói angyal
Átszellemültség ahogy meg van írva
Költészet ahogy a könyvekben áll
Zavart nem tűrő töretlen tökély
Tudnám talán csinálni ó hogy unom

4

Nem ez így nem megy szorosabban
Közeledjünk az eltemetett kutyához
De úgy hogy mégse legyünk személyesek
Valljuk be nem divat meg aztán
Kényes a tárgy ez is tagadhatatlan
Csinján kell bánni a közelítéssel

Hogy is csinálták nemesebb elődeim
Ó mért oly későn levelek hullása
Nem ez is elavult menjünk régebbre vissza
Az én fejem fehér mint liliom
Nem ez se megy ne röhögtessük ki magunkat
A te arcod meg friss mint hasadó
Ez megteszi de mi lesz a folytatással
Milyen jól megy a rózsa liliomhoz

De mit kezdhetünk te meg én ilyesmivel
Emelkedett mintákba hogy simulhatunk
Minden mozzanatunk végzetesen személyes
Déltüzet éjtüzet sűrítő bakacsin
Hajad a mindig véletlen ágyon
Legföljebb csak mint öntudatlan
Gyász ha borítja
Haláluló kopasz koponyámat

5

Legjobb nem beszélni róla
Fojtsam el kíméljelek
Próbáljuk meg mintha mintha
Igazad van egyszerű ez
Rendben van minden közöttünk
Pálma ciprus szikla tenger
Szeretlek te is szeretsz

És ha neked nem hiányzik
Nem hiányzik semmi sem
És ha eltűrsz engem eltűrsz
Magamat miért nem tűröm
Miért hogy a szorítóban
Új csodára megváltásra
Vár a kárhozott polip

6

És valaki megint csodát
Tudott művelni bennem
És van újra van a világ
És van benne hova lennem

Mert ennyi csak szeretsz és szeretlek
Milyen egyszerű ez tényleg
És mindegy hogy tetted vagy tetetted
Az örök átlényegülésnek

7

Hála néked tiszta forrás fölbuzogsz a kő alól
Nem tudhatni honnan törsz át földből földet újító
Vígan duzzadsz csermelycsörgés hipp-hopp hol vagy hűlt helyed
Szemfényvesztő volt-nincs játék szikla rejt gyökér homok
Másutt ahol senki se várna felbukkansz te vagy újra te
Magad végképp nem vonod meg irgalmas búvópatak

Hála néked szörnynevelő tenger hajókat hordozó
Szörnyeidet titokban tartó tenger tükre tündöklő
Világ minden szennye feléd tart rothatag élet bölcseje
Minden dolgok anyja ki mondaná tenger hogy mocskos vagy
Szűnhetetlen zajcsináló csapdosol ablakunk alatt
Imperátorok se tudtak téged csöndre inteni

Hála néked élet fája délszaki ágat nyújts fölénk
Őszi nyár de a tél sem fogja zöldedet elfakítani
Élet fája hány alakot tudsz váltani ősz és nyár között
És ha virágod száz évben nyit egyszer mint az áloé
Inségemben korhadatlan törzsednek támaszkodom
S rám ismer a föld alatt még nagylelkű gyökérzeted

Hála néked székesegyház égnek szegzett két torony
Összehajló boltozatodnak széles íve merész hajó
Mélyülő kapubolt komoly faragású büszke homlokzat
Orgonabúgást visszhangoznak rejtett mértanú mély üregek
Formahatár te erős tömör apszis állhatatosság záloga
Hála néked székesegyház testbe fogalmazott áhítat

Hála néked szárnyas oltár-örök-új hálaáldozat
Életem halála voltál halálom halála vagy
Éltető halál ami nélkül ki akarna tengeni
Hála néked idegen oltár csakhogy megtaláltalak
Voltam hol vagyok hol leszek újra mégegyszer az átmenet
Hála néked elborító éjfél új naptámadat

Benjámin László: Két évtized

Megtömött szatyraiddal szálltál vonatra tegnap.
Szaladgálsz dolgainkban, távol egy éjjel, egy nap.
Rendet csinálsz a házban, vesződöl pénzügyekkel;
ébren talál az éjfél, talpon a kora reggel.
Várnak, mint máskor is, kicsinyes napi harcok,
leszid goromba árus, morózus hivatalnok.
Vár a teknő, a tűzhely, varrógép – s még mi minden!
    Ügyetlen választottál, látod, amikor engem;
lélek kalandosát, örökkön tépelődőt,
kapkodót, megviselt idegzetű elődök
nyugtalan ivadékát; költőt, kinek nem ízlett

a testi munka malma, se hivatal, sem üzlet;
ki volna bárhol is, sosincs egészen ottan;
búsong csak a világ bajával megrakottan.
Láttam én, megjegyeztem, még könnyebb léptü, táncos
időben mennyi szivet, szemet vonzott magához
szép lábad, kedves arcod, hegyes, rugalmas emlőd.
Kérleltek derekabbak, hogy választ adj, igenlőt
– mégis hozzám szegődtél. Így lett minden napod
tizennyolc óra munka, huszonnégy óra gond.
Talpon csak, egyre résen: bajban voltál a higgadt,
tudtál bármely keservben álarcot venni, vígat –
voltál hozzám igaz, ha kellett: színleléssel,
nyugtató szép szavakkal, szerelmes öleléssel.
Ó, asszonyi karok, lábak, ti kulcsolódók,
összefogók a férfit, mint abroncsok a hordót!
Lágy voltál és megedzett, fonódtál rám tüzesen,
magad hajlítva hozzám, tartottál: szét ne essem!
S mivel tölt meg a kor? szerelmed mire őriz?
Nemes bor lesz-e éltem, vagy poshadó esőviz?
– mit gondoltál te azzal! lelkedben élt olyan hit –
De jó is volna hinni magamban tizedannyit…
Becsapódott mögöttünk immár két évtized
két nehéz kapuszárnya – mit bír el még szived,
mit látsz kecsegtetőt, háttal az ifjúságnak?
Csuklóid fájlalod, eres, dagadt a lábad;
be vagy kerítve végképp: egy férfi, négy gyerek,
ragadozó fogakkal faljuk fel életed.
Lázadtál volna fel! – ne mondd, hogy nincs okod rá:
hisz éppen gyöngeségem, csöndem tett zsarnokoddá.
Te mégse lázadoztál – voltál, hogy én lehessek;
adtál oly egyszerüen, mint fényt az égitestek.
S én mindent elfogadtam, magától értetődőn,
szelidségnek hazudván alantas férfigőgöm,
s adtam nevet neki: Sors, Hivatás, Költészet!
Futnék el már előle, dobnám el az egészet,
zajostul, sikerestül, kínostul odahagynám,
bújnék egy zugba véled, kenyéren élni, hagymán,
ha másképp nem találhatsz pihenőt már, nyugalmat,
hőség és fagy között még nyárvégi jó fuvalmat.
Futnék, vinnélek el … s aztán, ha mégsem így lesz –
segíts meg egyszer azzal, hogy magadon segítesz!
Nem ittam életemnek fenékig még a rosszát,
sebek várnak, kudarcok, csont-hajlitó Canossák,
s az ördög tudja, még mik – s nem birok szökni mégsem.
Valamit kezdtem ifjan: hát lássuk, mire végzem!
Sorsom előre lódít? korán a föld alá tesz?
Nekem e sors fonákja, a rossz is – mint a mágnes.
Töprengve, bűntudattal mindez eszembe ötlött,
miközben hánykolódó szivem jelenti jöttöd.
Késő a délután már, most szállsz fel a vonatra,

ideges vagy, rohantál, sóhajtva ülsz a padra;
hajad rendezgeted, lesimitod a szoknyát,
élénkebb ívre húzod ajkad halvány pirossát.
Most, hogy leülhetsz végre, gyereksírás se hajszol,
foglalkoznál magaddal – de ültödben elalszol.

Fodor András: Utazom éjjel

Utazom éjjel, – nem tudok aludni.
Lehunyt szeme narancs-homályát
fölkarcolják a sötétbe suhintó
vaslábu földi csillagok.
Felejtő, tompa álom nem takarhat,
a fényteremtő éber munka gondja
    fejem felett
konokan ég, lobog.

Szál virág imbolyog vonatom ablakában.
Egy asszony adta, kisérjen hazáig,
vázában ringatózva, messze
hegyeken, erdőkön, határokon át.
De jó, hogy nappal, éjjel, idegenben,
akárhol jár az ember, mindig érzi
    szeretet
örökzöld illatát.

Radnóti Miklós: Hetedik ecloga

Látod-e, esteledik s a szögesdróttal beszegett, vad
tölgykerítés, barakk oly lebegő, felszívja az este.
Rabságunk keretét elereszti a lassú tekintet
és csak az ész, csak az ész, az tudja, a drót feszülését.
Látod-e drága, a képzelet itt, az is így szabadul csak,
megtöretett testünket az álom, a szép szabadító
oldja fel és a fogolytábor hazaindul ilyenkor.

Rongyosa és kopaszon, horkolva repülnek a foglyok,
Szerbia vak tetejéről búvó otthoni tájra.
Búvó otthoni táj? Ó, megvan-e még az az otthon?
Bomba sem érte talán? s *van,* mint amikor bevonultunk?
És aki jobbra nyöszörg, aki balra hever, hazatér-e?
Mondd, van-e ott haza még, ahol értik e hexametert is?

Ékezetek nélkül, csak sort sor alá tapogatva,
úgy irom itt a homályban a verset, mint ahogy élek,
vaksin, hernyóként araszolgatván a papíron;
zseblámpát, könyvet, mindent elvettek a *Lager*
őrei s posta se jön, köd száll le csupán barakunkra.

Rémhírek és férgek közt él itt francia, lengyel,
hangos olasz, szakadár szerb, méla zsidó a hegyekben,
szétdarabolt lázas test s mégis *egy* életet él itt, –
jóhírt vár, szép asszonyi szót, szabad emberi sorsot,
s várja a véget, a sűrü homályba bukót, a csodákat.

Fekszem a deszkán, férgek közt fogoly állat, a bolhák
ostroma meg-megujúl, de a légysereg elnyugodott már.
Este van, egy nappal rövidebb, lásd, újra a fogság
és egy nappal az élet is. Alszik a tábor. A tájra
rásüt a hold s fényében a drótok újra feszülnek,
s látni az ablakon át, hogy a fegyveres őrszemek árnya
lépdel a falra vetődve az éjszaka hangjai közben.

Alszik a tábor, látod-e drága, suhognak az álmok,
horkan a felriadó, megfordul a szűk helyen és már
újra elalszik s fénylik az arca. Csak én ülök ébren,
féligszítt cigarettát érzek a számban a csókod
íze helyett és nem jön az álom, az enyhetadó, mert
nem tudok én meghalni se, élni se nélküled immár.

Lager Heidenau, Žagubica fölött, a hegyekben,
1944. július

Radnóti Miklós: Levél a hitveshez

A mélyben néma, hallgató világok,
üvölt a csönd fülemben s felkiáltok,
de nem felelhet senki rá a távol,
a háborúba ájult Szerbiából
s te messze vagy. Hangod befonja álmom, –
s szivemben nappal újra megtalálom, –
hát hallgatok, míg zsong körém felállván
sok hűvös érintésű büszke páfrány.

Mikor láthatlak újra, nem tudom már,
ki biztos voltál, súlyos, mint a zsoltár,
s szép mint a fény és oly szép mint az árnyék,
s kihez vakon, némán is eltalálnék,
most bujdokolsz a tájban és szememre
belülről lebbensz, így vetít az elme;
valóság voltál, álom lettél ujra,
kamaszkorom kútjába visszahullva

féltékenyen vallatlak, hogy szeretsz-e?
s hogy ifjúságom csúcsán, majdan, egyszer,
a hitvesem leszel, – remélem újra
s az éber lét útjára visszahullva
tudom, hogy az vagy. Hitvesem s barátom, –
csak messze vagy! Túl három vad határon.
S már őszül is. Az ősz is ittfelejt még?

A csókjainkról élesebb az emlék;
csodákban hittem s napjuk elfeledtem,
bombázórajok húznak el felettem;
szemed kékjét csodáltam épp az égen,
de elborult s a bombák fönt a gépben
zuhanni vágytak. Ellenükre élek, –
s fogoly vagyok. Mindent, amit remélek
fölmértem s mégis eltalálok hozzád;
megjártam érted én a lélek hosszát, –

s országok útjait; bíbor parázson,
ha kell zuhanó lángok közt varázslom
majd át magam, de mégis visszatérek;
ha kell szívós leszek, mint fán a kéreg,
s a folytonos veszélyben, bajban élő
vad férfiak fegyvert s hatalmat érő
nyugalma nyugtat s mint egy hűvös hullám:
a 2 x 2 józansága hull rám.

Lager Heidenau, Žagubica fölött a hegyekben,
1944. augusztus–szeptember

Képes Géza: Te vagy

te vagy a tüdőm
a levegőm
nélküled
megfulladok

a csendem is
te vagy
nélküled
ízekre tép a zaj
s a zűrzavar

te vagy minden percemben
minden porcikámban

én már
sehol se vagyok

én
te vagyok

Csoóri Sándor: Tükör-csapda

Domború üveg-váza
tested tükör-csapdába zárja
s pici vagy, mint egy gyufaszál.
Ha meghalnál és ily kicsi maradnál,
nem temetnélek el soha.
Belsőzsebembe hordanálak
s játszanék veled éjszakánkint.

Éléghetetlen hajad lenne,
azt gyújtanám meg minden este,
tű foka lenne ablakod,
azon át lesnél szemlesütve.

Veszprémben a sziklák alatt,
a balladás idők előtt
Szent Margit lépdelt föl a Napba –
utánaszóltam s rám te néztél,
kislány-kezedben vizeskanna.

Ha meghalnál, e vizeskannát
ellopatnám az anyádtól;
ivóvizemben fürdetnélek,
arcod nézne rám vízhomályból.

S mire nem volt sohase pénzem,
vennék neked egy zongorát
s eljátszanám rajt a halált,
hogy kinevesd ügyetlenségem.

Domború üveg tükre bezár,
pici vagy, mint egy gyufaszál,
árnyékod ment meg: fölnagyítva
vetít a kék-fehér falakra.

(Kísérő dal)

Hidakon tankok vonulása,
remeg az asztalon a váza.
Hó hull, hó hull a láncnyomokra,
hó hull a belső látomásra.

Két ág között rigó repül,
két szárnya szememben marad,
fekete rigószárnyak
borzolják össze a hajad.

Bárdosi Németh János: Szorongó múzsa

Jaj, nem így akartam mondani,
    nem ezt akartam mindig látni,
az én fegyverem nem a gyilok
    és az Istenem se akárki.

Az én világom nem ez, nem ez!
    Csak benne vagyok, mint a holtak,
bennem a harcok zsivajában
    a lélek húgai daloltak.

Az én világom nem a téboly,
    a rohanást mindig gyülöltem,
álmodozni szerettem volna
    dombtetőkön, virágos völgyben.

És itt vagyok, jaj, itt kell lenni,
    mindig viharban, vészben állva,
millió kilőtt nyílsövény közt,
    a bátortalan hős és gyáva.

Hogy hol és merre köthetünk ki,
    mi ad nyugalmat ma itt, testvér?
Fogd meg a kezemet erősen,
    ha csüggedt vagy már és elestél.

Én sem tudom, hogy mi a béke!
    Tavaszról, fényről hírt se vettem,
nem tudok bízni semmi másban,
    csak a te összetört szemedben!

Csoóri Sándor: Hogy ne legyen sötét

Még látni a merész hidakat
s betonparton a fák
személytelen sorát;
még látni a hazafutó gyerekek arcán
a délutáni hóesést.

De lassan bekormozódik a víz
a test éjszakája is leszáll.

Az elpusztíthatókra gondolok,
akiket nem véd semmi álom.
Besüvít hozzájuk a csönd, mint a puskagolyó
s az egyedüllét, mint a gyászhír.

Az elpusztíthatókra gondolok,
teli van velük a Föld.
Nem védik őket hadseregek, rózsalugasok, szagos ingek,
sem a pénz ezüst kerítései,
sem a szerelem.

És hiába halnak meg, mert hiába születtek.

Az elpusztíthatókra gondolok,
csak egy kéz kellene, hogy hazájuk legyen,
csak egy másik test, hogy ne legyen sötét.

Képes Géza: Elég

Minden parázs
hideg hamu
minden szó
néma tátogás

Nem kellenek szavak

Elég
egy
összevillanás

Még az se kell

Elég
ha
vagy

Hajnal Anna: Ki vagyok én? …

Ki vagyok én? te vagy a gazdag
tőled kaptam, akármit adjak

csontjaimat ha visszaadtam
máig mindig adósod maradtam

visszaadjam neked a lelkem?
ki vagyok én hogy neked kelljem?

mert jó volt csontban, bőrben, húsban
mert lázban, kötöttségben, gúzsban

hogyan ugrottam! hogy bomoltam
virgonc erős egy fruska voltam …

jó neked ha semmiben lengek?
meztelen szelekben kerengek?

én lennék a sírás a szélben
a sápadás a falevélben,

lázas ősz, vérszínű szömörcés
vád volnék, suttogó könyörgés

én nem szűnnék meg kérni! várni:
lehessek! legyek bár akármi!

hadd legyek némán vagy kiáltva
létednek porszem része, társa

Nagy László: Himnusz minden időben

Te szivárvány-szemöldökű,
Napvilág lánya, lángölű,
Dárdának gyémánt-köszörű,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Te fülemülék pásztora,
Sugarak déli lantosa,
Legelső márvány-palota,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Siralomvölgyi datolya,
Festmények rejtett mosolya,
Templomon arany-kupola,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Díjra korbácsolt versenyló,
Lázadásokban lobogó,
Csillag, dutyiba pillantó,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Harctéri sebek doktora,
Hazátlanoknak otthona,
Mézes bor, édes babona,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Piaci csarnok álmosa,
Nyomorúságnak táncosa,
Szilveszter-éji harsona,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Béta-sugárban reszkető,
Sok-fejű kölyket elvető,
Tengerek habján csörtető,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Minden időben ismerős,
Mindig reménnyel viselős,
Bájokkal isteni erős,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Öröktől belémkaroló,
Vánkosra velem hajoló,
Varjakat döggé daloló,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Iszonyattól ha szédülök,
Ha a pimaszság rámdönög,
Önmagammal ha kűzködök,
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Jog hogyha van: az én jogom,
Enyém itt minden hatalom,
Fölveszem kardom, sisakom!
    Gyönyörűm, te segíts engem!

Felragyog az én udvarom,
Megdicsőül a vér s korom,
Galambok búgnak vállamon,
Gyönyörűm, ha segítsz engem.

Vas István: Óda a tegnapi asszonyokhoz

De szépek vagytok, tegnapi asszonyok!
Hamvadó szemetekben még néha felragyog
A régi büszkeség, amivel az első szeretőt
Vállaltátok papák-mamák, a világ vádja előtt,
S nem sütöttétek le a szemeteket, ahogy illett akkoriban,
S nem bújtattátok a szempillák fátylába démonian,
Ti először itt mifelénk, ti válogatott kevesek,
Akikben az örök nőiség új hitté lelkesedett,
A mi hitünkké, mely szemetekbe sütött, csalatatlan, fiatalon,
S a ti nézésetekből is a Remény, a Forradalom
Hivott bennünket, az ébredő, felszított Vággyal egy –
Ó, micsoda förtelmeket látott később a szemetek,
Micsoda rettegéseket, micsoda mocskot, hány halált,
Hány börtönön át őrizte nekünk megváltó mosolyát,
Mögötte hány holt férfi enyész, hány otthon füstölög,
De ma is hogy tud ragyogni még a romjaitok között,
S fiatalok boldog feje fölött ha összenéz szemünk,
Ma is, mint rég volt, vagy rég se volt, tudással telve ölelkezünk.
És utcán vagy hangversenyen, ha feltűntök, szembe velem,
A fejetek fölvetését már messziről megismerem,
Mert ilyet nem tudnak semmimód az édesek, a maiak,
A macskatekintetű puhák, a sejtelmesek, a démoniak,
A szemükbe hulló hajúak, a lankatag idegbabák,

Ahogy ti értettétek vívni a szerelem párbaját,
S az ősbuja bajvívásnak új értelmű kedvet adott
A tiszta, nagy homlok, a hátrasímult, gretagarbós hajatok,
Ahogy irodában is tudtatok ülni, és állni a műhelyekben,
És tudtatok várni keményen, hivőn, hitetőn, töretlen,
A hegytetőn fölszegett fejjel megállni a hajnali szélben,
Az ágyban az új gyönyörökkel szembenézni merészen,
És tisztán a szennyben, a vészben, ti erősek, ti szépek!

Még ma is a tömegben megismerem, ha ti léptek,
Mert izmos lábatok ma is ruganyos még, ma se csoszog,
Mert ma is a jövőbe léptek, ti tegnapi asszonyok,
Mint amikor a lábatok föl, föl a csúcs felé
Kapaszkodott, tar ágakon átragyogó nap elé,
Vagy a lejtőn lefelé nagyokat szökellve rohant,
Vagy sílécen egyensúlyozott az ormótlan bakancs,
Mely kedvesebb volt a szívemnek, mint most a tűsarok,
S hogy tündöklött a lábatok, ti tegnapi asszonyok
Mikor a Dunán, alkonyi fényben, a gurulópadoson
A deszkának feszült a hosszú szárkapocs izom,
És mennyiféle fáradtság gyűlt össze a lábatokban,
S hol mindenütt járt a lábatok, micsoda sarakban, táborokban,
És fáradt lábatokkal is hogyan karoltatok –
Az erőtök is micsoda gyönyör volt, ti tegnapi asszonyok!
És hányunkat karoltatok, ti tegnapi asszonyok?
Milyen szomorú társaság, ha visszagondolok!
Mindegyitekhez milyen szeretők tartoztak, micsoda férjek,
Kik innen-onnan, amig lehetett, hozzátok visszatértek!
Társaim, hova tűntetek, ti tegnapi férfiak?
Milyen sirok temettek el, milyen börtönfalak?
Milyen vesztőhely várt titeket, miféle új gyalázatú tűz?
Miféle titkos kapcsolat az, mely minket összefűz?
Nekem testvérem mind, aki titeket szeretett,
Ti tegnapi, bátor asszonyok, mind aki veletek
Akart új életbe kezdeni, nem ahogy adatott:
Ahogy ti tudtátok élni a szépet, ti tegnapi asszonyok.
Csak értetek volt szép a kalandos, kurta átmenet,
Mert szebben éltünk, mi tegnapiak, mint ahogy lehetett.

S ezért hiszem, hogy a föld alá nagyobb kincs soha nem jutott,
Mint amikor lekerülnek oda a ti csontjaitok,
A tatár koponyák, a buksi fejek, vagy a különös keletiek,
A lábszárcsontok, a csodatudó ujjak, csigolyák, perecek.
S aki közületek oda rég lekerült, mikor virágban állt,
Azóta átragyogtatott idefönt minden homályt,
S a szépségből, a tegnapiból, nem tudom, mi maradt,
De felsugárzik titkosan, mint földalatti nap.

Garai Gábor: Artisták

Élő csipesz, lóg a trapézen
a férfi fejjel lefele,
foga közt kettős tárcsa, mintha
mágneses nyelvet öltene.

A vonzás túlsó pólusán függ
s forog a nő – feszül a száj!
Micsoda csók! – Köztük csupasz tér,
tömör csönd s véletlen halál.

Micsoda egymásrautaltság
leng itt ég alatt, föld felett,
micsoda gyakorlott makacs vágy
ment s kockáztat két életet!

Milyen figyelemben forognak
s míly fegyelemben, tudva: csak
együtt szállnak, ha egyikük vét,
mindketten aláhullanak! …

Ó, ha így tudnánk összefogni
egymásra bízott szeretők,
mintha folyton fönn-szállva, mintha
folytonos zuhanás előtt!

Ó, ha közös dolgok tevői,
így tartanánk egymást, ilyen
végzetes bizalommal egymás
fogában s idegeiben!

Ezrekbe fogódzók, ha hittel
mondanánk, mint ők odafönn
élik, hogy: a másik ügyéhez
egész létemmel van közöm! …

Forog, forog a nő a férfi
foga közt – tompul a zene,
csak dob kopog. – Valami gyors vég,
bármi föloldás kellene!

No most!? … Földet ér a mutatvány.
Fönt már a taps függönye leng.
S ők ketten egyetlen groteszk bók
szobrában állnak idelent.

Radnóti Miklós: Két karodban

Két karodban ringatózom
csöndesen.
Két karomban ringatózol
csöndesen.
Két karodban gyermek vagyok,
hallgatag.
Két karomban gyermek vagy te,
hallgatlak.
Két karoddal átölelsz te,
ha félek.
Két karommal átölellek
s nem félek.
Két karodban nem ijeszt majd
a halál nagy
csöndje sem.
Két karodban a halálon,
mint egy álmon
átesem.

Rónay György: Lábadozás

Elmerevedtek az ízületek.
Berozsdásodtak a forgók.
Elpetyhüdtek az izmok.
Fájnak az inak, sajognak a csontok.

– Mégis,
kelj föl, és próbálj járni.

Mindig egy lépéssel előbbre.

Mindig egy lépéssel közelebb hozzám.

Ha szédülsz is,
ne félj:
én itt vagyok.

Mindig
megkapaszkodhatsz bennem.

Rónay György: Kettős arckép

1.

Ez az elkoptatott szív.
Ez a rongyolt tüdő.
Ezek a szétszaggatott idegek.

A szem a semmiségbe réved.
A száj keserűen lebiggyed.

Egy ember,
akin már nem segíthet senki.

Csupán egy asszony,
aki mégis, minden áldott reggel
biztatva rámosolyog.

2.

Ezek az átvirrasztott éjszakák.
Ez a fülelő lapulás a rettegésben,
hogy lélegzik e még.

A kialvatlanság, a soha nem
csillapuló szorongás.

Egy asszony,
akin már nem segíthet semmi.

Csupán a szüntelen kikényszerített
csöndes erő, hogy minden áldott reggel
biztatva rámosolyogjak.

Illyés Gyula: Sebesültek

Szomorú voltál. Én sem épp vidám,
csak egy csöppel kevésbé szomorú;
csak annyival, hogy – férfimód hiú –
földeritselek. Rögtön azután

átröppent – szinte rólad – énreám
az a „minden hiába” ősi bú.
S akkor te lettél több akaratú!
S végül is eltelt – jól – a délután.

Most este van. Elment a nap. S az élet!
Hallom a kertből már derüs beszéded.
Én meg szeretném megköszönni néked,

mi lett szivünkből! Homokóra! Mérleg.
Két-vödrü kút! Két sebesült, akik
egymást fölváltva viszik a – sírig!

Parancs János: A szegénységről

sokáig fösvénykedtem
mint a hörcsög
éléskamráimba hordtam
az éltető magvakat
mindig a télre
mindig a hét szűk esztendőre
ma már tudom
a tartalék
romlékonyabb mint a gomba
a fölösleg kártékonyabb
mint a jégeső a sáskajárás
csak aki mindenét szétosztja
kegyelmet csak az remélhet

Berda József: Ápolónő

Gyarló vagy s mégis szeplőtelen a te
szemérmes hivatásodban. Szennyt és
váladékot takarítsz utánam s a többi
tehetetlen beteg után s mindezt oly
emelkedett alázattal míveled, hogy még
a bamba közömböst is ámulatba ejti.
Oly ritka tünemény vagy, hogy csak lehajtott
fővel köszönthetlek téged, ki jóval és
gonosszal szemben egyaránt a hősi emberség
ragyogó példája vagy. Ha van igazi
áldozatosság: téged illet annak legdicsfényesebb
koszorúja, – boldog mániákusa te az önemésztő,
soha ki nem merülő sugaras szeretetnek, melynek
gazdag jegyese vagy te a halandók között.

Rákos Sándor: Kenyér

Vallass meg, élő istenem,
törd meg csontjaim büszke élét;
vallass meg, hogy idegeim
a tiprottak életét éljék!
Vallass meg, kemény akarat,
törj össze, hogy igaz lehessek,
hogy útjait söpörjem én
a mezítlábas szeretetnek!
Vallass meg, őrölj finom lisztté,
testemet testeddel cseréld föl,
hogy lehessek meleg karéj
mindnyájunk kenyeréből!

Csorba Győző: Élve már

Nagy világringyóvá
minden-szeretővé
folyton-simulóvá
váltig-feküvővé

bőr-csont ketrecemben
csak ott ne bezárva
ne sír zúzzon engem
széjjel valahára

élve már oszoljak
élve már közössé
étkül akaróknak
étkükül kezessé

hisz én is örökre
maradni szeretnék
nem tűnni a ködbe
volt-nincs futi-vendég

s az tart ha fölesznek
elveszve virágzom
tápul ha keresnek
az tart e világon.

Toldalagi Pál: A legjobbnak találom

Nemcsak a mában, az emberiségnek
egész történetében élek én,
az évezredes sírkamrák, a tárgyak,
az összeragasztott sok ős-edény,

az énekek éneke és a baljós
Kréta-szigeti labirintusok,
a szelíd Jézus, a példabeszédek,
a véres csaták és amit tudok

királyi hitszegésről, szeretőkről,
törvénykönyvekről, úgy vesznek körül,
hogy legjobbnak találom, ha az ember
az embertársain megkönyörül,

úgy veszi őket, ahogy összeálltak,
az egyik félig ember, félig állat,
a másik szent, aki másoknak adja
magát, magától mindent megtagadva.

Rab Zsuzsa: Csavargóének

Csak az, aki
senkié sem,
az hihet még a
mesében,
az hihet még a
csodában,
mindhalálig-
virulásban,
az, akit
seholse várnak,
annak mindig
ajtót tárnak,
aki üres már
egészen,
az hihet még
a mesében,
mehet fényben,
lángzó szélben,
didereghet
napsütésben
az, aki
már senkié sem.

Annak könnyű
lépte alatt
minden ösvény
összeszalad,
minden ösvény
szerteszalad,
szélnek háttal
erre indul,
megy egy kicsit,
arra fordul
az, akit
seholse várnak.

Annak
mindig ajtót tárnak.
Lépdel
könnyű szédülettel.
Bámulnak rá
rémülettel
lehorgonyzott,
földbe ásott
házak,
vasketrec-lakások,
ólom-arcra
húzott zsákok,

ólmelegű
szuszogások.

Aki üres már
egészen,
az hihet még
a mesében,
indulásban,
érkezésben.
Csak az, aki
senkié sem.

Váci Mihály: Szelíden, mint a szél

Szőkén, szelíden, mint a szél,
feltámadtam a világ ellen,
dúdolva szálltam, ténferegtem,
nem álltam meg – nem is siettem,
port rúgtam, ragyogtam a mennyben,
cirogatott minden levél.

Szőkén, szelíden, mint a szél,
minden levéllel paroláztam;
utamba álltak annyi százan
fák, erdők, velük nem vitáztam:
– fölényesen, legyintve szálltam,
ágaik közt, szép suhanásban,
merre idő vonzott s a tér.

Szőkén, szelíden, mint a szél,
nem erőszak, s akarat által,
ó, szinte mozdulatlan szárnnyal
áradtam a világon által,
ahogy a sas körözve szárnyal:
fény, magasság sodort magával,
szinte elébem jött a cél.

Szőkén, szelíden, mint a szél,
a dolgok nyáját terelgettem,
erdőt, mezőt is siettettem,
s a tüzet – égjen hevesebben,
ostort ráztam a vetésekben:
– így fordult minden vélem szemben,
a fű, levél, kalász is engem
tagad, belémköt, hogyha lebben,
a létet magam ellen szítom én.

Szőkén, szelíden, mint a szél;
nem lehetett sebezni engem:
ki bántott – azt vállon öleltem,
értve-szánva úgy megszerettem,
hogy állt ott megszégyenítetten
és szálltam én sebezhetetlen:
– fényt tükrözök csak, sár nem ér.

Szőkén, szelíden, mint a szél,
jöttömben csendes diadal van,
sebet hűsít fényes nyugalmam,
– golyó, szurony, kín sűrű rajban
süvített át, s nem fogott rajtam,
s mibe naponkint belehaltam,
attól leszek pusztíthatatlan,
s szelíden győzök, mint a szél.

Juhász Gyula: Imádság a gyűlölködőkért

Én Jézusom, te nem gyűlölted őket,
A gyűlölőket és a köpködőket.

Szeretted ezt a szomorú világot
S az embert, ezt a nyomorú virágot.

Te tudtad, hogy mily nagy kereszt az élet,
És hogy fölöttünk csak az Úr ítélhet.

Szelíd szived volt, ó, pedig hatalmad
Nagyobb volt, mint mit földi bírtok adhat.

A megbocsájtást gyakoroltad egyre,
Míg égbe szállni fölmentél a hegyre.

Ma is elégszer hallod a magasban
A gyűlölet hangját, amely égbe harsán.

A gyilkos ember hangját, aki részeg,
S a szeretet szavát feszítené meg.

Én Jézusom, most is csak szánd meg őket,
A gyűlölőket és a köpködőket.

Most is bocsáss meg nékik, mert lehet,
Hogy nem tudják tán, mit cselekszenek.

Garai Gábor: Példázat a szeretetről

I. m. Bertolt Brecht

A szeretetet szét kell osztani
az emberek között – hogy el ne fogyjon.

Azért teszel félre egy maroknyi kovászt,
hogy kenyeret kelessz és süss belőle,
s azzal egész háznépeid jóllakassad.

Ha nem őrzöl meg egy kevés kovászt
utoljára dagasztott kenyeredből,
tékozlásod bélyeget éget
homlokodra, és sorra elhagynak híveid.

Utolsó falas kenyered akár
tűzbe is vetheted; ha kovász
ég el, éhenvész házőrző kutyád is.

Ha nem adsz – vagy ha nem kérsz cserébe
kovászodért – kovászt, s a szomszédod is így tesz,
egész országok elnéptelenednek.

(Persze, a kovász se mindent keleszt meg,
ha sárba gyúrod, abból nem kenyér lesz:
nem osztja szét s nem őrzi meg magát.)

A szeretetet szét kell osztani,
mert természete szerint oszthatatlan;
mikor már másnak nem jut,
magadnak sem marad belőle.

Sárközi György: A szeretet himnusza

Testvérem,
Ki az északi sark fényes üveghegyei között botorkálsz
S kancsal szemekkel meredsz az ég befagyott tavára,
S te másik,
Sötét, elepedt utasa a szörnyüszelű, szikkadt Szaharának,
Ki nyelvet lógatva vágtatsz nyakigláb, görbe tevéden,
S te szintén,
Rézbőrű, morcos, százszor megrugdosott fia Amerikának,
Ki egetfúró sziklák zord ketrecében dühöt üvöltesz,
S te is, ki
Ópiumos, álmos, langyos hazádban tipegsz ingó léptekkel
S álmaidat kegyetlen a lomha, sárga vizekbe fojtod,
S ti, mind, mind,
Testvéreim, milliók, elhullott magvai egyazon kalásznak,
Élők és élni fogók és mind, mind halni fogók: szeressétek egymást!

Nézzétek:
Fény villan az égen és azt lobogja: szeressétek egymást!
S a föld szíve visszadobog remegve: szeressétek egymást!
Halljátok:
Az óceánok fölzúgnak, így zúgnak: szeressétek egymást!
A hegyek közt mennykövek dübörögnek: szeressétek egymást!
Hirtelen,
Mint gyors villámok cikáznak el az ezerévek felettünk,
A harmadik párka szapora ollója iramodva csattog –
Testvérek!
Sötét gyűlölet ne sarazza a drága pillanatot,
Míg mocsoktalan ajkunk egymáshoz érhet.
Ha majdan
Elhajított hólabdaként száguld a kihült föld
Zimankós napja körül s szerte bolygók dideregnek,
Egy árva
Fénysugara még akkor is tűzhessen a sötétült ürbe
Az egykori, világot csóvázó, szerelmes szeretetnek!

Imádkozom: legyek vidám

Sárközi György: Homlokomon fehér csillag

Tüskebokrokból csillagképek ága-bogává fényesültem,
Minden szenvedés arra volt jó, hogy önmagamból fölrepítsen.

Minden keserű szerelem alján lelkem parittyák feszítették,
Minden sírból föltámasztották hős vágyak tárt testem keresztjét.

Dicsőségesen, ágasbogasan, ezrek szivét körülindázva,
Haló napoknak avarából vergődök a halhatatlanságba!

Bennem bukó világok könnye szökken szakállas zuhataggá,
Bennem a jövendő kósza fénye tisztul kifeslő, ifjú nappá.

Minden kígyói fájdalomból sasok szárnya emelt föl engem,
Minden szenvedés arra volt jó, hogy alvó lelkem földerengjen.

Homlokomon fehér csillagok s borzongó dalok hajnalodnak
S a kivirágzó tüskebokrok léptem előtt földig hajolnak.

Tóth Árpád: Isten oltó-kése

Pénzt, egészséget és sikert
Másoknak, Uram, többet adtál,
Nem kezdek érte mégse pert,
És nem mondom, hogy adósom maradtál.

Nem én vagyok az első mostohád;
Bordáim közt próbáid éles kését
Megáldom, s mosolygom az ostobák
Dühödt jaját és hiú mellverését.

Tudom és érzem, hogy szeretsz:
Próbáid áldott oltó-kése bennem
Téged szolgál, mert míg szívembe metsz,
Új szépséget teremni sebez engem.

Összeszorítom ajkam, ha nehéz
A kín, mert tudom, tied az én harcom,
És győztes távolokba néz
Könnyekkel szépült, orcád-fényü arcom.

Rónay György: Feketerigó

Odafenn a fenyőfa hegyén,
mindig a legtetején
fütyül a feketerigó,
fütyüli, hogy élni jó.

Már szinte az alkonyi égen,
fekete pont a bársony kékben:
mintha egy kotta fekete feje
hirtelen énekelni kezdene.

Vagy mintha a Tavasz keze írna
víg verset az égi papírra;
tintája az öröm, a remény:
mint gyöngy remeg a tolla hegyén.

Azután nem bírja tovább
a tulajdon gondolatát:
kis szíve boldog bódulatát,
s azt, hogy oly gyönyörű a világ:

Lecsöppen a csepp örömében,
s most ott ül a fenyőfa hegyén fenn,
mindig, mindig a legtetejében:
csepp öröm a világ tengerében,

amitől az egész Föld fényes,
amitől a világ színe szép lesz,
s az áttetsző alkonyi oldott
kékben a világ szíve boldog.

És habkönnyű lesz, aki hallja.
Visszhangzanak a szívek a dalra.
Hallod-e: tíz, húsz, száz, millió, millió!
Taníts meg örülni, feketerigó!

Áprily Lajos: Imádkozom: legyek vidám

Én Istenem, legyek vidám,
hogy házamat vidítni tudjam.
Mosolyogjak, ha bántanak
és senkire se haragudjam.

Arcom ne lássa senkisem
bánkódni gondon és hiányon.
Legyen szelíd vasárnapom,
ha mosolyog a kisleányom.

Én Istenem, legyek vidám,
ma minden gondot tűzre vessek.
Nyujtsam ki kincstelen kezem
s szegényen is nagyon szeressek.

Tudom, sokat bűvölt a gyász,
a hollós téli bút daloltam.
A bátrakkal hadd mondom el:
panaszkodtam, mert balga voltam.

Én Istenem, legyek vidám,
ujjongjon újra puszta lelkem,
mint rég, mikor falum felett
az első forrásvízre leltem.

Ködökbe csillanó sugár,
víg fecskeszó bolond viharban,
tudatlan gyermekhang legyek
a jajgató világzavarban.

Pilinszky János: Címerem

A kegyelem és öröm együtt ért
azzal, amit nyomoruságnak
neveznek általában.

Szög és olaj lehetne címerem,
mit írhatnék azonban szövegéül?

Talán azt, hogy mindent megértek,
felhők futását és disznók fejét
rálapúlva a préskemény palánkra.

De ez is mit jelent?
Nekünk magunknak muszáj végül is
a présbe kényszerűlnünk. Befejeznünk
a mondatot.

Tamás Menyhért: Mondd

Mondd
mondd mivé lesz a visszamaradt nappal
mondd mivé lesz
mivé lesz ha az ég megmentéséről már a fák is lemondtak
és mi végre érkezik újra a reggel ha győzelemre semmi esélye
mi végre érkezik
mi végre

Falu Tamás: Holnap

De jó, hogy nem tudhatunk semmit,
S előttünk minden mély titok,
Nem tudhatjuk a bimbóról sem,
Lehullni, avagy nyílni fog.

Ma tele vagyok búbánattal,
Pedig fönn kék mennybolt ragyog,
Milyen szomorú lehet Isten,
Aki tudja a holnapot.

Parancs János: Apokaliptikus délután

Akkor már nincs segítség,
amikor hólyagos a föld,
feketén bólogatnak a fák és
kóróvá szikkadtan lehanyatlanak
a kövér hajtások, a tarka virágok,
amikor csontok buknak ki a földből,
s nyüzsög, pezseg a férgek népe,
amikor ilyen békés nyári alkonyat van,
ami valójában csak könnyű fátyol:
az iszonyat arcát alighogy eltakarja.

Nemes Nagy Ágnes: Hasonlat

Aki evezett kezdődő viharban,
képtelenül feszítve kvadricepszét
a lábtámasz szikláját tolva el,
s akinek akkor súlytalan maradt
váratlanul a jobbkeze, mivel
repedt nyélről a lapát hátracsuklott,
és aki akkor megbiccent egész
testében –
az tudja, amit én.

Károlyi Amy: Anti-mennyország

I

Dühödt, izzadt és acsarkodó
nem a bibliai halász
ebből az izzadtságból hiányzik a só

ez nem az ostyaszáraz szegénység
a fogyó gyertyák sápadt viasza
toporzékolhatnak napestig
nem jön értük az isten mosolya

bugyborékoló kandi szemmel
pusztulnak el a légyfogó enyvén
szemük nyolcszögűre tárva
a jólét szemérmetlen dombján

Az ő szemükben nincs angyalsereg
nincs Isten, Jézus, fényes kegyelem
s egy napon – egeret egérfogó –
becsípi őket a verem.

Az örökkévaló
a fénybe-öltözött
a fénnyé változó helyett
megismerik az örökké tartó enyvet
a tubusból nyomott nemlétet
az anti-mennyet

II

A leendő halott telefonál
beszámol növekvő vízfejéről
X doktor s X doktornő mit ígér
„kutya baja, el is felejti jövő nyárra,
télen úszni fog és siel majd kánikulában”
oly gyanútlan egy leendő halott.
Felkeres, igen (nem furgonnal) de tizenegyes busszal,
csak előbb fodrászhoz megy
s ruhát próbál
s kucsmát csináltat tenyésztett rókamálból
s koncertre is megy szerda délután
mert C-bérletén Heifetz muzsikál
s ha X nem segít új orvost talál
kivizsgáltatja magát itt meg ott

A BÚCSÚZÓ TEST FORDULNA ISTENÉHEZ
MEGPIHENNE EGY JÁCINT-KEBELEN
de nem és nem, kalap kerül rá és kucsma
behajt rajt minden életet
egy fél font húsig ádáz uzsorása.

III

Lebeg a megnyílt föld felett
csipkés karingben lebeg a pap
örök békét könyörög a holtra

Harminc év az örökkévalóság
és újra harminc, ha nyílik a buksza
s ha nem? hát költözik örök honából a holt
elkeverednek a kényes koponyák
vastag nyakcsigolyákkal; ki kérdi
nők vagy férfiak gurulnak egymásra
végső mezítelenségben?
Minő demokrácia, minő intimitás!

Kitelepítik a hosszú lábszárakat,
porcellán-medencecsont
a zsöllye első sorából
egy tanyára kerül az ingyen-temetettel
kakasülőn feküdt eddig az istenadta
most aztán keverednek az osztályok
egymással és a kerepesi földdel,
összekerülnek régi szeretők,
hites feleség a más urával,
miniszterek és pince-lakók

CSONTOK SZABADSÁGA
CSONTOK EGYENLŐSÉGE
CSONTOK TESTVÉRISÉGE
tömegsír

IV

Tépjétek le a drapériákat
neki kalapáccsal a hamis gyertyafénynek
pusztuljanak a papírcsipkék
a lakkos katafalkok
égesse tűz a fonnyadt helyiséget
maradjon meztelen a holt
pusztulással szemben pusztulás
fenyő-deszkára tegyetek tiszta gyolcsot
hangozzanak fel a szentelt igék

Kassák Lajos: A magam kenyerén

Sokat kellene beszélnem
hogy megértsenek
s én mind hosszabban hallgatok.

Magamra zárom az ajtót
szemeim
a semmi
fekete szőttesét
bámulják.

Felhasított mellemből
csöpög a vér.

A vér
mellyel az emberek tévelygését
állatok riadalmait
tárgyak néma mozdulatlanságát
akartam megváltani.

Mikor érek az út végére
ahol talán
játékos mosollyal
tányér meleg levessel
várakozik rám valaki.

Ne csüggedj szívem
ne hagyj el értelem.

Kalász Márton: Zsoltártöredékek

*

Uram nagyon figyelmes –
borújában a napóra se jár.
Érett, keserű mag szívemben,
kiköpjem, arra vár.

S bennem reked gyümölcse,
lénye-való. Lágy-e, nem is tudom –
mert csak a teljes kiforgását érzem.
Rész nincs hatalmamon.

*

Paul Celan emlékének

Mintha úsznék; Uram, te roppant
hangtömeged feszíteném –
bálna lettem! Sok-sok halott nagy
planktonja törekszik felém.

Fogazatom szűr, még világlik –
tehetetlen táplálkozom.
Híg víz, hátamból képedbe lökődik
megítélt, elvetélt sokadalom.

Radnóti Miklós: Nem tudhatom …

Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőhazám itt e lángoktól ölelt
kis ország, messzeringó gyerekkorom világa.

Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyönge ága
s remélem, testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel
egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom,
tudom, hogy merre mennek, kik mennek az uton,
s tudom, hogy mit jelenthet egy nyári alkonyon
a házfalakról csorgó, vöröslő fájdalom.
Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj,
s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály;
annak mit rejt e térkép? gyárat s vad laktanyát,
de nékem szöcskét, ökröt, tornyot, szelíd tanyát;
az gyárat lát a látcsőn és szántóföldeket,
míg én a dolgozót is, ki dolgáért remeg,
erdőt, füttyös gyümölcsöst, szöllőt és sírokat,
a sírok közt anyókát, ki halkan sírogat,
s mi föntről pusztítandó vasút, vagy gyárüzem,
az bakterház s a bakter előtte áll s üzen,
piros zászló kezében, körötte sok gyerek,
s a gyárak udvarában komondor hempereg;
és ott a park, a régi szerelmek lábnyoma,
a csókok íze számban hol méz, hol áfonya,
s az iskolába menvén, a járda peremén,
hogy ne feleljek aznap, egy kőre léptem én,
ím itt e kő, de föntről e kő se látható,
nincs műszer, mellyel mindez jól megmutatható.

Hisz bűnösök vagyunk mi, akár a többi nép,
s tudjuk miben vétkeztünk, mikor, hol és mikép,
de élnek dolgozók itt, költők is bűntelen,
és csecsszopók, akikben megnő az értelem,
világít bennük, őrzik, sötét pincékbe bújva,
míg jelt nem ír hazánkra újból a béke ujja,
s fojtott szavunkra majdan friss szóval ők felelnek.

Nagy szárnyadat borítsd ránk virrasztó éji felleg.

Illyés Gyula: Doleo, ergo sum

Minden tagom fáj, mindet érzem; fájok: vagyok!
Gyűlölöm és nevetem ezt az állapotot.

Nevetem, hogy mint házigazda, a testi kin
mutatja be vendégeimként a szerveim.

Istennyilák futnak a csonton, idegemen.
Hunyt szemmel rögzitem, hol éget. Ismerkedem.

Ahány kin, annyi kézszoritás; fölszisszenek,
fintorgok, aztán: önmagammal kezelhetek!

Mit tudtam én, garat, tüdőcsúcs, máj merre van
s hogy ami hátul úgy dörömböl, a nyúltagyam.

Tudok már mindenről, mi bennem szúr, mar, kopog.
A kin, mint lámpák sora gyúl ki. Fájok: vagyok!

Álomvilágban él, kinek csak öröme van.
Rosszul érzem, de legalább *én* érzem magam!

S ez nagy tanács és nagy tanulság. Ki tudta, mi
világ és élet? Ők csak, ők, a „betegei”!

Kik tudták a valót e földön és föld fölött,
az igazságot? A szegények, a szenvedők.

Kik tudták a jövőt? Az ilyen érzékenyek,
Így lehettek a gyógyítók is a – betegek!

Szent a tanács, mit ma s örökre adni tudok:
népek vezetői, legyetek izzó idegducok!

Berda József: Irgalmas szegénység

Mint kopott hajlékod kopott szalmazsákját,
úgy szokod meg napról napra megvert
életed sok apró-cseprő baját te is.
Áldott szegénység ez! Kit megölelt egyszer,
nem szabadul többé hűséges karjaiból,
s csak az Isten lesz irgalmasabb hozzá,
ha lecsukja szebb tájakra szomjas csillogó
szemét…

Áprily Lajos: Karácsony-est

Angyal zenéje, gyertyafény –
kincses kezem hogy lett szegény?

Nem adhattam ma semmi mást,
csak jó, meleg simogatást.

Mi győzött érdességemen?
Mitől csókolhat úgy kezem?

Simogatást mitől tanult?
Erembe Krisztus vére hullt?

Szemembe Krisztus-könny szökött? –
kinyúló kézzel kérdezem.

Áldott vagy a kezek között,
karácsonyi koldus-kezem.

Mezei András: Második fohász

A fájdalom, mi bennem él,
egy más földrész hatalma,
Így élek kegyességedért,
figyelek szép szavadra.

Te is segíts, hogy úgy legyen:
házam legyen hazámban,
hol mindörökké, hol ámen …
Nyugalmam „jó Budában”.

Itt harminchatszor ért a tél –
Itt legyek boldog immár.
Legyen még harminchat nyaram,
békesség lábaidnál.

Rónay György: Kút

Sokáig éltem
gyalázatos magányban.

Kevélységem odalett éveimmel.

Megszégyenültem. Megaláztattam. Megtörettem.

Nyitott vagyok,
mint pohár, melyből mindenki ihat, ha szomjas.
Mint kút, amiből mindenki meríthet.
Amit mindenki beszennyezhet, meggyalázhat.

Kérlek, ti is
irgalmazzatok magatoknak.

Weöres Sándor: Zsoltár

Kínok árnyékaiból,
kínok árnyékaiból
szólok hozzád Istenem.
Kín mar, sujt, temet,
józan eszemet
vak veszélyben,
láncos mélyben
ne hagyd elveszitenem.

Senki sem tör káromra,
senki sem tör káromra,
bensőm fordul ellenem.
Örök vihar ront,
nincs egy biztos pont
se mögöttem,
se fölöttem,
dög pusztít a lelkemen.

Törd meg kevélységemet,
törd meg kevélységemet,
mély megbánást adj nekem.
Nyársat nyeltem én,
derekam kemény:
mért nem szabad
súlyod alatt
meghajolnom, Istenem?

Száraz zokogás tipor,
száraz zokogás tipor
és a szemem könnytelen.
Utam hajlatán
ördög les reám,
vár nehezen:
a két kezem
tőrrel indul ellenem.

Legyen meg akaratod,
legyen meg akaratod,
ha vesznem kell, jól legyen:
tán kárhozásom
áldás lesz máson –
de ha énrám
kincset biztál,
ments meg immár, Istenem.

Babits Mihály: Balázsolás

Szépen könyörgök, segíts rajtam, Szent Balázs!
Gyermekkoromban két fehér
gyertyát tettek keresztbe gyenge nyakamon
s úgy néztem a gyertyák közül,
mint két ág közt kinéző ijedt őzike.
Tél közepén, Balázs-napon
szemem pislogva csüggött az öreg papon,
aki hozzád imádkozott
fölém hajolva, ahogy ott térdeltem az
oltár előtt, kegyes szokás
szerint, s diákul dünnyögve, amit sem én,
s ő se jól értett. De azért

te meghallgattad és megóvtad gyermeki
    életem a fojtogató
torokgyíktól s a veszedelmes mandulák
    lobjaitól, hogy fölnövén
félszáz évet megérjek, háladatlanul,
    nem is gondolva tereád.
Óh ne bánd csúf gondatlanságom, védj ma is,
    segíts, Sebasta püspöke!
Lásd, így élünk mi, gyermek módra, balgatag,
    hátra se nézünk, elfutunk
a zajló úton, eleresztve kezetek,
    magasabb szellemek – de ti
csak mosolyogtok, okos felnőttek gyanánt.
    Nem sért ha semmibe veszünk
s aztán a bajban újra visszaszaladunk
    hozzátok, mint hozzád ma én
reszkető szívvel… Mosolyogj rajtam, Balázs!
    ki mint a szepegő kamasz,
térdeplek itt együgyű oltárod kövén –
    mosolyogj rajtam, csak segíts!
Mert orv betegség öldös íme engemet
    és fojtogatja torkomat,
gégém szűkül, levegőm egyre fogy, tüdőm
    zihál, s mint aki hegyre hág,
mind nehezebben kúszva, vagy terhet cipel,
    kifulva, akként élek én
örökös lihegésben. S már az orvosok
    kése fenyeget, rossz nyakam
fölvágni, melyet hajdan oly megadón
    hajtottam gyertyáid közé,
mintha sejtettem volna már … Segíts, Balázs!
    Hisz a te szent gégédet is
kések nyiszálták, mikor a gonosz pogány
    kivégzett: tudhatod, mi az!
Te ismered a penge élét, vér ízét,
    a megfeszített perceket,
a szakadt légcső görcseit, s a fulladás
    csatáját és rémületét.
Segíts! Te már mindent tudsz, túl vagy mindenen,
    okos felnőtt! Te jól tudod,
mennyi kínt bír el az ember, mennyit nem sokall
    még az Isten jósága sem,
s mit ér az élet… S talán azt is, hogy nem is
    olyan nagy dolog a halál.

Berda József: Utószó egy műtéthez

Mikor a sötétbeborult világ
elaléltan fetreng önmaga gyilkos
tőreitől; te áradó fényben gyógyító

sebet vágtál esendő testemen s mindezt
oly néma alázattal mívelted e lélekölő
korban, hogy felderengtem a fájdalomban is:
íme, mily tiszta ember végzi hivatását itt a
műtőasztalon, a Szellem bölcs műhelyében,
melyet szegény a szó dicsérni, – csak hömpölygő
áradását érzed a lélek kimondhatatlan mélyén!
… Ó, barátom, hidd el, ez az igazabb hősiesség;
az, amely menti, mit menteni méltó! Ez a tisztes
emberi forrongás csupán! Ahogy a nemesebb
gyümölcsfát ápolja a gazda, úgy bántál
te is betegeddel, ki gyarló örömök boldog
énekesének vallja magát. –
Ó, élni! élni! tisztán élni, csak azért,
mi örökebb! Ezt láttam és éreztem én, mikor
a kezed láttam, a csillogó, gyógyító késsel,
melyet Isten keze vezetett egyedül s melyért
egy méltó jutalom van csak: a kicsorduló
szeretet, mely áldja hivatásod, – a többi
már hiú erőlködés, mit eltemet
a süket sötétség.

Berde Mária: Irgalom

Ki soká nem borul emberi vállra,
Ahhoz a fák egyszer közelhajolnak.
Ki soká nem figyel emberi szájra,
Ahhoz egyszer a falevelek szólnak.
Ki soká nem örvend az emberekkel,
Egyszer a kertben, harmatkora reggel
Megérti, mit csíznek a csíz üzenget,
S mit a szél ujja a fákon kipenget.

Ki soká nem olvas emberi könyvet,
Az megtanulja, mit a felhők írnak.
Ki soká nem lát egy emberi könnyet,
Azért az esők patakokat sírnak.
Ki földi csókot immár sose kóstol,
Arra az ég lehajlik csillagostól,
S megérzi egyszer, hogy az Isten szája
Csókol a napban is reája.

Rákos Sándor: Továbbélés

kés-él-percről kés-él-percre lépek
a továbbélés sziklaperemén
boldogtalanságom alkatrészeiből
rakom össze boldogságomat

Kányádi Sándor: Egyszer majd szép lesz minden

Egyszer majd szép lesz minden,
a telet s az őszi
félelmet, hidd el,
szerelmünk levetkőzi.

Ügy állunk majd a fényben,
mint a virágzó ágak,
büszkén viseljük szégyen
nélküli koronánkat.

Sötétben sem kell félnünk,
útjaink beragyogja
hajdani szenvedésünk
virrasztó teleholdja.

Juhász Ferenc: Babonák napja, csütörtök: amikor a legnehezebb

A harmadik napon a legnehezebb, a harmadikon.

Ácsorgók mélázva e kő-villany-szigeten:
az Oktogonon.
Csütörtök este van.
Nem átkozom magam.
Nem siratom.
Kék, sárga, zöld, piros eső zuhog.
Lábamnál olaj-szivárvány-patakok
és föltorlódott esőhólyagok.
Mint mozgékony-bőrű kaméleonok
agyag-csipkekorsó szeme forog
a nyüzsgő buborék-állatok
vízhártya-szeme.
Csillámbársony-bőrük gyűrődik, mozog,
színét cseréli szín után.
Egymáson másznak a piros-taréjú eső-gyíkok.
Ez a tér a virágzó kő-magány
Galapagos-szigete.

Magam vagyok.

A tér, mint kivilágított óriáskerék forog,
hajói: taxik, autóbuszok, villamosok,
ablakai: a kirakatok,
ringyói: a födetlen ivarszervű gladióluszok.

Kék, sárga, zöld, piros eső zuhog.

Kiáltoznak az újságárusok.
Hallgatnak a virágárusok.

Fák, tetők, kémények fölé fémvázak emelik
a csönd állatfényvirágait,
az éj pillanat-lényeit,
elektromosság-szörnyeit.

Szívem az égre feszítve látja sorsát:
mint óriás szines agyvelő,
villany-térkép vibrál fölöttem:
Magyarország.

A fénypont-falvak, városok,
mint agysejtek, velő-dúcok,
a villanyfolyók: a kék erek,
tekervényei fénylenek.

Jaj, emberek!

A harmadik napon a legnehezebb, a harmadikon.

Nem átkozom magam.
Nem siratom.

S itt is, ott is az esőben kivirágzik
a tető, a fal, az ég:
fénypókhálóban fénypókocska,
s fény-sejttódulással mozogva
a hirdetések mimóza-levele
nyílik, elfordúl, összehúzódik,
mint mélytengeri rózsa-állat feje,
ha ringatózik,
tapogatózik.

Segíts meg, emberiség!

S az eső kristály-páfrányai alatt,
mint celofán-ősállatok,
nylon-köpenyek, gumikabátok,
átlátszó műanyag-zsákok
zizegnek, zörögnek, izzanak.

Gyíkbőrbe bújt asszonyok,
kígyóbőrbe bújt férfiak.

És éhesek.
És szomjasak.

Kék, zöld, sárga, piros arccal
tolonganak.

Ki tudja, hogy itt vacogva állok?
Kinek vegyek most virágot?
Hol vannak a jóbarátok?
Ki hallja meg, ha kiáltok?

Nézem az esőt
téged keresve.
Hívlak kékülő szavakkal.

És piros, sárga, zöld
fényvonalakkal
óriás söröskorsót
rajzol az esőbe az este.
Megszületik az elmúlásba esve.

Aranykorsóban aranysör pezseg,
aranykorsó okád villanyfürtöket.
Csurog a nyálkás kövezetre
a foszforhab, villanyfoszfor.

Hová megyek?
Mit énekelek?

„Ments meg uram engem a gonosztól!”

A harmadik napon a legnehezebb, a harmadikon.

El kéne szaladni.
Itt kéne maradni.

Őgyelgek a villanysörhabon.
Bár ordítoznék, mint a gyerek, aki valamit szeretne,
ordítoznék, de mindenki kinevetne.
És fölmásznék rád villany-érháló-Magyarország,
feküdnék neon-agyadon,
hogy lássák az átsugárzott bordák
között megdagadt szívemet.
Amely tied.

De nem szabad. De nem lehet.

A harmadik napon a legnehezebb, a harmadikon.

Én nem kiáltok,
nem mondok átkot,
csak állok az esős szivárvány-vadonban,
szájamból nagyanyám szava lobban:
„Ments meg uram az Egyszarvú lótól, a Négymellű madártól,
ments meg uram a Pikkelyes kostól, a Vonító virágtól,
ments meg uram az Ugató békától, a Patás angyaltól,
ments meg uram engem, ments meg a gonosztól!”

De kinek motyogok, kinek beszélek?
Kit ment meg a haláltól az ének?
Hiszen én istent nevetve megtagadtam,
tövis-ággal vertem ágyékát, s elszaladtam.
Lángomat isten-nagyra csavartam:
világ-rovarok perzselődnek benne hártyás nyálazással,
Zöld könny-sistergéssel, zöld buborékolással.
S most befonják fejemet
a piros, kék, zöld villany-gyökerek.
Villany-ember leomló lila szakálla rámfolyik,
mint csápnyaláb-köteg fojtogat, beborít.

Csak te segíthetsz rajtam, jól tudom.
A harmadik napon a legnehezebb, a harmadikon.

Mit akarok?
Mit akartam?
Magamat szívedbe kapartam,
mint akna-tűzben a föld-anya
hasába a bozontos-arcú kis katona:
fölötte fény-halálfejek,
fém-levelek,
körötte rubint-szökőkutak, vér-legyek,
hús-cseppkő-szakadékok, lüktető-eres liánok,
szivárvány-szemhéjak, forgó szemgolyó-virágok.

Mint embrió
kuporgok összecsavartan
lüktető, véres dzsungeledben:
ringatnak a lágyan-mozgó bordák,
verdes vér-zuhatagod sistergése,
a belek zsíros, fodros remegése,
hallgatom, hogy dolgozik, forr
a máj, a vese, a tüdő, a foszfor,
nyitott szemem látja belső éjedet,
s érzi átderengő testedet
tapogató-csáp-szemem.
Világűröm vagy, s mélytengerem.

Magam vagyok.

Veled vagyok.

Kék, sárga, zöld, piros eső zuhog.
Kiforognak a mélyből a fény-állatok.
S a villany-medúza-Magyarország,
a tenger agya libeg fölöttem,
s úszik a világűr-medúza: a földgolyó
a tejút-öbölben.

Én elhiszem
hogy puha álcádat leveted,
megépűl hited,
s arany-mozaik szárnyaid kibontod,
kigöngyölöd a nyálas, puha ragacsból,
kitinszerkezete megszikkadt, megszilárdúl,
hártyája megszárad, kifeszűl,
hogy kilüktetsz a kékeres lucsokból,
s az idő méhe csöndesen bezárúl.
Mert tudom, hogy a sorsom a te sorsod.

Itt állok egyedűl.
Ázott fejemet lehajtom.

A harmadik napon a legnehezebb, a harmadikon.
Csütörtök este van.
Nem átkozom magam.
Nem siratom.

S elindulok hazafelé, ázottan, életre-szántan,
a kék, zöld, piros esőben, a szocializmus korszakában.

Vihar Béla: Egy eretnek esti éneke

Jézus király,
ki megvádoltatál,
s osztályrészedül kereszthalál
kínja jutott,
ó, adsz-e majd erőt,
ha ott állok vádlóim előtt…
Segíts, segíts,
önmagam ellen is:
Te ints nemet,
ha már-már elhiszem,
mert együgyű, mert balga a szívem,
a kígyóvérbe mártott szavaik
elveszejtő zordon rágalmait.

Szólj rá a vasra,
ne fájjon sebemnek;
s fogd meg a karom,
ha a szürke szemeknek
iszonyata körülvesz és a hazugság
gyertyalángja pörköli agyam.

Parancsolj a húsnak,
hogy ne féljen,
s Te világolj
csillagként a sötétben,
ha fulladozva ellankad szavam.
Atyám, atyám, ki vagy a mennyekben,
ó, könyörülj, ne próbálj meg engem,
ne mérd meg az erőm, igazam.
S ha mégis a mélységbe kell mennem,
óvd meg éretted való szerelmem –
ismételvén kínod, ámen, ámen.

Csoóri Sándor: Hajnali elbeszélés

Világosodik, vörös csíkokkal.
Ez az éjszakám megint az ördögé volt.
Nagy árkot ástam, bokáig vízben.
Sárga agyagfalából
megpenészedett ruhadarabok lógtak ki rendezetlen:
ingujj és kabát
s egy halott félrecsúszott, karimás kalapja.
Nem, ez nem álom – dobogta vakszemem fölött az ér:
itt történt valami, miről még
én se tudok,
valami céltalan, mámoros bűn:
embereket öltek meg cirkuszi mutatványként,
nicsak a csonka bűvészpálca s egy kimetszett szem
a szivarzsebben!

El az ásót,
    a megtalált bűvészpálcát, el az árkot!
s futok: hol egy élőlény, aki segít nekem
kihantolni az elegyengetett mezőt?
Üres az országút,
    a híd,
        az erdőben üres hinták
lengnek a magas fákról,
az eget, fölülről, egy vasfogú fűrész darabolja,
nagy, kék mennydarabok
huppannak le a tisztásokra,
füst és láng csap föl, ahol elhevernek,
de sehol egy ember,
sehol egy nyüszítő kutya,

csak elszórt autógumik, mint leengedett, sötét medúzák –
megtorpanok: az az ország már nem is az én országom,
az erdőn túl nádas vöröslik,
mögötte végtelen víz, mennydörgő semmi.

Kassák Lajos: Innen és túl a siratófalon

Megőrült a világ
sír hogy él
sír hogy meg kell halnia.

Aki egyedül van felfalja önmagát
agyonnyomják aki a tömegbe kerül.
Mindenki megkísérli
hogy átbújjon a tű fokán
de egyik sem született tevének
és azért sír hogy él
és azért sír hogy meg kell halnia.

A gyámoltalan siránkozók könnyei
elmossák a városokat
felszaggatják a sírokat
eltörik a férfiak derekát
meddővé teszik az asszonyokat.

Könnyek könnyek
könnyvillanás
könnyhullás
könnyek végtelen panasza
könnyek kiapadhatatlan tócsái
könnyek
könnyek.

A te könnyeid
az én könnyeim
fényutakon
összefolynak.

Füst Milán: Kántorböjt

Uram, ez az éved is de furcsa!
Úgy látszik, rosszul bőjtölünk. Az évszakok
Zordak: – a nap, a hold s a Merkúriusz
Tán rosszul bolyg a híg világi űrbe'? – Kérünk,
Add meg a mi boldogságunk' is, hogy énekünket
Szelíd ősszel, a sárga és szelíd lomb alatt,
A hűs fasorban, üres templomodból messzire hallják
A sétáló uraságok!

És áldd meg a mi idős anyánkat is! csúnya őszön

Oly bús-borús a lelkem: halálát beszéli szüntelen …
Tekintsd a jó anyót, ki türelmesen vár a padba', –
Ájtatos szegényke! s lelke csüng a fia énekén!
Áldd meg a gyülekezet népét gabonával, forduljon a kedved,
Adj jó évszakokat s meglásd, a harangozó is
Boldogan kongatja majd a messzeségbe sovárgó,
Énekelő harangot!

És büszke lesz szegény, hogy lám Urunk hivó szavától, – mely Tiéd,
A tiszta ég alatt hogy visszhangzik a messzeség!

Vihar Béla: Profán alázat tömjénfüstben

Eritis sicut Deus, scientes bonum, malum!
Mély völgyéből a létnek esengve felkiáltunk,
tudván, hogy szenvedés van és halál van, és nincs Isten,
de nélküle oly nehéz élnünk a földön itt lenn:
így forgunk, forgunk körbe, hajnaltól éjszakáig,
sejtek közé zárattunk, s kitörni Ő hiányzik,
Ő, avagy más, mi meggyújt, világló égi Fáklya,
hűsítő ostya, balzsam a boldogtalanságra.
Ha elfutsz is előle, rejtőznél, nem menekszel,
Fiát fára szegezte, s akkor is áld, ha megver.
Ezért bár szomjunk szülte, mégis Őt valljuk, mintha
teremtő urunk lenne, bonum, malum, a Minta,
tudója jónak, rossznak, a Szent Feltételesség,
a Látszat, Örök Mintha, neve hát dícsértessék;
Eritis sicut Deus … Nem vagy egyedül mégsem
kínjaid órájában és halálod percében.
Imádkozzunk … Oremus … Kegyelmét, hogy megadja
Sebünk Megszépítője, minden keresztek atyja,
s reánk, bűnösökre terüljön védőszárnya,
saecula saeculorum, az Isten nagy magánya.

Szabó Lőrinc: Ima

Tűrhetetlen közel jön, ránk telepszik
    a külvilág,
úgy hurcolom, mint fojtó, földrehúzó
    ólomruhát,
úgy küzdők vele, úgy verem, cibálom,
    mint egy polip
mesének hitt s ime lefejthetetlen
    érc-karjait.

Régi rémálmok nem gyötörtek úgy meg,
ahogy ma már
a legjózanabb nappal gyötör, – óh nem,
nem a halál,
nem a túlvilág hozza ránk a végső
poklot, de a
magány hiánya s kint az örök ingás
kábulata.

Mert azt vesztettem, a csöndet, a belső
szabad időt,
azt, hogy órákat eltölthettem egy-egy
virág előtt.
Bűn volt a lélek ráérése? Az lett!
S mégis vigasz,
hogy a sok külső parancs csak a máé;
az örök: a z!

Óh, áldott csönd, termékeny álmok, édes,
messzi magány,
térj meg hozzánk a megpróbáltatások
s rémek után,
s jőjjön a biztonság, jőjjön a győztes
remény veled,
hogy nem szenvedtünk hiába, sem én, sem
a többiek!

Devecseri Gábor: A mulandóság cáfolatául

1

Az értelem, ha már kinyílt,
mindétig itt sugárzik;
gazdája holtával se hal;
nem illan, szét nem ázik.

A szépség, hogyha már kinyílt,
nem válik barna röggé;
virág, ha egy napig van itt,
egynap van itt örökké.

2

„Törékeny az öröm” – sikoltják
vagy mondják elnéző-szelíden
a költők századokon át.

Nincs állandóbb, úgy vettem észre.
Hogy megmarad! Nem az egészre
emlékszel, a múlt mély tavát

tétova búvárként bebolygva:
hol ronda rém barlangja tát
iszony-torkot, hullámok gyöngéd
homálya függönyzi valóban
múlttá, elmúlttá; aranyát
látod csak csillogni a mélyben,
csak ez süt a függönyön át,
bármily piciny volt. S egy sziromra
élesebben látsz, mint a romra.
És ha az öröm oly törékeny,
mért őrzöd álmodozva ébren
makacs-szelíden a saját
napjaid forró-hidegének
s oly sok szeretted
tavi-mélyben
messze-áramló idejének
csak mosolyát?

Somlyó Zoltán: Ima az emberért

Istenem: nagy harcokba keveredtem – te látod!
Te hallod, hogy feljajdulok naponta. És iszony
torzítja arcom, mit oly gonddal önképedre teremtél:
szépnek akartál s szülőanyám is – és rút vagyok …
Mert minden rútság, mellyel a lelket az élet
megkeni, feljön a mélybül s az arcra vetül…
S ott ül a száj vonalában és a szemekbül
keserű mandola lesz és tompa és tömpe az orr …

S így, ha az arc belefúl a sötétlő
lélekmocsárba és moszattal keveredik:
eldurvul a lélek lenge harangja: a hang is …
s istenem, így kicsufolva, hova leszek?! …
Uccán járhatok-kelhetek, elkerül engem az ember
s szívdobogást kap a régi, kedves barát;
meg nem kérdi: hogyan vagyok? … s merre visz útam? …
Hisz látja, hogy sírból jövök s hogy semmi jót se tudok …

Istenem, vedd ezt az átkot; e harcot le rólam!
Add, hogy szívemből kifolyjon a béna harag!
Mindent, mi rossz s szomorító, jónak fogadjak,
úgysincs megnyugovás – minden hiábavaló! …
Istenem, add, hogy a sok-sok embert e földön
lányom s fiamként figyeljem s szeressem … Talán
akkor megenyhül e lélek; s arcom, amelyet
oly gonddal önképedre teremtél: kiszépül …

Füst Milán: Magyar könyörgés

Ó mért nem küldöd sugárodat,
Ó mért nem küldöd sugárodat,
Isten, mennyei kardodat.

És mért nem küldesz látnokot,
Húnyt szemmel aki vezetni szokott,
Rettenetes lángoszlopot.

Mit mutassunk? nyitott sebeket,
Sáros, sebes, nyüves szíveket?
– Megalázottat ki szeret?

Emeld fel mégegyszer a főnket
Gyüjtsd össze megtört kis erőnket,
Könyörgeni hogy tudjunk előtted.

Devecseri Gábor: Imátlan ima

Befejezni a napot szépen,
bízni az óra örömében,
az álom hajóján kivárni,
szeretteinknek jót kívánni,
élőnek, holtnak, szeretteink
szeretteinek szép rend szerint,
örömet kívánni mindahánynak
(torló percek hullámot hánynak,
az órák az éjbe ömölnek),
örömet kívánni az örömnek.

Bisztray Ádám: Harang

Megütöttek,
    szóltam a harangok
    zöld bronzaként.
    Ha nem is hallották,
    völgy felett
    a veszély híreit
    zászlóztam szét,
    vigyáztam
    utas lépteire,
    s kivallottam,
    mi bánt.

Úgy öntöttek, mint a harangot,
    akkor szólok, ha kérdez a vas.
Mondd, illik-e az öröm óráihoz
    egyre tömörebb hangom,
    mélyülő érc?

Szirmai Endre: Öröm

Örömmel élni – az volna jó!
csak úszni, mint egy nagy hajó!
Csak úszni-úszni fenn a végtelenben
hol a csillagok gyertyái gyúlnak,
hallani zenéjét a csodálatos húrnak,
miközben valahol a szférák zenéit rebben.

Röpülni kiterjesztett szárnnyal – az volna jó!
miközben megzendül mellettünk az angyali hallihó!
Szállni, szállni egyre,
várni, várni a jelre,
a harsogó trombitaszóra,
mely hirdeti a végső, a nagy diadalt!
s berekeszti a véres élet-viadalt!

De szállni is, úszni is elfeledtem.
Ballagok, ballagok lesúnyt fejjel,
s mégis, ha virágot látok a zöld mezőben,
öröm gyűl bennem: zengő harangszó a delelőben.

Berda József: Ujjongás

Dr. Ugró Gyulának

Be szép, be viharba-zengő dolog itt minden:
ó, hevülni-szeretni-verekedni
e földön, illik ez, testvér!
Ím, lássad: pompában perdül a világ,
ne légy, sose légy szomorú, rád süt
a nap, téged hűsít az árnyék
s e csupa-gyönyörűségben lányok,
virágok, erdők jókedve szívvel nótázik eléd!

Ó sírni-örülni, örülni-sírni kell,
virágozni fűnek és fának,
nekiszaporodó szerelemmel!

Hej, folytonos élet,
télben és nyárban szüntelen csírázó:
derülő szívvel így dicsérlek én!
jóban és rosszban imitten élő,
verekedek és ujjongok érted
jó dalba-szakadó csúfságok idején!

Ó, barátom, már mindenkit szeretek,
ó, mindenkit csókolok
s Isten csipkebokrában
fehér lánggal lobogok én! …

Ratkó József: Ősz

Szakállas, öreg esők járják az utakat. Ősz van.
Telnek a tavak, az árkok edényei; piros levelek
ringatóznak, ragyognak a vizen,
mint levesben a zsír csöppjei. A nyár
könnyű lábanyomát elmosta már a vihar. Telet szül
lassan az elnehezült szél. Árnyék didereg
a fal tövében. S elcsöndesült a Nap,
mint ingbe dugott madár.

Szép ez a világ! Örülni, énekelni
akarok most, gondjait hát elejtem.
Csillognak a fény krajcárkái: zöld,
piros, seszínű üvegcserepek.
Örömöm megvehetem.
Szabad vagyok – s ez is öröm. Az idő
nem parancsolhat nekem.
Törvényeit betartom, ismerem:
öregszem engedelmesen –
de nincs szívemben félelem,
szememben nincs alázat.

Nem tántorít fortély, se rontás:
magamból a rosszat kivetettem.
Az idő meg nem alázhat engem.
Kegyeiért nem tülekedtem,
s nem is fogok.
Fütyörészve végzem egyetlen
dolgomat: énekelek,
amíg tudok.

Nadányi Zoltán: Bocsáss meg

A fák megnőttek. Meg bizony, magasra.
A fenyőfák a ház mögött.
A multkor még kezemben volt a bojtjuk,
kicsúszott onnan, megszökött.
Hogy eshetett az, hogy nem vettem észre?
hogy így elváltunk, ők meg én?
hiszen rajtuk volt a szemem örökkön,
a fákon, meg a fák hegyén.

Megcsaltak engem a fák. Elhitették,
hogy ők is, mint én, tétlenek
és mozdulatlanok és a jövőre
nincs gondjuk, csak merengenek.
Ott köztük az idő is mozdulatlan,
azt hittem én, könnyenhívő.
Most álmélkodva nézek a magasba.
Hát mégse állt meg az idő.

Radnóti Miklós: Sem emlék, sem varázslat

Eddig úgy ült szívemben a sok, rejtett harag,
mint alma magházában a négerbarna mag,
és tudtam, hogy egy angyal kisér, kezében kard van,
mögöttem jár, vigyáz rám s megvéd, ha kell, a bajban.
De aki egyszer egy vad hajnalon arra ébred,
hogy minden összeomlott s elindul mint kisértet,
kis holmiját elhagyja s jóformán meztelen,
annak szép, könnyüléptű szivében megterem
az érett és tünődő kevésszavú alázat,
az másról szól, ha lázad, nem önnön érdekéről,
az már egy messzefénylő szabad jövő felé tör.

Semmim se volt s nem is lesz immár sosem nekem,
merengj el hát egy percre e gazdag életen;
szivemben nincs harag már, bosszú nem érdekel,
a világ ujraépül, – s bár tiltják énekem,
az új falak tövében felhangzik majd szavam;
magamban élem át már mindazt, mi hátravan,
nem nézek vissza többé s tudom, nem véd meg engem
sem emlék, sem varázslat, – baljós a menny felettem;
ha megpillantsz, barátom, fordulj el és legyints.
Hol azelőtt az angyal állt a karddal, –
talán most senki sincs.

Falu Tamás: Esti ima

Ne fájjon a lelkem,
Ne fájjon a testem,
Legyen, ki felemel,
Amikor elestem.
Amit méznek érzek,
Epévé ne váljék,
Kövessen a béke
Mint jóságos árnyék.
S ha majd jő a halál,
Szóljon hozzám szépen,
S ne a hátán vigyen,
Hanem az ölében.

Dsida Jenő: Sírvers

A szabad ég alatt tanyáztam.
Gyermek voltam és karikáztam.
Míg karikám gurult előre,
ránéztem fűre, fára, kőre,
holdfényre, napra, csillagokra,
férfiakra és asszonyokra
s mindenen – legyen új vagy ódon –
elcsodálkoztam szörnyűmódon.
Nem nézve így lábam elébe,
e roppant gödör éjjelébe
zuhantam. – Istenem, ha árva
útfélen fekvő karikára
találsz, kérlek, keress meg engem:
E rút veremből végy ki engem!

Tóth Judit: A meglevőről

Az érett kor küszöbén
mind kevesebb az összekoccanás
az elképzelt s a meglevő közt.
Biztosabbak a felismerések.

Az ifjúkor még sokfelé kinyujtja
erdőit és árnyékait.
Hányféle ásvány, ég, eső
és mély álmában elzúgó
tűzvész vagy vízözön felé.

De gyötörtetések és távozások,
távolságok, egyhelybenmaradások,
örömök és elpusztulások
szerkezetéből épül az idő.

S a millió volna és lehetne
rajokban úszik benne és alatta.
Éjszakád horgán fennakadva
fölcsobban egy
és attól fogva van.
Egyetlen és helyettesíthetetlen.
A tiéd.

S a megvalósulásban
ez-az elmarad, leválik,
megfeketedik. Később már nélkülözhető
ami elérhetetlen.
Ami van, fontosabb.

Kezdetben kívánságaid,
később tapasztalataid héja vagy.
Egyre több rész, karéj, szelet.
Gyűlnek a megismert dolgok szilánkjai,
csillognak benned, mint a szén.
Éghető és éghetetlen tapasztalat-hegyek.
Kazán-tűzzel ég az, ami éghet.

S csak a kenyér, a kés. Te és ők.
El nem fáradó összetartozás.
Az elfogyó véletlenek közt
ugyanazok a feladatok. Ez, semmi más.
A napok árka, a hetek lépcsősora,
megmaradás és folytatás.

Beney Zsuzsa: Se nap…

Se nap, se éj
nem olvasztja le többé
a lakatot.
Se tél, se nyár
nem szökkend virágba
az elfagyott magot.
Se föld, se ég
nem szüli meg helyetted
holt gyermeked.
Isten, ember
nem töri le a sorsról
a ráütött, arany pecséteket.

Pilinszky János: Ahogyan csak

Esti mise, téli vecsernye,
éjféli Úrfölmutatás,
miként a hó hallgat a meglepett
fák alján, ahogyan csupán
téli égbolt erős, szilárd,
úgy vérzenek jók, rosszak együtt,
bárányok, füvek, farkasok
halálunk monstranciájában.

Emberré lett

Világ bárányа

Gyurkovics Tibor: Próba

Jézus próbakő.
Jézusra mindenkinek választ kell adnia.
Az üveges váróteremben állva
erre felel az utazó, a pap, a bandita.

Jézus próbakő.
Nagy, csillogó teher,
amit elvisz az ember,
vagy nem visz el.

Megkettőzött bizonytalanság,
emberszabású ábra,
felírat a szeretetről
s a zsidók királya.

Jézus olyan, amilyen.
Nincs vele senki,
de a randevún el kell hallgatni őt,
vagy az arcát meg kell figyelni.

Jézus olyan,
mint egy kereszt.
Két karja ki van tárva
s átmetszi egy függőleges.

Kassák Lajos: Kegyetlen szépség

Élt egy ember
és keresztre feszítették.

Mindenki elfordult tőle
de hajnalonként
halott jobbkarján
egy sárga rigó
fütyörészett
messzehangzón.

Képes Géza: A téli fasor királyvárása

Fehér szüzek hada sorfalat áll
ezüstös hímű rónán végesvégig,
még nem láthatják a királyt, de már
elpirul mind a füle tövéig.

Egy pillanat és a tűzkoronás fej
előbukik az égbolt peremén,
a fák hajában kigyúlnak a varjak,
a varjak: a sok fekete diadém.

Vak dörrenés riad most valahol,
búgva söpör a dúlt róna felett:
imbolygó lángú fáklyák már a fák,
füstjük a kavargó varjusereg.

Jékely Zoltán: Angyalfia

Habár csak egy-egy pillanatra érzem igazán,
valami mégis itt lüktet közöttünk
s fájó örömmel ostromol meg újra:
a Legnagyobb Szív, mely embert éltetett.

Ez a fény is Belőle árad, végső fokon,
s mégha tükrözés is csupán két gyermekszemen:
engem is átjár és betölt. Maga a Kegyelem.

Hogy mégsem hallhatom, s érezhetem örökké:
tisztátalan kevélységem a vétkes.
Sárból kunkorodó hüllőfejére
nem győzök elégszer rátaposni!

Gulyás Pál: Az evangélium elé

Egy betlehemi megalázott
ember teremtett új világot,
megteremtette az Igéből,
a szeretet szent semmijéből.

Ezt a világot úgy szerette,
hogy ráverték egy nagy keresztre,
általverték kezét és térdét
s a Nap is vérzett, ahogy vérzék.

A szél elvitte kiáltását,
vihar széttépte jajgatását,
csend nőtt fölötte, emeletnyi, –
és most se tudják eltemetni.

Milliók ássák újra sírját,
milliók újra a Sátánt hívják
a Föld óriási tüzéből
a mindent alakító éjből.

De Ő alakít most már mindent,
Ő jár fel-alá ereinkben,
Ő támaszt az egeknek létrát,
Ő küld a sötétbe stafétát!

Hogy hullt a földön végig vére
az emberiség ős bűnére,
midőn ment vissza a Halálhoz,
ment vissza az Egek Urához!

Karját az Ég felé emelte
s elszállt fölötte a föld lelke,
új lélek költözött a Holdba,
új teremtés a bús bolygóba.

Medréből a tenger kilépett,
feljött a földből az enyészet,
a víz és tűz rendje megfordult,
a természet könnye kicsordult.

Ez a könny tartja most a létünk,
ez a könny hoz jövendőt nékünk!
Ha ez a könny most elapadna,
szívünk egyszerre megszakadna,

folyók hirtelen megállnának,
elhűlne szárnya a madárnak,
szikla zuhanna a zöld fűre
s a levegő elsötétülne.

Csanádi Imre: Kikeleti kanta

Fújj, fújj, jó szél,
zöldíts hegyeket,
utakat fehéríts,
teleszórd a levegőt
csicsergő csengőkkel,
hozsannázó harangokkal,
hadd örüljön hát Urunk,
Jézus –

Mi Urunk Jézus
megindul vala felénk,
se nem bottal,
se nem batyuval,
egy szál arany sugárral.

Nem finom farizeusokhoz,
inkább békétlen bélpoklosokhoz,
nem papi fejedelmek palotájába,
nyit inkább nyájőrzők nyűves aklába.

Mink is azért magunkat megalázzuk,
vállunkról mind e világ hívságát lemálházzuk,
hogy az Örök Dicsőséget meglássuk.

Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn

Havas Krisztus-kereszt az erdőn
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki unta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.

Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röpültünk,
Apa, fiú: egy Igen s egy Nem,
Egymás mellett dalolva ültünk
S miként az Idő, úgy röpültünk.

Húsz éve elmult s gondolatban
Ott röpül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röpül a szánom az éjben.

Juhász Gyula: A tápai krisztus

Az ország útján függ s a földre néz,
Arcán szelíd mosoly a szenvedés.

A falu népét nézi csöndesen,
Amint ballagva munkából megyen.

Az ősi népet, mely az ősi föld
Zsellére csak és várja az időt,

Mikor saját portáján úr leszen,
Mikor az élet néki is terem.

A magyar Krisztus, a falusi szent
Hiszen nekik is megváltást izent.

Olyan testvéri áldással tekint
Feléjük és bíztatja híveit.

Feje fölött a nyárfa is magyar,
A fecske is és egy a zivatar,

Mely őt paskolja s a falut veri
És folyton buzgó öt szent sebei

Nem a magyarság sorsát hirdetik?
És ki segít már, ha ő sem segit?

Szedő Dénes: Hartyáni feszület

Kezed-lábad szabadon:
sróf tart a derekadon,
temetői Krisztusom.

Sovány tested öntöttvas;
ezüstszínre mázoltak
együgyűen, gyöngyalak.

Fád keríti kerítés,
hasztalan: vadvirág és
gyom töri át, szelíd nép.

Ölelgeti bús fádat,
csókolgatja vaslábad
igazlelkü áhitat.

Rossz szolgád is rádköszön;
szava, mint a rács-közön
átkúszó virágözön:

körülfonja derekad
s – ahol a sróf belemart –
mint a repkény, rátapad.

Vas István: A Béke-téri Krisztus

Piros téglás gótika a téren,
Belül kedves, falusi fehérrel
Szent Lászlónak temploma.
Zsongó koradélelőttben
Az utcáról ideszöktem.
Szenvedélyes csend hóna.

Nem díszített téged szobrász, festő,
Nem kínálja szépségeit freskó,
Fal és lélek meztelen.
Magam vagyok, nem zavarnak.
Oldozz ki a zűrzavarnak
Hálójából, Istenem!

Minden ima elakad a számon,
Te voltál a virradati mámor
Első, boldog hajlama.
Megjelentél, elsuhantál,
Felvillantál, elvillantál,
Hajnaloknak hajnala!

Hogyha lángom csak tehozzád szállna,
Miért ölel itt egy álom álma,
Fák és nők és csillagok?
Miért nem tudom megtagadni?
Miért lobogok megragadni
Ízt és színt és illatot?

Mosolyog a kis templom fehéren,
Pirosodó arcomon a szégyen,
Indulok s a menny ívén
Kis felhő száll, könnyű, boldog,
Suta szemmel csak hunyorgok:
Földön-égen mennyi fény!

Átlehelnek a budai dombok,
Ráfelelnek a zizegő lombok,
Felhevül a kövezet.
Köröskörül gépek, gyárak,
Szabályozott árú árad,
Vasak, bőrök, szövetek.

Dombokon túl – innen is látni –
Gazdagoknak tarka, szép villái
Tündökölnek csöndesen.
Azon túl a zengő napnak
Aranyában most aratnak
Dunántúli földeken.

Béke-téren lombos béke suttog,
A világban gyilkos, sűrű titkok
Érlelődnek. Jaj nekünk!
Ragyogó nyár, kaján katlan,
Forral benne mondhatatlan,
Hajthatatlan végzetünk.

Most látom, hogy kereszt mellett álltam,
A mosolygó világragyogásban
Fekete és szomorú.
Itt van! Itt van! Őt kerestem!
Krisztus teste kőkereszten,
Fején töviskoszorú.

Feje körül vasfekete tüskék,
Nem látja az aranytenger tükrét,
Csak azt, aki szenved itt.
Most egy fáradt nő igézi,
Ki ott térdel, Jézust nézi
S átöleli térdeit.

Rongyos fiú jön a téren, karcsú,
Barna testű, álmodozó arcú.
Egyetlen, nagy ékszerét
Lányos bájjal hízelegve
Emeli a feszületre:
Éjfekete, mély szemét.

Elfelejtik pártok, birodalmak
Őket, akik árván élnek, halnak,
Te vagy hozzájuk közel.
Te tudod, hogy minden egyért
Megfizetik majd a nagy bért,
S azokért is könnyezel.

Te tudod, hogy árvák a királyok …
Lábaidnál virágok, virágok,
Bazsarózsa, szarkaláb.
Rózsa színe a Te véred,
Liliom a fehérséged,
Te vagy minden tarkaság.

Te a Pásztor és Te vagy a Bárány,
Te vezess majd halálom óráján,
Szó és Tett és Mennyország!
Te békéje minden térnek,
Add, hogy vissza-visszatérjek
Mindörökké Tehozzád.

Dsida Jenő: Krisztus

Krisztusom,
én leveszem képedet falamról. Torz
hamisításnak érzem vonalait, színeit, sohase
tudlak ilyennek elképzelni, amilyen itt vagy.
Ilyen ragyogó kékszeműnek, ilyen jóllakottan
derűsnek, ilyen kitelt arcúnak, ilyen
enyhe pirosnak, mint a tejbeesett rózsa.
Én sok éjszaka láttalak már, hallgattalak is
számtalanszor, én tudom, hogy te egyszerű
voltál, szürke, fáradt és hozzánk hasonló.
Álmatlanul csavarogtad a számkivetettek
útját, a nyomor, az éhség siralomvölgyeit,
s gyötrő aggodalmaid horizontján már az eget
nyaldosták pusztuló Jeruzsálemed lángjai.
Hangod fájó hullámokat kavart, mikor
a sok beszéd után rekedten újra
szólani kezdtél. Megtépett és színehagyott
ruhádon vastagon ült a nagy út pora,
sovány, széltől-naptól cserzett arcodon
bronzvörösre gyúlt a sárgaság, s két
parázsló szemedből sisteregve hullottak
borzas szakálladra az Isten könnyei –

Ágh István: Mezei krisztus

Mindentudóvá most feszül,
kévébe köti a szelet,
törzsével hökkent folyamot,
fényt zsúfol lehajtott fejével,
ő most teremt pillanatot,

találkozást ég, föld után,
ég, föld között történetet,
tér-nyájat és zene-időt,

itt szenved ő,
itthon vagyok,

eljönnek a kukoricák,
lepkék, tarlók, otthoniak,
augusztus péntek délután.

Benjámin László: Krisztus a piacon

Szótlanul, békétlenül, szegényen,
meghúzódtam a piac sötét sarkán,
míg távolabb százszínű köpenyében
zsibongott, nyüzsgött, őrjöngött a Balkán.
Örmények alkudoztak ezüstgombú
cigányokkal; részeg görög hajósok
szemében táncoltak a csupaszcombú
lányok; jó sorsot árultak a jósok.

Könnyű csodától, bortól mámoros nép,
készen mindig, hogy új csodákat szíjon,
pörgött, hevert – mikéntha zöld-piros vég
szőnyegen – az eldobált dinnyehéjon.
Egy kőrakáson ültem undorodva
s nem forditottam a mocsoknak hátat,
mert egymást átkarolva és zokogva,
mögöttem szelid kupecek okádtak.

A bokorban egy szép fekete ringyó
ölelkezett egy ciprusi üzérrel;
és búcsúzván, a férfi undorító
jelet kulcsot a lány hátán kezével –
s az hajlékony, vörösre festett ujjal
ellopta tőle pénze maradékát,
s már engem kínált csókkal és mosollyal;
s én úgy utáltam csókját, mint a békát.

S utáltam magam; s gyűlöltem az olaszt,
ki könnyű kézzel nyerte el a kockán
a nyolc aranyat, mit egy öreg paraszt
Isten nevében, jó szóra bízott rám.
Zsibbadt lélekkel, szótlan, merev arccal,
részeg danák és pucér sóhajok közt
kuporogtam, mint ki sötét bünt forral –
holló hollók közt, tolvaj tolvajok közt.

Egy férfi ült mellém akkor a kőre,
és enyhe szóval vigasztalni kezdett.
Csuklója véres volt, fakó a bőre,
mint szentképen, vagy útszéli kereszten.
Megismertem – de csak tovább is ültem
makacs gőggel, és játszottam az álmost;
majd a szavába vágtam ingerülten:
Igérsz, igérsz – hát tégy velem csodát most!

Semmit se szólt, csak két kezét kinyújtva
felállt – s mi rajtunk kivül volt, a vásár
felszállt és fejjel lefordult; s hogy újra
leült, a vásár is régi helyén állt.
Én csúfolódtam: – Tíz garast megért
e szép mutatvány, s nem többet. Ilyet
a sátrak között, szemben, annyiért
varázsolnak az indus kóklerek.

– De engem nem kápráztat ily varázslat,
s ha nem telik több tőled, menj el innen!
Itt vagy, velem vagy – mégis megaláznak,
és elcsúfítanak s üldöznek engem.
De ha úr vagy, hát tedd, hogy e mocsokban
szálljon szememre mély és tiszta álom,
melyből ébredve tudjam bizonyosan,
hogy győzni fogok egykor a halálon.

Felkelt, és sértett, szomorú szemekkel
rámnézett – s lassan a tömegbe nőtt.
S felsajdult bennem kétségbeesetten:
szemtől-szembe többé nem látom őt.
És makacs, zárt pillámon egy szelíd
könnycsepp kibújt remegve, mint a rácson
fogoly madár; s harmadnap reggelig
aludtam ott, hanyatt a kőrakáson.

Hidas Antal: Örökké egyszemélyű

A se belül,
    se kivül
nincsen megoldás
    le-föl kerekében
egyhelyben futok
szökésre képtelenül,
holott egyre
    szívszoritóbban érzem:
aligha bírom sokáig
    a szaporodó évek
s az elrendelt
megnemértések,
innét vagy onnét
arcomba zúdított
csapásait.

szeretnék már-már
    cserélni
a Sólyom és Áldás utca
    sarkán
keresztrefeszitettel,
akinek mindegy,
hogy nyár van
    vagy esik az őszi eső
vagy téli viharban
    tépi
semmit sem érző testét
    tű fogaival
        a hó.

De
    vigyétek gyöngéden hozzá
– feledni nincs jogotok –
    azt, aki reáhajolt
a szögektől véres lábra;
a Mária édesanyával
    örökre egyszemélyű
Mária Magdalénát.

Kalász Márton: Világ bárányа

Világ bárányа föltépett akolban –
reggelre más-más,
ismeretlen nyom hág a rengeteg felé;
fölrémlik tövisen megújult gyapjúszálad –
s nappal itt vagy, megállsz fehéren
hófolton, szélben, szalmavizes fényen,
kihívod aztán a rettenetet; világ
bárányа, hallod-e, járja eszelős köreit a farkas,
akikkel formáz, kel sanda homályban,
nem értik, nem érti, ahányszor elvisz,
széjjeltép, fölfal, dél jön s újra vagy –
világ bárányа, élre-tett aklodban,
gonosz szánandó ingerlője, érvel
szemed: értetleneidnek, értetlenül.

Bárdosi Németh János: Olajfák hegyén

Még a tanítványok hű szemekkel
őrizték fénylő mozdulatodat,
merész homlokod fényét itták bátran.
Körül susogott a csönd,
zizzent fákon a friss levél.
Legenda voltál. Csak sötét szemed
ibolyás rezdülése rebbent,
titkot takart, mit egyedül Neked
mutatott meg a Végzet angyala.
A kereszt jele izzott már vörösen,
alvadt vérrel és komor szegekkel.
Tudtad, hogy az Embernek Fia
így lehet Isten:
szárnyas Gondolat.

S a homlokod, mint megfeszített íj
pattant, feszült,
a vértől gyöngyözött.
Aztán, ahogy a hajnal kilobbant,
láttad az utat,
melyen menni kell majd,
vonszolni tested vad kínok alatt,
akkor a lélek szárnyakat kapott,
oly könnyű lettél, bátor és erős
s magad biztattad Júdást,
aki félt,
hogy testedet a törvény töltse be,
s Te is betöltsd az Atya szavát.

Beney Zsuzsa: Nagypéntek

Csak Te érezted, akinek a teste
egykor egy volt testével, a szegek
feszülését. Te, kinek az öröm
minden mélységét kitárta, Te láttad
mélyebb mélységekbe zuhanni Őt.
A szánalom patakzó záporában
a Te fájdalmad tudja csak kietlen
sivárságát a végtelen mezőknek,
ahol végtelen magányban bolyong.

A test a sírban nyugszik. A halottak
mélyebb magányában bolyong a lélek.
Könnytelen állsz partján a szédületnek,
a semmi partjain. Asszony-hited,
amely az angyal egyetlen jelére
elfogadta és megértette Őt,
most a poklok mély útjain kiséri.
A szenvedés dermedt sivatagában
tudod, hogy feltámad. A megbocsájtás
feltámadása Benned él. Imádkozz
érettünk, bűnösökért, Mária.

Pilinszky János: Négysoros

Alvó szegek a jéghideg homokban,
Plakátmagányban ázó éjjelek,
Égve hagytad a folyosón a villanyt,
Ma ontják véremet.

Puszta Sándor: Triptichon

KERESZTREFESZÍTÉS

Most a kezébe verték a szeget
S a Vak, ki látott, csak állt ott
    s remegett.
A vas roszogva verte át a csontot.
A Béna járt, s hogy elindult Feléje,
    szívébe megbotlott.
A délutánban egy virág sikoltott.
S ki Néma volt, most szájaszélét
    harapta
S habos nyálát készült a hóhér
    arcába köpni.
Készült. – De nem mozdult senki.
Hát lenyelte. S visszaállt helyére.

Mindenki ott állt a *helyén.*
Legyek dongtak arcán és szemén.
Már kezdődött zsibbadt érzékei éje.
S hogy lábát is átszögezték,
Többé egy lépést sem tett senki
    Feléje.

CONSUMMATUM EST

Eggyek már, a kereszt és a test.
Úgy fonódik rá a durva fára,
Mit vére lep s a pára,
Hogy eltorzul zsenge álla.
    S válla
Lekornyul. Dúlt izma elernyed.
S két, kifacsart keze, úgy ugrik
    hátra,
Mintha engedne az atyai szigor
S e percben nőne ki a szárnya!
    Azt hinnéd vége.
Pedig csak a kezdet.

LEVÉTEL

Meg se mosták. Gyors ruhába tették.
Bár ott állt száz font mirrha, aloé.
S ott állt József Arimáth.
Látták sírni Máriát, ki siratta Fiát.
Gyors gyolcsba göngyölték a testét.
Közben sírtak. Szótlan remegtek.
S fölváltva lestek a közelgő estre
S a véres keresztre …

Tűz Tamás: Keresztút

(magánhasználatra)

I. AZ ÍTÉLET

Feszült és késhegyre menő csend,
süket és átkiálthatatlan.
Mindenki tudja, hogy csak Ő szent,
Kiben a Szó világra pattant.
Pilátus szűköl, kezét mossa,
törülközik a FESZÍTSD MEG-ben,
míg a derengő oszlopokra
a Kereszt sötét árnya lebben.
    Ott állok én is, már előre,
    bűneim méltán képviselnek.
    Kiáltanék, de nincs még nyelvem.
    Csak bámulok a hideg kőre,
    szemem az égre s földre dermed:
    hová kellene térdepelnem?

II. A KERESZT

Ki dolgozott egykor a gyalúpadnál,
a gyalúlatlan fát ölelheti.
A bámész népség föl-alá szaladgál,
s ha úgy kívánja, le is köpheti.
Nehéz elhinni, hogy így jár a végén,
mi szent volt, így roskadozzon a váll,
hogy két gerenda útkeresztezésén
találjon rá a megváltó halál.
    Az elveszett bárány, ki voltam egykor,
    ezen a vállon leltem meg hazám
    s most hogy messze a tündöklő gyerekkor
    sajog minden kitépett lepkeszárny.
    Ha én volnék a Kereszt egyik ága,
    mit karcolnék az üdvösség falába?

III. AZ ELSŐ ESÉS

Meg se mozdul a levegő. Akik még
reggel a tűznél ültek, elszeleltek.
Péter már valahol ledobta ingét.
Tagadásán a tűző napfény reszket.
Kiéhezetten hull a vad bazaltra
utolsó útján megtörtén az Ember.
Vérrel patakzó testét ölbe kapja
a kemény kő s tetézi gyötrelemmel.
    Esem én is, de csak a bűn torkába.
    Kóválygó fejem tisztán látni kába
    és szememen a sűrű, vaksi hályog.
    Kövülten állok, mint a sóbálványok.
    Falábam sincs és mégis csetlek-botlok.
    Köröttem szakadékok, égő poklok.

IV. A TALÁLKOZÁS

A titokba csak ő van beavatva,
finom metszésű száján ott remeg
s míg átkozódnak bakók, fogdmegek,
zsoltárt remeg halványra ájult ajka.
Az Asszony ő, a Szűz, az Isten Anyja,
a zajló árban nyíló rést kutat,
hogy könnyben ázó emberarcukat
bemárthassák az isteni aranyba.
    Micsoda perc! Tanú vagyok megint.
    Fúvatlanul a szél arcon legyint:
    a Találkozás észbontó kegyelme.
    Én vétkeim, volna mit hallanom
    és szégyenkeznem mélyen és nagyon,
    de átölel a Megváltó szerelme.

V. A CIRÉNEI

Ez a csata a vállak ívén dől el.
Ha egy nem bírja, mellé lép a másik,
de meg kell küzdeni a gyors idővel,
mert győzni kell a végső roskadásig:
vinni a Fát, elültetni a Hegyre,
hogy rettentő szép gyümölcsöt teremjen,
hogy függjön ég és föld között lebegve.
Kiért egy ezred angyal itt teremne,
    ha szólna … nem, de nem szól, némán néz rám,
    mint Simonra, a termetes parasztra,
    ki tovább álmodozna még a szénán,
    de belecsöppent itt az áradatba.
    Elsárgult testtel vergődik az Isten:
    Simon vagy én, de valaki segítsen!

VI. VERONIKA

Aztán egy másik láb indul feléje.
Virágszál testet hordoz, illatát
elszállt nyaraknak és ki tudja, miért, de
könny futja el szemének csillagát.
Kendő zizeg a csendes rémületben.
Puha selymén megáll a vérpatak.
Nem festi ennél meg hitelesebben
senkise már, milyen e drága Arc.
    Veronika, hacsak lennék a kendőd,
    csak a kendőd, se több, se kevesebb,
    ha őrizném híven a szívemen nőtt,
    kegyelem-vájta árkot, sebeket,
    megélhetném talán a szép jövendőt,
    mit a Kereszt egemre szegezett.

VII. A MÁSODIK ESÉS

Permetezik a rettenetes átok
cserjére, fűre, fára.
Körülötte az óriási lárma,
az ezerfejű sárkány torka tátog.
Megint lehull. Másodszor immár.
Keresztje szára hegyes szögben
kapaszkodik a rögben,
felül álomba zuhant fejet himbál.
    Mi mindennek vagyunk kitéve
    járhatatlan utakra dobva,
    árkokba, szurdokokba

és nem látjuk, mivégre
tövis, korbácsolás és béklyó,
és mégis így jó.

VIII. AZ ASSZONYOK

Kiket boldog pír öntött el, ha rájuk nézett,
most színevesztett arccal jönnek, könnybe fúlt
szavuk dalba már nem szökik, a mélybe hullt,
magához vonzza most a vérködös igézet.
Megállt, lelkükbe lát és hangja újra zeng:
Ne ontsatok könnyet a húnyó lámpabélre,
mikor kardélen szárad fiaitok vére.
Az árnyak nőnek, ím, a többi néma csend.
Viharsodortan, árván, mindig siratatlan,
frázissá koptatott eszmékhez szegezetten
állok azok között, kiket megért szívem.
Sírok velük az éjben, ujjongok a napban.
Egy percre megpihen a vállamon keresztem,
aztán megyek s minden marad a régiben.

IX. A HARMADIK ESÉS

Harmadszor. Meddig számolunk még?
A bukást ki jegyezgeti?
Tikkasztó szomját nem a beborult ég,
csak a föld melle emteti.
Már nincs embernyi magasságban,
lenn a kövek között pihen
s bár maréknyi por van a szájban,
nem tört meg benne semmisem.
Ahogy a summás aratókat
sem sújtja le a nap heve,
ahogy a fülledt csendbe olvad
s fölkel újra a friss zene,
egyre csengőbb kövekre lépdel
szívébe rejtett énekével.

X. A VETKŐZTETÉS

Csak azt vehetik tőle el, mit adtak.
De mit is adtak ők? Csak rongyokat.
Kik maguk is mindennél rongyosabbak,
vetkőztetik, ki náluk boldogabb.
Még így is, pőrén, föltépett sebekkel,
szűz testével a baljós égig ér.
Csúffá tesszük – határozták el reggel,
s előttük áll a föltétlen tökély.
Ha nézek este kristályos tükörbe,
elmém biceg, vágyam-kedélyem görbe,

bizony e kép a kedvemet szegi.
Szörnyűlködöm, rámhull az éj homálya:
Hogy lennék én Teremtés-koronája,
ki napjait féregként tengeti?

XI. A KERESZTREFESZÍTÉS

Még azt sem engedik meg, látod,
művét maga fejezze be.
Rásújtanak a kalapácsok,
húsába fúr a szög hegye.
Mások dolgoznak annak szobrán,
Ki egy világot alkotott,
kinek szavában zúg az orkán
s lángra gyúlnak a holnapok.
Neked most le kell térdepelned,
mert a kereszten fekszik Ő
s imára mozdítani nyelved.
Lehet, hogy most vagy utoljára
Vele s nem lesz rá már idő,
ha rád szitál az esti pára.

XII. A KERESZTHALÁL

Aztán megint függőleges a test, a fa,
szélesre nyílnak a sebek.
Alattuk János, Mária
sáppad, remeg.
Rendül a föld, a csillagok,
a kárpit is ketté reped,
közli velünk a hírt, amint megíratott,
hogy beteljesedett.
Állok messze, időben, térben is,
mint aki silbakol
és nem tudja, hol az út, merre visz,
hol van az egy-akol,
de mindenen túl Benne hisz,
akár a jobblator.

XIII. A LEVÉTEL

Ahogy megszabadul a szögektől, egyszerre
anyja ölébe hull, mint egykor Betlehem
hűs éjjelén, de már nem sír, csak meztelen,
s éneklő angyalok sem szállnak el felette.
De Nikodémus s József arca gyöngyözik,
mert mérhetetlenül nehéz, akit a mélység
magának megkívánt, íme, görnyedve, hétrét,
holtan is csak anyja ölébe költözik.
Két páratlan szív elhaló páros magánya

odaszegez a sziklához, megtorpanok,
belékiáltom én is az alkonyi tájba
a századossal együtt: Isten Fia volt:
tévedhetetlen, bölcs és felülmúlhatatlan.
Halálba kergették, de él és halhatatlan.

XIV. A SÍR

Befektetik a kőbe vágott sírba.
Anyja le nem veszi róla szemét.
Fejealját is még megigazítja,
lesímítja a szikla peremét.
Azt hiszi, hogy csak elnyomta az álom
s ha jót pihent, talpra szökken megint.
Ha meghalt is, erőt vesz a halálon
s gyermekszemével újra rátekint.
Jónás is három napig volt a halban,
a bábból pillangó lesz, könnyű, szép
s ha lerontják is ezt a templomot,
három nap múlva áll és fölragyog,
égnek feszíti oszlopát, ívét
s Atyjához száll egy fényes pillanatban.

Sík Sándor: A keresztúton

Megy a Jézus a Kálváriára,
Fejében a töviskoronája.

Véres rózsák verték ki a testét.
Megy a Jézus, viszi a keresztjét.

Most először roskadt el alatta,
Vad pribékek keze fölrángatta.

Szeges szíjak a húsába tépnek,
Borzalommal kísérik a népek.

Szeges szíjak csontig elevenbe.
Jön az úton Szűzmária szembe.

A szeméből mennyek mosolyognak,
De szívében hét tőre pokolnak.

Nézi Jézust, nézi a keresztfát,
Azt a véres, verejtékes orcát,

Azt az Arcot, azt az édes-egyet,
Aki az ő testéből testedzett.

Kis Betlehem boldog éjjelében
Ő ringatta ámuló ölében,

Ő mosott rá, főzött és dagasztott,
Ágya szélén de hányszor virrasztott!

Ruhácskáit szőtte, fonta, foldta,
Haj pedig már akkor is de tudta …!

Ó hogy nézte távolodó képét,
Mikor elment, három éve, végképp!

Nézi most is, rogyadozó testtel,
Kicsi fiát a szörnyű kereszttel.

Nézi, nézi, fátyolodó szemmel.
Megy a Jézus, utána a tenger.

Véres úton, végestelen hosszan:
Tenger ember, férfi, gyerek, asszony.

Véres tajték veri ki a mesgyét.
Valamennyi viszi a keresztjét.

Nem hiányzik senki sem a sorból:
Legelöl a tizenkét apostol,

Utánuk a számolatlan ezrek,
Ködbevesző végtelen keresztek.

Ott piheg a sok mái szegény is:
Édesapám, édesanyám, én is!

Hétfájdalmas, nézz ide miránk is,
Krisztus Anyja, légy a mi anyánk is!

Sík Sándor: XI. Stáció

Áll a Kereszt az ég alatt,
A föld felett.
Tajtékot ver lába körül
A gyűlölet.
Alul halálos gyűlölet,
Fölül halotti csend.
Föld kiveti, s be nem veszi
Az ég sem odafent.
Ember Fia, Ember Fia,
Egyedül vagy a puszta végtelenben!
– Én Istenem, én Istenem,
Miért hagytál el engem?

Egyedül lenni: emberek között
Elátkozott,
Egyedül lenni: az Isten előtt
Elkárhozott,
Egyedül lenni: önmagadnak is
Csak undora, –
Hát ezt is, ezt is megtapasztalod,
Ember Fia!

Ha fáradt, mint a holttetem
Szíved s velőd,
S egy vérszegényke gondolatra sincs
Immár erőd,
Önmegvetésbe s unalomba fúl
A küzdelem,
És elűzni a déli döghalált
Reménytelen:

Alvadt szívedben a kétségbeesés
Fel-fellobog,
Elterülnél a földön: nincs tovább!
És: nem vagyok!
Imádkoznál, de szívtelen imád
Csak káromol,
Szólítanád az irgalmas halált
És nincs sehol:

Akkor lassan elkezded sejteni,
Talán-talán,
Mit láthatott csütörtök éjjelén
A Getszemán:
Ki az, kit a Krisztus verejtéke
Meg nem hatott:
Az Akaratot, amely nem a te
Akaratod.

Kiáltanál az értő ég felé,
De nincsen ég:
Felissza fúló sikolyod lehét
A semmiség, –
Akkor tudod meg, hogy mi a Kereszt
És ki az Úr,
A nagy Kereszten, ha mellette függsz
Áldozatul.

Az áldozatban ott megoldatik
Minden titok:
Ott, akkor Isten, a nagy Hallgató
Felelni fog.
Ott, akkor: „Istenem, én Istenem!” –
Kiálthatom.
Ott, akkor, Benne még magamat is
Megválthatom.

Fáy Ferenc: Keresztút

I.
(Pilátus halálra ítéli Jézust)

Kezet mosott. S míg nézte, hogy a fák
hogy’ futnak szét az alkony-sárga tájban,
ízlelgette az ítélet szavát,
és reszketett a rázuhant magányban.

Azt, már vitték. Ott ment az emberek
s az érte-nőtt gonoszság sűrűjében,
– szegény, szakállas, szőke kisgyerek –
kit önnön árnya hajkurász az éjben.

Arcába vágott korbácsként a szél,
lábába mart a kuvasz-árkok csendje.
Imádkozott. Nem magáért, – azért,
kit otthagyott a rá mért félelembe’.

II.
(Jézus vállára veszi a nehéz Keresztet)

Vállára vette, s kilépett a föld
meleg kezén a késő délutánba.
Még látta, hogy egy asszony nyelvet ölt,
s a csúfolódó ég szalad nyomába.

Olyan nehéz lett, s mégis oly szelíd
a váll-szakasztó fájdalom kegyelme.
Átúszott száján egy pár régi íz,
és anyja áldott teste nyílt ki benne.

S eléfutott a boldog táj, ahol
jöttét-köszöntő fényben állt az éjjel.
Sóhajtott… aztán elindult a Domb
sziklái közt, az emberek jelével.

III.
(Jézus először esik el a Kereszttel)

Szemébe folyt a vér már, s szája szélén a könnyek
lepergő cseppje mélyén, a párás Domb feküdt.
Felállt kicsit, hogy álljon, de nem lett így se könnyebb.
Iszonytató magánya követte mindenütt.

Aztán eldőlt a Domb is. Peregtek lent a porban
a szájából kifordult testvértelen szavak.
Az anyját látta jönni … és véres nyugalomban
halottak teste száradt a zsoldos fák alatt.

S hogy lassan hullni kezdett, a rázuhant homályból
felékapott egy emlék … egy római keze …
virág futott felé az ember-lepte tájból.
Aztán melléje roskadt átizzadt szégyene.

IV.
(Jézus szent Anyjával találkozik)

Szégyenkezett, mint az, kit tettenértek,
s nem futhat el, mert nincs hova.
Kinyílt szemén a bűn rettenetének
alkony-penészes bársonya.

Mit mondhat most? – A dús vigasztalások,
s a holt szavak sövényén fennakadt.
Földjét kérdezte, majd Apját, az ácsot,
s a mindenükből kiforgattakat.

Csak a Keresztről nem beszélt, s a Dombról!
S ahogy ölébe hullott szép feje,
csak anyja szólt, ő hallgatott azokról,
kik szégyenében nem jöttek vele.

V.
(Czirénei Simont Jézus Keresztjének hordozására kényszerítik)

Nem azért ment, hogy beteljék az Írás!
Csak fáradt volt, hát elindult haza.
Az utak szélén párolgott a csírás
tavaszi föld, s a Város kőfala
– mint friss szántások kifordított férge –
némán feküdt a késő délutáni,
pihenni vágyó, álmos napsütésben.

Akkor hozták. Egyetlen szörnyű szájú
arc volt a részeg, kísérő tömeg.
Megállt és nézte a tépett ruhájú
embert. Nem váddal, nem a gyűlölet
sötét ködén át; önmagán át, félve.

S mert szegény volt és megfáradt nagyon,
így része lett a másik szenvedése.
S mikor melléje lökték, hogy a vállán
érjen célba, az annak szánt teher,
nem zúgolódott akkor sem és gyáván
nem piszkolta, hogy így terelje el
a gúnyt magáról. – Csendben vállra vette.
És látta már a gúny mögött a nyelvet,
és tudta már, hogy kit hoznak megette.

VI.
(Veronika odanyújtja Jézusnak kendőjét)

Először csak a döbbenet,
aztán a forró vágy, hogy értse,
aztán a fák közt megrekedt
fuldokló alkony szívverése,

mely úgy feküdt a tenyerén,
mint önnön életének mása.
Hozzá hajolt, s a drága vért
lemosta selymes simítása.

S ahogy gyolcsán életre kelt
giccses mása a véres arcnak,
már tudta, hogyan mondja el
a mindenektől megtagadtat.

VII.
(Jézus másodszor esik el a Kereszttel)

És térdre esett újra, hogy felállt.
S míg nézte eldőlt árnyékát a porban,
magához húzta a ravasz halált,
s pihegve várt a bársony nyugalomban.

S dülöngve jött a Domb: szemében vásott,
kés-penge éles gyűlölet;
szelet vetett arcába és bogáncsot,
tüzet vetett eléje és követ.

Azért felállt. Megduzzadt nyelve, kéken
kifordult száján, mint egy rongydarab.
Szomorú volt és nézte, fenn az égen
hogy' húznak át a fáradt madarak.

VIII.
(Jézus a jeruzsálemi asszonyokkal találkozik)

Milyen furcsa most innen nézni őket
a por mögül, az alvadt véren át,
ahogy kinyílnak sárgán, mint az emlék,
és felmutatja mind, mind bánatát.

Eléjük ment, bár tudta, hogy hiába.
Lábukhoz ült, bár tudta, nem lehet
leülni ott, hol tűz sújthat a fába,
és ellenükre dőlnek a hegyek.

S ahogy az arcuk szétgurult a tájba,
s felnyalták sorra az utak,
már csak haláluk élt a délutánba,
és szél csóválta lompos árnyukat.

IX.
(Jézus harmadszor esik el a Kereszttel)

Aztán egy kőbe megbotlott a lába.
Előre hullt s a porban úgy feküdt,
mint minden idők minden alkonyában
a fáradt ember fekszik, mindenütt.

Lehetett volna ács, vagy boltiszolga,
tudós tanár, vagy megfáradt paraszt,
ki tört testével elterül a porba,
a mezsgye szélén, s nem tud mást, csak azt,

hogy béke van. – A főpapok nevették.
Az anyja sírt, mert anyja volt, s azok,
kik hátul félve, messziről követték:
a megrémített várományosok,

hitetlen hittel, szemlesütve, hitvány
férgek voltak csak. Arcukon pedig
lélekké lett a legbátrabb tanítvány,
az áruló, a tizenkettedik.

X.
(Jézust megfosztják ruháitól)

Így vetkőztette anyja, amikor
játékba-fáradt életén az árnyas,
párák-csipkézte alkony szétterült,
s nagy udvarán a sárga hallgatásnak
a szárnyas ég a fák szívére ült.

Csitri ágak figyelték, s pattanásos
rügyek futottak nesztelen,
mikor ágyéka selymes vadonában
lobot vetett a félelem.

Vacogva állt. A ködből szilvakéken
a Domb borzalmas teste dőlt elé.
Imádkozott. S az alkony teknőjében
habzott a csend, az emberé.

XI.
(Jézust keresztre feszítik)

Mint az, ki hetven, nyolcvan évet élt meg,
s nem harminchármat, úgy nézett körül.
Öreg parasztok állnak így, vetések
s halál előtt, hogy éveik mögül
még visszanézve, elrendezve lássák
a földi dolgok, munkás életük
végső számadását.

S ahogy szelíden, intőn felmagaslott
– korok felett és új idők előtt –
látta magát, mint biztos-zárú kapcsot
az Isten és a végtelenbe nőtt
ember között. – Még élt, még folyt a vére,
de már a hitvány, részeg zsoldosok
kockát vetettek gyűrött köntösére.

XII.
(Jézus meghal a Kereszten)

Bárány sikoltott. S szarva közt az alvadt,
megőszült földet hét őz hordta szét.
Valaki sírt. S ő hallgatta a szélben
a Megtérő forró lélegzetét.

Válla kiugrott forgóin, lihegve
kapaszkodtak a köd-takart utak.
Száján kidőlt a csend, s a ferde fényben
sziklák mutatták arcukat.

S az égő szélben végre látta őket:
az elfutókat, megkerülteket,
halála véres partján születőket.
S mosolygott, mikor elvégeztetett.

XIII.
(Jézus holttestét leveszik a Keresztről és anyja ölébe teszik)

Mesélt neki. S míg simogatva, félve
ölébe vonta szép fejét,
beburkolta a gyolcs, tavaszi égbe
didergő teste szégyenét.

S ő ott feküdt csendesen és szelíden
az alvadt szavak fájdalma között,
mint a legkisebb, abban a mesében,
ki győzelmesen visszajött.

XIV.
(Jézus holttestét eltemetik)

Nem vérzett már. Kezéből savós homály szivárgott
s beomlott köldökéből az örvénylő hideg.
A Domb úszott feléje, s a fuldokló virágok
száján kifeslett sárgán, a rozsdás őrület.

Csöpp anyja hullt fölébe, s a buktató sötétben
az ég nagy-lombú ágán a kék-arcú halott.
Meleg szavak lobogtak, melyeket itt az éjben,
a rányíló tavasznak már el nem mondhatott.

S mikor rádőlt a szikla és minden út beomlott,
s már csak vak árnya kéklett a rázuhant falon,
kint mondták már a kertek és suttogták a bokrok:
mi lesz harmadnapon!

Keresztury Dezső: Változatok az Ember Fiáról

FÉNYÁRNY

Ki fákból, nagy kövekből, csillagokból
s lelkünk legmélyebb homályaiból szól,
ki fában, kőben, csillagokban válik
lélekké s felszárnyal fénytrónusáig,
kit emberszív s ész lát ezer alakban,
s embert formál, magát formálva abban,
mert egy a kinti s benti Mindenséggel:
abszurd valóság, lángol és nem ég el,
megfojtják s él, örök anakronizmus,
országló áldozat, egekbe vitt hus,
szent s eretnek, bűnre, erényre példa,
jámbornak ír, irástudónak préda.

ELMÉMBE NEM FÉR

Az ős Ige, hogy az emberiséggel
egyesüljön ölt testi alakot,
s igazságát csak úgy adhatja át,
úgy lesz ismét Ige, ha kínban vész el: –
az ember, mert űzik bűntudatok:
öl s magához veszi áldozatát.
Fiukat öltek igy vad ősanyák,
s a hús atyáknak étkül adatott
az isten-lakomán. Igazságtétel,
vagy sors, hogy a Legjobb Atya fiát
– ki ő is – megfeszítse s a halott
kinjával megváltott emberiséget
testével táplálja, engesztelésül
azért, mit önképére alkotott
teremtménye, a megátalkodott
ember kezdett el s folytat szünet nélkül?

A FELEDÉS KOPTATÁSAI

Nekünk túl giccses Betlehem,
a barmok-körülállta jászol,
és a három király se kell
Napkelet legendás hónából,
kiket csillag vezérelt arra
s bele málltak a hűs hajnalba
mint annyi utódjuk, ha kellett
megállni az igazság mellett.
És elfeledtük a bemutatást is,
Simeont; írástudók vizsgáztatásit;
a csodák közül megjegyeztünk egy s mást,
a „kelj fel s járj”-t, a kenyérszaporitást;

hogy pálmákkal köszöntötte a mámor,
mikor bevonult a szelíd szamáron.
De ki emlékszik a kötélostorra;
hogy kisdedek közé ült mosolyogva;
ki tudja, köntösét ki mosta ki,
hogy mindig fehér volt, s ki volt, aki
csak éjjel merte hallgatni tanácsát;
mért cipelte, újra meg újra
lerogyva a botlasztó útra,
kegyelmet senkitől se kérve
keresztjét fel, a Koponyák hegyére?!

JÚDÁS

Mért áll mellette mint az árulás
félt s gyülölt példája Júdás?
Neki is adott végső vacsorául
testéből, véréből. Ismerte őt,
s csak ennyit mondott a többi előtt:
„Egyiktek ma elárul.”
Várta; s hogy rátört a fáklyás csoport:
csókjára csókkal válaszolt.

Elfogadta vagy kiszemelte
az iszonyú szerepre?
Árnyéka volt,
min át nem léphetett,
mert azt a végzetet,
amit vállalt, csak általa
tölthette be?
S az áruló vak cselekedete:
a szétszórt pénz, s hol Júdás ráng, a fa?!

ASSZONYOK

A tanítványok, kik apostolkodtak
s megépítek az Aklot a Tanoknak,
elaludtak és szétfutottak gyáván
a Getsemáne őrült éjszakáján.
A kezét mosó Római a fára
gúnyul irattá: A ZSIDÓK KIRÁLYA; –
vad férfinép közt csak Veronika
nyujtott kendőt, vérét szárítnia,
s kínt, szégyent anyjával megosztani
Jánossal ott állt a Magdalai,
a tiszta bűnös, aki nem sajnálta
kenetét a férfi csapzott hajára;
kiment a sírhoz bátran, látta ott,
hitte s hirdette, hogy feltámadott.

MIVÉ LETT, ÚRISTEN?!

Lehet, hogy az Arimathiai
eldugta s felápolta valami
haláloldó gyógymóddal, s vele ott
Emmausnál kettő találkozott,
Tamással, hogy mindnyájuknak hitet
adjon, megérinttette a sebet,
s visszament, ahol tanult, Indiába,
ott hanyatlott az anyaföld porába,
amelyből szűzen vétetett.
Akik maradtak hirdették oly dolgait,
miket használhattak: az égbe küldték,
mert nem rá, legendájára volt szükség:
újra meg kellett tehát halnia:
ember fiából lett Isten fia:
hatalom jogcime a vér, a kin:
tervébe illesztette Konstantin.

TÖRTÉNELEM

„Atyám, mért hagytad el fiad?”
    Feje előrehullt.
Csend sírt a keresztfa alatt,
szitok, röhögés fennakadt,
    körül az ég kigyult.

Tüzes kárpitja megszakadt;
    a nap vértóba szállt: –
láttam lángban a falvakat,
nyársba huzott jobbágyokat,
    mocsárba fult királyt.

Hadurak, zászlótlan hadak,
    fegyverben püspökök,
elhagyván szolgálatokat
futton is marakodtanak:
    ki urabb urak között.

Földhöz tapadva ki maradt
    őrizni magát, hitét,
nem látván távol várakat,
mig járták vad rablóhadak?
    A fűként semmi nép.

Magára érettünk vette csak
    a véres kínhalált;
tudhatta: nevében lesz szabad
koncolni a fellázadtakat.
    Otthonra hol talált?

AZ EMBER FIA

A Lángnak volt ő is
hozója, nevelője,
s Pál archiáknak
szabott törvényt belőle.

Írástudók, királyok
hatalma összeroppant; –
ő örök példázatokba
fogta a foghatatlant.

Ölik s nem hal meg;
„Volt!”, hirdetik, s lám: van;
él lélekmélyi
illegalitásban.

Vihart, fényt, szózatos szót
s csendet hordozó felhő;
szennyes alkukra nem bölcs
költő.

APOKRIF

Döblingi naplójába
ezt írta Széchenyi:
„Én vagyok Petőfi apja.”

A lángész tébolyult
jelbeszédére süket
kutatók így hozták hírbe
szegény kis Hrúz Máriát.

Lehet, hogy ilyesmi történt
a homályos ősidőkben
az ács-fia anyjával is?

Ady Endre: A nagy Hitető

Elolvasandó Máté apostol evangéliuma

Költők költője, gyermek halálig,
Ha körülfogtak bitóbánatok.
Drága, isteni Együgyüséged
Csak ennyit szólalt fojtott sírással:
Harmadnap föltámadok.

Néped nem volt s papi-fejedelmek
Mégis aggódtak, hogy majd mit mivel
Egy zavaros beszéded visszhangja
Már gyülő-seregével Igédnek
S nagyra nőtt sziveivel.

Megint a jó Pilátust keresték
Sápadtan minden farizeusok:
Adjon a sírhoz több katonát még,
Mert bolondok, csalók és varázslók
Az eféle Krisztusok.

És pénzt vevének a katonák föl,
Koporsód száját, akik őrizék,
Mert hátha mégiscsak föltámadnál
S amit vértajtékos szép szád mondott:
Égi s ezernyi igék.

Minden költők közül te kaptad
Keresztek és bitók legjobbikát,
Mert minden költők költője voltál,
Kiben istenien oldódtak meg
Legemberibb, legalázóbb igák.

Óh, be szép a te neved, szép Krisztus
S így árulkodtak: „a nagy Hitető”,
Így árulkodtak Pilátusnak,
Ma is nagyszerű példaságod:
Isten, Torony és Tető.

Nagy Hitető, sokan veled tartunk,
Nagy Elárult, úgy fáj, hogy itt vagyunk,
Úgy vágyjuk jég-ajkunkra az ajkad
S mondani te Együgyüségeddel:
Harmadnap föltámadunk.

Rónay György: A hét első napján, amikor még sötét volt

I

Ó, a Halál!
Amint hollóhaját szétzilálja.
Amint fekete fátylai égen-földön szétterülnek,
s a világ éjbe borul, három egész órára, a hatodiktól a kilencedikig –
ó, a Halál!

Jár néma lépteivel, hangtalan zokogással,
keres valamit, de hiába,
elbotlik lepleiben, a földre borul,
nincs könnye, de sír,
nincs hangja, de jajgat –
fátylain átdereng egy kifolyt vörös szem az égen.

Ó, a Halál!
gyolcsába tekerve a Test,
gyászába merülve az Asszony,
s az imbolygó kísértetek:
János,
József, Nikodémus,
lebontott szőke hajjal Mária Magdalából.

Mindent beborít, mindent befed. Éj van.
Nem lesz soha nappal. Nem lesz soha fény.
Csillagtalan éj.
Tökéletes sötétség.

Csak a Templom falánk tigrisszeme villog.

II

Az egyik katona azt mondja a sírnál: – Fázom.
Nem mintha hidegebb volna az éj, mint tegnap, tegnapelőtt.
Nem is a bőröm fázik, nem a bőrömön érzem a fázást
A csontomban. Azon is túl.
Az, aki túl van a csonton. Mit tudom én,
nem vagyok filozófus.
Csak annyit tudok, hogy fázom.

Mire jó ez: őrizni egy halottat?
Meghalt annak rendje-módja szerint. Sose láttam jobban
meghalni még valakit, pedig már láttam életemben
egynéhány keresztrefeszítést,
nyakaztatást, fölnégyelést.
Nem való ez: római katonának
strázsálni a zsidók halottját.
Ráadásul ilyen hidegben.

Bár voltaképp nincs is hideg.
Néha még meg is izzadok a köpenyemben.
És mégis didergek belül.
Sose hittem: belül is vannak fogaink?
Az ember végül megbolondul itt,
ebben az elátkozott Júdeában.

Ismeritek a hegybe vájt vagy földbe vájt sírboltokat és rajtuk a kis ablakot?
Bár ablaknak nevezni túlzás egy ilyen szelelőlyukat.
Néha megpróbál az ember benézni rajta,
forró nyáron, Egyiptomban vagy Júdeában, ahol nem égetik a holtakat;
mert nagy a Birodalom, minden földre és szokásra kiterjed
(bár, magunk közt legyen, szívesebben ülnék otthon a tűzhelyemnél).
Egyszóval nyár van, megpróbálsz az ablakon benézni,
s arcodba csap a föld alatti doh, az a nyirkos, áporodott hideg.
Mintha arcodba fújna a Halál.
Hát így vagyok: csupa nyirkosság csontjaim közt, doh árad számon, orromon.
Sírbolt vagyok, holtan fekszem magamban, magamba nézek,
s arcon lehellem magamat saját halálom nyirkos hidegével.
No, adjatok egy kortyot innom, mielőtt megfagyok.

Hallottátok? Mi ez a zúgás?
Mintha madarak húznának fönt a magasban.
Vagy lent a föld alatt? Nem vagyok benne biztos.
Mert egy kicsit összekeveredett. Nekem legalább úgy tűnik föl.
Mármint a magasság s a mélység.
S ez a szárnysuhogás: szavamra, azt hinném, kisértetek,
ha hinnék a kisértetekben.

Négy évvel ezelőtt
az Isten mellett álltam őrt egy téli éjszakán.
Hullott a hó, fütyült a szél.
Szavamra mondom, ott se volt ilyen
vacogtató hideg.
Cudar egy ország ez a Júdea.

Adjátok azt a kulacsot.

III

Ezen az éjszakán
nem aludt se Annás, se Pilátus, se Kaifás.
Se Simon, a cirenei, ez egyre föltört vállát borogatta.
Nem aludt Barrabás se. Ő a kopár utcákon kóborolt.
A kutyák nem mertek ugatni. Minden kaput bezártak.
Feszítsetek meg! – nyögte Barrabás. Bezörgetett a kapukon.
Kaifás kapuján és Annás kapuján, és átkozódott, hogy becsapták.
Pilátus udvarán az őrök ostort fogtak, elzavarták.
Az éj sötét volt, néma volt, egyetlen hangja volt, ez a sakálüvöltés.

Heródes fölneszelt, azt hitte, Barrabást kiált a nép
s feszítsd meg!-et kiált. De néma csönd volt,
a városban sehol sem támadt zendülés,
Pilátus katonái sem
rendeztek pogromot sehol,
teljes volt a rend és a nyugalom.
Csak a fekélyei kezdtek viszketni kínosan. Meg kellett ráznia a csengőt.

Már jöttek is a szolgák, futottak finom kenetekkel.
Sebeibe olajat öntögettek,
mások meg füstölőket hoztak és illatszeres ládikákat,
hogy elfojtsák a rothadó
negyedes fejedelem bűzét.

Ezen az éjszakán nem aludt Mária, az anyja sem, s a másik Mária sem, Magdalából.
És Lázár sem aludt Betániában, ő azon tűnődött, hogy vajon merre járhat
barátja, a Halálon Diadalmas.
Időnkint az ajtó felé tekintett, mint aki várja, hogy belépjenek.
Később kiment a ház elé, föltámadt szemét összehúzta,
de semmit nem látott a vaksötétben. Egy szentjánosbogárnyi fényt se.

Péter a cenákulum küszöbén ült és harmadnapja zokogott.
János Mária kezét simogatta.
A többiek hallgattak komoran.
Csak Mária, a magdalai készítgette gyolcsait s a balzsamot,
    és egy kis amforát a gyolcs közé dugott, hogy legyen
    mivel meglocsolja lábait, ha netán mégis szembejön az úton.
Jakab egyszerre fölfigyelt: mintha lépteket hallott volna odakint.
S most mindannyian hallották a lépteket.
Ahogy elindulnak és valahonnét
a léten túlról lassan közelednék.

IV

A kocsmában a katonák hozattak még egy fordulót.
De únták már a nagy duhajkodást, s mentek is volna már,
ha nem a kietlen kaszárnya várja őket.
Öklükkel ütötték az asztalt, doboltak a padlón a lándzsanyéllel.
Hozta a lány a bort. Rá-rácsaptak a tomporára, de inkább csak szokásból.
Töltöttek, ittak.
Savanyú volt a bor,
savanyú is meg keserű is,
ecet- és epeízű.
Bóbiskoltak. Tünődtek. Szitkozódtak.

Akkor meghallották a lépteket.
Nehézkesen rohanó lépteket. No mi az, riadó?
Fogták a kardot, lándzsát, megzörrentek a sisakok.

Kivágódott az ajtó.
Négy rémült arc, nyolc reszkető láb,
négy tátott száj, s nem jön ki rajta hang.
S mögöttük, a tárt ajtóban a Hajnal.

V

Mária Magdalából énekelt. Ó, élet, élet,
halál méhéből született, halál gubójából kikelt!
Másodszor lett első napunk, új teremtés legelső napja, lángolj!
hajnali fény, örömünk fénye, világolj!
hajnali harmat, kegyelem harmata, csillogj!
énekeljetek madarak! lombosodjatok lombok! füvelljetek füvek! fuvalljatok fuvalmak!
megjött az én Jegyesem, megjött akire vártam,
jön koszorúsan a réten, hóharmatnál is fehérebb a napsugárban!
nyomában édesség terjeng, körülötte ragyogás!

Rab vagyok, válts ki hamar, mert elemészt a vágyakozás!

Kovács István: Feltámadás

Nem őriz Téged
tizenkét apostol
Van aki fél
van aki harminc pénzt kapott

A katona
fegyverét
páncélját nyújtja feléd
Oltsd magadra
hogy fölizzon
bordáid közt a lándzsa
Hajnali város
Hasadt falak

Tömjén-nehéz a pára
Üres kereszten
N.É.G.Y.
b
e
t
ű

Kunszery Gyula: Húsvéti fák

Azon a vasárnap
ujjongtak a pálmák,
mert a megváltásnak
messiási álmát
valósulva látta
Jeruzsálem népe;
jött Jézus … lepleket
dobtak le elébe,
s lengettek fölötte
büszke pálmaágat,
azon a vasárnap.

Akkor, csütörtökön
a szelíd olajfák
karcsú ágaikat
lankadtan lehajták,
mert a Getsemane-
kertben gyötrelemmel
vért verejtékezett
egy magános ember,
vére szétfolyott a
fekete rögökön,
akkor csütörtökön.

Azon a pénteken
szomorú szél susog,
búsan hajladoztak
bánatos cédrusok,
mert fönn a Golgotán
cédrusfából ácsolt
kereszten függött egy
véresre korbácsolt,
meggyötört, megkínzott
kihűlt, sápadt tetem,
azon a pénteken.

S a másik vasárnap
úgy pirkadat tájba'
kivirult a világ
valamennyi fája,
északi fenyőktől
délszaki pálmákig
mind üdén kizöldel,
lombot hajt, virágzik,
mert halottaiból
Jézus ím feltámadt
ezen a vasárnap!

Harsányi Lajos: Húsvéthajnali varázs

A kert fölött az éj suhog.
A fák, mint őrök állnak.
Még itt kisért borzalma a
Nagypénteki halálnak.
De hirtelen egy villanás
Cikáz a kerten végig.
A Getsemaneh bokrai
A villanást megérzik.

A hajnal ébred. Annak a
Gyémánt szeme sugárzik?
– Nem, nem! Valaki jár itt!

A kertnek útja még sötét,
De rajta kavics roppan.
Valaki némán átlebeg
S megáll a tar bokorban.
Egy kis madárnak felnyilik
Trillára termett ajka
És füttyögő ezüst sipon
Ijedt dal tör ki rajta.

A hajnalt érzi a madár.
Annak veri trilláit?
– Nem, nem! Valaki jár itt!

Az árnyék mozdul hirtelen,
Az alvó kert felébred.
Szent borzalommal néz körül
A bokrokon az élet.
A fák között valaki áll,
Fehér ruhája lebben.
Angyalsereg gyűl hirtelen
A Getsemaneh-kertben.

Az utat végig térdelik,
A hajnal felsugárzik.
– A Megfeszített jár itt!

Görgey Gábor: Epiphania

S akkor következett
a boldog megtestesülés.
Ujjongott. Szem, kéz, láb és zsigerek!
Test. Két test romlandó gyümölcse.

Amúgy egy arc csak: szátlan és fogatlan.
Mindig a be- és kitüremkedő
öröklét szintelen vizében.
Ó, hüllők példaszerű élete!

Öröklét helyett három évtized.
Anyagcsere, bélsár, pollúció.
A kísértés páncélbőre alatt
kifúló lázas lüktetés.
De mégis: szem, kéz, láb, és zsigerek!

Igen, kellett a bizonyosság
mindannyiunknak:
kézzelfogható mennybemenetel.

Mezei András: Példa

És Jézus akkor visszatért,
míg a kivégző-osztagok
körülvették a zsinagógát –
Nagypénteken a templomot.

És megtörvén a kenyeret
ismét az asztalfőre ült
ott az utolsó vacsorán
vére, húsa megtestesült.

Sorolván már a tíz csapást
benn, benn a hamuszin rabbik,
megértették az á l d o z a t
krisztusi körforgásait.

Babits Mihály: Eucharistia

Az Úr nem ment el, itt maradt,
Őbelőle táplálkozunk.
Óh különös, szent, nagy titok!
Az Istent esszük, mint az ős

törzsek borzongó lagzikon
ették-itták királyaik
husát-vérét, hogy óriás
halott királyok ereje

szállna mellükbe, – de a mi
királyunk, Krisztus, nem halott!
A mi királyunk eleven!
A gyenge bárány nem t o t e m .

A Megváltó nem törzsvezér.
Ereje több, ereje más:
ő óriásabb óriás!
ki két karjával általér

minden családot s törzseket.
Egyik karja az Igazság,
másik karja a Szeretet …
Mit ér nekünk a Test, a Vér,

ha szellemében szellemünk
nem részes és ugy vesszük Őt
magunkhoz, mint ama vadak
a tetemet vagy t o t e m e t ?

Áradj belénk hát, óh örök
igazság és szent szeretet!
Oldozd meg a bilincseket
amikkel törzs és vér leköt,

hogy szellem és ne hús tegyen
magyarrá, s nőjünk ég felé,
testvér-népek közt, mint a fák,
kiket mennyből táplál a Nap.

Juhász Gyula: Az utolsó vacsora

János a Mester nagy szivén pihen,
E tiszta szíven, e csöndes sziven
Pihen, de lelke a holnapra gondol,
S fiatal arca felhős lesz a gondtól.

Mély hallgatás virraszt az asztalon.
Az olajfák felől a fuvalom
Hűsen, szomorún a szobába téved,
Be fáj ma a szél, az éj és az élet!

Tamás révedve néz a mécsvilágra,
Péter zokog és árvább, mint az árva,
Judás se szól, csak apró szeme villan,
Remegve érzi: az ő órája itt van!

Csak egy nyugodt. Nagy, sötétkék szemében
Mély tengerek derűs békéje él benn.
Az ajka asztali áldást rebeg,
S megszegi az utolsó kenyeret!

Görgey Gábor: Egy vacsora anatómiája

Ő. Pontosan meg nem nevezhető.
Illetve bárminek nevezhető,
minden név telitalálat,
mert ő van abban is, ami nem ő.
Azaz ami nem ő, az is ő.
Minden tárgy és minden személy
végül ide visszavezethető. *Ő*

mielőtt. Még nem tudni, mi előtt.
Csak a várakozás, mint egy fontos
sajtókonferencián,
újságírók és tanítványok
ajaklesése,
hogy vajjon mi előtt ez a *mielőtt*

önként, nem elővezetés terhe mellett,
habár a hatalom rítusa szerint
hagyta ezt is lejátszódni. Az elfogatóparancs
évezredes konvencióját. A pribékbujócskát.
Az érdekképviseleti szervek
ideoteológiáját. A segítségére szorulók
szadista bacchanáliáját. De csak azért,
mert hagyta, azaz *önként*

átadta. Mit? A bűnjelet?
Az ellenséges megbízatás
bizonyítékát? A kémeszközöket?
Vegyszerrel írott jelentéseit?
Kétségtelenül történt valami,
ha egyszer átadta. De mit? *Átadta*

magát, nem titkosírást,
sem titkos leadót, se fegyvert,
hanem mindent, amije volt:
corpus mystidelicti. Ott, helyben, *magát*

a szenvedésre, de kínhalálának elemeit
ha valaki formába képes önteni,
ki lehet az? Ki sírás közben
lázasan keres logikát
a történet átláthatatlan káoszában.
Sőt, használható
jótanácsokat osztogat,
míg a beleit ráncigálják.
Mindent megad, ami dukál *a szenvedésnek,*

szent, mondjuk így, egy név ez is,
annak, aki megnevezhetetlen.
Aki a sejtések vacsoráján,
az alattomos nyitány

pillanatában, amikor
a láthatatlan karmester beint,
a másnapi émelygés előérzetében,
midőn a háziorvos
közölni fogja: rák! – még akkor is *szent*

és tiszteletreméltó, mint egy
prófétai agg,
holott fiatalemberarcán
meg-megrebben a teleologikus rettegés
előárnyéka, valahányszor
megmunkálható és illeszthető
deszkafát lát
lehetséges szálkáival,
de azután újra fegyelmezett –
és tiszteletreméltó

kezébe vette, mint a sebész
önmaga szövettani metszetét,
a testéből kihasított kenetet
a tárgylemezen, a világburjánzás
jeleivel, *kezébe vette*

a kenyeret, e vértelen húst,

megtörte és mintha csontok
ropogtak volna benne, a kenyér
inai, rostjai, erei
szakadtak gyengéd szorításában,
ahogy *megtörte,*

tanítványainak adta, a tanácstalanúl
várakozóknak, kik nagyétvágyúan
neki szerettek volna látni végre
az evésnek, de ma valahogy
minden más, valami lóg a levegőben,
ő is körülményesebb
a kelleténél
és az ünnepélyes, halk szavakba
belekorgó gyomornál
nincs kínosabb, márpedig ő
tanítványainak adta,

majd hálát mondott, nem azért, hogy
ezt is megúszta,
ép bőrrel kievickélt
– ellentétben másokkal, hi-hi – a kataklizmából,
irháját ajnározó öröménekkel
a mindent elhárító és mindenható
Nagy Radarernyőért,
nem azért, hanem a csapásért,
mely közeledik, *hálát mondott*

és így szólt, tagoltan,
pániktalan szavakkal,
eltitkolván a rettegés verejtékszagát,
pedig már hátgerince tövéből
lassan húzódott föl az agy felé
a sivatagi tetovált
varázsló gajdolása,
de ő
visszazavarta lukaiba *és így szólt:*

Vegyétek, amíg venni lehet,
az alkalmat ne szalasszátok el,
ne várjatok, mert a kiürült tálban
összegyűlnek majd az elkésett kezek
és az ürességben összezsúfolódnak
nyüzsögve és csevegve,
mint egy követségi fogadáson,
ezért most *vegyétek*

és egyetek ebből, kialvatlan konyhalányok
átlényegült dagasztásából
kétségbeesett hajnalon,
a magasságba földerengő pékség
testmelegéből,
oldódjatok *és egyetek ebből*

mindnyájan, azaz valamennyien,
tehát mindenki, vagyishogy kivétel nélkül,
mármint ti mind,
akik vagytok és lesztek,
nincs megszorítás, numerus clausus,
nincs, nincs, igen: *mindnyájan,*

mert ez az én, nem tudom pontosan,
idegen anyag tulajdonképpen,
mégis enyém, hát meg kellett szoknom,
nem volt könnyű, de végül sikerült,
persze mostanra sikerült,
hogy meg kell válnom tőle
(ez mindig így van,

ennyit már megtanultam itt)
megválók tőle, *mert ez az én*

testem (erről most semmi többet,
igen, megszoktam, de a véleményem
azért megvan róla, furcsa szerzet,
például ott a pusztában, amikor …
de ne is beszéljünk róla, elég annyi:
majdnem megcsúfoltál, meg bizony) *testem,*

mely értetek, csakis értetek,
azaz ükunokáitok végtelen láncolatú
ükunokáiért, mert minden jövendő
kromoszómát is belekalkuláltam
az évezredekbe, övék az eledel,
mely értetek

adatik, nem azért, mert így adódik,
nem adagolva és nem is addig, ameddig
a lelki takaród ér s nem adomány-
adogatásként és adósságod
sem lesz belőle, ha elfogadod,
hanem egyszerűen így: *adatik.* (Csönd.)

A vacsora után elmozdult belek
földtani képe, falvak, városok
összedobált romhalmazai,
világátrendező emésztés
fölött, sötét égbolton
a holdostya úszik lassan át,
a vacsora után

ugyanígy (pontosan ugyanígy?
nem volt láb, mely odébb
lökte az asztalt?
nem mozdultak el a tálak?
a kéz ugyanonnét indult ugyanoda?
a légifolyosó az asztal peremétől,
a kezdettől a célig nem változott?
és ugyanaz a kéz volt?
sejtek, toxinok, meszesedések
folyamatában a relatív perc
évmilliói mit műveltek ott?)
de mondjuk: *ugyanígy*

kezébe vette
(mint föntebb, ismétlés)
kezébe vette

a kelyhet, megannyi múzeumi
darab egyszerű ősét, az is
lehet, hogy fakupát,
hordóillatút, mely
megszívta magát borral örökre
vagy tűzre nem vetik,
mint test a vérét, a beleivódott
nedvet és illatot
(lám, ha ötvösremekből
egyszerűsítjük, tulajdonképpen
bonyolultabbá tesszük) *a kelyhet,*

majd ismét ezek az ismétlődések,
mintha mindig minden ugyanaz volna,
holott soha semmi nem ugyanaz,
de mindig kísért a kísérteties
egyszer-már-láttam
félálom-állapot,
mert valahol valami valamikor
mintha újra meg újra, *majd ismét*

hálát adott, azt, amit adhatott
a kizöldült belső sivatagból

és, igen: és, világkapocs,
összetartozások édesded és-jei,
gyermekek boldog
ésekkel hadaró egymondatusága,
ez a minden-mindennel-összefügg
grammatimetafizika,
lényeg és időrend madárnyelve: *és*

így szólt, ahogy ő is várta volna,
ha nem ő, hanem őhozzá szólnak,
kiszomjazottan valami fontos
tartalomra – de most egyedül
hagyatva, a magány hold-tájain *így szólt:*

Vegyétek, megint ugyanaz a vegyétek,
de azóta mennyi mindent bejártam,
messzire jutottam önmagamra mért
világűrnyi egyhelyben-zarándokutamon,
de ismét csak ennyi, hogy *vegyétek*

és igyatok ebből, itt most nehéz lesz
jóízűt húznotok a vacsorára,
nem alkalmas a pillanat, tudom,
le kell öblíteni azt a valamit,
mely ezúttal fekete tintahalként
csapkod a gyomrotokban,

ez nem a megtört kenyér,
ez valami régebbi étek ott,
mondom, *igyatok ebből*

mindnyájan, azaz valamennyien,
tehát mindenki, vagyishogy kivétel nélkül,
mármint ti mind,
akik vagytok és lesztek,
nincs megszorítás, numerus clausus,
nincs, nincs, igen: *mindnyájan,*

mert ez az én, tulajdonviszonyaimmal
mindig is zavarban voltam,
mert azt, hogy mi az enyém
és mi nem az,
átélni igazán nem tudtam soha,
számomra a teremtés
gazdagságában a legboldogítóbb
a kifosztottság tökélye,
de azért mondom, hogy *mert ez az én*

vérem kelyhe, lehet lelet ez is,
a mindenség laboratóriumában
kielemzett misztikus arány,
közvetlenül mégis
anyai örökség, kisázsiai
táplálkozáshoz és éghajlati
körülményekhez alkalmazkodó
vörös- és fehértest összetétel,
ez lenne a *vérem kelyhe*

mely értetek – értitek? – *értetek*

kiontatik,
a megtöretés, a kiontatás
szavak csak, de akkor
ama pillanatban jaj megmutatja
a test, hogy mi a test,

mily legyőzhetetlen
hatalom a gyengesége,
de majd csak megoldom valahogy,
ha *kiontatik*

a bűnök, persze jó volna tudni, mik ezek,
hiszen a vétkezés árfolyama
koronként változik,
mindig más a főbűn és az egykori
főbűn ma érdem. Csakhogy az erkölcs-
börze jegyzői

nem érdekelnek, az én
mércém, hogy boldogok, akik sírnak,
s nálam nem a törvény
számít, hanem az én egyetemes
részrehajlásom *a bűnök*

bocsánatára. (Szünet. Mindenki
iszik, aki tud.) Majd:

Ezt cselekedjetek, semmi mást,
no meg csak annyit, amennyi
belőle következik, csak *ezt*
cselekedjetek

az én emlékezetemre.
(Egyébként nem kell
sem sírkő, sem pantheon.
Ki rám gondol, attól
elég egy kavics
láthatatlan síromon.)

Szép Ernő: Jézus Krisztus

Emberek istene,
Istennek embere,
Te lehajlott fejű,
Megszegezett kezű,
Leszegezett lábú,
Lecsukódott szemű,
Te megfagyott ajkú,
Te kihasadt szívű,
Te örökre vérző,
Útszél elhagyottja,
Mezítelen testű,
Hófehér szemérmes.
Tavasszal lombtalan,
Nyáron napon égő,
Te ősszel megázó,
Te télen megfázó,
Szélben takaratlan,
Viharban búvatlan.
Te nappal életlen,
Éjszaka fekvetlen.
Özvegyek karója,
Leülő koldúsnak
Támasztó párnája,
Minden úttalannak
Útmutató fája.

Gyermekek rokona,
Véneknek pajtása,
Vándoroknak botja,
Bohóknak tútora,
Pásztorok vezére,
Juhok gyapjújából
Tövist válogató,
Szamár hosszú hátát
Végig simogató.
Jajnak trombitája,
Sóhajnak vonója,
Némának ekhója,
Könnyeknek kendője,
Éhes vendéglője,
Bénának fürdője,
Esettnek mentője,
Vakoknak gyertyája,
Poklosok barátja,
Halálnak doktora,
Mindenki testvére,
Egyetlen magános.
Te másról beszélő,
Te tengerre lépő,
Te egekre néző.
A kínoknak grófja,
Herczegek herczege,
Királyok királya,
Szegények szegénye,
Harmincz ezüst érő,
Harminczhárom éves.

Te felhőbe szálló,
Te mennyekben járó,
Tejúton sétáló,
Fényességben álló,
Szivárványra dűlő,
Te angyalt tanító,
Te báránytvezető,
Galambnak gazdája,
Kelet majorosa,
Nyugat bíborosa,
Csillagok csillaga,
Örök trónörökös,
Örökös boldogság.

Mindig új utakon

Vasadi Péter: Völgykeresők

nincstelenek, angyalok s feketék
farkascsorda csapáson jönnek
ám szívük úgy rejti a törvényt
mint darócruha az édes szentet

ó, micsoda angyalok!
szárnyuk ág reccsenése
nyomorúság gödrei két orcájuk
fekete tárna-szemük mélyén

a szertelen ragyogás
cseppkő csontjaikon elsápad a bőr
inaikban a völgykeresés
izgalma remeg.

Itt állnak mind:
alattuk a völgy, felettük
az ég az öröklét aranyával
szívükben a lábadozó öröme

mert boldogok ők
homlokukon lelkűk didereg
az országok országa övék

boldogok ők
a megrugdalt szelídek
tenyerükben érik a mennybolt

boldogok ők
a szomorúk, akiket meghajszoltak
a föld ölükbe borul

boldogok ők
az igazság éhesei
csordultig telnek a fénnyel

boldogok ők
az irgalom rongyosai
virágtalan nem marad ajkuk

boldogok az árokba
taszítottak, némaságukból
örökös ének születik

boldogok ők
mert válluk galambfészek

Csanád Béla: Pieta

Emeld fel, lecsukló fejed,
nézz ránk üveges szemmel!
Veled együtt emeli fel
öntudatát a mártír,
ki bebalzsamozva fekszik
jólétünk kirakatában.

Emeld fel szavadat, néma,
szólalj meg, biggyedt száj!
Veled együtt hallgatott el
a vitatkozásra képtelen,
mégis örökké kérdező ifjú
és a reménységeit szégyenlő gyermek.
Némítsd el a kurta vezényszavak
uralmát a földön.

Emeld fel szempilláidat,
s nézz ránk ítélő szemmel!
Élettel szembesítő halálod
ne szűnjön vádolni minket.
Támadj fel! Akit anyaöl
ringat, életbe indul.
Megszültelek, megszüllek újra,
támadj fel, Istennek Fia!
Emberfia! Mindenki gyermeke!

Rónay György: Mária éneke

Isten várakozása! világ várakozása! de megpróbálod szívemet!

Azt hiszitek, nem látom, mit kell elviselnem?
Választottságom véghetetlen árát,
barlangszobám falán az eljövendő szenvedések árnyait,
keresztutam tizennégy állomását?
Azt hiszitek, nem érzem
halott Fiam fejének súlyát az ölemben,
s haldoklását, a bűnök vas szögével átveretve,
a bűnök tövisével koronázva
szivemben az Idők Végezetéig
a ti vétketekért?

Ó, hiszen könnyű volna vaktában felelni:
Íme az Úr szolgáló lánya – könnyű volna
meghajolni egy ismeretlen sors előtt!
De tudva sorsomat, érezve ártatlan szívemben máris azt a hét tőrt,
s méhemben mégis megfoganni Fiam örök agóniáját:

miféle nász ez, Istenem, miféle nász,
miféle anyaság?
s mért éppen engem választottál
irgalmasságod oszlopául?

Mért éppen nekem adtad ezt a két szemet,
látni világunk mérhetetlen szenvedését?
Mért éppen nekem ezt a szívet,
hogy csordultig megteljék szánalommal értük,
kik mint a fázó kisdedek, vacogva megváltásukért zokognak?

Hogy pattanásig teljék szeretettel,
s élni se tudjak már, ha nem édesanyádul?

Jól van. Hát legyen, ahogy akarod.

Tótfalusy István: Az angyali üdvözlet

Lukács 1,26–33.

Örömhír ez … Mi volna boldogítóbb,
mi volna szebb, mi volna édesebb,
mint öntestünk-vérünkből testezett
emberként bírni Őt, a Boldogítót?

Örömhír ez … S mégis mi fájna jobban
a boldogságnál, milyen gyötrelem?
A Szűz szívébe messzi sejtelem,
hét tőr kegyetlen, égő árnya lobban.

Örömnek s szenvedésnek néma násza,
Krisztus keresztjének törvénye int.
Gábor nem szól. Áll. Vár a válaszára.

A Szűz könnyes szemével rátekint:
„Íme az Úrnak szolgáló leánya,
legyen nekem a te igéd szerint.”

Rónay György: Annunciáció

Barlangszobád mélyén üdvözlégy Mária, teljes malaszttal.
Angyalszárnyak suhogásában áldott vagy te az asszonyok között.
Kopogtat sziveden a Lélek:
itt az idő a Kígyó fejét széttipornod.

Téged választott kezdettől az Úr, kezdettől várja válaszod.
Téged állított mindensége közepébe, tebenned tornyosulnak tervei.
Egyetlen kis szavadtól függ a Történelem változása.
„Nem” – mondod, és az üdvösség nagy terve összeomlik,
a próféták reménye hamuvá lesz,
s a Szeretet, mely a parttalan Isten áradni vágyó partjain türemlik,
zokogva visszafordul önmagába.

Barlangszobád mélyén „üdvözlégy!”, így köszönt az angyal.
Eljött a pillanat.
A Pokol Tornácán az ősatyák sóvárgó szíve megremeg,
jövendő nemzedékek lelke sír didergőn,
a sírok lepte Föld vonagló indákat növeszt karokból,
s irgalomért sikoltanak a föld alatti emberöltők: –

üdvözlégy, kegyelemmel teljes, áldott az asszonyok között.

A Teremtés lélegzetfojtva hallgat,
s Gábriel szárnyain az Isten
várakozása foszforeszkál.

Csanádi Imre: Mária és Erzsébet

M. S. mester Selmecbányái oltárának szárnyképe (1506)

Erzsébet asszony láttatik e képen,
repdes a magzat, dagadó méhében,
mikoron hozzá maga-személyében
    Mária mégyen.

Mária, szép szűz, virágok virága,
piros köntösbe, vont-arany ruhába,
öltözék illő, ékes komolyságba,
    mennyei mátka.

Zsong még fülében szava Gábrielnek;
benne is, tudja, megfogant a Gyermek.
Közli nénjével, ihol, a Kegyelmet:
    csók kezet illet.

Mennyei méltóság, lebegő kecsesség!
Két hölgy köszönhet egymásra szerencsét.
Fehéren burkol fejet patyolatvég,
    sőt repes is még.

Körül tavasznak mindenek örülnek,
fű-fa zöld, kéklőn hegyek ünnepelnek, –
kedvre vad kőszál, varasodva, gerjed:
    jöjjön a Gyermek!

Gót arany villog sima-boldog égen,
béke víz tükrén, vártornyok kövében,
szerte-kóborló halandók szivében,
    mint soha még nem.

Hát a plánták mily vetekedve ontják,
hódolatként, a reneszánszi pompát!
Kék irisz büszkén bodorítja kontyát, –
    söprik a szoknyák.

Les rajongón a kegyes asszonyokra
bíbor orcákkal bazsarózsa bokra;
karcsú tő epren szirom-csillagocska –
    mind mosolyog ma.

Jaj pedig, mit nem mutogat még tábla!
Gyermekből Férfi – kínba megy, halálba!
Irtózz, keresztyén! – ama szent dámákra
    sandítva bárha.

Ujjong, zsolozsmáz gazdag Selmec-Bánya,
pór, pap, mészáros a keresztet hányja.
Áll a szép oltár! – a Céhnek sem bánja
    bő adománya.

Köss batyut, piktor! Nézz új hazát, házat!
Munkát és márkát jó az Isten – más ad!
Láthatják: M.S. – majd: 1506 …
    Virrad a Század.

Garai Gábor: Betlehemi pásztor fohásza a vajúdó Máriához

Lehet, a Lélektől fogant
    Magzatod, Mária,
az is lehet, kit szülni fogsz,
    e jámbor ács fia,
s ha fattyúval vagy viselős,
    vajúdó, szent anya –

én mindenképp megáldalak –
    mi kétségem lehet –
ki hajnalra világra jön,
    az a t e gyermeked;
s ím, pálma-zsuppos kínpadod
    előtt letérdelek.

Majd, hideg verejték ha ver,
    ez a szelíd barom
leheljen rád, s kezem legyen
    kezednek oltalom,
mikor belülről fölhasít
    a gyilkos fájdalom.

Először, hogy megláttalak,
    s rám emelted szemed,
tudtam, olajfaligetek
    békéje van veled,
s árnyat lel a pusztában is,
    aki téged szeret.

Az Írás megváltást igér –
    te az ember Fiát
vezérled életre a kín
    véres redőin át;
s ki elbitangolt, kezesül
    vad nyájam, a világ.

Méltán szökött föl üstökös
    az ég ormaira:
hús-vér öröklétben remél
    pásztorod, Mária,
ha már arra ítéltetett,
    hogy meg kel! halnia.

Reményik Sándor: József, az ács, Istennel beszél

Magasságos,
Te tudod: nehéz ez az apaság,
Amit az én szegény vállamra tettél.
Apja volnék, – és mégsem az vagyok.
Ez a gyermek … ha szemébe tekintek,
Benne ragyognak nap, hold, csillagok.
Anyja szemei s a Te szemeid,
Istenem, a Te szemeid azok.
Gyönyörűséges és szörnyű szemek,
Oly ismerősek, s oly idegenek …
Ez az ács-műhely … ezek a forgácsok …
Mit tehettem érte? … mit tehetek?
Én tanítottam fogni a szerszámot,
Mégis rá fogják majd a kalapácsot.
Úgy félek: mi lesz?
Most is ki tudja, merre kóborog,
Tekintetétől tüzet fog a műhely,
Tüzet fog a világ, s egyszer ellobog.
Ó, jó volt véle Egyiptomba futni
S azután is óvni a lépteit,

Fel a templomig, Jeruzsálemig,
Míg egyszer elmaradt …
Ó, jó volt, míg parányi rózsaujja
Borzolta szürkülő szakállamat,
Ezüst nyomot hagyott már akkor is,
Komoly nyomot parányi rózsaujja.
S most olyan más az útja …
Vezetném és Ő vezet engemet.
Csak azt tudom, a Te utadon jár,
Magasságos,
De ki tudja a Te ösvényedet?
Te vagy az atyja, – én senki vagyok,
Az Evangéliumban hallgatok,
S hallgat rólam az Evangélium.

Weöres Sándor: Mária siralma

Nem tudtam a búról,
most a bú megölel,
halványsággal belehel.
Jaj nekem, én fiam,
égi virágszál,
igen elváltoztál,
messzire távoztál.
Iszonyú vasszegek
törik a csontodat,
facsarják izmodat,
jaj én fiam, én fiam,
feketülő vérrel
csombókos a hajad.
Az éjjel álmomban
kicsi baba voltál,
fürdettelek téged
egy nagy tekenőben.
Abban a nagy tekenőben
tükrözött az égbolt,
jaj én fiam, én fiam,
két szemed is kék volt.
Gonoszok lándzsája
szúrja át a melled,
gyere vissza, jaj én fiam,
maradj anyád mellett.
Álmomban csókoltam
apró dundi lábad,
mosolygott a csöpp szád,
jaj én fiam, én fiam,
hadd menjek utánad.
Véred hullása
szemeim sírása,
szép arcodnak hervadása

szívem szakadása.
Gőgicsélve heverésztél
két karomba dőlve,
hullt, csak hullt a zápor könnyem
a nagy tekenőbe.
Rászegeztek a keresztre,
nem igaz, nem, nem,
jaj nekem, megfulladok,
fogjatok föl engem.
Szíved fárad,
karod is kiszárad,
éjféltájban sötét hollók
tépázzák a vállad.
Jaj nekem, én fiam,
jaj én fiam.

Hervay Gizella: Pieta

Mária voltam, Mária,
Jézus voltál ölemben.
Tested soványodott,
szájad keskenyedett,
tekinteted távolodott.
Jézus voltál ölemben,
Mária voltam, Mária.

Petröczi Éva: Patrona Hungariae

„Hun vennétek sáraranyat,
Kódus magyar népe?

Mi elmegyünk Boldogasszony kis kertjébe,
Kérvén kérjük, adván adják.”

*

Kérünk és nem csalatkozunk,
Kertjében áll Nagyasszonyunk.

Kertjében áll, köténye kék
rétjét országnyi láb tapodta szét.

Áll rongyosan, nyújtja felénk
kevéske aranyát; az Égi jegyes gyűrűjét.

Takáts Gyula: A sümegi csodatevő Máriához

Pár nap, vagy pár hetecske tán,
aztán én is fegyvert kapok.
Segítsél addig Szűz Anyám,
Úgy száguldanak a napok.

Fogjad meg földünk tengelyét,
mint kocsin, mely dombról szalad,
kacsódban szikrázzék a fék,
mert lásd, istráng, kötél szakad

és menthetetlen zúg a Föld.
Ragadd meg véres tengelyét.
Tündöklő csodáid között
a nagyra most nyíljék az ég.

Hogy aztán majd a milliók
a trónra szent szíved tegyék,
s körötted mind a tiszttartók
szórják az Egyház szellemét.

A tornyokon, az ormokon
fehér zászlók lobogjanak
s a sok ember, ki mind rokon,
dolgozzon újra boldogan.

Fordulj felénk jó Szűz Anyánk,
ki ölben tartod szent Fiad
és véle ringattad e tájt
sok füstös évszázad alatt.

Tehozzád hordta bánatát,
gennyes sebét és kínjait,
nyögvén török és úr igát,
e nép csak jó szívedben hitt.

Te kéklettél várunk alatt.
Kegyelmedtől tüzelt a bor.
Búzánkban fénylett szép hajad,
Te gyémánttal ékes csokor.

Szent Sarló! Tégy magyar csodát!
Sebem helyett a földtekét,
e véres sárt hozom magát.
Vegyed kezedbe gyeplejét.

Tereld útra! Mint vad fogat
lángolva hordja népeit
és üszke a csillagokat
kormozza, gyászra festve mind.

Nézd, menthetetlen zúg a Föld!
Ragadd meg őrült tengelyét.
Tündöklő csodáid között
a nagyra most nyíljék az ég.

Ady Endre: A pócsi Mária

Ma Máriától jönnek a szivek,
Ma Mária-kép minden durva lábnyom.
Szívemben sír a pócsi Mária
Egy őszies, emlékes délutánon.

»Óh, Mária« – mindig új-új csapat
Énekel a poros, tarlott mezőkön,
Ezek hozzák magukkal a hitet
S porfelhőben fölöttük ez a nő jön.

Óh, Mária, Pócson is lakozó
Regina Vitae és maga az Élet,
Itt, Érmindszenten, útra készülőn,
Ma, csúf napomon, Veled hadd beszélek.

Egy idő óta megnőtt a szivem
S a szép bűnöktől keservesen tiszta
S most hirtelen csak Tégedet keres
Egy szüzetlen és bűnös kálvinista.

Tegnap volt az oláh Mária-nap,
Tegnap temettem minden élet-rangot
S ma jönnek meg a pócsi búcsusok
S ma táncolnak a kicsi, móc harangok.

Hogy ki vagyok, ma kezdem sejteni:
Rossz ébredő és sokat próbált fekvő,
Az Életnek rosszul nősült veje,
Vallástalan és nőtelen, öreg vő.

Ma kell kihúzni a szomorú tőrt,
Melyet az élet szivembe belévert,
Ma felejtek el minden igazat
S ma bocsátok el minden régi némbert.

Ma tudom, hogy csak Mária maradt.
Szívemet most már csak Mária lássa
S e Mária nem régi fancsali,
De mindennek egyesitő, nagy mása.

Mária a nagy, fehér jégtorony,
Mária a zászlóknak szent zászlója,
Mária a mennyei paripa,
Ha vágtatván visszaköszönök róla.

»Óh, Mária« – hallga – giling-galang,
»Óh, Mária« – és mégis ez a minden:
Ma érkeznek Pócsról a búcsusok
S processziók én rossz idegeimben.

Óh, Mária, ma már azt üzenem
Azoknak, akik halálomra lesnek:
Úgy kívánja a pócsi Mária,
Maradjak meg magamhoz érdemesnek.

Ma egyszerűbb, emberibb a dolog,
Ma már tudom, hogy nem nagy csoda élni:
Egy Mária, még hogyha pócsi is,
Pogányokkal is tudhat jól beszélni.

Mikor már minden hit-húr elszakadt
S az emberben a barátja se hisz már,
Jön Mária s Pócsról a búcsusok,
Jön a szívünk, multunk és játszva visz már.

Ma már hiszem: nagy döntés vár reám,
Legyőzni mindent, mi ellenem támadt,
Mutatni egy példátlan életet
S nem bocsátni el az én Máriámat.

Óh, Mária, ma úgy zeng a szivem
Mint szűz-nyövő, bátor diák-koromban:
Akkor lehet akárki is vitéz,
Ha a hite és már mindene romban.

Most érkeznek a pócsi búcsusok,
Szívem s őszi, száz diák-lelki emlék,
Giling-galang, ének, Ősz, Mária:
Lesz Mária és életem is lesz még.

»Óh, Mária« – jön a te életed,
Hozzák messze, szilágyfalvi oláhok,
Most jönnek már az édes babonák,
Most jönnek az igazándi morálok.

Óh, Mária, most jön a hazudó,
Igazi és Halált-incselő Élet,
Óh, Mária, Élet, giling-galang,
Áldással, hogy ma találkoztam véled.

Váci Mihály: Ave Mária

Csak gondolok Reád: – agyam fagyos tekervényei
    mint neoncsövek, felderengnek
reszketeg piros fényével szelíden izzó
    betlehemi nevednek.
Csak álmodom Rólad, ahogy a befagyott tavak
    álmodhatnak az égről,
s derengsz Te bennem, mint az égmerengés
    a jégalatti mélyből.
Csak álmodom Rólad – ahogy a sápadt hómezők alatt
    a behegedt barázdák,

susogsz bennem örökkön, ahogy a fagyos rögökben
    a hízelgő rozstáblák;
ahogy a leásott oszlopokban zokognak
    a legallyazott lombok;
– zúzott rönk, tört hasáb vagyok: – erdőid bennem
    suhogva kibontod!

Neved forró áhítata lehervadna itt a lucskos
    hideg közönyben,
mint halk imák a sárba csuklanak
    a tipró körmenetben.
Ki érezné meg itt
    azt a bölcső-meleg mennyet,
amelynek enyhe üde neved imádkozva
    engemet elmelenget.
Ki értené meg itt e hótól fuldokló,
    elkékült arcú télben
neved tavaszi szeleit, melyek májust
    tartanak bennem ébren.
Hogyan is hangzana e fagyvijjogásban
    ez a pacsirta-sírás?
recsegő jégmezők fölött hogyan suhoghatna
    neved – e virágnyílás?
Ki értené nevednek dallamát,
    s dallamtalan zenéjét,
örök-zsongását, kagyló-búgását,
    harangkehely-remegését,
gordonka-hízelgését, s hegedű-ujjongását
    ezüst-röptű nevednek,
orgona-futamait, amellyel – nagy dallam! –
    Szerelem, kereslek!
M á r i a ! – jászlak meleg aljára vetett

kisded-kori ágyak!
Jézusi gyermekkor, mikor még hittem, hogy reám,
mint messiásra – várnak!
M á r i a ! – esték gyapjas nyája tolong
a térdeimnél;
aranyat, tömjént kínál az éj, s bánata
arcomon könnyű tömjén.
M á r i a ! – ez a szó felkelti bennem a sírást;
– nem e tájon születtem!
Ó, üljél szelíd öszvér hátára, – menekülj,
ó, vigyél innen engem!
M á r i a ! – valami betlehemi szelídségű emlék
az én örök sírásom!
Egy csillag sajog bennem pirosan, s suhog
fényszárnyú örök karácsony!
M á r i a ! – énbennem keserű pásztorok indulnak
e szóra s otthagyják a nyájat,
torkomon örökös a meghatódottság, mellyel
kalaplevéve csodát várnak.
M á r i a ! – zokogó ária, templomi dallam,
Ave Mária, zsoltár,
Énekek Éneke! – halk kórus, botló gyermekkoromban
már bennem dudoltál.
M á r i a ! – dallam, ki tudja, honnan száll
s honnan kél, milyen húrról!
Csak én tudom, hogy miről énekel, milyen
szemet homályosító búról.

M á r i a ! – verdesnek arcom körül
e hangok, mint a lepkék,
s ha hallgatok, akkor is szárnyuk
himpora lep még.

Ha hallgatok is, – én örök neved
susogó rozstáblájában alszom,
ha alszom is, neved búzavirágzása
szenteli arannyal arcom.

Stetka Éva: Ha…

Ha azt mondhatom, mindent odaadtam,
s már semmim sem lesz, csak ez a tudat,
magamtól is, Teérted elszakadtam –
add meg irgalmadat!

Dávid Rózsája, Napkeleti Rózsa
imádkozz értem, hogy ez így legyen.
Ha eljön majd a legutolsó óra
oldozzon föl a kegyelem!

Major Zala Lajos: Ima ablaknyitáskor

(még mielőtt cigarettára
gyújtanánk és serkentő
tablettát szednénk)

Fehér-rózsa Mária
Pirkadás-kehely Mária
csontjaimban naperő
izmaimból bizalom
fehér-rózsa nyugalom
Pitymallat-rózsa Mária
Béke-bimbó Mária
Derengés-szirom Mária
béke-harmat elcsöppen
vérkocsányon elgurul
gyökerekből fényporzókba
az idegek felszedik
a létembe betakarják
perceimmel simogatják
neurózisok nyűgei
pusztuljatok testemből
lelkemből
az agy sejtjeiből
mindörökre
ámen

Rezek Román: Egyszerű szonett Szűz Máriához

Már oly rég csend van, s mégis boldogan
– mint halni járó vágyak kerülője–
Tenálad, Mária, Mesterem Szülője,
bízó lélekkel húzom meg magam.

Mezők virágát hoztam ím, Neked,
egy dalt dudolva teszem most elédbe:
Salve Regina … Nézz, Anyám, feléje:
fogadd a szívem, s nyújtsd áldó kezed.

Most kint is sárga lombhullás zizeg;
lelkem Nálad virraszt. Úgy-e hiszed:
tiéd vagyok, ó, nyújtsd áldó karod!

Úgy-e akkor is eljössz, ha az ősz
ködös felhőin messze-messze nősz
s jászolban Fiad altatgatod …

Ágoston Julián: Tavaszi könyörgés

most feszülő bimbók burkai pattannak sorba Mária
elédborulnak drága Nagyasszony hogy te légy
életünk napraringatója te tavaszi köszöntés – fergeteg
ne dúlja szét a nyiló szirmok kelyheit és harmatos
füre szemedből ne könny hulljon reszketeg
hanem mosolyod fénye s rajta ékes szőnyegen
felém lépdelő tavasz szirmok szinek éneke
friss földeken pöfögve húzó traktorok
nyomán fekete föld hasad s a szertetárult szőnyegek
fiatal zöld vetések szárbaszökkent mosolyát
hintázzák feléd a tavaszi szélben Szűzanyánk
magyar mezőknek kérges kezeknek Istenanyja Mária
hallga hogy zúg a gép s az égen fönn mint lepkeraj
acélos szárnyak szállnak s néha borzolt rettenet
száll itt meg embert állatot s a régen elfeledett rém
békére szomjas agyunk mélyén fölködlik vak éjeken
riadt sikoltással mint szörnyű emlék háború

ne hagyd hogy akkor kétség tiporjon ránk Mária

szívünk már rég szelíd és fiaink mint új kalászok újult földeken
új dalokkal szállnak feléd s nem ismerik a szenvedést
az árok mélyén drót mögött és sárgult arcok ráncait
amint az égre nézve várnak
    ó velünk vagy-e Szűzanyánk

mi dermedt vágyak öreg őrei csak csosszant lábbal járulunk eléd
s kérünk mindünk nevében légy békétszülő szent Anyánk
aki mindig voltál s záporos tavaszban
oltsd be nemes faággal vadóc ágaink mert élni akarunk
mindig feléd mindig feléd kiáltva két kemény
kezünkbe fogva életünk szép együttesben énekelni
feszülő bimbók burkainak szinét mint a lángot
lobogtatva csak énekelni szüntelen

hogy béke és szeretet útjain
örök találkozóra várjon vadhajtások szelíd oltóvesszeje
Szűzanya drága Boldogasszony Mária

Weöres Sándor: Mária mennybevétele

(részlet)

Mária
Az ítélet nem enyém; a mérleg, a bárd
nem az én kezemben; ütni nem tanultam,
csak simogatni; éheztetni sem, csak etetni;
sebezni sem, csak sebesülni; hódítani sem, csak kérni.

A zengő csendben, a jeltelenben
álcák és nászruhák virulnak rajtam,
oroszlán és gida megosztja keblem.
A csecsemő bepiszkol, foltja nem marad,
emlőmbe karmol, vércseppjeim füzére buggyan,
híját nem érzi a duzzadó tenger.
A gyilkos vérrel freccsent, én letörlöm;
ha gyalázol, arcom el nem fordul.
Kőfal nem vagyok, mely ütést, simítást
úgy mér, ahogy rája mérik;
agyag-út nem vagyok, mely lépést, forgást
úgy mér, ahogy rája mérik;
tűzforrás nem vagyok, mely testet és űrt
úgy mutat, ahogy eléje rémlik;
csak fészek: ahogy meleg, úgy melenget.
Ki dicsőségben látsz pompázni engem,
gondold el: nem tőlem való;
mint neked, egyetlen kincsem a könnyem,
fiam sebe végtelen birtokom
s e világ gyötrelme kaputlan kertem.
Ölemben az élet dús-lombu fája
s ha leszakadsz és lehullsz alája,
kötényembe markol erőszakos öklöd,
fejed rönkjét térdemre döntöd,
ne félj, vigyáz rád a csend, a könny, meg én.

Kassák Lajos: Mária így szól a gonosz férfiakért

Álljatok szóba velük, szegények ők nagyon. Nem baj,
hogy emlékeztek rá: az utcán hevertek részegen. Azóta
levezekelték bűneiket s ha újból berúgnak, ismét el-
mennek a templomba s Mária oltára előtt a kemény,
hideg köveket öntözik könnyeikkel. A Szűz nézi őket
és mosolyog. Mindannyiszor, ha férfi jön elé térdet
hajtva, kedve lenne hangosan felnevetni. Ismeri jól ezt
a fajtát. Nemsokára talpra állnak, kihívóan tekintenek
majd körül s hogy hazafelé indulnak, lábbelijüket durván
csapkodják a köveken. Mária jól ismeri az ilyen fickókat
s azt is megbocsátja nekik, hogy kegyetlenül bánnak az
asszonyokkal, akik az ő gyámoltalan nővérei. Haraggal
elfordulhatna, megrovó szavakkal illethetné őket s ilyen-
kor szebb ő és fényesebb tekintetű, mint valaha is. Úgy
véli, az ilyenek nem a fenyítéstől, hanem a türelmes
jóságtól épülnek. Együtt érez asszonytársaival, de azért
hasonló viselkedésre inti őket. Bántanak minket, mondja,
de azért mi vagyunk az erősebbek. Dohányoznak, állan-
dóan a szeszes italokat szomjúhozzák és kielégíthetetlenek
a szerelemben – nem elég istenverés ez a számukra?
Én szánom szegényeket s ha segítségért fordulnak hoz-
zám, közben járok értük.

Álljatok velük szóba, testvérkéim, mondja, nem meg-
átalkodott gonoszok ők. Csupán szánalmasan tökéletlenek.
Mire is jutnának, Istenem, ha nem lennénk türelmes
szolgálóik és elvonnánk tőlük gyámolító segítségünk?

Vas István: Aki éjszaka ment Jézushoz

Éjszaka, hogy meg ne lássák.
Elvégre nem akárki volt.
Főember a zsidók között.
De Nikodémusz nem ügyeskedő ész,
Okosságtól korlátolt értelem:
Tudta, hogy csak Istentől jöhet
Az új tanító. Hallani akarta.
Tanulni tőle ment éjszaka hozzá.
De nem tudta, hová tegye,
Hogy aki meg nem születik újonnan,
Isten országát nem láthatja meg.

„Hogyan szülessen az ember, ha vén?
Anyjának méhébe másodszor is
Bejuthat-e, újjászületni onnan?”
És kóválygott a feje a szavaktól.
Hogy test az, ami testtől született,
De ami a lélektől, lélek az,
És szél fú, ahová akar, zúgását
Hallod, de nem tudod, honnan hová,
S ahogy a pusztában Mózes a kígyót
Bottá emelte, az ember fiának
Emeltetnie úgy kell fölfelé,
És mindezt szeretetből – a Fiú
Nem kárhoztatni jött el a világot,
De megtartani.
    A látogató
Felelt-e rá? Néhányszor bizonyára
Közbeszólt, mert bátor elme volt,
Csak öreg már s nem látta be, mi szükség
Víztől és lélektől újjászületni.
De nem jegyezték föl a szavait,
Nincs nyoma, hogyan lépett ki az éjbe:
Nem érdekelte őket Nikodémusz.

De felbukkant megint egy pillanatra
A főemberek között,
Mielőtt megindul a hajtás.
Nem jegyezték föl, csak egy mondatát:
„A mi törvényünk kárhoztatja-e
Az embert, ha meg nem hallgatja őt,
Kitudni, mit cselekszik?”
De kifizették: „Csak tudakozódj,
Támadt-e próféta Galileából?”
Leszavazták őt, aztán hazamentek.

És aztán a történet folyt tovább,
Ahogy kellett, és megmaradt a holttest,
És titkon eljött, aki éjszaka
Járt Jézusnál, és mirhát, aloét
Hozott magával, holtaknak valót,
S eltűnt, nem kérdezték, honnan hová:
Nem érdekelte őket Nikodémusz.
És aztán folyt a történet tovább.

Pákolitz István: Péter

Sose olyan egyszerű a képlet.

Éppenséggel föl is pofozhattad volna
az okvetetlenkedő cselédet:
hisz a Kertben is kardot rántottál,
volt kurázsid;
                de már leckéd is:
mi
    mikor
        minek számít.

Borsózott a hátad,
mikor a kakas kiáltott,
eszedbe juttatva a jóslatot,
bírálva tagadásod.

De mindig ez a válasz:
fölösleges lett volna
ha ott
    és akkor kiállasz:

szétzüllött volna a csapat.
És se Kovász, se Só.

Ki őrizte volna a Kulcsokat?

Sose olyan egyszerű a képlet.

Taknyos kölyökként bőgtél, de föloldott
szívedben minden keserűséget
a rettenetes felelősség,
hogy van még dolgod,

és csak a méltó jussot megszerezve
feszíthetnek – fejjel lefelé –
a keresztre.

Vas István: Via Appia

Látta-e Jézust Péter a Via Appián?
Mennyi gyerekelképzelésem: hogy hátha mégis járt
ott a fehér úton, a holdsütésben. És mennyi kétely
és talány. Aztán a könnyű magyarázat: hogy azt
látta, amit belül látott, s egyremegy a Genezáret
vagy a Via Appia. Hiszen akkor is testileg, és akkor
is azt a testet, amelyet mindnyájan úgy szerettek,
hogy föl kellett támadnia.

Quo vadis – hova mégy?
Itt Rómában hová? Én mindig megértettem Péter
eszét. Nem volt könnyű belátnia, hogy mégis meg
kell halni Krisztusért. Nem volt elég? Meg aztán
kezdte tudni már, milyen a kezdeti gyülekezet.
Igen, mi ismerjük a csontokat meg az üregeket a
Via Appián, az ügyetlen rajzokat a katakombák
falán, a bárányt meg a halat, a Pásztor antik testén
redőző hosszú, keresztény új ruhát, és az iparosok
jeleit, a mozsarat meg a kanalat, még láthatjuk a
világtalan emeleteken és labirintusokon át, mélyen
a Via Appia alatt. De ő láthatta azt is, ami a kata-
kombákon kívül maradt, és kezdte látni talán az
életüket és azt, hogy a földön nemcsak meghalni,
élni is lehet. És azt is, hogyan.

De csont, az van, és üreg, az van. Hány sír volt?
Százezer.
Kivül a falakon. Ezeknek nem kellett az, ami
belül volt, nem az a hatalom. Nekik nem volt
elég az a Róma, az ívek, oszlopok, az a világkeve-
rék. Én pedig azt hittem, az volt a legszebb, s ha
nem is a legjobb, de a legnagyobb, valami egyszer-
voltan nemes, valami majdnem végleges. És talán
mégis több lehetett, mint ez a mai, mint az autók
bogárzó tébolya, a hivalkodva szikrázó kirakatok,
a szövetek, bőrök, selymek, műanyagok, s ruhák
és dolgok bűvölő divatja, s az édeskésen pávázó
barokk, meg este a neonkáprázatú zsibárusutca, a
gépkocsik stoplámpáinak piros ördögvillogása,

más, mint a tej- és mézigéretü lányok sötét
szemének villanása, s több, mint együtt a Vatikán
meg a *Quo vadis dancing* a Via Appián. Mégiscsak
több lehetett. És mégse kellett nekik, akik jöttek
egyre többen a Via Appián, többnyire az apostolok
lován, ahogy küldte őket a Kelet. S a falak mögül
is az elégedetlenek, a tétova és misztikus remények,
az iparosok, a rab és „szabad” szegények, s mint
ahogy tudvalevő, volt köztük előkelő, igazi római,
bár legtöbbje nő. S a falakat, az íveket, oszlopokat
szét akarták porlasztani. Mélyen a Via Appia alatt.
Meg tudod érteni? És te hol álltál volna akkor,
Carciusom? És én? Bizony, én se tudom.

Mi minden történt a Via Appián.
Régebben és azután. Hiszen itt állt az a hatszáz ke-
reszt, rajta a hatszáz rabszolgatest, megfeszítetten.
Akkor még nem szerepelt az Isten. A köztársaság
korában. Nem úgy haltak meg, mint a hitükért
megfeszítettek, a védtelenek, nem úgy, mint aki
vért ontani nem tud, nem akar: ők verekedtek
vadul és bátran. Melyik ügy volt a reménytelenebb?
És melyik az erősebb? És melyik a bátrabb? Az el-
bukottakért bosszút álltak, ha nem is hamar: az
Auróra ágyúival. És akik győztek? Meghúznád-e
a határvonalat a Via Appia fölött és a Via Appia
alatt, kedves Carciusom? Bizony, bizony.

Keresztek jobbra-balra, végig a Via Appián.
Korán volt még, korán. A köztársaság idején. Még
nem volt remény. Nem látszott még, hogy Róma
elfajul, s hogy mi a régi, mi az új. Nem voltak még
túl dekadensek, s azt hiszem, az a város még viru-
lensebb lehetett, mint a mai pénzvilág, mely Jézus
után kétezer évvel Mammonhoz ereget még egyre
új neonimát, s vonaglik érte a Via Venetón s a
zsibárusok sikátorain át a legszentebb helyekig.
De nekik mégse volt se szép, sem elég. Ezért kellett
uraiknak keresztekkel szegélyezni a Via Appiát.
És azt hiszed, a keresztjeiket nem őrzi a kereszt?
Vagy azt hiszed, belőlük senki sem maradt, aki ott
legyen a többivel a Via Appia alatt? Nem, te sem
hiszed azt. Vagy ha itt volnál, talán te különbséget
tennél itt a Via Appián és elválasztanád a szívtől
a májat és vesét s megmondanád, melyik az igazi
hit és mi a merő anyagelvűség?

Quo vadis, Domine?
Ma is ezt visszhangozza Róma dzsungele, ahogy egy-
másra épült rétegeken és egymásnak felelő ezred-

éveken át összegabalyodott. Vagy jobb lett volna,
ha hagyják úgy, ahogy volt, azt gondolod? De
nekik nem kellettek az ívek, oszlopok. És ha Róma
sem élte túl a végzetet, mi lehet, ami végleges?
Mert akármit látott Péter a Via Appián, mindig
keresztezi utunkat a teremtő hiány és megcsúfolja
Péter földhözragadt eszét, amelyet úgy megértek,
és vele az enyémet, bár berzenkednek józan érvei,
és oly nehéz megérteni, hogy nem volt elég, hogy
nem lesz elég, hogy mindig új útra küld a m é g é s
ú j r a m é g . S ha egyszer szembejön veled, te is már
tudva kérdezed:
Hová mégy?

Vasadi Péter: Szavak és énekek

Kezét mellére tette.
Feje előre dűlt.
Hamvas magány lengett
a homlokáról,
akár egy böjti fátyol.
Széttört a szél, ahogy
sziklának ütközött.
Fehér keze körül
fehéredett a fű,
a szél szilánkjai
kéklettek vállain.
Teste világított,
s remegett a reménység
ezüst kavicsain.
Ez a ciprus itt Illés.
Ez az áloe Mózes.
Tűztesteik lobognak,
fényszájban ég szavuk:
az újra sérthetetlen egység
sugárzó szavakat cserél,
miket nem tördel szótagokra
tévedés,
jelentésüket nem fonnyasztja
bűn.
Nem ejtődnek keményen,
sem puhán,
egyszerre szók és énekek.

*

Most fűre hullanak.
Süvítve, mint a félelem.
Puffanva, mint a sár.
S röptükbe metsz
a penge-értelem.

*

Távolban, mintha egy
óriási szekrény nyikorogna,
fölkiált rekedten egy szamár.

Görgey Gábor: Tamás

Ő volt a legmerészebb.
A többiek rémülten hittek inkább,
csakhogy a bizonyság irtózatától
megmeneküljenek –
ő mindenestül vállalta, amit lát,
s megfogta a nem embernek való öt
vérző sebet.

Így élt még, boldogtalanúl,
a hit örök ellenpéldájaként,
amíg egy napon a mártírhalált
vad hajrával elébe hozták:
s ő úgy gondolta, megpróbálja, tán
segít a legvégső bizonyság.

Hunyady István: Lázár védőbeszéde

A halott béna, hallgatag s hideg.
Én mégis itt vagyok. Ki fejti meg?

Ez két húgom: Márta és Mária,
Velük lelkendezik Bethánia.

Ti láthattátok: honnan léptem át:
a kőlapot s a sziklasírt magát.

Szemembe még az éjek-éje mar,
pilláimon zsibong a dögrovar.

E barlang, amely börtönöm helye,
elomló testem szagával tele.

Ti tudhattátok; Lázár hova lett:
Befalt a föld, mint prófétát a cet.

Megtért, Uram, a siratott tetem
és csodádról bizonyságot teszen.

Bejártam én a nagy Csönd partjait,
Isten volt, vallom, aki visszahított.

Most némák vagytok: a röhej, szitok
belétek fűlt, ó, farizeusok!

Ti mind, kiket a betű átka nyom
nem értitek, hogy ennyi irgalom,

halálerős, tüzes jóság lakott
abban, kit gőggel megtagadtatok.

Megcsalt szemünk s szívünk. Megcsalt a pár
koldusrongy minket. Krisztus Ő, a Király!

Szelíden állt és sírt az Ács Fia.
Siratta hívét:
Lázárnak ismét meg kell halnia.

Vasadi Péter: János fejevétele

A világ folyosóján
mindig csörög a lánc.
Mint a szíjostor,
csattan a szitok.
Bivaly alól dobtak
szalmát alája;
lucskos a fal,
szalagnyi napsugárban
alombűz párolog.
Sovány madárijesztő.
Szikkasztja Isten tűzzel,
két láng között,
hogy mennybe lásson;
mennybe lát.
Betörnek ajtaján.
Kört ír a meztelen kard
s megvillan egy aranytál
szolgakézben.
Szeme előtt az idő
megreped.
Hátára föltaposnak,
s a fullasztó sötét,
mely súlyosan alábugyog,
fehér kő-ajtaját
kinyitja.

Vajda Endre: Pál igéjére

Ti, akik megálltok előttünk
És belenéztek a szemünkbe,
Derítőn, mint az esti csillag,
Vagy reggel a sötétség szűnte,
Aztán kezeteket nyujtjátok
S érezzük, hogy az esti harmat
Leplét remegve hűtik rajta
Idegenből szálló fuvalmak,
Arcotok pírja, mint a zászló
Lengése, fehér színt lebegtet,
A szivárvány halkuló kékjét
Őrzi hunyása szemeteknek,
Törékenyen, mint a fényosztó
Szelíd olajú esti mécses,
Mely világot gyujtott a hitnek
Titkába való révedéshez
Az Apostol előtt, ki gyenge
Cserépedénynek látta testét,
De mégis benne vetett lángot
Az Istent kereső fényesség.
Törékenyek vagytok, a napnak,
Sötétnek, viharnak, esőnek,
Alkonyoknak és háborúknak
Rontásai mind rátok törnek,
Belsőtöket emészti a tűz,
Mely lényetekből szétsugárzik,
A bukott fény, mely néha kormot
Pernyéz, ha eljutott a társig.
És mégis ti vagytok hitünknek
Törékeny kis cserépedénye,
Kedvesünk biztató intése,
Anyánk csilló-kedvű reménye,
Nővéreinknek kacagása,
A mosolygó tükrű barátság,
Életünk tévedt keresztútján
A megbocsátás és a váltság.
A szeretetnek olajával
Teltek, mire a szív sóvárog,
De a lélek szemét homályba
Vonja a hitvány földi hályog,
Hogy imbolygó kezünk elejti,
Miért mohón kinyúlt, a mécsest,
A drága olaj földre ömlik
És sötét lesz, ó jaj, sötét lesz!

Keresztes Ágnes: Magdolna ül a kútnál

Magdolna ül a kútnál,
lába mezítelen,
kezében agyagkorsó
fordul üres szájjal a föld felé.
Magdolna ül a kútnál,
nézi az elmenőket.

És birkapásztorok
terelgetik a bamba napokat,
gyapját lenyírják,
fejik tejét,
bezárják a karámot éjszakára
s bot van kezükügyében.

Írástudók
írnak a porba írásjeleket,
nem nevezik nevén
a Megnevezhetetlent –
írásukat széles talpaival
széttapossa a szél.

Szamaritánusok
kalmár-sebet kötöznek,
és templomajtóban áll a kufár,
Márta szorgalmas,
Mária figyel

Magdolna ül a kútnál szomjasan.

Pákolitz István: Magdolna

Lőn pedig, hogy kifárasztá a beszéd,
és Simon farizéus kérte,
jönne házába, szívesen látja
hétköznapi, egyszerű ebédre.

S midőn asztalhoz telepedék,
hogy némi ételt elfogyasztana,
váratlanul jöve egy asszony,
aki a városban nagy bűnös vala.

Leborulván az ács fia előtt,
sírástól reszket gyönge válla;
a Mester lábát csókkal illeti,
s öntözi szemének harmatával.

Haja bronz-ékességét lebontván
törölgeti, semmit se restell,
s vevén a kis alabástrom szilkét,
megkeni jóillatú kenettel.

Látván ezt Simon farizéus,
fölötte bosszankodik magában:
ha próféta volna, tudná bizonnyal,
miféle asszony ez, s milyen parázna!

Ránéze pedig Jézus és szóla:
– Simon, mondanék neked valamit.
Amaz felelé és mondá neki:
– Szólj, Mester, hallgatom a te szavaid.

– Egy hitelezőnek két adósa vala,
ötszáz dénárral tartozott az egyik,
a másik ötvennel; de mindkettőét
elengedé, mert nem tudtak fizetni.

Mit gondolsz, Simon, kettejük közül
melyik lesz hozzá nagyobb szeretettel?
Felelvén Simon, mondá: – Gondolom, az,
akinek többet engedett el.

– Helyesen ítélsz. Nézd ezt az asszonyt:
bejövék, s nem mostad meg a lábam;
ő pedig könnyeivel fürészti
s megtörölgeti selyemhajával;

nem szűnik csókkal illetni lábam,
te az üdvözlő csókot is feledted;
nem kened be fejem olajjal,
ő lábamat keni drága kenettel;

mondom neked, az ő sok nagy bűne
megbocsáttatik, mert nagyon szeretett;
kinek pedig kevés bocsáttatik meg,
annak a szeretete is kevesebb.

S intvén, szóla az asszonynak:
– Íme, megbocsátom minden vétked;
menj békével és többé ne vetkezzél,
a te hited megszabadított téged.

Csoóri Sándor: Paraszt ikon

A kék köténnyű szentek
balkáni piacra mennek,
földiszedret visz Mária,
karja könyékig lila.

Magdolna mosztári túrót
zöcsögtet
s csurgat a porba gyöngysavót

Fejüknél darázs-glória.

Fanyerges szamáron József
hátul a Napot viszi,
csipásan bámulja két szőrmók:
Szent Jován s Nepomuki.

Tűz Tamás: Mózes

Hideg kő hull a halottakra
az élőket napfény veri
a színt az ég a fákra csapja
vaskos záporral keveri

Vérverő mámor ez a péntek
San Pietro in Vincoli
Mózes haragja csontig éget
szeme kén-lánggal van teli

Látta valaki már a márvány
ereket végzetes kezén
és a homályos templom árnyán
hogyan fogan a holt remény

hogyan hull pogány dáridóba
az Úr Hegyére tervezett
eszmék szerelmes víziója
a kánaáni képzelet?

Még ott is ahol posztó fedné
kitör belőle hús, izom
mert nem lehet valaki szentté,
csak a mezítláb járt uton

Köntös, szakáll, a kurta szarvak:
nem számít semmit, csak a térd
mi a ruhából kitakarva
meztelen zengi, hogy mit ért

szabadságon, törvényen, forró
álmokba olvadó hiten
amely a régi, romba omló
rabszolgaságnak is izen

Ahogy derekát tölgyfa-módra
árnak, viharnak szegezi
és rézsűt szétterjesztett combja
birodalmát itt megveti

de nem tekint a lapos tájra
élesen, némán félrenéz
mintha tudná, hogy éjszakája
meteorhullástól nehéz

hogy próféták verése lesz itt
s ki megmondja az igazat
szembe köpik, szélnek eresztik
mint kellemetlen dúvadat

Jól megrajzolt zarándok-orra
érzi az orkánok lehét
hogy végül is majd az jön sorra
ki Istenként a földre lép.

Csanádi Imre: Dániel

Katakomba-freskó (Róma, a Giordani-templom udvara, IV. sz.)
Benjámin Lászlónak

És vettete Dániel egykor
csupaszon, mély, puszta verembe;
várt rá, vicsorogva-hörögve,
éhes, fene, falka oroszlán.

Dörzsölte kezét sereg álnok,
valahol fönn, kívül a vermen;
hatalom, kincs, fegyver övék, – hát
zsöllyében vélte magát mind.

„Lássuk, mire mégy? mit is ér most,
megmenthet-e nagy tudományod?
Isten micsodája, no rajta:
lássuk, milyen ép marad irhád!”

Szó hangzik a vak verem alján:
„Én, Dániel, áldozat immár,
eleven konc, meztelen állok, –
bármely buta bestia eltép.

Sandán idelöktetek engem,
sorsomra hagyatva: gebedj meg!
Még nem tudom, érek-e hajnalt,
de ha érek, fordul a kocka.

Például a mélybe ti hulltok,
sok-sok magahitt, magahányó,
romlottjai selyma sikernek,
hízelgés rabjai, hízók!”

Tudjuk, fene szájakat angyal
bézárlá, – Dániel ekként
„imhol vagyok!” épen előjött.
Hamisakhoz nem suhog angyal. –

Hogy Dániel agg rege, nem más?
Katakombák bujdokolói
mégis makacsul, hevenyészve,
pingálni falakra nem unták.

Áll Dániel, egymaga, pőrén,
dúl-fúl, lesi sárga oroszlán.
Alig egy-két szín, kusza jelzés, –
sebaj: érteni érti, kit illet.

Mert kellett, kell a reménység,
kell példa verembe-vetettnek:
igazak hogy fényleni méltók,
hogy jaj valamennyi csalárdnak.

Berda József: Szent Sebestyén százados

Nyilakkal sebzett tested
áhítatra gerjeszt engem is, szomorú
világfit. – Szentséggel telítődtél,
hogy ily fenséges halál végezte ki
a te tündöklő fiatalságod.
Méltán ragyog az oltárképen,
ki ily nemes alázattal áldozta fel
hófehér fényben csillogó daliás testét!
Szépséged ajándékoztad oda annak,
akibe szerelmes voltál: az Örök
Fényesség Urának. – Vigyázz reám,
légy a védangyalom, ifjú szent!
Én már romlott vagyok, de ha szeretsz:
vigasztald meg testem-lelkem s küldj
jó álmokat reám, – így talán én is
méltó leszek a vidám vértanúságra.

Városi István: Ágoston

Istennek elég, neked nem elég
Ez a parányi bolygó …
Berber és latin vérből keverék
És mindig ott bolyongó,
Ahol a szellem szellemmel csatázik,
Míg el nem ér a nyugtató hazáig.

Szívébe zárt a termő Afrika
S te őt szívedbe zártad …
Kibomlott benned bódult nárcisza
A buján érő násznak,
De csókjaidnak szenvedélyes méze
Égő lelked halálra nem igézte.

Sodort a tépő emberi vihar
Estében, pirkadatban …
A gondolat szent villámaival
hasogattad magadat magadban …
Az ég ellen a földet markolásztad,
A föld ellen az ég lett bajnok társad.

Kértél, kerestél, zörgettél nagyon
A nem talált csodákért
És a hippói vandál vasakon
Betöltődött a rád mért
Kín és öröm, idő és időtlenség …
Immár fiúként reszketett a vendég.

A megtaláltat vitte a kezed
És várt, akiben vártad
Minden dolgok céljához érkezett
Útját az elmúlásnak …
Tüzed csak gyönge hamuból parázslott:
Megégetted az éghető világot.

Ki szóljon Hozzád, lesve ajkadat
A század viharában?
Az eltévedtek serege halad
A semmitől ziláltan.
Hajók helyett rongy tutajok libegnek
Zsákmányra éhes fekete vizeknek.

Karbunkulus szemedből adj szemet
A most még menthetőknek,
Hadd láthassák a mennyei jelet
S a végtelen mezőket,
Ahol szétfoszlott emlék lesz a gazság
És szeretetben fénylik az igazság.

A kor lehet még szenvedők kora,
Vagy bolondok tanyája,
De az emberből nem vész el soha
Az emberség hazája …
Ha buknunk kell, bukjunk veled kevélyen
S Veled eszméljünk föl az Úr kezében.

Van mindenkihez ma is csak szavad,
De bőven mérj belőle,
Ha agyunk ég, ha vágyunk szétszalad
A mérges levegőbe …
Szólj, biztass, hívj és mutass rá az égre:
Ne féljetek, ti is itt lesztek végre …

Horváth Elemér: Benedek

Amint kiderült nemcsak imádkoztak
s nem (vagy rosszul) ismerték Cicerót
Amikor bevonult a vizigót
mert nem volt védőjük a városoknak
(Jupiter Junó falura vonultak)
átvették az adminisztrációt
megtanulták hogy kell olajbogyót
és szőlőt préselni Kutakat fúrtak

A diétájuknak pontos alapja volt
A római Ezt átadták a hunnak
Közben néhány könyve Polybiusznak
eltűnt Habent sua fata libelli
Alfanus Salerno már tudott énekelni
És nem szégyenére Lactantiusnak.

Harsányi Lajos: Szent Miklós

Püspöksüvegben Istenének szolgált.
De este titkon elsuhant a háztól,
Sok görbe utca híg sarában gázolt
S megállt az elsötétült ablakoknál.

Három leánynak nászi pénzt vetett be,
Hogy meg ne rontsa ingatag szegénység.
S hogy éhesek a pékeket ne sértsék,
Cipókat csent a kormos tűzhelyekbe.

Azóta mindig jár kicsinyhez, nagyhoz,
Kitett cipőkbe cukrot, kis nyulat hoz,
A gyermek boldog, szinte égbe röppen.

Nehéz tarisznyát hord öles alakja.
Amit hozott, az ablakokba rakja,
Utána gyorsan – eltűnik a ködben.

Tűz Tamás: Szent István

Jól megjelölte ezt az ezredévet:
    kereszttel írta rá kemény nevét,
hogy megpihenjen művein a lélek,
    mint halhatatlan győzedelmi ék.
Alapkő lett, de kőnél súlyosabban
vetette el az épülő falakban
    torony-szökkentő, férfias hitét.

Amint alázatát mindegyre inkább
    úrrá emeli roppant erején,
a bércre hág s egy országon tekint át,
    hol hajnalpírban reszket még a fény.
Komor felhőkből bomlik ki a kék ég
s virrasztva nézi népe ébredését
    a századok szélfútta reggelén.

Nem tétován, de biztos mozdulattal
    lendül előre tervező keze,
míg port kavar és szilaj kedvvel nyargal
    a forró puszták zendülő szele.
Bölcs szemmel néz a fényes távlatokba
s pillantásával féltőn átkarolja
    a frissen szántott, szűzi földeket.

Kegyes jobbjával törvényt ír, keményet,
    hogy megkösse a rónák vad porát,
szőlő teremjen és kenyér, fehérebb
    s hogy mindenki meglelje otthonát.
Áldott szigor, rendet hozó szelídség!
Arany szív, mely eltékozolja kincsét,
    hogy új szivekben ragyogjon tovább!

Róla zengjen hát ez a lelkes ének!
    Uram, téged dicsérünk általa,
mert ő volt a te választott edényed,
    apostolod, híved s a föld sava.
És ő volt ama bibliai sáfár,
kire, be jó, hogy éppen rátaláltál,
    midőn megvirradt napunk hajnala!

Csanádi Imre: László király

Szent László, íme, lovagok királya,
mennyei fényre, méltó koronára, –
égi kékségbe nagy A pólyálja.
Kardot övezve oldalára,
öltözve páncélt áll zöld mezőben,
ország almája nyugszik bal kezében,
jobbjában fene hadi balta, –
királyoknak vala nagy példa.

Krónikát ki-ki megolvassa:
mit tegyen, mit ne, ahhoz szabhassa.

(Lajos király érthet belőle:
ne fortyanjon fel nyakra-főre,
ne is hajtson hamis tanácsra,
külső népekre hadát ne bocsássa.
Kapjon, Lászlóként, igaz erkölcsön:
fejére, fejünkre parazsat ne gyűjtsön.)

Szárnyas oltár

Keresztury Dezső: Várakozva

Sokáig jöttünk-mentünk
céltudattal, céltalan;
átléptünk metsző árnyékokon,
nagy kövekre álltunk; szelek ha elültek
ködökbe méláztunk, hidak
korlátjára dőlve, mindig
szomjaztatóbb némaságban,
mert zölden is porban
lankadozott a lomb; – sehogysem
eredt meg a kegyelem esője:
szikföldre hullt a lélek-törmelék
idegen városokban s a Dunaparton.

Esett, persze hogy esett is,
de oly természetesen jött
üdítése a villámmal teli záporok
idején, hogy észre se vettük,
bár gyakran megsűrüsödtek,
mint kiket ottfeledtek, a fellegek;
jég késsel, hó pólyával a tél
sebzett, kötözött; nemegyszer
vérünkbe vegyült a szakadó vér.

Fontosnak vélt foglalatosság
tajtékában – Eredj templomba! – küld most
a gyermeki emlék; a templom üres,
nyirok-hűs félárnyékban
sáppadt oltárok, örökmécs,
mintha a másvilágról;
s csak futóhomok, ingerült, olthatatlan
szomjúság, meg egy tétova hang:
– Légy türelemmel magad iránt is,
fütyüréssz SS-ek, pörök, toronyházak
szorongásában, s ha nem áll füttyre szád,
fohászkodj: valahol indul a felhő!

Csanádi Imre: Egy hajdani templomra

Nádfödeles pajta, sár-alkotmány lehetett,
mégis szentegyháznak ékesen neveztetett;
áldott áhítatra
magába fogadta
a kis gyülekezetet.

Taposott jobbágyok, német elől szököttek,
török sarcát sinylők, „e szent helyre feljöttek”;
bocskorban, mezítláb;
szomjúhozva itták
próféták mit hirdettek.

Testben szakadozva, szabadulva gályákról,
szólt hatalmas szóval toprongyos prédikátor:
gátakat sodort már
válaszul a zsoltár,
zúgták mint erős tábor.

Idáig lopódzott, itt talált lakozásra
napnyugati Kálvin tilalmas tanítása;
kert alatt toportyán,
harsant égő portán
tatár ló vonítása.

Dűlt itt pőre átok pápás álnok urakra,
Ántikrisztus-nyája pilises tar papokra,
aranyozott, fényes,
bálványos-tömjénes
palota-templomokra.

Mi más hajlék volt ez!: puszta négy fal, tapasztott,
tojáshéj, akárki melyet földbe taposhat,
hadak tengerében
rút sajka, törékeny,
tárgya minden gonosznak.

Mégis megtartódat benne becsüld, magyarság,
ország lappangott itt, mikor nem vala ország:
ő árváit Isten
vezérelvén hitben,
lett Bástya és Bátorság.

Két vad pogány melyet zúzott-facsart mint sajtó,
nép dacolhatott itt, zsidók jaját sóhajtó,
helvét tant citáló,
magára találó,
térdet-fejet nem hajtó.

Kányádi Sándor: Folytonosság

áldozóhely volt szentély
pogány templom később keresztény
mutatja még egy-két mohos darab
a hajdani falat

most csak hely fű fa és bokor
tenyészget csöndjében élni akar
lábod ősi ösvényre ismer
akármikor jössz itthon van az isten

Takáts Gyula: Értelmét szólva

E mészből, amit az idő árnyalt,
sugárzik valami szép erő.
Szárnya, mint szobor, hegyünkre nő.
És suhog és világít
értelmét szólva egy rendnek,
amelynek magját…
– De hol csírázik az a mag?! –
Fehéren fénylenek a tömbök
és suhognak egyre a mészkőfalak.

Rónay György: Katedrális

Boltívek, árnyak, oszlopok s a fény
merev fátylai közt, e roppant, néma dóm
zengő csendjében imbolyogva,
LÉLEK –
ködös hajóid mélyén, önmagad
homályában bolyongva: önnön építőd
örökkön míves szelleme:

vándorolva a bosszús szennyokádó
szörnyek poklos torka előtt s a szárnyas-
oltárok tábláin sugárzó angyalok
egein át –
(pokol és menny, amit
magad teremtettél, magadból s a magad
jelképeként) –
Lélek! Szemléld a szentély
fehér örvényét, melyben mozdulatlan
mereng a Mozdulat: szemléld a fénylő
Magányt, minden jelenlét tiszta teljét,

és lásd: a Gondolat ragyogva önmagát
gondolja szüntelen, és önnön ragyogásán
kezdettől lángra gyúlva ontja dús

tüzet előtted –
Lélek! tervezője
s anyaga is magadnak: tornyosulj
Titkod fölé hibátlan íveiddel –

tündöklő Katedrális.

Károlyi Amy: Szárnyas oltár

Jobbról és balról mellékalakok.
Nők, rőt kontyok, szép kezek,
áttetsző és halk férfi-arcok
egy dimenziósak, gyermetegek.
    A bőr, a szem még nem határozott
    hogy lator arcán süt vagy János arcán
    sápadt, rózsás és füstkoszorús
    fény-árnyak lámpa keretében
    nincs még helyük az oltár közepében

Az oltár közepén a jó s a rossz csatázik.

Galambosi László: Templom

Falát nyaldosó tehenek
fölött harangok zengenek.
Isten kilát az ablakán.
Feléje bandukol anyám.

Golgotapéntek délelőtt
korbácsolják a szenvedőt.
Apám szobroknak muzsikál.
A kőkoporsón kő-halál.

Gyászoló gyertyán barka-ing.
Búcsúzkodó magasba int.
A fény-kalászos mennyezet
bíborban, Jézus föllebeg.

Juhász Ferenc: Templom Bulgáriában

A batak-i templomban 1876-ban
4000 bolgárt öltek meg a törökök

Földbe-szőtt kő-koporsó ez a templom,
soha-el-nem-oszló kő-buborék:
mely fölszállni vágyna könnyed libegéssel,
de önnön súlyától a talajba szakadt,
s míg szilárd anyagát hajszálgyökerekkel
rágja, magához is köti az anyaföld.
Mint eleven díszétől megfosztott lófej,
vigyorgó fogsorú múlt,
amit a húmusz még el nem födött egészen,
a húmusz, a föld, a tojás-alakú termőtalaj,
amely pörög velünk, robog az űr izzó porában.
S mit őriz magában, mit hord magában,
akár az emberi szívbe, oda mi van betemetve,
mit hurcol magában kimondhatatlan

év-milliók óta szótlanúl, panasztalan?
Csontot, csigolyát, koponyát, önnön verejtékét,
páfrányokat, szenet és érceket
és ismeretlen rétegekbe kristályosúlt ősállatokat,
hajdani virágok, halak rajzát a kövekben,
régi himnuszokat és elfeledett époszok töredékét
és megint csak csontot, csigolyát, koponyát
és hány milliárd porhanyós szemet,
őshalak rothadékát, gázokat, olajokat,
leomlott városok szobrait, márvány-cirádáit,
avas és új rétegekben, hogy szinte már kiszúrnak a földből
és lávát, folyékony tüzet, amit kedve jön néha kiokádni.
Termeli, s leszárítja újra, mint a gondolkodó fő
a verejtéket, roppant agy gondolatait, határtalan időkig.
Föld, amin állok, véráztatta kőpadlózat itt,
nem ások lejjebb, nem kutatom én tovább a te múltad.
Elég tanúság, amit a vértől korhadt gerenda mond,
az ember-ész fújta kő-koponya, s a terhétől meggörnyedt falak
amik, mint ősz öreg vállai, már sűllyednek
a föld fele újra, oda, belebukni. Ahonnan vétetett a kő,
meg az ember, oda, ahonnan hajdanán kivetődött, mint
vízből a hal, s fölötte a por elsimúl rezzenéstelen,
fodrot nem vet, gyűrűt se, csak legörög dübörögve.

Mert itt is: csontok, csigolyák, koponyák egy tükör-
belű márványkoporsóban sárga halomban,
csontok, csigolyák, koponyák. És látni van itt, mint
apró vízgyöngy, mész-bugyborék: fehér csecsemőfej váza,
öregemberé, mely mint a fekete göröngy,
piciny lábszárcsont, mely görcsös és
üres és sárga, mint a szalmaszál, kövér és szuvas
csigolya-csillag, ujjperecek bütykös maradéka,
koponya, golyóktól átlukgatott, mely, akár
a féreg-fúrta gyümölcs, csomós pálcához
hasonló szüzecske térdfej, szálkás kupacban,
mint cölöpökre hányt kazal a tó közepén,
mert a koporsó gyomor-fala, a tükör,
ezerszer visszavetíti, egyetlen tanúságként
a csontot, csigolyát, koponyát.

Hát mi volt itt? Mit példáz ez a *jelvény,*
mit hirdet itt a templom közepén ez a hajdanán
lélek, s velő-lakta diadém?
Az önzés, a hatalom, a gőg őrületét! És fenségét
a dacnak, a meg-nem alázható szerelemnek,
érted, te föld, te a bensőből ki-nem-szakítható Szabadság!
A dacnak, mely pillantását a sziklába fúrja,
de nem mosolyog a zsarnok előtt.
A gyönyörű és oly emberi dacnak,
amely nyelvét inkább habosra harapja,

de a nyomorúságért nem mond köszönetet.
A hősiességnek, mely lány-mellét inkább kitárja,
mellét, amely ember-nem-járta havas csúcsokhoz hasonló,
kitárja villogó handzsárnak, jatagánnak,
de kimondja még, hogy: „Átkozott vagy gyilkos!”
A becsületnek, mely bozontos mellét odatartja,
férfi-mellét, mely izmosabb a ló szügyénél,
odatartja a golyónak, de tekintetétől retteg az uralom!

E templomban reszketve fejbúbig állt a vér,
piros gőzétől lett harmatos a kupola, az ablak,
e kiszáradt belsejű szitakötő-szem,
itt állt fekete kocsonyában a félelemből
leöldökölt hazafiak vére:
asszonyoké, férfiaké, gyerekeké, akik
hallgattak, s összevont szemöldökkel figyelték
a hatalom dáridóját.
Mert sokat kibír az emberi szív,
de vaspántjait nem tudja viselni örökre:
s egyszercsak lobot vet, mint a csillag,
haragja, mint a tűzhányók mérge villogva kitüremlik!
Ezt tették ők is, az örökre elnyomottak,
karjukat, tekintetüket fölemelték az elnyomóra!

Ó, tudta már az, hogy a *játéknak* vége,
a játszma elveszett, a kocka halálosra fordúlt!
Hát mielőtt réműlve a lósörényre borúlna,
s eliramlana a hajsztól kimeredt-orrliku, csupa-ér,
borszínű tajtéktól csöpögő paripákon menekülve,
végső tort rendezett itt, iszonyú lakomát!
Mert azt akart még, emberhúst zabálni, párolgó
rubint-italtól lenni részeg, az egy-bendő Táltos.
És telecsurgatta, mint áldozati kupát e kő-kelyhet vérrel,
s ó, azóta történelem lett e barbár hörbölés, e kő-áldozat!

Ó, fölperzselt falvak, lángoló viskók
kardokba döntött szűzek, márvány-asszonytestek,
rombusz-alakú dárda-sebektől ektelenítettek,
bemocskolt liliomok,
lucskos szilvaként csillogó kiszúrt szemek!
Úgy vonúltok már egy későbbi század gyermeke előtt,
mint csillámaival a végtelen tejút.
S most itt csontok, csigolyák, koponyák halomban,
szent emlékeztető és tanúság
e kővé iszonyodott templomban előttem.

Csontok, csigolyák, koponyák … Elég! Eszméletem,
bírod-e még, hogy befogadd tobzódva
rakásra dobott képeit e borzalomnak?
Hát van-e még a testnek porcikája,
melyet az undor át nem itatott?
Van-e a léleknek egy csöppje is, amelyet
föl nem emelt ez a nagyság?
Hát van-e még benned egy porszemnyi szégyen,
költő, hogy szégyelld magad,
aki itt állsz fehér ingben, nyári fehér ruhában
e templom kövén, 1952 augusztusában?

Jékely Zoltán: Pogány imaszándék

Mert mindenhez erőtlenek vagyunk
és gyűlöletben, szeretetben lemaradtunk
a bátor gyűlölőktől – szeretőktől,
mert szenvedésre sem vagyunk valók
s ehhez képest örömökre se méltók;
Mert hinni nem volt jó hitünk s erőnk,
s a hitetlenséget is gyáván megtagadtuk;
mert fogható kis bálványainkat eldobáltuk,
mielőtt megtaláltuk volna a Foghatatlan Nagyot;
mert szégyelltünk sírni temetéseken is,
holott idegenek siratták siratnivalónkat:

Most hogy egy meg sem születettnek
életet sem ízlelt halála fenyeget:

imádkozzunk köveknél,
könyörögjünk kútaknál
fohászkodjunk nagy fáknál
erdőn, mezőn;
s ne átalljunk térdreborulni
a könnyektől súrolt lépcsejű,
tiszta, fonnyadt liliom-illatú
templomokban!

Fodor András: San Miniato al Monte

Láttam a testesült arányt,
gyöngyház-oltárként megfaragva,
ahogy a forgandó időt
márvány mintáin fölmutatta.
Minden, mi belőlünk való:
a föld, a menny, a fekete, fehér,
homlokzatán
átlókba fogva világolt,
és mint a lét fürkészhetetlen,
újulni győző ereje, vidám volt.

Az eleven hit mértana emelte,
nem a tudás és nem a szépség,
viselte, mint az igazi nagyok,
szerényen önmaga tökélyét.
Mikor a már és még között
egyetlen titkos pillanatban
kinyílt az örökkévaló
remény ábrája ronthatatlan, –
utcák, hidak kőcsatja, dombok,
állongó ciprusok sötétje
fölé valaha így igéztünk
tisztán derengő jelvényt az égre.
Ahogy kisarjadt ágból, virágból
ha égretör a mag,
sugárzott egy célpontra vissza
az épületté üdvözült anyag.
Sugárzott mindenünnen
a gyöngyházfényű, tékozló derű,
egymásba tódult való, meg álom,
nem vált el élettől a mű.
Emlékszel, fönn a kőmellvéd ivén
a mozaikszemcsékbe dermedt,
egymást faló sárkányfiókák
micsoda fürge eszterlánca lengett …?

Erről is akartunk szólni.
Hiába. Késő már. Elment a gazda.
Mit ér a lélek istenarcú mása,
ha nincsen ember, kiért faragta?

Jékely Zoltán: Emléksorok a milánói dóm falára

E három-szög homloku templom
Isten szeme, Mennyország kapuja?
Bent Angelus csengője zeng-bong,
kunt kócmajom hippy hejehuja.

S nem rejtett mécs világosítja:
küntről lövik nap-más reflektorok.
– Hol vagy Dávid, s hol a parittya?
Mind vakok immár az apostolok!

Síró fecskék, késforma árnyak,
azt visítják, ami az én bajom:
maholnap embernek, égi madárnak
nincs hely ez őrült csillagon!

Az autók vízszintes Niagarája
mennydörgő zajjal zúzza a szivet,
pokoli malma lelkemet darálja –
benne a dóm csak süllyedő sziget.

Végre a síró fecskeraj elül.
Hetedszer ér az este itt …
Talán a hetvenhét közül
egy szent reám is őrködik.

Képes Géza: Kápolna az Adria partján

A kápolna homlokán
dombormű:
primitív Pieta.

Szűz Máriának
kissé nagy
az orra
s nem látszik
különösebben
meggyötörtnek –

de kinyújtott
két tenyerén
a lecsüngő
test
olyan
mint akit
kerékbe törtek.

Aki
e szoborra
néz
mielőtt
a kápolnába
belép:
a szenvedés lelkéhez
jut közelebb

s már ismerősként járul
az Ismeretlen elé.

Illyés Gyula: A reformáció genfi emlékműve előtt

Száznegyvenhármat léptem; ez a hossza
az emlékműnek. Hírnök, ki megölt
milliók végső tisztelgését hozza,
úgy mentem el a szobor-sor előtt.
Kálvin, Knox, Farel, Béza! S bika-fővel

a hadrakelt hit zord hadnagyai,
a *Vilmosok!* és Coligny és Cromwell
– ők néztek rám – s a szablyás Bocskay! …
Hátrálnom kellett közelükből: mindet
nem fogta össze csak messzibb tekintet.
Fölhúzódtam a kert felé, a fákig
s lelkemben is hűs tárgyilagosságig.

S most mintha ők
álltak volna kaszárnya-számadáson
az én szemem előtt,
feszesen-katonásan
kilépvén éppen akkor
a hátterül kapott nagy szikla-falból
s abból a másik, épp oly teli tömbből,
a mögéjük kövesedett időből.

Addig jöhettek, maguk is meredt
kövek a napfénybe, hol nem lehet
szavuk már. Szavuk immár csak a tett,
mely idővel ad magyarázatot!
Holtak, vigyázz-ban állók, szóljatok!

Vagy előbb én beszélhetek?
Kik „ott álltatok, nem tehetve másképp”,
mert ez vagy az, de megalkuvás nincsen,
mert a langyosat kiköpi az isten,
kik után tárgyként maradt fönn a szándék,
mennyi az igazság még öklötökben,
mely négy százada oly nagy esküt markolt,
mely kőbe s öröklétbe görcsösödten
tartja ma is a bibliát s a kardot?

Mit adott, melyre fölgerjedt szerelmes
dühével törtetek, a cél, ahogy elértétek?
Ti kérditek?
S ha nem lesz
örömötökre meghallanotok?
Elmondom. Épp mert nékem is keserves.

Álltatok, égve az Ur igazától;
állt szemközt épp oly tűzzel teli tábor;
aztán dönteni kezdett ezredegyszer
az ész helyett a fegyver
s a láng.
Hogy várja örök üdv a lelket:
rángtak milliószám kinban a testek
csatamezőn, bitófán, vérpadon,
karón, keréken, meg a fájdalom-
szerzés új mestergépein; növesztett

egymással szemben erdőnyi keresztet
Jézus példája, végig Európán;
égtek, hogy égjen itt a kép s a „bálvány”,
ott a „csalárd könyv” – városok és falvak,
hol újra emberhúst faltak a félvad
zsoldosok, eladdig mit tűz a tűzzel,
nem állt egymással szemben bűn a bűnnel,
eladdig, mig nem jött – a győzelem?
Az idő. Okosan, türelmesen
s némi humorral.

A kétféle had
és hit várai szemközt állanak
ma is, az én hazámban is; a zordon
fehér-falú s arany-cifrázta templom
vén tornyai még ágyúként vitáznak
minden beharangozáskor, vasárnap
papjaik bent még ősimód dörögnek,
de kijövet az utcán átköszönnek
s ujjon mutatják, hogy hány órakor
s kinél lesz ferbli-kör vagy harcsa-tor
s egy kis ital.

Szép. Magam is helyeslem;
ha pap vagyok, magam is igy cselekszem:
„értsük meg egymást!”
De nem volt nagy ár
mégis a harminc évi döghalál,
d’Aubigné dühe, Coligny halála,
Szent Bertalan bosszútlan éjszakája,
fél Németország, a ketté törött
Európa s hogy itt volt a török
százötven évig és a mi hazánk … –
Ez lett a „győzelem”! Ezt küldte ránk
isten azzal, hogy „napként kimutatta”:
nem *érte* folyt a harc, hanem *miatta;*
ilyen volt, mit dijul szánt, a jövő:
– mert volt-e vajon győztes, kit nem ő
rendelt *eleve* győzni?
Győztetek.
Maga a Sátán győzött veletek!
Balekok voltatok, mind! Hátra arc!
Nincs jogotok egy lépés sem előre.
Törlődjetek be kőbe és időbe
Elveszett – eleve! – a harc!
– mondtam keményen, mint aki magára
támad először is az igazával;
majd:
Megbuktatok! A haddal simára
törölt kontinens – e fekete tábla

közepére mi iratott eredmény?
Egy betű, egy már tréfának sem új
buta betű s az is csak magyarul:
mért több *a keresztyén,* mint a *keresztény?*
Értelmet annyi millió halott
véréből ennyit párolhattatok,
midőn – feledve, kinek mi a dolga –
karddal csaptatok ti is a Csomóba:
a Föladatba, mely épp a kötés
kibogozásával szép és merész.
Ez az „eredmény”!

És ha – ez se volna?!
– kondult bennem is, ahogy várható volt,
a tulsó torony az innen valóra
(és attól fogva mind a kettő bongott)
s kelt ezredszer is – alig finomodva –
bennem a két ős ádáz szó-birokra:
a mindig úrhitű tolnai pásztor
s a csupa dac sárréti prédikátor.
Mert mi szorította kézbe a fegyvert?
Nem a Rossz ellen támadt, aki felkelt?
S ha annyi sem lett volna harc? Ha szótlan
„hal el a hit” a „római mocsokban”?
Ha arra tart eszme s világ, amerre
a „tiarás templom-kufár” vezette,
ha nincs, ki a bűnnek ellenszegül
s – ha úgy fordul, hát reménytelenül,
de csak annál szebb önfeláldozásképp –
odavágja, hogy „nem tehettem másképp!”,
ma hol vagyunk?! Akkor tán elmarad
a kin, a vér, akkor nincs áldozat,
nincs – inkvizíció?!
Ha – bár „hiába” –
Gusztáv Adolf nem ül harci lovára,
s jobbágy-iga helyett nem vágynak inkább
fegyvert ölteni a toulouse-i tiszták,
valdeusok, husziták, Bocskay
irást-imát se tudó hajdui,
hiszed, hogy lett volna béke, olyan bár,
amilyet az imént lemosolyogtál?
Hiszed, hogy volna olyan-amilyen
magyarság, ha nincs – Kálvin?
Nem hiszem.

Vagy mást mondok: szobádban volna villany,
ha nem lép Giordano Bruno a tűzbe?
Hol kezdődött, hogy atomerő is van
s holnap rakétán repülsz ki az űrbe?
Övék az érdem, kiket sem a máglya
nem riaszthatott vissza, sem a gálya –
    sem harcaik bukása,
a léptenként fölmeredő „hiába”!
    Látták, vagy nem a céljuk,
azt jól látták, hogy nincs visszafelé út;
a mult, ahogy füst-vetve összeomlott,
úgy lökte őket, mint lőpor az ólmot:
előre! és ők vállalták e sorsot –
Mondd hát velem, hogy dicsőség reájuk!

Álltam némán, hirhozó katonájuk,
már azt forgatva, hogy én mit kapok,
nem is őtőlük magyarázatot:
a *tettektől,* melyek – akár a gyermek –
magukért csak felnőttsorban felelnek.
Végül, ezt mondtam, önvigasztalásképp:
    volt bárkié a szándék,
maga az isten se tudhatta másképp.

Berda József: Vespera Esztergomban

Bárdos Lajosnak

Ülvén széles bazilikádban: messzi
múltad zenéjét hallgatom sugaras Esztergom.
Vespera veszi kezdetét! Fehér karinges
kispapok hosszú sora vonul be s máris
fölzendül a testet-lelket elandalító
gregorián-kórus angyali zenéje. Őszhajú
kanonokok breviáriumot olvasván, úgy
zümmögnek hozzá lila reverendában, mint
a szorgalmas méhek: csupa ékesség, fölemelő
látvány annak, ki mindig nemesebbre vágyik.
Ez kell néked most szenvedő lélek nagy
magánosságodban; hadd múljék a szomorúság,
melyet legyőzni csak a te örök dallamod
tud egyedül, Egyház s te legszebb leányainak
egyike, Esztergom, amint ízelítőt adsz idők
viharán át magadból, hallgatván emitt a
Vespera eget ostromló, férfias énekét.

Keresztury Dezső: Kotlós templomok

Mint felemelt fejű kotlósok
    őrzik templomaik a falvakat;
jóban, rosszban volt részük jó sok,
    s lesz is, míg hit és szokás megmarad.

Jól vigyázzon tehát az ember-bolyra,
    aki a kotlós helyét elfoglalja;
ha egyetértés nincs és jó szokás,
    csak zűrzavar az élet, semmi más.

Csoóri Sándor: Ünnepek után

Enyhe kocsmaszag
    a száguldó földalattin
        s karácsony ezüst rongyai a lucskos járdán.
Földig lelógó vörös sál a fiúk nyakában,
    mintha a torkuk vérzene –
    Ó, békebeli szép haldoklások hótalan harcmezőkön!

    Valaki Mozartot fütyöl, fönt, magasan
        a város fölött,
            de az is lehet, hogy csak én emlékezem
havazó, tágas ünnepekre,
    amikor még a harangszó elé is
        galambok fogták be magukat nagy csapatban
    és suhogtak vele hosszan, amerre fújt a szél.

    Ó, másnapos világ, dobhártya-emlékezés,
        micsoda üresség fölé
nyomulna most is a zene, a hó, a megizzadt galambcsapat,
    itt forog,
        itt röpdös, itt hánykolódik a bőröm alatt,
    mintha minden múlt, amit szerettetek és minden sajgás
        bennem adott volna találkozót az égnek.

Jékely Zoltán: A hetedik nap

„És megáldá az Isten a hetedik napot,
azaz megszenteli azt…”
Mózes Első könyvéből

1

Vasárnap ez. A Hetedik Nap.
Megszentelendő hát valamiképp.
Nekivágnak a rétnek, a csalitnak,
előzködik, durrog ezernyi gép.
Mint a karámból kiomolt nyáj,
a városból mind távolabb
széled a nép, kurjongva kószál,
erdőt gázol, ront romfalat –
sikerélményben mennyi változat!

2

Motorcsónak szeli a Kisdunát,
fényes tükrét hasítva harsog,
amerre tépdesi a partot,
szörnyethal agg és csecsemő.
(Az emberpárt a csolnak orrán
átkok kisérik.
Nem rettegnek ők,
hogy fog az átok, és a sorsuk:
a vízbefulás néma mámora? …)

3

A Duna szélén hatszáz huncut autós
kocsiját mossa finom vegyszerekkel –
fut a habos víz lefelé,
halat-vadat megöl a sárga lé.
(Bánják is ők!
Motorjuk mellett illendőn vizelve
juttatnak valamit a földnek is
embermivoltuk áldásaiból.)

4

Légpuskás, zubbonyos suhancok
drótszálra ült fecskékre lőnek.
Nincs Isten – tudják –, hát madara sincs.
Pusztuljon a bamba csicsergő!

5

Úristen, bírod e zenebonát?
A vurstli ez itt, vagy micsoda lárma?
Űzött vad az ember nyugodalma, álma.
Itt kintorna nyerít, ott öklendő
ördögi torkok karatyolnak,
mennydörgésszerüen bömböl a gépi gitár,
öt-hat-hét érc-sípláda okádja magából
más-más hullámhosszon, egymás közelében
a tehetetlen fák üde árnyán,
hogy guta-ütött feketén
hull le zajuktól a lomb …

6

És lent, üregében az árva tücsök,
a teremtés legszelidebb muzsikása,
félőrült-remegőn kuporog,
vagy fúrja magát befelé a humuszba,
és kérdezi néma fohászként:
Jaj, hoz-e csendet az éj s fegyvernyugvást,
hogy kijöhessen a csillagos égnek alája,
s e zajszaggatta világba még utoljára
harmatos-illendőn ríja ki egyszeri létét.

Csanádi Imre: Quo vadis?

Ismeretlen mester csíksomlyói oltárának
szárnyképe, az 1500-as évek elejéről

Urunk Jézus alászálla,
útfélen egy kőre álla.

Minden testi öltözeti:
egy szál palást, földig omló,
piros palást, zölddel béllett.

Le ne hulljon szent válláról:
arany boglár összefogja.

Ennyi pompa megilleti –
már ha egyszer Fiúisten.

Szent ágyékán fejér berhe –
mezítelen máskülönben.

Gyakott sebek virítanak
keze fején, lába fején.

Szent oldalán hasított seb –
el nem hagyná: öt szent ordó.

Szent orcáján szomorúság –
el s eltekint Róma felé.

El s eltekint zöld hegyekre –
s azt gondolná: csíki hegyek.

Csak látja ám: Róma felől
jő egy barát, nagy loholva,
úton csattog csupasz talpa.

Jő kámzsásan, pilisesen –
s azt gondolná: ferences pap,
nem más helyről: Csíksomlyóról.

Ha tonzúrás, ha szakállas:
sárigbőrű fél-tatár az.

Sóhajt egyet Urunk Jézus:
ihol, ez az én emberem!

Szóval mondja Urunk Jézus:
– Én es székely, tés es székely;
quo vadis, hova mensz, Péter? …

Szent Péter – mert ki más volna? –
csak felkapja csüggedt fejét.

Be megőszült! kő megszánná!
remeg egy szál glóriája.

(Jelesebb, lám, Jézusunké:
gallyas vesszők negyedelik.

Ennyi esmég megilleti –
már ha egyszer Fiúisten.)

Urunk Jézus szól ismétlen:
– Quo vadis, Péter? azt kérdem! …

– Grácia árva fejemnek!
jó Mesterem, már megengedj:

el-ki Rómából futok én!
kénok elől nyargalok én!

mert vexálnak, mert üldöznek,
reám mert ott törvényt tesznek:

ingem rútúl veszejtenek,
keresztfára feszejtenek,
fővel-földnek függesztenek! …

Szól szelíden Urunk Jézus:
– Térülj, Péter, távozz vissza.

Szemed fordítsd öt sebemre,
elméd kínszenvedésemre:

meg kell légyen, nincs másképpen,
osztozhassunk dicsőségben. –

Péter, szegény, hajt szép szóra,
mégis mintha lógna orra.

S bátor nem írták szalagra,
fakad szája ily szavakra:

– Ámen, Uram! … S visszáld jóra:
menyünk esmég Csíksomlyóra,

mü kedves laktunk-földünkre,
ott századolván kedvünkre,

ferences fő monostorban,
más szentekvel egy-csokorban,

oltárról kik ékeskednek
búcsújáró székelyeknek.

S majdan reánk ha únnának:
Pesten szállással kénálnak,

még dícsérendőbb templomban,
vaj – mondjam-é? – muzeomban.

Állunk ott es egymás mellett,
új s új népek megüsmernek:

ingem így, barátkámzsában,
téged piros ángliában.

Kezed-lábad keskenyellik,
hosszallani nem restellik,

ki-ki méges igenelli:
jártod-költöd fejedelmi.

Mások mind csak reám néznek,
vélném: bizony megigéznek.

Szólongatnak es immáron:
Quo vadis, Tamási Áron? …

Kacsó Sándor: Advent a lágerben

Ó, gyere be, kicsi Jézus,
Ó, gyere be, béke,
Hajszolt lelkem hajlékába,
Fáradt lábam, hajlott hátam
Bús Betlehemébe.

Nagyon rossz a világ most itt,
Zárva ajtó, ablak,
Mindhiába kopogtatnál,
Előkelőbb lakásokban
Aligha fogadnak.

Nem is nagyon hiszem, hogy jobb
Szállásod akadna,
Mint ez az én fáradt testem
Karácsonyi békét váró
Rozzant istállója.

Igaz, itt az idegenben
Elhagyatott, árva,
Kóbor kutyák vonítnak rá,
S hosszú puskák, szöges drótok
Állnak ajtajába.

Igaz, búval vert födelét
Komisz szél cibálja,
S nincsen semmi, semmi fény már
Hideg éjbe vakon néző
Két kis ablakába.

De az alázat szalmáját
Hintettem a földre,
S meleg párát lehel majd Rád
Türelmességem szamara,
Jámborságom ökre.

Gyere bé hát, kicsi Jézus,
Karácsonyi béke!
Rozzant testem kis ablakán
Hadd tekintsen ki az öröm
Meleg lámpafénye.

Rónay György: Betlehem

Minden megíratott.
A próféták megmondtak mindent jóelőre.
De a te anyai szíved még mindig nem hagyott föl a reménnyel.

A te szíved még mindig várt valamit.
Egy rést az örök Rendelésen,
amelyen a szeretet kiosonhat.

József már fáradt volt, ledőlt volna egy kapuboltba,
de te csak mentél házról házra, kapuról kapura,
és zörgettél és könyörögtél.
Nem magadért, hanem a Gyermekért,
hogy ne fázzék, ne szúrja szalma gyönge testét,
ahogy a próféták megírták.

Mert a te anyai szíved még mindig nem hagyott föl a reménnyel.
Hisz van-e telt pohár, melynek színén egy szirom el ne férne még?
Ház, hol egy terhes asszonynak ne jutna még hely?
Lobbant a lámpaláng, amint az érdes kéz kutatva fölemelte:
„Hé, ki dörömböl itt! Takarodjatok, koldusok! Nem csárda ez!”
A tárt kapun kidőlt a jó meleg s a zsíros sültek jószága.
S egy kard villant: sokféle martalóc bitangol szerteszét ilyenkor,
s a bölcs polgár vigyáz a házra.

Betlehem bezárkózott, szíve kővé keményedett a félelemtől.
Mert azokban a napokban összeíratta a népet a Császár.
Elengedték a láncról a kutyákat, nagy szelindekek futkostak a hóban,
dühösen szimatoltak, szűköltek mint a lelkiismeret.
Józsefnek fájt a lába, botjára támaszkodva baktatott
az érthetetlen éjszakában.

Az istálló felé, amely fölött már ott égett a Csillag.
A küszöbön megállt, hátrahőkölt a vastag trágyabűztől,
s tanácstalanul visszanézett.

Te már tudtad, hogy nincs segítség. Az emberek bezárták szívüket,
a Szeretet hiába könyörög, nem talál rajta rést.
Fájdalmak Emberét hozod világra nyomban, fájdalmak anyja vagy,
fájás nélkül szülő, amint a nyirkos szalmára lerogytál,
s öled végtelen távolából meghallottad a koldus Újszülött
didergő zokogását.

Papp Lajos: Nyughelykeresők

A gőgös edomita,
Heródes, a kőszívű,
Palestina királya
Antipas örökében,

amidőn népszámlálást
hirdetett az országban,
aki élt, mind elindult,
hogy késedelem nélkül
megtérjen, bárhol is van,
atyáinak házához.
József, a názáreti
ácsmester állongott csak
otthona ajtajában;
és minthogy hozzá mentek
a vének közül hárman,
elpanaszolta nékik,
hogy asszonya várandós,
és órája közelít:
nem bírná el az utat
születő gyermekével.

Én a széltől is óvom
fényemet-Máriámat,
hogy életéből sarjadt,

duzzadó rügyecskéjét,
bimbóját baj ne érje;
jaj, mi lesz kettejükkel!
Gyámolítónk, szent aggok,
segítsetek hát rajtunk!
Térdelek, úgy könyörgök,
az út porából esdek.

Hát amint így könyörgött,
maszatos-könnyes arccal
a három szelíd vénnek,
a függönyt föllebbenti
és előlép Mária;
könny szökik a szemébe,
amikor férjét látja,
az alázkodó férfit
a porban térdepelni.
És szól: hogy bírja ő még,
s van liget is akárhány,
üdítő, tiszta forrás,
jóság az emberekben.
S átkarolta Józsefet,
és köszönt illendően
a tisztes öregeknek.

Csillagos volt a kék ég,
hajnali, hűvös szél fújt,
sós ízű, mint a tenger,
és mentek, mendegéltek.

József, vállán iszákkal,
fogta a kantárszárat.
Mária sápadtan ült,
mosolygott a nyeregben.
A szélben dús olajfák,
datolyapálmák ringtak,
majd juhok bégetése
hatolt el a fülükhöz,
s ébredező ebeknek
dühödt éh-csaholása;
az égből harmat szállt le,
mely tiszta és bőséges,
oly tiszta, hogy a lélek
megenyhül permetében.

A harmadik mérföldön
állottak meg pihenni.
Az első hangos jajszó
az asszony ajkát akkor
hagyta el, mikor férje
leemelte az állat
nyergéből, s odavitte
a kút mellé, egy pálma
hűvösébe, hogy aztán
megmerítse tömlőit
a kút vizesgödrében.

Jaj, kicsim, cipruságam!
Rebbenő, szép madárkám,
maradj még szívem alatt,
napszállatig maradj csak;
tető lesz fejünk fölött,
s néném két erős karja
tartja guggoló vállam.
Csak akkor jöjj, csak akkor
kinozz fejeddel engem,
vérző ölemnek áldott
gyötrelme akkor légy majd
báránykám, csillagocskám!
E vad tájat ne lássad,
ha kiszakadsz belőlem,
méhem menedékéből!

Így sóhajtott; és férje
nem szólt, csak megitatta
a szamarat, és rögtön
tovább indultak onnét.
A nap mind égetőbben
tűzött alá, s hevétől
mintha tó hullámoznék,

vibrált a levegőég.
Torkuk-szájuk kiszáradt,
zúgott, dobogott vérük.
Ám akkor fák sötétje
rémlett föl a vakító
fényben, és nemsokára
a másik kúthoz értek.

Rezdülő délután lett
a moccanatlan délből;
s ímott, Mária újra
sajgó fájdalmat érzett.
Egy villó pillanat volt,
feszítő, vad nyilallás,
hogy összerándult tőle,
mint akit megütöttek.
Még kétszer jött a fájás,
amire messze föltűnt
ligetektől övezve
a város, ahol fürge
gyermekkorukat élték.
S az alkony aranyrőtes
sugárözönbe vonta
porlepett fáradtságuk,
amidőn odaértek
Betlehem kapujához.

Csak alig viszonozta
József a köszöntést is.
Fölvérzett lába sajgott,
s nem érezte fájdalmát,
Máriával gondolt csak;
s hogy hol kap menedéket.
A házakból víg lárma,
ételszag szüremlett ki,
gyermeket, rokont, testvért,
messziről hazatérőt
ölelt ismét magához
az otthon szívessége,
ki nem fogytak a szóból
az egymásra találók.
S a késve érkezőkkel
már senki sem törődött.

Hívnálak, kedveskéim,
csakhát hova lennétek!
Egy derék család váltott
szállást tíz napra nálam,
illendően megfizették,
ki nem dobhatom őket;

meg persze, kell a pénz is,
magányos özvegyasszony,
kit nem gyámolít senki,
bizony, nehezen élek.
Ti fiatalok vagytok,
erősek, sokat-bírók,
követ rám ne dobjatok,
hogy nincs tenyérnyi hely sem
a számotokra nálam.
Ha tán a kecskék mellett,
az ólban, megférnétek,
vagy a kertem végében,
a vén fügefa alján;
Máriám, kicsi gerlém,
kedvetekre mit mondjak?

Hallva e sopánkodást,
Mária nem szólt semmit,
fejét lefüggesztette,
nagynénjére nem nézett.
Az még sokáig ott állt
szép háza kapujában,
kiáltozott utánuk,
s karjai hadonásztak,
fogózót keresve tán
a sok hazug beszédhez;
míg úgy eltávolodtak,
hogy már hangja sem hallott,
és alakja beolvadt
a sűrűsödő estbe.
Haladtak háztól házig.
Bekopogtak mindenütt,
elfúló, rekedt szóval
nyughelyért könyörögtek.

Miért, hogy nekünk nem jut
egy zug sem menedékül?
Hogy emberséget, jó szót
mitőlünk megtagadtak;
miért, hogy gyermekünkre
fájdalom és félelem
mécsvilágot lengető,
vak pillantása vár most?
Miért fordít ma hátat
rokon, vér a vérünkből,
ki bőségben barát volt,
miért néz el fölöttünk?
Miért ilyen az ember?
Mert tudna jobb is lenni;
a közönynek miért kell

pusztítón megteremni?

Így kesergett a férfi;
s már kelt a hold, amikor
a város másik végén
egy sárga homokkőhegy
lábánál megállottak,
és József leemelte
Máriát, aki vérben
és verejtékben ázott;
a hűvös földre tette.
És fent a hajnalcsillag.
Körül ciprusok ingtak,
s menedék, jászol nélkül,
életre ítéltetvén
megszületett a gyermek.
Hazugság nem takarta.

Pásztorok énekével
nem jött hozzá kegyesség.
A szamár kórót rágott.
Szemén megtört a holdfény.
Megtört a fény; szivárgó,
tej-fehér szomorúság.

Ady Endre: Karácsony

1

Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének,
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.

Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.

A templomba
Hosszú sorba
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.

Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme sugna, szállna,
Az én kedves, kis falumban
Minden szivben
Csak szeretet lakik máma.

2

Bántja lelkem a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Odahaza.
De jó volna tiszta szívből
– Ugy mint régen –
Fohászkodni,
De jó volna megnyugodni.

De jó volna mindent, mindent,
Elfeledni,
De jó volna játszadozó
Gyermek lenni.
Igaz hittel, gyermek szívvel
A világgal
Kibékülni,
Szeretetben üdvözülni.

3

Ha ez a szép rege
Igaz hitté válna,
Óh, de nagy boldogság
Szállna a világra.
Ez a gyarló ember
Ember lenne újra,
Talizmánja lenne
A szomoru utra.
Golgota nem volna
Ez a földi élet,
Egy erő hatná át
A nagy mindenséget,
Nem volna más vallás,
Nem volna csak ennyi:
Imádni az Istent
És egymást szeretni …
Karácsonyi rege,
Ha valóra válna,
Igazi boldogság
Szállna a világra …

Juhász Gyula: Betlehemes ének

Ó, emberek, gondoljatok ma rá,
Ki Betlehemben született ez este
A jászol almán, kis hajléktalan,
Szelíd barmok közt, kedves bambinó.

Ó, emberek, gondoljatok ma rá:
Hogy anyja az Úr szolgáló leánya
És apja ács volt, dolgozó szegény,
S az istállóban várt födél reájuk.

Ó, emberek, gondoljatok ma rá,
A betlehemi kisded jászolára,
Amely fölött nagyobb fény tündökölt,
Mint minden várak s kastélyok fölött.

Ó, emberek, gondoljatok ma rá,
Ki rómaihoz, barbárhoz, zsidóhoz,
A kerek föld mindegyik gyermekéhez
Egy üzenettel jött: Szeressetek!

Ó, emberek, gondoljatok ma rá!

Juhász Gyula: Karácsonyi ének

Szelíd, szép betlehemi gyermek:
Az angyalok nem énekelnek
S üvöltenek vad emberek.

Boldog, víg betlehemi jászol:
Sok börtön és kórház világol
És annyi viskó bús, sötét.

Jó pásztorok és bölcs királyok:
Sok farkas és holló kóvályog
S nem látjuk azt a csillagot!

Békés, derűs karácsony éjjel:
A nagy sötét mikor száll széjjel
S mikor lesz béke és derű?

Babits Mihály: Csillag után

Ülök életunt szobámban,
hideg teát kavarok …
Körülöttem fájás-félés
ködhálója kavarog.
Kikelek tikkadt helyemből,
kinyitom az ablakot

s megpillantok odakint egy
igéretes csillagot.
Ó ha most mindent itthagynék,
mennék a csillag után,
mint rég a három királyok
betlehemi éjszakán!
Gépkocsin, vagy teveháton –
olyan mindegy, hogy hogyan!
Aranyat, tömjént és mirrhát
vinnék, vinnék boldogan.
Mennék száz országon át, míg
utamat szelné a vám.
»Aranyad tilos kivinni!«
szólna ott a vámos rám.
»Tömjéned meg, ami csak van,
az mind kell, az itteni
hazai hatalmak fényét
méltón dicsőíteni.«
Százszor megállítanának, –
örülnék, ha átcsuszom:
arany nélkül, tömjén nélkül
érnék hozzád, Jézusom!
Jaj és mire odaérnék,
hova a csillag vezet,
te már függnél a kereszten
és a lábad csupa seb,
s ahelyett hogy bölcsőd köré
szórjak tömjént, aranyat,
megmaradt szegény mirrhámmal
keserűszagu mirrhámmal
kenném véres lábadat.

Babits Mihály: Karácsonyi ének

Mért fekszel jászolban, ég királya?
Visszasírsz az éhes barikára.
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:
mégis itt rídogálsz, állatok közt.

Bölcs bocik szájának langy fuvalma
jobb tán mint csillag-ür szele volna?
Jobb talán a puha széna-alom,
mint a magas égi birodalom?

Istálló párája, jobb az neked,
mint gazdag nárdusok és kenetek?
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:
kezed csak bús anyád melléért nyult.…

Becsesnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
s nem vélted rossznak a zord életet?
te, kiről zengjük, hogy »megszületett«!

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyujts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
törékeny játékunkat, a reményt.

Ady Endre: Kis, karácsonyi ének

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyosan dicsérni,
De én még kisfiu vagyok,
Csak most kezdek élni.

Isten-dicséretre
Mégiscsak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban,
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

(Így dúdolgattam én
Gyermek-hittel, bátran,
1883
Csúf karácsonyában.)

Bálint György: Karácsony előtti vers

Most karácsony lesz, karácsony lesz,
Az apró, piszkos vakkantó dühök
És apró, vigyorgó perverzitások
Itt is, ott is belehalkulnak egy percre
A színes gyertyák lángjával melengető
És ezüstpapírok kétnapos fényével ragyogó

Szeretet világünnepébe:
Ez az egész.

*

Most karácsony lesz, karácsony lesz,
A ropogós, fehér-fekete csíkos friss mezőkön,
És a némává dermedt, kopasz erdők
Száraz cikk-cakkjai között
Megjelennek hordástul az élet mészároskedvű, harsány urai,
És nyulakat gyilkolnak elegánsan;
A rémület hajszolja a halál felé
A vergődő, törpe életek rajvonalát,
Hogy hekatomba nőjjön a karácsony esti vacsorára.

*

Most karácsony lesz, karácsony lesz,
Püffednek a megrakott, ezer színben rikító
Kirakatok mindenfelé, szemtelenül vihognak
A sarki hordárra és az uccaseprőre
És a vánszorgó és loholó sok-sok kopott életre,
És rám is, aki zsebredugott kézzel,
Előregörnyedt háttal és állítólagos huszonhárom évemmel
Szeretném megállapítani, hogy tulajdonképpen
Miért jó az, hogy én élek,
És hogy miért kell nekem boldog karácsonyt kívánnom
A jóltáplált öröm felé,
Holott az én karácsonyom csak annyi, hogy két napig
Nem kell dolgozni.

*

Most karácsony lesz, karácsony lesz,
Megszületik majd a kisded is
Egy vice-lakásban, és megszólaló első hangjára
Rögtön ráfagy majd a fűtetlen, tuberkulotikus büdösség;
És sírnia sem lesz szabad, mert alattuk
A negyedik emeleten valaki nem tud elaludni.

*

Most karácsony lesz, karácsony lesz,
Halk és selymes színek és fűtő ragyogások között
Az öröm és szeretet boldog ünnepet ül majd itt is, ott is,
Dicsőülten ölelnek majd egymás felé
Meleg és tiszta boldogságok, és két napra
Kitárul majd a puha csend és béke:
És nem fognak közberikoltani
Azok, akiknek nincs karácsonyuk,

És nem fognak közbezokogni sem
Azok, akiknek nincs karácsonyuk,
És nem fognak közbeöklözni sem
Azok, akiknek nincs karácsonyuk:
Csak hangtalanul és szégyenkezve fognak ülni
A föléjük roskadó fagyos és kemény sötétség alatt.

Falu Tamás: Karácsonyeste

Karácsonyeste, gyertyafény,
Szív a szívhez most oly közel,
Sok fenyőág: sok kar, amely
Egész világot átölel.

De van szív, mely nem lel szivet,
Van seb, amelyre nincsen ír,
Nincs ember annál szomorúbb,
Mint ki karácsonyeste sír.

Nagy Gáspár: Hótalan a hegyek inge

Ez a tél még megváltatlan,
nincs rá mentség; fehér paplan,
se hó, se hold nem világol –
amíg fölragyog a jászol

hordjuk szívünk szakadatlan,
kormos arcot száz darabban,
nincs ajándék, semmi tömjén –
rí Boldizsár, Menyhért meg én.

Az indul el akaratlan
kinek angyala jelen van,
hótalan a hegyek inge –
el kell érnünk Betlehembe!

Bari Károly: Karácsony

Anyám rongyos szalmazsákon
fekszik, torkáig az éjszakát
takarónak hiába húzza: sűrű pilláival
nem vitázik álom, nem tud elaludni,
bárhogy is akarja, pedig a kertek kaszárnyáiba
lányokat csalogató tulipán-katonák
meglátogatnák álmában, beszélnének
neki világot-vacogtató hírről: a hidegről,
hogy madarak lehelleténél melegedik
a felhőket-elgáncsoló szél is, holdfénnyel zörgetik
ablakát a pásztorok: hó-rozsdás fenyők
alá anyámat kihívják, sírnak, zúzmara-zománcos

könnyeik előtt csikorgó szobáit
nyitja a fagy: a zöld görönggyé-dermedt békák
iszap-kunyhóit is lelakatoló, megszületett Jézus,
világunk megváltója, ajka vérpiros oltárai
mögött fogak gyertyái lobognak, keresztre-kiszemelt
teste fölött a hideg szögesdrótjait
pengeti az idő, jaj anyám, édesanyám,
pásztorok közt királyasszony, ne hagyd
fázni Jézust; varjúkárogás-szemöldökű
boszorkányokat: reszkető fákat
ráncigálj tüzek bitói alá; loboncos lángokkal
hamuvá tépesd őket, énekeljél Jézusnak
fekete altatódalt, himnuszok füstjébe sodorja
nyelvedet a félelem, hiszen tudod,
nagyon tudod: bűneink szögeivel
útjait már teleszórtuk.

Nagy László: A karácsonyfás ember

Búbosodott a tej a tűzön, mikor bejött a virradati kékség. Míg apám szénát rakott a jászlakba, anyám pedig társalgott a kismalacokkal, megszöktem az ágyból. Megúntam a lovaglást a tarajos vánkos-csikón, elindultam a hóban mezítláb, egyszál ingben.

Talpam nyoma nem volt nagyobb a babérlevélnél. Nem fáztam. Lépegettem elszántan a falu iránt. Rókák ugattak a dombon, a dögtemetőnél. És távol égtek még a Bakony zsiványszemei. És tele volt harangszóval a világ.

Jött szembe velem egy megviselt katonaköpeny a Világháborúból. Sovány ember köhögött benne s hirtelenül tétova lett. Lehet, a Kisjézust vélte sétálni a havon, hiszen a világító templomban őérte zengtek éppen. Közelebb érve rámismert az ember, leguggolt elém, kitárta a karját: Hová iparkodsz, Zászló? A kovácshoz, mondtam. Erre kigombolta köpenyét, engem pedig belülre gombolt, átlőtt, sorvadásos tüdeje fölé, a kisbaltához, mert az volt a belsőzsebében. Hörgésben, fujtatásban, szívdobogásban így vitt hazáig, az ágyba. Később az ablakból láttam a ziháló embert, jött az erdőből, hóna alatt jókora borókafenyővel, mintha zöld lovon lovagolna a hóesésben.

Ma úgy látom a hóban, szájjal aggatja vére szalagjait örökzöld lovára, mert a halálba akkor indult. Én pedig igazán akkor születtem, mert akkor léptem először pajzs nélkül a télbe.

Szirmai Endre: Karácsony

Kisérletek, űrhajók, látomások,
s valahol messze délen
egy jászol ringatódzik csendesen
a csillagvirágos éjben.

Váci Mihály: Betlehemes

Fehér szakállas mennyek bóbiskolnak
a törten megkönyöklő tornyokon.
Pillámra hull virágzón és elolvad
a súlyos égből egy könnyű szirom.

Elhangzott lépteket őriz a mellem,
szemem gyerekkori csillagokat.
Három fáradt bölcs kételkedik bennem
a betlehemi fényesség alatt.

Lélek-fehér tájon át sorakozva
a gyermekkorba tartó lábnyomok;
a harangzúgás hömpölyögve hozza
a fény gyűrűin ringó templomot.

Báránybéléses köd borul a tájra;
kifordított kucsmákban állanak
az oszlopok; vasalt csizmában járja
a kopogós földet a fürge fagy.

Mindnyájunk szíve ma-született Jézus,
imádatlan, meztelen didereg.
Várja köré terelt örömök nyáját,
hogy forró párát ráleheljenek.

Parasztok, pásztorok ájtatos gondban
virrasztanak, – szemük a csillagon;
jönnek vörös fényét követve: – hol van,
amire oly rég vár a bizalom.

József Attila: Betlehemi királyok

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
    Lángos csillag állt felettünk,
    gyalog jöttünk, mert siettünk,
    kis juhocska mondta – biztos
    itt lakik a Jézus Krisztus.
        Menyhárt király a nevem.
        Segíts, édes Istenem.

Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
    Úgy hallottuk, megszülettél,
    szegények királya lettél.
    Benéztünk hát kicsit hozzád,
    Üdvösségünk, égi ország!
        Gáspár volnék, afféle
        földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
    Főtt kolbászunk mind elfogyott,
    fényes csizmánk is megrogyott,
    hoztunk aranyat hat marékkal,
    tömjént egész vasfazékkal.
        Én vagyok a Boldizsár,
        aki szerecseny király.

Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kis mama.
    Hulló könnye záporán át
    alig látja Jézuskáját.
    A sok pásztor mind muzsikál.
    Meg is kéne szoptatni már.
        Kedves három királyok,
        jóéjszakát kívánok!

Tótfalusy István: Karácsonyi leoninusok

Barmok romlatag ágyán, Jessze ígéretes ágán
    Új élet született; boldog a Szűz: anya lett.
Barmok romlatag almán, kisfia fekszik a szalmán,
    Barlang, ágy csupa fény: Isten, a Szűznek ölén.
Künn viharok furulyáznak, tépik a pusztai fákat.
    S lám, elnyugszik a szél benne, az akol küszöbén.
Játszik a gyermek, a karja kicsúszott, nincs betakarva,
    Mária nézi: nevet – „Fúj az ökör meleget!”
Fúj az ökör … s ugye, jó lesz? – fürge tüzet vete József:
    Lobban a rőzserakás, mind csupa láng, ragyogás.
Csillan a jó bari szőre, vidáman a szürke tetőre
    Fény fut. Koppan a kő: „Pásztorok, gyertek elő!”
Vének s ifju legények, jönnek, az ajkukon ének.
    Billeget ám a dudás, fújja a kis furulyás!
Néz az ökör: „Soha illyet!”, a csacsi nagy füle billeg.
    Mind forróbb, tüzesebb, Mária könnye pereg.
Anyja ölében a gyermek, tapsol a mennyei herceg:
    Kedv, öröm, isteni tett – Krisztus megszületett!

Barmok romlatag ágyán fekszik a második Ádám,
    Új ág, égi virág, újul a régi világ.

Görgey Gábor: Falusi karácsony

Éjfél száll a nagytoronyra,
szárnyaival beburkolja
    hideg kőfejét.

Vaksötétben vágtat a fagy,
csengő szánjaival a nagy
    éjszakából jött.

Elaludtak a csillagok?
Nyakig betakaróztak ott
    fenn a mennyeken.

Hol rejtőzik hát az ünnep,
ha a csillagok eltűnnek,
    sehol semmi fény? …

Láthatatlan vándorol a
falu népe a templomba
    fagyott utakon.

Kopog a sok cipő, csizma,
az éj kimondatlan titka
    ül az ágakon.

Sötétben, fagyban, szótlanul
jönnek egyre, míg csontosul
    alattuk a föld,

s minden sötét árnyon halvány
piros fénnyel, el-elhalván –
    átdereng a Szív.

Szabó Magda: Karácsony

Oldják iszákjukat a csendesülő,
alacsony fellegek,
omlik az ártatlan, az együgyű hó
a háztetők felett.
A füst elkapja derekát,
együtt forognak,
úgy imbolyodik a világ,
ahogy ők imbolyodnak.
Húzzák már komoly szarvasok
az ünnepet,
szájuk körül az esti pára
s az eltünt gyermekkor lebeg.
Omlik a hó, ömlik a hó,
nem nézi, hova hull,

csak bámulnak a szarvasok,
szarvukon gyertya gyúl.

Ömlik a hó, omlik a hó,
leng, surrog és kering,
eltemeti a surranó
december lépteit,
meztelen, ezüst lábnyoma
nem villan már sehol,
a szarvas békén lépeget,
bizakodik, dalol.
„Honnan jössz?” – kérdezem a hótól.
„Te hova mégy?” – a hó ezt kérdezi.
Rám néz, én meg rá. Hallgatok.
Mit feleljek neki?

Falu Tamás: Karácsonyi ének

Az a fenyőfa messze már,
S ahol állt, már a ház sem áll.
Az élet épít s rombol is,
Dolgozik a csákány s halál.

Az aranyalma elgurult,
S elgurult az ezüstdió,
És most eljött a pillanat,
Mikor rájuk gondolni jó.

Aranyalma, ezüstdió,
A messziből dalol nekem,
S egy rég kialudt gyertyaszál
Kigyullad most a szivemen.

Simon István: Gyerekkori karácsonyeste

Hirtelen milyen tág teret nyitott
óriási ereje a fagynak.
A jeges mezőn szinte térizonyt
érezve csak gubbadnak a varjak.

Meredeznek a reggel még komor
hegyek fái is talpig zuzmarásan.
A ház asztalán fölragyog a bor;
fenyők zúgnak a harangkondulásban.

S az erdei mélyutakra szorul
a hófúvás; a szomszéd falukból hát
toronyiránt jön a plébános úr
imbolyogva karácsonyra hozzánk.

A havas fényben látni még, ahogy
némán fölnéz az úti feszületre,
hol szegként lógnak már a jégcsapok,
mielőtt a fiú megszületne.

Toldalagi Pál: Gyermekkoromban volt ilyen

Ferenczy Béninek

Gyermekkoromban volt ilyen
puha és szép este. A lámpák
szirmai egyre hullanak
s fognak hullni egy éjszakán át.
Derengenek az udvarok.
Az utcák folyamai szépen
hömpölyögnek föl és alá
a fénytől felbontott sötétben.

Jó érzésekkel a világ
egyszerre csordultig telik meg.
Ezen a napon született
keleten az isteni kisded.
Párát fújó barmok között,
a holdvilágtól szinte halvány,
nagy éjszakában úgy feküdt
mezítelenül, puszta szalmán,
hogy a pásztorok, akiket
hozzá a csillag vezetett el,
csak néztek rá örvendező
és karikára nyilt szemekkel.
Heródes pedig, a király,
nem alhatott e csecsemőtől,
kit a szegénység fogadott
ezen a világon először. –

Engem harmincnyolc éve már
ez a történet elvarázsol.
Megjelenik és kivezet
az érzelmek sivatagából,
hogy az eleven szeretet,
a betlehemi gyermekisten,
ahogy szoktatják a vadat,
egész magához szelidítsen.

Gyurkovics Tibor: Karácsony

Egy bizonyos idő után
akárhány karácsonyfát láthatsz,
mindig csak egyet látsz
s a többi látszat.

A többi öröm másé, idegen,
vagy elrabolt öröm,
Jézus Krisztus hozzánk
csak egyszer jön.

Csak egyszer száll le az angyal
kitárt fehér szárnnyal
és hozza el a békességet,
egyszer jön Boldizsár a mirrhával.

És többé nincs békességünk,
nincs Máriánk, se szalmánk,
de erre az egy éjre
mindig emlékszünk.
És ott is gondolnak ránk.

Juhász Gyula: Utolsó imádság

Jó Jézusom, ki bús gyermekkoromban
Gyakran szálltál szivembe, merre mentél,
Hogy nem lelek e szörnyű fájdalomban
Egyebet a meddő, mély gyötrelemnél?

Hisz a világnak minden tájain
Most Téged várnak és Benned remélnek,
A csodálatos földi születésnek
Meleg és fénylő ünnepnapjain,

S ha egyszer mégis a vén, nagy gyereknek
Szivébe szállnál újra, égi gyermek,
De nem vagyok méltó erre, nem.

Legyen mindenki boldog, aki él itt,
S halálra fáradt lelkem szenvedésit
Ird mind az ő javukra, Istenem!

Keresztury Dezső: Karácsony, újesztendő

Karácsony, újesztendő:
lezáró, újrakezdő.

Hogy el ne villanjon a milliárd dolog,
    mi testünk, szellemünk tanítja,
    nyitja, emeli, kínokkal boldogítja,
amíg Föld-otthonunk törvény szerint forog:
    lett szerelem, költészet, annyi érték,
    mihez szív, ész, érdek, szokás a mérték,
amivel élünk s visszaélnek nagyokosok; –

mert mindig új csapat születik, aki majd
    bitón, falhoz állítva, máglyán
    vész el, magát áldozatul ajánlván:
kínvallatásban és keresztúton kitart,
    hogy felcsillanjon az igazság,
    bár mindújra förtelembe tapossák,
s hogy legyen példa: jóért ne kerülni a bajt; –

és mindig újra lesz kézmosó hatalom,
    hogy felelőtlenül megszabja,
    ki hasznos derék, ki bitang haramja,
ki élhessen árnyékban, ki járhasson napon.
    De talpig fegyelemben, bárhol,
    ha a világ eltaszít is magától,
a jók kezét már én el nem bocsáthatom.

Örökegy körben járunk:
ez emberi világunk.

Karinthy Frigyes: Az Ige így született

Testvéreim, farkasok, gyönyörű leopárd
Foltos hiéna, bátyám és rokonaim mind
Páva, cifra kuzin, nagynéném, zöld papagáj
Otromba, bölcs elefánt, mókás maki, bánatos marabu
Elbújtam itt a bokorban, hagyjatok egy kicsikét
A Bozót Törvényét jól ismerem én
Kutyával ugatok, üvöltök a sakállal
De ez most nem szemeteknek szól
Mindenre könyörgök!
Friss koncot hagytam a tisztáson, rágjátok le sietve
(Mindjárt jövök én is) csak ezt a pár jelet itt
Hadd karmolom csorbult körmömmel a barlang sziklafalába
Hogy visszataláljon százezer év múlva eltévedt utódom
Magamban hadd makogok, hadd hallja fülem csak
A hangot, a hangot, a tompa zörejt, mit a Lélek
Szorít ki, belülről, kifeléfordult zabáló bestiaszámon
Valami van itt, valamit szimatolok
Amivel együtt ketten vagyunk csak égi vizén
Vízi mezőkön –
Önmagam és én – én és ő – apja nem én
Vagyok – s ő mégse apám
Van valami, más, mint az a Törvény,
Van Valaki, kit nőstény nem szült, hím sose nemzett
Nem anyaméhből származik, itt születik most
Makogó két vastag cserepes ajkam
Kínjában széttárt nyílása közül

Buggyanó könnyek magzatvize mellől,
Ahogy előrebukó torokkal
Hörgőm el az új jeladást: is-ten …
Is-ten … is-te-nem könyörülj!

Lakatos István: Karácsony

Mini bölcsőben mini Krisztus.
Szól József vígan: Mondhatom,
nagy nálunk most a forgalom,
kint három bölcs beszélget
– egy paphlagon, egy szír, egy indus
mind királyi személyek.

Az indus elefántot ült meg,
teve hozta ide a szírt,
a paphlagonnak egy blazírt
málhásszamár jutott csak.
Szerencse, hogy rizst, pulykasültet
és bort ebédre hoztak.

De serlegét üríti Menyhért,
vaksi szeme a kisdeden:
Egészségedre, Istenem,
élj soká, drága Jézus!
Tudj bajt-bút elkerülni egyként,
nőjj nagyra, mint a cédrus.

A boldog Boldizsár galambot
s egy szép kis glóriát hozott,
pulikutyát a pásztorok,
majd Gáspár bontja zsákját:
abból aranydió, narancsok,
füge hull ki s nyalánkság.

Mária csirkét vág a konyhán.
A tálalóasztal felett
a fénylő üstökös rezeg,
nyalja bajszát a macska.
Bölcsőjében, türelme fogytán,
bömböl az istenadta.

Derekára tekerve farkát
ott leskel a kemencelyuk
sötét zugában Belzebub,
homlokán sűrű felhő –
mardossa gyáva nyugtalanság:
Mi lesz ebből, ha megnő?

Rőt fénnyel fölvacog a hajnal.
    Heródes dúl-fúl: Én vagyok
    a bölcs vezér, a Legnagyobb,
        s ők egy koldusra néznek?
Száz zsoldos, vérgyöngyözte karddal,
        ím kezd új ezredévet.

Radnóti Miklós: Lapszéli jegyzet Lukácshoz

Holdsarló
nézi csak
reggelig,
végül a
vándorló
pásztorok
meglelik.

Jászol a
bölcseje
fényekkel
úgy teli!
Állnak és
csodálják
feketén, –
s köztük két
hű tehén
leheli
a gyerek
csillogó
bőre tükrét.

Puszta Sándor: Bennünk fénylő csillag

sírásra görbült a szánk
mikor a legszebben akartunk énekelni

gyáva lett bennünk az öröm
ahogy boldogok akartunk lenni

induljunk szívünk dzsungelében
az embert megkeresni

a jóságot még ma
el kéne kezdeni

óh bennünk fénylő csillag
merj már megszületni

Bódás János: A karácsonyi Jézushoz

Jézus, te is s z ü l e t t é l ,
Milyen fiú lehettél?
Verekedni szerettél?
Hát mosdani? … Vagy jobb voltál
minden földi gyereknél?

Hát zöld egrest ettél-e
egészséged vesztére?
Fáról sokszor estél-e?
Kék foltokkal rakva hányszor
értél haza estére?

Panasz is volt néha rád?
Ne szomorítson a vád:
ha elszakadt a ruhád,
vagy valamit összetörtél,
kiporolt-e jó anyád?

Ó, te égi, tiszta fény,
követni mernélek én,
szakadékok peremén,
ha tudnám: te is így kezdted,
gyermekként, akárcsak én.

Dsida Jenő: Nagycsütörtök

Nem volt csatlakozás. Hat óra késést
jeleztek, és a fullatag sötétben
hat órát üldögéltem a kocsárdi
váróteremben, nagycsütörtökön.
Testem törött volt és nehéz a lelkem,
mint ki sötétben titkos útnak indult,
végzetes földön csillagok szavára,
sors elől szökve, mégis szembe sorssal
s finom ideggel érzi messziről
nyomán lopódzó ellenségeit.
Az ablakon túl mozdonyok zörögtek,
a sűrű füst, mint roppant denevérszárny,
legyintett arcul. Tompa borzalom
fogott el, mély állati félelem.
Körülnéztem: szerettem volna néhány
szót váltani jó, meghitt emberekkel,
de nyirkos éj volt, és hideg sötét volt,
Péter aludt, János aludt, Jakab
aludt, Máté aludt és mind aludtak …
Kövér csöppek indultak homlokomról
s végigcsurogtak gyűrött arcomon.

Simon István: Húsvéti körmenet

A fű zöldbe s fehérbe
öltöztek a fák.
A meggyvirágszagú égre
parabolát, száz karikát
rajzolsz, pogány duhajunk,
szél, szél, áprilisi,
míg a baldahin lengő
aranysátrát dalárda, gyertya és csengő
kiséri,
s négy ember a magasba tartva viszi.

Elől gyerekek párja csoszog,
aztán a lányok fehérben,
s talpig feketében
iparosok –
s végül árad a görbe-utu,
kék hegyek alatti tiszta falu
megfáradt, áhitatos
kimosdott népe.

Áldott szombati este!
A harangszó aranyos felhőkig evezve
duhaj nótát csap a téres világnak.
Mennek, mennek, fölcsap a por,
a tömzsi labdarózsabokor,
az alma-, a körtefa ágak
mind, mind, mint a csokor.

Énekelnek istállók, pajták
s fészerek közt, a hosszú uton.
Fehér ingük alatt az ér
kötélként kidagad nyakukon.
Törtek sok századon át,
pestisen át,
háborun át,
de évenként egyszer csak vígan kidalolják
teli torokból,
világgá szórják a tavaszi porból
a nagy himnuszt, az álleluját.

S addig a tavasz – zöld és fehér keveréke –
áldást ad a dűlőkre, ekékre,
hersen Ceres dárdás búzája,
elbújhat már benne a nyúl.
A menet utolsót kanyarul
állelujázva,
mert itt a tavasz,
s egy verejtékes nyár jön a virágsugaras,

minden évben halottaiból
feltámadó, ős mezei világra …

Ady Endre: A szép Husvét

Odukat és kriptákat pattant
S bús árkokig leér a szava:
Ilyen a Husvét szent tavasza
S ilyen marad.

Miért tudjon Ő az embervérről,
Mikor künn, a Tavaszban,
Minden csoda csodát csinál
S minden drága fizetség megtérül?

Óh, Tavasz, óh, Húsvét,
Emberek ősi biztatója,
Csak azt szórd szét köztünk:
Állandó a tavaszi óra
S ilyen marad.

Krisztus támad és eszmél,
Odukat és kriptákat pattant.
Van-e gyönyörűbb ennél?

Kassák Lajos: Úrnapja

A törődött szegény emberek itt vannak mind, alázatosan lehajtott fejjel, hogy üdvözülést nyerjenek. Legszebb ruhájukat öltötték fel, tiszta inget, tiszta gallérral és nyakkendőt, amiben egy smaragd vagy rubin tű utánzata tündököl. Ezen a napon feladták a harcot, amit oly szívósan vívnak a gonosz világ ellen. Szemeik befelé fordulnak s mint a búvárok alászállnak a lélek mélyeibe. A legegyügyűbb előtt is világosnak tűnik, nem az ellenfél gyengeségén, hanem a mi erőnkön múlik a győzelem elérése.
Olykor nem többet igérő-e a csöndes eltökéltség, mint a fegyverek csörtetése és a kürtök megfúvása? A szegény emberek, akik már annyi mindenről lemondtak, most az elképzelt boldogság ligetei felé vándorolnak s a falu utcáján, virágokkal, margarétával, oroszlánszájjal, bazsalikommal, fehér és vörös liliomokkal felhintett utcában találkozhatnak Vele, akinek a dicsőségét ünneplik. Mindegy, hogy ki hogyan képzeli el alakját, mit ért meg majd hangja zengéséből. Akár, mint fehérbe öltözött csecsemő tűnik fel előttünk, akár, mint ácslegény mellén bőrköténnyel, kezében szerszámokkal, mindenki tudja: Ő maga az Eszme – az igazság és a tisztaság jelképe. Ezért hódol neki a nép, a dolgozók, mintha tükörbe néznének, ön-

magukat látják benne s ezért nem tudnak elszakadni
tőle. Hozzá hasonlóak szeretnének lenni és boldogok,
hogy maguk közül valónak tisztelhetik.
Sem az egyház praktikái, sem a politikusok irigykedései
nem meríthetik Őt alá. A hegyek kitérnek előle s a vizek
megjuhászodnak léptei alatt. Most azonban lehet, hogy
a virággal felhintett utcán megérkezik a faluba. Szólnak
a harangok, tarka galambrajok hintáinak a nap sugarain.

Kunszery Gyula: Pünkösd

És amikor elérkeztek
a Pünkösdnek napjai,
összegyűltek egy kis házban
Krisztus első papjai.
(Rongyos ruhák, kérges kezek,
fésületlen üstökök:
ily egyszerű proletárok
a legelső püspökök.)
És hirtelen lőn az égből
mint egy sebes szélvihar,
s betölté az egész házat
zengő-zúgó égi zaj.
És eloszlott tüzes nyelvek
lebegtek a szobában,
s az isteni Szentlélekkel
betelének mindnyájan.

S akik eddig gyávák voltak,
bátrak lettek hirtelen,
s a tudatlan agyvelőkben
kigyulladt az Értelem.
S kik eddig a zsidón kivül
nem tudtak más nyelveket,
minden nyelven hirdették már
a krisztusi elveket.
És kiket a sanda kétely
oly gyorsan megrendite:
ingadozó tamásoknak
megszilárdult a Hite.
Köztük eddig egyetértés
alig-alig lehetett,
s fellángolt most a szivükben
az isteni Szeretet!

Fodor András: Pünkösd

Minden tavasszal újra élem
a reggel gyönyörét:
    a lucfenyők, a kertek magasában,
    keserves, hosszú boldog szaggatással
burukkolnak a gilicék.

És fölcsattan a gyermekének,
fölbúg az orgona:
    Jövel szentlélek! – vigyél el a nyárba,
    hol égig ér a játék palotája,
szabadság otthona.

Már jön értem apám az állomásról,
futok elébe ki, –
    a kanyarból is látom szivdobogva:
    örömöt ir felém a sétabotja,
föl-fölbuktatja, lengeti.

Falu Tamás: Halottak napja

Halottak napja azoké,
Akiket elfeledtek,
Akiket a nagy feledés
Közös sírjába tettek.
Kiken mécs nem ragyogja be
Az elmúlás betűit,
Kikről a száraz virágot
A szelek messze űzik.

Halottak napja azoké,
Kik elesettek, árvák,
Akik éjjel megölelik
S megcsókolják a párnát.
Akik siratják a jelent
És siratják a múltat,
Kiknek sirdomb az asztal is,
Amelyre ráborúlnak.

Az öröklét küszöbén

Közel a parthoz

Pilinszky János: Fokról–fokra

Ahogy a semmi kisimítja
az agónia árkait,
miként a vidék hófúvás után
lecsillapúl, hazatalál,
valahogy úgy alakúl, rendeződik
fokról-fokra ember és Isten,
pusztulás és születés párbeszéde.

Weöres Sándor: Talizmán

Elmegyek elmenni
maradok maradni
elmegyek maradni
maradok elmenni.

Szaladok szaladni
megállók megállni
szaladok megállni
megállok szaladni.

Fölkelek fölkelni
leülök leülni
fölkelek leülni
leülök fölkelni.

Születek születni
meghalok meghalni
születek meghalni
meghalok születni.

Mécs László: Rózsafabot

Híres szárnyaslovam halott.
Megölték. Úgy járok gyalog.
Bottal botorkálok haza.
A bot szép volt rég: rózsafa.
Sok fattyát nyestem: csupa görcs.
De jó bot. Jó társ. Szinte bölcs.
Kemény. Vastag. Mégsem dorong.
Szemem csillagra néz, borong,

– de ő vigyáz, virraszt, vezet:
az éjben menni élvezet
és boldog biztonság vele
a Mámor-hegyről lefele,
hol fényt ivott tőke tincse,
sok fényt rejtett sokféle pince.
Sűrű, folyékony fény a bor,
mitől a bánat haldokol;
sűrített fény a szeretet:
anyám e fénnyel nőttetett
rá lombcsodát, mig tarka szin
stiglic dalolt az ágain.
(Vagy szívem szólt?) A lomb felén
fehér szirom fakadt felém;
másik felén piros-vidám
rózsát virított a rózsafám.
Jó szárnyasló ettől hizik,
ettől száguldott Párizsig,
Kolozsvárig, s testvért, magyart
keresve: sok (nem kiagyalt)
élő rózsát vitt gyors ina.
A rózsákat jóság és ima
bebalzsamozta: élje túl
a rózsafát, ha józanúl
az éj, a Hold s nappal leszen,
majd est s Halál vár rám lesen.
– Most bot lett. Így megyek vele
pincézésből hazafele.
Benézek egy-egy ablakon:
egy emléken, egy mondaton
át egy lélekbe s képkeret
mögül vázából rám nevet
egy-egy rózsám s míg meglesem:
szívem dobban legényesen,
csuhajra vágom süvegem,
mint régen a Mámor-hegyen,
Halállal farkasszemezek,
mig bölcs botom Haza vezet.

Sík Sándor: Hetven felé

Hetven körül
Az ember a világi jónak
Kétszeresen örül.

Halk lesz a szó,
Kettős akkord búg benne mégis,
A szomorú is meg a szép is:
Köszöntő is meg búcsúzó.

„Köszöntelek,
– Szólnék, – te szép világ, szeretlek”,
De a nehéz szók könnyekként peregnek:
„Isten veled, Isten veled!”

Hetven felé
Minduntalan búcsúzna már az ember,
És könnyeit szégyenlős szerelemmel
Szemérmes szókba rejtené.

De megered
A szó patakja s szétveti a mellet:
„Hívlak, szeretlek, kívánlak, ölellek,
Erdők, hegyek, virágok, emberek!”

Hetven körül
Az ember mindennek örül.

Hetven felé,
Mint felhőn át az esti napkorong,
Mindenfelé
Egy fényességes árny borong:
Az Istené.

Áprily Lajos: Kérés az öregséghez

Öregség, bölcs fegyelmezője vérnek,
taníts meg, hogy Csendemhez csendben érjek.

Ne ingerelj panaszra vagy haragra,
hangoskodóból halkíts hallgatagra.

Ne legyek csacska fecskéhez hasonló,
ritkán hallassam hangom,-mint a holló.

A közlékenység kútját tömd be bennem,
karthauzi legyek a cella-csendben.

Csak bukdácsoló patakok csevegnek,
folyók a torkolatnál csendesednek.

Ments meg zuhatag-szájú emberektől,
könyvekbe plántált szó-rengetegektől.

Csak gyökeres szót adj. S közel a véghez,
egy pátosztalan, kurta szó elég lesz,

a túlsó partot látó révülésben
a „Készen vagy?”-ra ezt felelni: – Készen.

Csorba Győző: Alkonyodó

Lángok kórusa után éles-hegyes-tüzes nyelvek
egyértelműsége után boldog elfogultságok után
kétszer-kettő-négy-hit és -okozatiság után
kerek és hiánytalan rend után
tudom után így után bizonyos után
bal-jobb bal-jobb bal-jobb után
én után én után én után –

Léptek szélrózsa-tétovasága léptek nem-ismétlődő
mérete zavaros ritmikája
kétkedés füstös-kúszó meglobbanások riadó villanások
ki tudja ignoro sejtelmem sincs talán-talán
én te mi ők ő mi ti én

A teljesség ezzel teljesedik be
az emberség ezzel emberesül meg
a metszett szavakat a motyogok élesítik
az öregség héja magja szára is a gyümölcsé
az alkony is a nappalé.

Rónay György: Öregkor

Egyre sötétebb
alagút.

De egyre fényesebbek
a lámpák.

Juhász Gyula: Szimpozion

Valahol lenni kell egy lakomának,
Hová hivatalos, kit idelenn
Halálba űzött az éhség, a bánat,
A reménytelen szerelem.

Valahol lenni kell egy palotának,
Hová bejáratos, kit idelenn
Minden örömből és fényből kizártak
S elhullt a rögös útfelen.

Valahol lenni kell egy orgonának,
Melyen majd egyszer befejezhetem
A dallamot, mely itt halálba bágyadt
S amely az életem nekem!

Ady Endre: Szelíd, esti imádság

Uram, adj csöndes éjt,
Nyugodalmas, nagy éjt
A te vén gyermekednek,
Beteg, rossz gyermekednek.

Fölséges dáridók,
Keserves dáridók
Muzsikája kerüljön,
Hangja messze kerüljön.

Ne ülje szívemet,
Nyomorék szívemet
Az ébrenlét lidérce,
Rettenetes lidérce.

Aludjak kacagón,
Álmodjak kacagón
S boldoguljak álmomban,
Ifjuljak meg álmomban.

Valami nagyon nagyot,
Valami dicső nagyot
Álmodva hadd képzeljek,
Éjemben hadd képzeljek.

Imádkozzak, mint gyerek,
Régi iskolás gyerek,
Istenes áhitattal,
Altató áhitattal.

Mikor az alkony leszáll,
A barna alkony leszáll,
Régi imám az ajkam
Szaporázza, az ajkam: (Adj
csöndes éjt szüleimnek, adj csön-
des éjt mindenkinek. Istenem,
én járva-kelve, fölvirradva
és lefekve, imádlak, mint
édes Atyám. Jó Atyám vi-
selj gondot rám, ámen.)

Sík Sándor: Őszi fecske

Mit is mondjak, mit is kérnék,
Serpenyőmbe ha mi fér még?
Én Istenem,
Egy keveset még elélnék.

Élnék, amint mások élnek,
Rendes népek, jámbor vének,
Én Istenem,
Mint a jó lelki szegények.

Csak a mái napot kérem,
Akár vízen és kenyéren,
Én Istenem, –
Holnap is úgy, ha megérem.

Tapsoló termekre vágyjam,
Úgy mint tegnap, – hajdanában?
Én Istenem,
Jobb a halk szó kis szobában.

Majd ellennék csendben immár
Fejemre nőtt fiaimnál,
Én Istenem,
Még ameddig hazahínál.

Egy-egy dalt ellesnék olykor
Fűtől, fától, csillagoktól,
Én Istenem,
Amíg egyszer el nem oltol.

Rendberaknám hét fiókom,
Versbe rívó cókom-mókom.
Én Istenem,
Aztán, tudod, nem szabódom.

Úgy szerettem ezt az áldott
Jóra váltott rossz világot,
– Én Istenem,
Úgy-e bizony megbocsátod? –

Mintha nem is futó vendég:
Mintha végképp itthon lennék.
Én Istenem,
Soha talán el se mennék,

Ha nem búgna éjek éjén
Valami a szívem mélyén,
Én Istenem,
Az a végső, az a mély-én.

Testvérszívben, testvérkézben,
Mint a fecske puha fészken,
Én Istenem,
Úgy éltem, úgy fütyörésztem.

Testvérkézből Isten-kézbe,
– Őszi fecskét költözésre –
Én Istenem,
Majd elhívsz már, az Egészbe.

Jaj, csak akkor el ne késsen
Hozzád csukló szívverésem,
Én Istenem,
Csak az ament el ne vétsem.

Keresztury Dezső: Vénen is!

Érett az alma,
már leszakadna,
de én nem, mégsem
vágyom nyugalomba.

Csendül a csengő,
van még teendő,
amit elértem,
alig elegendő.

Túl már a távol-
tűnt ifjúságon,
mindig mindenben
csak előre vágyom!

Füst Milán: Öregség

Hol vagytok ó szemeim, kik oly áldottnak véltetek egy arcot?
És hol vagy ó csodálatos fülem is, amely oly hegyes lett,
mint a szamáré valamely édes-bús nevetéstől?
S hol vagytok fogaim, ti vérengzők, kiktől felserkent
nemcsak a szamóca, de az annál duzzadtabb és pirosabb ajak is?
S hol vagy te mellemnek oly irtózatos dalolása?
S hol a kín és hol az áldás, amelyet most hiába keresek
eszelős utaimon, görbe bottal a kezemben?
Loholni bolondul? Kergetni az őzet, az őzlábut s utána
ledőlni, susogni, nem is neki, de a holdnak …
Holmi rejtelmekről, amelyeket senki sem érthet egészen
s amelyeknek zaklatott boldogság mindenkor a neve …
Hol vagytok ti mozgalmak és fekete átkok? Örök sietés?
Hol a mohó száj s hol a nevetésem?
Úristen, hol a nevetésem s a tárgytalan zokogás is:
Mikor döngő hajnalodások vértelen messzeségei! hányszor
Leborultam a sötétben elétek!

Hallgass rám oh ifjuság. Volt egy öreg görög egykor
Ki felemelte két kezét, mint a szobor s az ifjúságát visszakövetelvén
Mondott aiszchyloszi átkot arra, aki tette, hogy így meg kell az embernek öregedni.

Félig vakon állt a hegyen, csupa sugárzásba merülve, – ősz haját verte a szél is
S pisla szeméből könnyei hulltak az Istenség magasztos lába elé.
S mégis szava dörgött, szavától megállt a malom, megrendültek a dombok
S az ötéves kos is felemelte rá a fejét. – – Ámde az Istenség
Nem nézett rá, nem felelt akkor az öregnek.
Sirt az Istenség. Mert, mintha dobokat vernének a fülébe, tompa dobot
S erre felelne a hegyomlás s e hegyomlásnak felelne a tenger…
Oly naggyá nőtt meg előtte s oly szentté az öregség ősi nyomora.
Mert hisz ott állt ő már önnön sirja előtt s még mindig pörölve a széllel
S még egyszer hangoztatni akarván igazát, mielőtt elomolna …
S aztán hát elment persze, – csend lett végül is e vidéken.
De a szivében is csupa csend volt már akkor, el ne
feledjük s egy másik, m é g n a g y o b b figyelem …

S a feje körül tompa derengés.

Illyés Gyula: Isten vén malmai

Gyorsabban, mint a fiatalokon
hogy futsz idő, az öregeken át!
Hogy csobog-zuhog multtá a jövő!
Hogy forog, űzve egy a másikát
szív és agy – a két malombeli kő!

Szaporábban, mint akár tavaly is,
mind sebesebben, sorsom gépei,
jártok vásottan is! Vagy épp azért?
De meddig birtok még úgy őrleni?
S ér lisztem, amennyit a mag igért?

Sürgetőbben, mint akár tegnap is,
meddig öntesz még belém gabonát,
Gazda? – hogy én is megnevezzelek!
Javíts, olajozz. Járjak ugy tovább
– kenyérváróid megkeressenek.

Müködtetőbben, mint valaha is
ömölj, idő, forogjatok ti, agg
szivek, agyak, higyjétek, lesz, aki
számba veszi hű buzgalmatokat –
Őröljetek, Isten vén malmai.

Csikorgóan, még csikorgóbban is
ocsút, követ, port kirostáljatok.
Nem titeket Ő: ti méritek Őt!
Hántsatok ki abból, amit adott:
embernek ehetőt!

Vas István: Gyertyaszentelői elégia

Barlangját elhagyja ilyenkor a medve, sovány még.
Bánatosan szimatol,
Nem megy vissza, mivel nem látszik az árnyék,
A ködökbe fény se hatol.
Imbolyog, indul, vár kikeletre ő is, könnyű neki!
Télidejét barlangban alussza. Megteheti.
Medve-szivem de irigyli! Nekem
A homályt kell élni tudattal,
Este hiába teszem le fejem,
Engem álom se vigasztal.
Agyam ég, vérembe fájva nyilal
Az emlék, mélytüzü, halk láz,
Nehéz az éjszaka, árnyaival,
S nehezebb lesz egyre az alvás.
Ciripel a bánat: „Jaj, hol a nyár?”
Varju-eszem rádünnyögi: „Kár!”
S én hallgatom ezt a beszédet.
Hova lett, hova lett a gyümölcs, a virág,
A kert, a tömött fürtök, teli ág,
Az illat, az íz hova széledt?
A nyári gyümölcs, a sudár szerelem,
Lázálmok gyermeke volt csak?
Keskenyebb egyre, ami eleven,
S növekednek bennem a holtak.
Tömény ize részegit engem a halálnak,
Az életet nem őrzi már, csak e párlat,
Kihull a világ a goromba szitán.
Csontvázam hasonlít az árva kereszthez,
Ideges vonzás, majd ha eleresztesz,
Indulhatok én is az árnyam után.

Csordul a hókupacok szennyes leve, enged a téli
Keménység, elfeketül.
Laza sár a világ. Nehéz nekem élni
Keményen és egyedül.
Szép volt a kemény élet teveled,
Csupa gőg, csupa tömb, csupa kristály –
Én már az a forma nem lehetek,
Amivé gonddal kifaragtál.
Forma, hol a sikos, laza titok
Jelképpé nemesül, –
Az életed engem úgy szorított,
Mint abroncs dongákra feszül.
Képzeletem kipirult a szavadra
S most magaddal megelégszel?
Te neveltél férfiúvá s a fiadra
A sötétből vissza se nézel?
Nézd, a lélek alig tartja magát,

Csapkodja a zajlás árja,
Lazul a kötés, oldódik a gát,
Úgy hullok a sűrű homályba.
Segíteni nyújtsd ide csontkezedet,
Szoríts vele össze keményen,
Míg végülis fehéren megmeredek
S nem kell formátlanul élnem.
A lucsokból, a sárból kikelet éled.
Várnak változatok. Ne cseréljek?
Csak én ne cseréljek soha már?
A határon, tavaszi szél, te sodorj át,
Mert énnekem újszerű, mesteri formát
Nem hozhat, csak a halál.

Csoóri Sándor: Verssel vigasztal valaki

Hallod? verset olvas valaki nekem a telefonba,
vigasztal halottaimért,
magamért,
havazást ígér homlokomra,
havat a közös fekhelyünkre:
ágyra, erdőkbe, tegnapi virágok csontváza fölé
s gyógyító csöndet egy szelíd pincében,
ahol földarabolt szilvafatuskók
égnek majd lobogva
az asztalon bor lesz,
kenyér
és vöröshagyma,
éles kés fénye, mint a túlvilágé
s az időtlen, fehér pincefalon
a jövő századok felé vonul
egy seregétől elszakadt hangya.
Hallod? amit mond, neked is mondja:
nagy, fekete szárnyakkal
ne csapkodj bele az éjszakába,
gyászba, koromba,
nem vagy te angyal, se kondorkeselyű,
egy édes ország egyetlen lakója vagy,
halálraítélten is az enyém!
a kontyod csuklómra
zuhan minden este
s hátaddal együtt fordulok
az északi csillag felé –
Nézhet ránk holnap fegyver is,
bogáncsos szemmel a félrevezetett haza,
nekünk már nem lesz szükségünk irgalomra:
mindent megéltünk, ami élet,
mindent, ami korai haldoklók gondja –
Nézd: szállong is már a megígért hó
párban haladó lábnyomunkra.

Takáts Gyula: Körmén vacog

Szedett a tőkén minden venyige.
Most döntik az utolsó kosarat
s szögek közé viszi a zöld garat.
Tölgy csapon át csorog a must szine.

Kőpincék gőgje néz a kertre.
A telt hordó fütyül a nyárra.
Már vár, aki az ajtót zárja,
s kulcsát otthon akasztja szegre.

Elhagylak én is, – akárhogy sajog –,
mint seregély, ha elfogyott a fürt.
Szarvast szólít a hegyen fönt a kürt …
Megyek, azt hiszem, utolsó vagyok …

S egy csattanás! … Hol vagy, füge-virág?
Gerezd … Fecske? … Ropog a venyige.
Nagy piros csillag a vadász keze,
s körmén vacog a zuzmarás világ …

Jankovich Ferenc: Szomjam

Kit űzöl úgy, sokat sóvárgó lelkem?
Mi hajt mindig tovább? Miféle vágy
ösztöne üld, mint szegetlen kalács
tejillat álma, amit meg kell lelnem …

Nem volt még oly kerítés s durva rács,
mit át nem törtem, de te tovább kergetsz:
mind istenibb, mind távolabbi kerthez
szegzed szemem, mint messzi túlra látsz.

Kopik gúnyám, romlok, szakadok, feslem:
s illanni kell, nem adnak új ruhát…
Csak egy sugár vagyok, fogytán a testem –

mégis tovább lövell, repít a vágy,
akkor is, ha már rég a sírba estem:
a szomjam megmarad és visz tovább.

Orbán Ottó: Utóirat a szenvedéshez

Én nem hiszem, hogy az ember szabadsága az ember,
s a szabadság szabad vágy, győzelem, alázkodás,
ki összegyűltem, mint a kín a testben,
megmaradtam, mint hamu alatt a parázs

és láttam füstben rángani a vánszorgók útját
és élve bár a meztelen csendet már úgy tudom
mint a kövek és a kopár fák tudták,
kik döbbenten álltak a lázadó uton,

én nem hiszem a kegyelmet, a magány szabadságát
s gőgömbe nem bújhatok mint az istentagadók,
mert csupasz testemet a földek látták;
a rendet, mely akár a város és a csók

füstös és testszín ragyogás és összefügg az éggel,
a nevetés villámait a legkékebb vizen,
füvek öröklétét a fal tövében
s a gyökerek lassú akaratát hiszem,

a teljes teremtés fényét, a megmért szabadságot,
mely kötelmeiben egész és ezáltal szabad,
hogy fényében hamuvá ég magányod
és gyalázat nélkül megadhatod magad

a pusztulásnak és a szónak, mert egyet jelentesz
élve és halva, azt a teljes életet, melyet
milliárd lélegzet törvénye rendez
egyetlen értelemmel tájaink felett.

Várok. Míg fut az év, ne szólj, hisz úgyis félreintlek,
figyelek még, az ugrásra kész kő szemembe néz,
megértem gyötrelmes törvényeinket
s mint az élet a halálban úgy vagyok egész.

Áprily Lajos: A csavargó a halálra gondol

Uram, a tél bevert a templomodba.
Álltam vaspántos portádon belül
s ámulva néztem botra-font kezemre
sugárban omló fényességedet.
Térdelt a nép, én álltam egyedül,
úgy hallgattam, amit beszélt papod:
„Ez világot szívedben megutáljad
és úgy menj ki belőle meztelen –”

Uram, te ezt így nem akarhatod.

Tudom, hogy földed nagy területéből
egyetlen barlangod jutott nekem,
s megreng az is, ha viharod zenéje
végigrobajlik fenn a tölgyeken.
De ha tavaszod jő, enyém az erdő,
és jó hozzám az erdő: ennem ad,
rigószavaddal kelt a kora-reggel

s odvamba surran este sünfiad.
Gazdám, a nyár, az ősszel hullt levéllel
új őszig minden gondot eltemet:
mezítláb járom harmatos meződet
s verőfényed fürészti mellemet.
S ha kóborolni küld a nyugtalanság
s nótázva fut mellettem patakod,
kurjantással köszöntöm kék lakásod,
s fütyörészem s Uram, te hallgatod.
Zöld asztalomon vadgyümölcs az étel,
otthon-kínáló tűz nem int felém,
de mondd, volt-e valaha szép világod
valakié úgy, ahogy az enyém?

Ha menni kell, vállamról rongy-ruhámat
egy rándítással elhullathatom,
saruim szíja sem marad velem.
Uram, utálni nem tudom világod,
de indulhatok, amikor kívánod,
igéd szerint: egészen meztelen.

Horváth Elemér: Ezen a sötét …

Ezen a sötét sötét kis világon
csodálatosan kék hajnal hasad

Fáradt vagyok oly gyönyörű megállnom
a nap alatt megint a nap alatt
Különös elindul velem az álom
pedig most ébredek Minden szabad

Érzem ahogyan elhervad az árnyék
tenyeremben máris kezed fogom
mert gyermek is vagyok és néha szállnék
S fehéren lassan épül homlokom

S mögötte hogy nappal lesz nyár lesz hó lesz
ontja a vér nyugodt szép melegét
Mielőtt meghalnék mert olyan ragyogó ez
hadd bámuljam szeptember kék egét

Babits Mihály: Ősz és tavasz között

Elzengett az őszi boros ének.
Megfülledt már hüse a pincének.
Szél s viz csap a csupasz szőllőtőre.
Ludbőrzik az agyagos domb bőre,
elomlik és puha sárrá rothad,
mint mezítelen teste egy halottnak.

Este van már, sietnek az esték
álnokul mint a tolvaj öregség
mely lábhegyen közeledik, halkan,
míg egyszercsak ugrik egyet, s itt van!
Nem tudjuk már magunkat megcsalni:
óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Leesett a hó a silány földre,
talán csak hogy csúfságát befödje.
Most oly fehér mint szobánkban este
fekhelyünk, ha készen vár megvetve,
puha dunnánk, makulátlan párnánk:
s mintha a saját ágyunkon járnánk,

mint a pajkos gyerekek, ha még nem
akaródzik lefeküdni szépen,
sétálnak az ágy tetején, ringva,
mig jó anyjuk egyszer meg nem unja
s rájuk nem zeng: »Paplan alá! Hajjcsi!«
Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Már az év, mint homokóra, fordul:
elfogy az ó, most kezd fogyni az új,
s mint unt homokját a homokóra,
hagyja gondját az ó év az ujra.
Mennyi munka maradt végezetlen!
S a gyönyörök fája megszedetlen …

Türelmetlen ver a szivünk strázsát,
mint az őr ha tudja már váltását.
Idegesen nyitunk száz fiókot.
Bucsuizzel izgatnak a csókok.
Öreg öröm, nem tud vigasztalni:
óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Olvad a hó, tavasz akar lenni.
Mit tudom én, mi szeretnék lenni!
Pehely vagyok, olvadok a hóval,
mely elfoly mint könny, elszáll mint sóhaj.
Mire a madarak visszatérnek,
szikkad a föld, hire sincs a télnek …

Csak az én telem nem ily mulandó.
Csak az én halálom nem halandó.
Akit egyszer én eleresztettem,
az a madár vissza sohse reppen.
Lombom, ami lehullt, sohse hajt ki …
Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Barátaim egyenkint elhagytak,
akikkel jót tettem, megtagadtak:
akiket szerettem, nem szeretnek,
akikért ragyogtam, eltemetnek.
Ami betüt ágam irt a porba,
a tavasz sárvize elsodorja.

Száradt tőke, unt tavalyi vendég:
nekem már a tavasz is ellenség!
Csak te borulsz rám, asszonyi jóság,
mint a letört karóra a rózsák,
rémült szemem csókkal eltakarni …
Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Ágoston Julián: Főhajtás

Halk lombhullás. Már rádköszön az ősz,
ha elléptet kis ablakod előtt.

Rövid volt a nyár? – Minden illanó,
az ősz is elfut, aztán itt a hó.

Rövid az élet? – Tavaszi szelek
indulnak és eljátszanak veled,

aztán elsurrannak s magad maradsz,
mint a szedett fa ablakod alatt.

Vagy talán mégse? Nem volt kába hit:
új élet bontogatja szárnyait

benned, s belőled ami megmarad,
magukba szippantják a sugarak,

aztán tovább viszik a végtelen
útján robogva – veled és velem –,

s mire mégegyszer rádköszön az ősz,
meghajtod ősz fejed az Úr előtt.

Dsida Jenő: Az utolsó Miatyánk

Parányi pirula.
Itt a lámpaoltás.
Miatyánk ki vagy a mennyekben!
Megint egy sikoltás.

Aludni, aludni,
csend, nyugalom, béke.
Szenteltessék meg a Te neved!
Lesz-e ennek vége?

Magas bácsi sóhajt,
aki meghal, jól jár.
Jöjjön el a Te országod!
Hat az altató már.

Csillagok villognak.
Hunyorogva int egy.
Legyen meg a Te akaratod!
Nekem minden mindegy.

Babits Mihály: Miatyánk

1914
Egy bécsi műintézet által kiadott műlaphoz készült

Miatyánk ki vagy a mennyekben,
harcokban, bűnökben, szennyekben,
rád tekint árva világod:
a te neved megszenteltessék,
a te legszebb neved: Békesség!
Jöjjön el a te országod.
Véres a földünk, háboru van,
kezed sujtását sejtjük, uram,
s mondjuk, de nyögve, szomoruan,
– add, hogy mondhassuk könnyebben –:
Legyen meg a te akaratod!
– mint angyalok mondják mennyekben.
Előtted uram, a hon java,
s hulljon a lomb, csak éljen a fa:
de vajjon a legkisebb lombot
nem őrzi-e atyai gondod?
nem leng-e az utolsó fürtön is,
áldva miképpen mennyekben,
azonképpen itt a földön is?
Megráztál, nem lehet szörnyebben,
már most ami fánkon megmaradt
őrizd meg őszig a bús galyat:
mindennapi kenyerünket add
meg nekünk ma, és gyermekeinket
növeld békére: ha bűn, hogy lábunk
ma vérbe csuszik meg: értük az!
Bocsásd meg a mi bűneinket,
miképpen mi is megbocsátunk
ellenünk vétetteknek: a gaz
tied, büntetni: mienk csak az,

hogy védelmezzük a mieinket!
És ne vigy a kísértetbe minket,
hogy ártatlanságunk tudatát,
mint drága páncélos inget
őrizzük meg bár véresen,
hogy át ne hasadjon sohasem.
Jaj, aki ellenünk mozdul:
megvívunk, készen, bármi csatát,
de szabadíts meg a gonosztul,
mert tiéd az ország,
kezedbe tette le sorsát,
s te vagy a legnagyobb erősség:
ki neveden buzdul,
bármennyit küzd és vérez,
előbb vagy utóbb övé lesz
a hatalom és a dicsőség!

Sík Sándor: A néma Miatyánk

Hozzád, Veled, Neked,
Mondani egy utolsó éneket,
Imában ömleni Eléd,
Legutolsó, de hűséges cseléd …!
De jaj! ha nem igaz!
Szobám csupa por,
Kertem csupa gaz,
Csupa lelógó tört faág,
A templom messze, a könyv nehéz,
Ólomcsizmában toporog az ész.
És mégis, mégis, Ő van itt,
Immár tőlem el nem veszik.
Nap nap után, éj éj után
Én Téged hívlak, Miatyánk.

De mire jó
Egy lámpástalan rádió?
Hogyan szólítsam az ég Urát
Egy siketnéma Miatyánkon át,
Ha szói közül minden második
Alattomosan elrejtőzködik!
Bénult napokon, izzadt éjeken
Az értelem is értelemtelen,
Értelemtelen és imátalan,
Magam vagyok, egészen egymagam.

De talán mégis volna valami
Helyettem hinni, vallani,
Nevemben felimádkozó
Karikás kis szentolvasó.
Egyetlen társam aki vagy,
Karikagyűrűm, el ne hagyj!

De nem hagytalak-e Téged el én,
Szómmal, amelyből kialudt a fény?
Szívemmel, amely csupa seb,
Elmémmel, amely űrnél üresebb?
S nem hagytam-e el Veled együtt Azt,
Aki az űr fölött virraszt?
Mit felelek, hisz nem tudok felelni:
Mit felelhet a Mindennek a semmi!
Akarom élni az egész hitet,
Szeretni, ahogy Isten szeret,
És bízni, bízni akarok,
Abban, amit a Krisztus hozott.
Nem érzem, nem is gondolom,
De akarom, akarom, akarom.

Zelk Zoltán: Három sor

Kibírhatatlan kínok
lángjai sem oltják
halálfélelmemet!

Nagy Zoltán: Ha visszanézek

Ha visszanézek elmúlt életemre
(Mert visszanéz a vándor, hogyha már
A dombtetőről völgynek indul útja
S megáll s tünődőn hajtja le fejét)
Ha visszanézek, mért e nyugtalanság,
Töprengő bú, szorongó remegés?

Ó jaj, talán valamit elfeledtem,
Sürgős dolgát egyetlen életemnek
S ki végzi most el? Otthagytam talán
Az árok partján kedves holmimat
S hogy mi is volt, már az sem jut eszembe …

Ó jaj, talán behunyt szemekkel mentem,
Mint alvajáró, májusi mezőn,
S nem néztem meg a zsendülő vetés
Mély-zöld vizébe elmerült pipacs
Pirossát s kékjét a búzavirágnak,
S fülem befogtam, mikor énekeltek
Hajlongó szűzek édes éneket,
S hiába hívom most a dallamát
Nem-hallott dalnak s már kinézhetem
Szemem, nem látom többé színeit
És illatát nem szívhatom a tájnak …

Állok tünődőn (s völgynek visz az út
S nem térhetek vissza a hegytetőre

És számkiűzött mindörökre már
Az elmúlt évek messzi birodalma),
Állok sötéten, mint munkás, aki
Az átaludt nap estjén ébredez,
Mint áll a vézna, bús inas-gyerek,
Ki a rábízott ékszert elvesztette
S a földet nézi most és hallgatag
Töpreng, hogy mit mond majd a mesterének,

Jaj jaj
Mit mondok majd magamnak halálom óráján
Mit mondok majd magamnak halálom óráján
Mit mondok majd magamnak halálom óráján…

Kosztolányi Dezső: A vad kovács

A vad kovács, a szenvedés
sötét pöröllyel döngöl engem,
szikrázva visszanézek, és
kormos dalát ővele zengem.
Beh jó nekem, hogy nem kell élni,
csak az üllőre ráalélni,
engedni szépen, mit se tenni,
csak fájni így és várni, lenni.
Verj, vad kovács, világfutóvá,
érzéstelenné és meredtté,
tökéletessé és tudóvá,
kemény, fájdalmas műremekké.

Harsányi Lajos: Fegyverletétel

A holdnak mondtam: mézszínű.
A napnak: aranytollú fácán.
A szép szavak gyümölcseit
kínáltam nektek égi tálcán.

Szennyes szavakat sosem írtam.
A tollam mindig tiszta volt.
Mindig az ég ívén lebegtem,
mint a hold.

De már a láthatár felé
hanyatlik égi lángom.
Nem sok keresnivalóm
van e kerek világon.

Isten örök szerelme
lassan nyugalmat ád.
Megettem én már régen
a kenyerem javát.

A fegyveremet én soha
nem adtam senkinek.
Nem tépte ki kezemből
se nyár, se zord hideg.

De elfáradtam immár.
Az élet nagyon megvert.
Kezedbe, Istenem, hát
most leteszem a fegyvert.

Jékely Zoltán: Utolsó imádság

dr. B. Gy. barátom halálhírére

Hogy álljak majd színed elé,
Krisztus Uram,
mikor meghalni az ártatlanokkal
nem volt erőm,
és alig titkolható örömmel
fogadtam felebarátaim halálhírét:
– Ismét másvalaki s nem én!
De még szívtépő gyásztól is olykor
paráznaságra pezsdült a vérem! …

Most is bűnös testemnek miatta
közeleg az órám.
Fekete függönyök nyiladoznak,
s mögöttük mélység, vagy magasság,
nem tudhatom.

Jobb, ha nem látom fényes Arcodat:
belevakulnék! – s nem állok Eléd,
hogy ne kelljen próbára tennem
csillagvilági türelmed!

És egyenest a Pokolra vettetem,
fertelmes mélyiből áhítva tovább
mennyekből átsugárzó Tisztaságod.

Illyés Gyula: Csontvázam keresztjén

Felnőttem, kínra; ember vagyok, mint Te.
Főm lebillen, de nem panaszkodom.
    Itt függök néma-konokon
csontvázam keresztjére fölfeszitve.

Ami puha, ember, ami reszket,
ami fáj, ami fél, az az enyém,
    a legromlóbb, az vagyok én:
a hús, a vér, a hő, az agy, a nedvek.

Mint bilincs, melyet otthagyott a foglya,
csontom a *szabadító* föld alatt
    századokig is megmarad,
mint elmerült korok fehérlő szobra –

De én, leszállva erről a keresztről,
mely, mint a Tiéd ott a Golgotán
    úgy meggyötör, talán –
– – – – – – – – – – – – –

Áprily Lajos: Így kellett volna

Így kellett volna: meg-megállni,
virágaidat megcsodálni.

Kezed többször kezembe fogni,
mosolygásodra mosolyogni.

Súlytalan szívvel útrakelni,
erdőn madarakat figyelni.

Patakos réteken derülni,
sárkányok útját kikerülni.

A vadméhekkel kóborolni,
s dalolni, mindig csak dalolni …

Jaj, örömet ritkán fogantam,
ágyásaidon átrohantam.

Életednek vihara voltam,
íriszeidet eltiportam.

Játékaidat összetörtem,
dal-csecsemőimet megöltem.

Fekete gondok közt tanyáztam,
feltört kezemmel kutat ástam.

A sárkányokkal viaskodtam,
királylányig sosem jutottam.

Ha roskadoztam, vizet adtál,
szelídségeddel megitattál.

S ha te sem tudtál csendet adni,
a fényességes nagykapun
sötéten fogok átrohanni.

Stetka Éva: Mert váltságunkhoz …

Krisztus, Aki megszólalt a kereszten
segíts rajtam, mert Atyád elhagyott!

Én nem tudom, hogy miért kelle lennem,
s ha lettem, hát miért leszek halott.

Az életem egy Getszemáni kert, hol
az angyal elbújt s poharat nem ad.

Így élnek mind, kik közel a halálhoz
Játsszák utolsó lázadásukat.

De egyszer lelkük kegyelem legyinti,
létük kifosztó, boldog kegyelem.
Mert váltságunkhoz mindent elveszítni
kell, s hogy megteljünk, halni üresen.

Sinka István: Végy karjaidra, idő

Be jó lesz megbékülni
s megbékülten megszépülni.
Úgy, mint a pusztán a messzi
s hanyatló viola, esti.
Mint ég alján őszi kékség,
mint a kunnyói szegénység.
Megbékülni majd a tájban
s megszépülni a halálban …
Végy hát karjaidra, idő!
S míg az estém árnyéka nő,
ringass, mintha fiad lennék,
mintha már békülni mennék.

Takáts Gyula: A látványon túl

Minden pillanat csak egyszer él …
Mégsem halott: a teljes része!
A látványon túl szívünkkel
indul a mindenségbe.

Csorba Győző: Kis himnusz

A tiszta és csodálatos
törvények tiszta és csodálatos
rendje tipor szét tiszta és csodálatos
minden halál.

Nagy Zoltán: A bölcsesség dala

Szent Ágoston: Vallomások, IV. 11.

Meghal a hang és új hang születik,
S meghal az is, hogy helyet adjon másnak.
Így lesz a hangból dal: az elmulásnak
Bús mustja érik boldog szüretig.
Csak az egész a dal! Ó mit jelent
Egy hang magába? – Nyílj ki, titkok zárja! –
A dalhoz hozzátartozik a csend,
Mely tündöklését végül is lezárja
És ellepi s emlékként őrzi lent,
Mint tarka szép korállt a nyugvó tenger árja.

Ó felcsobbanó édes nevetés,
Hullj vissza hát a bánat mély tavába!
Tükrén majd gyűrűz könnyű remegés
S új lótuszként nyit a mosoly virága.
A születéssel jár a temetés.

Ó mit jelent egy árva hang magába?
Minden, mi él, lassanként elenyész
S csak az egész a dal, csak az egész!
Vigyázz, figyelj, nyílik a titkok zárja!

Meghal a hang és új hang születik,
De egy a dal, mind folytat, egy se kezd el,
Így érik mustod boldog szüretig,
S lehajlik ágad dús, tömött gerezddel.
Omolj hát könny, mint nyári permeteg!
Csapongj szeszély, mint fecske víg körön!
Röppenj magasra, buborék-öröm,
Mit szalmaszálon fújnak gyermekek!

Csörögj, remény! Verd tompa üstdobod,
Vergődő szív, te! Rejtett fuvolákon
Epedj csak, vágy! Sistergőn vess lobot,
Vad szenvedély akkordja, eldobott
Tűzcsóvaként szállj át a szerenádon!
Csak az egész a dal, csak az egész!
– Vigyázz, figyelj, nyílik a titkok zárja! –
Mindig halott, mi sohasem enyész!
Meghal a hang, hogy zengjen az egész,
A dal, a dal, az élet áriája!

A dalhoz hozzátartozik a csend.
Ha csend nem volna, hogy lehetne ének?
Ha el nem múlna, hogy tudnám, hogy élek?
Hogy érezném, hogy ritka, drága, szent
Ajándék minden taktusa a dalnak
S kudarcom is beillik diadalnak,
Mert zeng a dal még s vár reám a csend?

Hol a tavasz már? Szárnyas magjaid
Elszálltak, Nyár és várom a telet.
Elhullatja a dal már hangjait,
Mint őszi fák a hulló levelet.
Ó múló lélek, így rokon veled!
Ezért zendül a szív visszhangja bent!
Így érted meg, az ének mit üzen
S hogy legszebb tán az utolsó ütem,
A lassan mindent elborító csend …

Ó koszorú! Hangok varázsfüzére!
Már őszi köd szitál a nyár tüzére
S üszkét majd hóval elfedi a tél.
Nem harsog már dalom, csak úgy dorombol.
Hallod, hogy halkul? Már a csendre gondol,
Amelybe végül boldogan alél.
Mert tündöklését végül is lezárja
És ellepi s emlékként őrzi lent
– Mint tarka szép korállt a nyugvó tenger árja –
Ami dalomnak néha már üzen,
Az ünnepi, az utolsó ütem,
A csend.

Csuka Zoltán: Könyörgés bölcs halálért

Adj Uram bölcs halált,
mint aki rátalált
léte értelmére.

S könnyedén felsóhajt
feledve gondot, bajt:
indulhatunk. Végre.

Dékány Endre: Az élet peremén

A percek? Vonszolódnak, mint az évek
s a lelkem sóvárogva szólít Téged
s érzem, hogy a lelked felel reája,
míg vonul az Idő ármádiája …
Mint ellenállhatatlan hangyasereg,
hurcolnák szét a percek életünket,
míg az Időn túlemelkedve, Te-Én
a határtalanság izzó peremén
omlunk egymásba s köszöntjük a napot,
az örökké új életáradatot,
vas-konok seregek romjain kinőtt
lelket-emelő virágkáprázatot.

Rónay György: A megfáradt Odysseus

Amit nem láttam a világból,
nem érdekel már.

Amit láttam is, lassan elfelejtem.

Sziklán ülök, hálómat bogozom,
hallgatom a hullámok mormolását.

Vagy nézem udvarom zugából
dárdavető ifjak vetélkedését.

Hogy kétannyira dobtam valaha?
Mindegy. – Leég a láng,
füsttel, korommal hamvadnak a fáklyák.

Gyerünk aludni, Penelopé.

Hanem azért az ablakot
hagyd nyitva éjszakára.

Bármelyik pillanatban
szólhat a tengerről a hívás.

Szilágyi Domokos: Határok

Határokon járok örökké,
mindig csak a határokon;
ami i n n e n i , ami elérhető:
végül is fájni kezd,

fájni, hogy megtudjam az o d a á t ot,
s hazudom is, hogy megtudom,
vár a határokon
a szent hazugság, a remény
vár – várom, várjuk mindannyian,
itt, a határokon;
tágul a határ, követem,
indulok, megyek – tágul a határ,
így lesz átléphetetlen,
így leszek egyre gazdagabb.
Határokon járok örökké,
örökké hazudom
magamnak is, nektek is
– mindenkinek! –:
hogy átlépem majd, magammal viszem
szomorú poggyászként a Földet, –:
megvámolják majd, mert van, van határ
amelyen át nem engedik
poggyászomnak gyilkos felét,
őrült felét, képmutató felét,
hullafoltos felét, zimankós,
havakkal könnyező, halállal
teljes felét, és elválik, igen,
elválik a hazugság a reménytől,
millió-éves házasság után,
s addig is, addig is
járom a határt, járva járom,
s minél könnyebb poggyásszal lépek át majd,
annál mélyebb nyomokat hagyok a talajban.

Weöres Sándor: Öröklét

A föld, hol az élet terem,
a mindent nyelő sírverem,
a síkság, hegy, tenger, folyó:
öröknek látszik és muló.

Világűr és mennyboltozat,
sok forgó égi kapcsolat,
a milliárdnyi tűzgolyó:
öröknek látszik és muló.

Mit eltemet a feledés,
egy gyík-kúszás, egy szárnyverés,
egy rezdület, mely elpörög:
mulónak látszik és örök.

Mert ami egyszer végbement,
azon nem másít semmi rend,
se Isten, se az ördögök:
mulónak látszik és örök.

Rónay György: Ingemiscit et parturit

Róm 8,19–23.

Fák és virágok, harmat és ködök,
az ásványok vak lelke s fönn a mennyég:
megváltásáért hozzád könyörög,
ember, ez a teremtett végtelenség.

Ha állsz a vizek örvénye fölött,
vagy szemléled a forgó szféra rendjét:
mintha az égi s földi délkörök
halk zokogással irgalmad esengnék.

Mert a világ sebzett szíve vonaglik,
s a lét vajúdni meg nem szűnik addig,
míg szabadságot nem nyer általad,

s benned, a te dicsőségedben újra
romolhatatlanná magasztosulva
föl nem ragyog a megváltott anyag.

Karinthy Gábor: Végítélet

Az őszi csillagok ragyognak,
csöndes szívemben szeretet –
s a híres végitéletet
megjósolom mindannyiunknak.

Nem lesz tűz és füstök se szállnak
azon az utolsó napon,
nem hull majd hamu meg korom
és összeégett ember, állat

nem fog halmokká magasodni.
Nem fognak a veszett Időt
jelző harangok zúgni, nők
föltépett mellekkel zokogni

a vérbenúszó utcák hosszán –
Csak csöndesség lesz és sötét
és az egész rossz habarék
le fog folyni az Isten torkán.

Jékely Zoltán: Gyászvers egy messzi légikatasztrófa hírére

… Miért nem lehet, hogy azok, akiknek a gépük
tízezer méternél magasabb magasból
zuhanni kezd:
kijátszva a Föld vicinális vonzerejét
egyszersmind fölfelé zuhanjanak,
föl, föl, el-ki a végtelen űrbe!

És a további sorsukat immár
ki nem fürkészett más naprendszerek
fény- vagy tűzözönében folytathassák,
holmi személyiség-átmenekítő létformában
legalább – ha nem is üdvözülten,
valami Minden Mennyeken Túli Mennyben,
vagy akár Poklokon Túli Pokolban,
földi kis érdemeiknek vagy bűneiknek
még ott is isteni ülésrendje szerint …

De jaj, az iszonyatos cafatok,
nap mint nap, dzsungelben, sivatagban
s kültelki szeméttelepek közelében,
a szanaszét hullt testrészek
azonosíthatatlan tömkelege, prédájául
a chlór-maszkos, csipeszes halottkémlők
s az életbiztosítók
sanda tekintetének …!
Itt már semmi emberi nincsen!
Isteni is annyi lehet tán,
hogy zendül a zsoltár
egy távoli szívben:
„Legyetek porrá, kik porból lettetek!”

Radnóti Miklós: Talán…

Talán, ha gyermek lennék ujra…
Vagy tán bolond lehetnék?

A világ egyre tágasabb.
Már játszanék, lebegnék,
már ujra tűz a nap,
már fényben ég a távol.

A rend hálója enged,
majd újra összezárul.

*

Gyermek lennék, ámde fáj az emlék.
Csalán csíp, apró ujjaimban szálka.
S az eperfán nagyon magas a lomb.

Vagy talán szíves bolond lehetnék
s élhetnék fenn a sárga házban sárga
virágok közt, nyakamban kis kolomp…

S csak nézelődöm. Itt az árok.
Járok, tünődöm, állok, ujra járok.
És egyre hosszabb telekre várok.

*

(Palinódia)

És mégse hagyj el karcsú Ész!
ne éljek esztelen.
Ne hagyj el meggyalázott,
édes Értelem.

Ne hagyj el, hadd haljak merész
és tiszta, szép halált,
akár az Etna kráterébe hulló
mosolygó Empedoklész.

Hajnal Gábor: Téli temetés

Hideg huzatos ilyenkor a temető
a fákon minden ág külön vacog
hiába villog napfényben a zúzmara
hiába énekelnek és hiába
mondanak okos emelkedett szavakat
a virágkoszorúk dús tarkasága
hiába.
Az élő sereg sápadt vénült és kopott
míg vánszorog a koporsó után
a szél megindul s dermesztő hidegben
a koporsóra hullnak a göröngyök
didergő rémület szorítja torkunk.

Hideg huzatos ilyenkor a temető.

Szécsi Margit: Engesztelő

Két csont-kezemet kétfelől
két iker-angyal fogja kézen,
felülvén felcsikordulok
én, a meghalástól zenétlen,
ha eljő ami eljövend:
az én jó fölemelkedésem.

Szelíd, hatalmas lelkemet
benyelem a koponya-résen,
és csontomat: sírboltomat
bebolyongja lelkem, enyémem,
ha eljő ami eljövend:
az én jó fölemelkedésem.

S ím egyszerre fölkel a lét
ha fölkelek s szólok eképpen:
Tehát szűnjetek varratok
térképen és oroszlán-méhen,
mert eljött ami eljövend:
az én jó fölemelkedésem.

Bömbölő kínok halmaza
kezemben csönd lesz, meseszépen
elalvó óriás baba,
világkép gyászban és fehérben,
ha eljő ami eljövend:
az én jó fölemelkedésem.

Csönddé-feltámadott világ:
feltörünk a mennyei résen,
delelünk még éjfélben is
ha eljő fölemelkedésem.
S nem lesz fogyatkozás a fényben.

Nemes Nagy Ágnes: A csak-jó

Hogy a csak-jó se hal, se hús?
Én nem vagyok manicheus.
Az örök üdvösséget én
nem únnám.

Tűz Tamás: Halottnézőben

Most, hogy ilyen emberi vagy
ezzel a márványtekintettel,
szögekkel a tenyérben, lábban,
kegyelemdöféssel a szívben,
– bontófésü a szél a hajadban –
odakuporodnék hozzád,
fölsandítanék félig nyitott ajakadra,
kortyintanék a halálodból
aggályosán és védtelenül,
mint hársfák a zivatarból.

Elviselhetetlen szomjúságomat
tenném sebeidre,
kihűlt fogad alá forró éhségemet,
üres ereidbe vértódulásomat.
Összefeküdnék veled a megsemmisülésben.

Szószegény hitem szerint
ez volna talán a feltámadás:
villám életem alkonyatán,
mennydörgés süket tornácomon.

Pilinszky János: Harmadnapon

És fölzúgnak a hamuszín egek,
hajnalfele a ravensbrücki fák.
És megérzik a fényt a gyökerek.
És szél támad. És fölzeng a világ.

Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszűnhetett dobogni szive –
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.

Vas István: Húsvéti ének a testről

Tavaszi vad szelek vizet árasztanak,
Vadak, madarak most társat választanak,
Körül égen-földön gyürkőzik az élet,
Tavaszi fűszer száll, vérszaga a szélnek,
Véré, mely élvezni, nemzeni türemlik,
Gyönyörű véré, mely szelíden kiömlik,
Erő ágaskodik, ölelve meg ölve,
Részeg ködben úszik minden, ami közel,
Az tudja, mi a test, aki árnyat ölel.

Megtudja, mi a test, ha éjszaka retteg:
Hol van most az asszony, kit ősszel temettek?
Komor olvadáskor, vakult-rideg órán
Látja befolyni a vizet koporsóján.
Az tudja, mi a test, aki külön-külön
Mereng el egy bokán, egy hajfürtön, fülön.
Nem játszik már rajtuk koratavaszi fény …
Mi maradt, mi maradt barna szeme helyén?
Egy bece-szót mormol, de senki se felel.
Az tudja, mi a test, aki árnyat ölel.

Ifjú nő a sirban, ifjú rügy az ágon,
Tavaszi szél fújja, virágom, virágom.
Tavaszi szél … messze földek illatával
Csábított hajdan, most fiatal halállal.
Jobb volna sötétbe elomolni, mint te,
Hullani a mélybe, teveled egy szintre,
De az a forma, mely odalenn enyész el,
Ragyog idefönt is örök epedéssel,
Fű, fa, virág, tavasz színe tőle tüzel,
Az tudja, mi a test, aki árnyat ölel.

Az tudja, mi a test, aki szenved vele,
Te tudod, Istenem, szenvedés istene,
Te tetted, a lélek jogát el nem veszti,
Bár a tavaszi szél vérszagban fürészti,
Kezed alkotását szeretni se bűn még,
Mielőtt e földről végképp tovatűnnék,
Alkony rózsaszínét, reggel kékjét, zöldjét,
Az embert, akinek testét itt felöltéd,
Amit teremtettél, szereted, szeretted
Akkor is, mikor már vitted a keresztet.

Szeretted akkor is, mikor már szögeztek,
Szenvedés istene, Te tudod a testet,
S amióta láttam, mi érte a váltság,
Elhiszem már én is test feltámadását,
Nekem is az kellett, mint régen Tamásnak,
Hogy hitetlen ujjat drága sebbe mártsak,
Megtanultam én is, amióta láttam
Édes-dacos arcát feketedni lázban –
Így szállt el a lélek … utána azonban
Felragyogott a test bátor nyugalomban.

Elárvult testének büszke biztonsága
Mosolyogva indult sírba, őszi sárba,
Mosolyát őrzi az újuló kikelet,
Hegyek, habok, hosszú útra hívó szelek.
Tavaszi szél zendül, mintha az az angyal
Szólana belőle vad, tavaszi hanggal,
Aki rég a nőknek – amikor kerestek
S nem lelték fűszerrel kenegetett tested –
Kiáltott. Most nekem zeng, zenél, zúg, zizeg:
„Holtak közt az élőt miért keresitek?”

Hol van most az asszony, kit ősszel temettek?
Csak Te tudod, aki vitted a keresztet
Vérben, veritékben Koponyák Helyére,
Mit kapott gyönyörű testéért cserébe,
S felzsendülő fűben, felzendülő szélben
Tudom halálodat, őérte, énértem,
Dárdának dúlását, tavasz gyors múlását,
Szép erős ifjúság hirtelen hullását:
Keresztre feszülni, borulni a rögre,
Aki elveszíti, az nyeri örökbe.

Kereszten, olajban, vérben a szent sereg:
Bűnhődik a földön, aki nagyon szeret.
Tavaszi szél fújja, hozza a szép hitet:
Szétomló testünket szebben megépíted.
Engem is merítsél, bár el is veszítsél,
A vérszagba, melyet hordoz ez a víg szél,
Virágzó sebedet ültesd el testemben,
S áldani foglak majd csúf, hörgő estemben.
Szomjazó, bomlasztó gyönyörűség jövel!
Az tudja, mi a test, aki árnyat ölel.

Vasadi Péter: Panasz

Hát ne vigasztalj:
vagy hallgass el
egészen képzeteimben

vagy add enni magad.
Nem jelben, szóban, ahogy
átsütsz álmaimon

nem manna havát
kicsi fürjhust, ez már
nem elég. Eleven

tested, forró véred kell
hogy itassa félelmem
szomjas vadjait.

Sziszifuszi-arcával az
ember útja végén
vaksötétbe mered.

Hát ne vigasztalj:
meg kell halni,
te mutattad föl

kivérzett tájaidon
a vér mocskát
s begörcsölt izmaidat

a hosszú kín
lassan kihunyó
homálya alatt

és lefeküdtél. Mégis:
hogy meghaltál, *ez* vigaszom!
Lebukom majd veled

összefonódva a hirtelenül
mély csöndbe:
vess föl Partjaira!

Dsida Jenő: Húsvéti ének az üres sziklasír mellett

Sírod szélén szinte félve,
iszonyattal üldögélve,
ó – mekkora vád gyötör,
mardos, majdnem összetör:
mily látás a kétkedőnek,
törvény ellen vétkezőnek,
hogy üres a sírgödör.

Nyitott sírod szája szélén
sóhajok közt üldögélvén
szemlélem bús, elvetélt
életemnek rút felét
s jaj – most olyan bánat vert át,
mily Jacopo és Szent Bernát
verseiből sír feléd.

Nincs gonoszabb, mint a hitvány
áruló és rossz tanítvány,
ki az ördög ösvényén
biztos lábbal, tudva mén:
szent kenyéren nőtt apostol,
aki bűnbe később kóstol –
Krisztus, ilyen voltam én.

Amit csak magamban látok,
csupa csúnya, csupa átok,
csupa mély seb, éktelen,
testem oly mértéktelen
volt ivásban, étkezésben,
mindenfajta vétkezésben,
s undokságom végtelen.

Ó, ha tudnám, megbocsátasz
s országodba bebocsátasz,
mint szúrnám ki két szemem,
mint vágnám le két kezem,
nyelvem húznám kések élén
s minden tagom elmetélném,
amivel csak vétkezem.

Bűneimnek nincsen számok.
Mindent bánok, mindent szánok,
és e sajgás, mely gyötör
nem is sajgás, már gyönyör.
Hamuval szórt, nyesett hajjal
ér engem e húsvéthajnal
és az üres sírgödör.

Bámulok a nyirkos, görbe
kősziklába vájt gödörbe,
bénán csügg le a karom,
tehetetlen két karom …
Te kegyelmet mindig oszthatsz,
feltámadtál s feltámaszthatsz,
hogyha én is akarom.

Lábadozó régi hitben
egész nap csak ülök itten.
Lelkemet nagy, jó meleg
szent fuvallat lepte meg,
lent az odvas, szürke barlang
mélyén muzsikál a halk hang,
ahogy könnyem lecsepeg.

Az én Uram újra él most,
országútján mendegél most,
áprilisban fürdik, és
aranyozza napsütés,
ahol lépked, jobbra-balra
ezer madár fakad dalra,
s ring, hullámzik a vetés.

Éneklő sok tiszta lánnyal,
liliomos tanítvánnyal
nem követlek, Mesterem.
Majd csak csöndes estelen
indulok, hol vitt a lábad,
földön kúszom könnybe lábadt
szemmel, szinte testtelen.

Fennakadva tüskeágon,
éjsötét nagy pusztaságon
étien-szomján vágok át,
nagy hegyeken vágok át,
mint eltévedt eb szimatja,
mely halódva is kutatja
vándor ura lábnyomát.

S közben dalolok az égről,
pálmás, örök dicsőségről,
vonszolván földdel rokon
testemet a homokon,
s így ujjongván, nem is érzik,
hogyan sajog, hogyan vérzik
rögbe horzsolt homlokom.

Mert az égi útnak elve:
kúszva, vérzőn, énekelve,
portól, sártól piszkoson
menni mindig, biztoson …
S kopjék térdig bár a lábam,
tudom, az ég kapujában
utolérlek, Krisztusom!

Görgey Gábor: Még ma

Nem a szétfoszló álomsemmiben,
nem a vágy mézeskalácsországába jutva be,
nem a javulás labirintusán végigtapogatózva,
nem a kikövetkeztetett gondolatok szerint,
nem mítikus áttételeken át,
nem az anyagmegmaradás elve alapján,
nem irodalmilag és nem jelképesen,
nem is jövőre és nem is holnap, hanem

még ma
velem leszel a paradicsomban.

Csukás István: Rekviem g-mollban

A szelíd elmúlás: ahogy puhán
lazul a forma s színek egybefolynak,
hullakék árnya a kigyult bokornak,
s méltóságát elveszti a platán,

g-moll melankóliája lilán:
augusztus, szeptember … majd a kürtszónak
októbere jön: B-dúr! harsány tornak
öröme, pirospettyes ősz a fán.

Szívem csodája: fiatal-halott
Mozart tündérit így álmodhatott,
két szigorú évszak közt angyal-zenét,

mikor minden zárt forma meglazult,
s látta dolgok, álmok, színek özönjét,
s kinyílt neki az egy-álmú öröklét.

Radnóti Miklós: Erőltetett menet

Bolond, ki földre rogyván fölkel és újra lépked,
s vándorló fájdalomként mozdít bokát és térdet,
de mégis útnak indul, mint akit szárny emel,
s hiába hívja árok, maradni úgyse mer,
s ha kérdezed, miért nem? még visszaszól talán,
hogy várja őt az asszony s egy bölcsebb, szép halál.
Pedig bolond a jámbor, mert ott az otthonok
fölött régóta már csak a perzselt szél forog,
hanyattfeküdt a házfal, eltört a szilvafa,
és félelemtől bolyhos a honni éjszaka.
Ó, hogyha hinni tudnám: nemcsak szívemben hordom
mindazt, mit érdemes még, s van visszatérni otthon;
ha volna még! s mint egykor a régi hűs verandán
a béke méhe zöngne, mig hűl a szilvalekvár,
s nyárvégi csönd napozna az álmos kerteken,
a lomb között gyümölcsök ringnának meztelen,
és Fanni várna szőkén a rőt sövény előtt,
s árnyékot írna lassan a lassú délelőtt, –
de hisz lehet talán még! a hold ma oly kerek!
Ne menj tovább, barátom, kiálts rám! s fölkelek!

Sárközi György: A halott katona

Anyja volt tán utolszor eszében, tán szeretője, tán a halál
S most magasztos arccal, komor nyugalommal fekszik a csatatéren.

Szájából piros pántlika fut ki, s lassan kígyózik a porban,
Im, az enyészet pántlikázza már szomorú rekrutáját.

Ki tette ezt, ki akarta, hogy itt heverj, jó katona,
Mely durva golyó osztá néked e zord parancsot?

Jöhet már száz vezér, kezed nem emeled többé sipkádhoz,
Szólhat a trombita, lábad nem mozdul több rohamra.

Nincs oly szép szűz, kit megölelnél ezentúl,
Nincs már kék ég, sem felhő elborult szemeidnek.

Az illatok elhagytak téged, elhagytak az ízek,
S minden hangok, melegek, hidegek és fájdalmak.

Mit bánod már te, hogy mi lesz a világgal,
Gőgös-magad vagy, az embereket elfeledted.

Szent nyugalommal száll lelked vígabb mezőkre,
Füledbe túlvilági dobok peregnek.

S amint a kapuk fölnyílnak sorra előtted,
Égi fényszórók vakítanak szemeidbe.

Székely Magda: Ítélet

Leomolván az idők, mint a várak,
napján a végső elszámoltatásnak,
mindkét oldalon ugyanazok állnak.

Egy szín alatt a jók, a rosszak,
szorongatókon a szorongatottak
enyhületlen egymásba rajzolódnak.

Pedig törekedve hiába
minden idom külön kiválna,
vissza enmaga térfogatába.

De nincs hely ott hiú törekedésre,
nincs mód kitérni a kiterjedésbe,
a bűn kényelme végleg visszavéve.

Ott nincs gonosz már továbbindulóban,
a készületlen kívülebb lelobban,
emlékezete elmarad a porban.

Ott csak a jó az, ami súlya nélkül
felsorakozva útra kelni készül,
a gyönge híd csak egy hívásból épül,

ha majd beteljesedve
odaátról, áradnak egyre,
a fényből másba, fényesebbe.

Váci Mihály: Mondd, kedvesem, milyen a tenger?

Mondd, Kedvesem, milyen,
    milyen a tenger?
E parttalan zokogás, mely térdet,
    ölet sosem lel.
Milyen a part, ahol most lábnyomod
    kagylóhéj-sora mélyed,
ha elindulsz a végtelenbe, mely lassan
    megtelik már Tevéled.
Mondd, Kedvesem, milyen a tenger,
    és milyen ott a szél
hizelgése, milyen ott a magány;
    szomorú ott az éj,
ha egyedül fuldokolsz a sziveddel,
    és milyen ott a sírás?
Vágyik-e, ó hova vágyik onnan az ember,
    s ha jön, honnan jön érte a hívás?
A szomorúság szalmavirága milyen, s a bánat
    lőttszárnyú madarának
milyen idomító nevet s milyen hessentő
    kereplőket találtak?
Hogy mondják ott, ha fáj, – hogy panaszolják
    a karba-ölbe bújva: – félek!
Milyen igazolvánnyal bujkál ott a magány, ahol
    oly szorosak az ölelések?
Mondd, Kedvesem, ahol a tengernek, a fénynek,
    a hitnek nincs határa,

a végtelen partjain gondolnak-e a bennük fogant,
    féltve kihordott halálra?
Nem atomrobajok dühére, csak az észrevétlen
    kis fulladásra, mely magányos,
botló szivünket felveszi ölébe egy éjjel, a közösség
    hiába ölel szerelmesen magához.
Ne hozz nekem képet a kombinátok
    csodálatos lélegzetéről,
ne hozz statisztikát! s ne részegedj a kibernetikus
    szörnyek vibráló ihletétől!
A tenger partjaira menj: – a fény, idő,
    az emberi lélek
ostromló háborgásaiban fuldokolva a jövő
    eszméletére ébredj:
milyen lesz gyönyörű léptű utódunk, ha majd
    falánk éheit legyőzi rendre,
milyen csillagokra néz, milyen halált fél,

mi bontja küzdelemre
kitárult szárnyait, – ha nem köti gyáva kín,
sok állati szükséglet,
– milyen szél emeli, s merre emelkedik
a súlytalanság állapotában a *lélek?!*

Nemes Nagy Ágnes: A tárgy fölött

Mert fény van minden tárgy fölött.
A fák ragyognak, mint a sark-körök.
S jönnek sorban, derengő végtelen,
fény-sapkában 92 elem,
mind homlokán hordozva mását –
hiszem a test feltámadását.

Toldalagi Pál: Eretnekségeim

Hányszor tévedtünk el és hányszor
mentünk zsákutcába. Vajon
a végítéletkor ki áll majd
a jobb és a baloldalon?

Lesz fogcsikorgatás, sötétség?
kínlódni fog-e a gonosz?
Vajon ezek nem földi dolgok?
Fogalmuk olyan otthonos,

ha arra gondolok, mi volt és
mi van. A jó pásztort hiszem,
s azt is, hogy nem lesz bűneinkről
zordon bírói szó sosem,

ha elvonultunk vértől ázott
színpadunkról. Mondd hát, vajon
Isten nem a kifogyhatatlan
jóság, kegyelem, irgalom?

Pilinszky János: Bár színem fekete

Végül mindig Isten útját követtem,
bár színem fekete.
Ezért, ha egyszer elfogadtatom,
úgy leszek az üdvözültek sorában,
mint leeresztett sötét zászló,
becsavart lobogó,
szótlanul és jelentés nélkűl,
és mindeneknél boldogabban.

Pilinszky János: Mielőtt

A jövőről nem sokat tudok,
de a végítéletet magam előtt látom.
Az a nap, az az óra
meztelenségünk fölmagasztalása lesz.

A sokaságban senki sem keresi egymást.
Az Atya, mint egy szálkát
visszaveszi a keresztet,
s az angyalok, a mennyek állatai
fölütik a világ utolsó lapját.

Akkor azt mondjuk: szeretlek. Azt mondjuk:
nagyon szeretlek. S a hirtelen támadt tülekedésben
sírásunk mégegyszer fölszabadítja a tengert,
mielőtt asztalhoz ülnénk.

Pilinszky János: Egyenes labirintus

Milyen lesz az a visszaröpülés,
amiről csak hasonlatok beszélnek,
olyanfélék, hogy oltár, szentély,
kézfogás, visszatérés, ölelés,
fűben, fák alatt megterített asztal,
hol nincs első és nincs utolsó vendég,
végül is milyen lesz, milyen lesz
e nyitott szárnyú emelkedő zuhanás,
visszahullás a fókusz lángoló
közös fészkébe? – nem tudom,
és mégis, hogyha valamit tudok,
hát ezt tudom, e forró folyosót,
e nyílegyenes labirintust, melyben
mind tömöttebb és mind tömöttebb
és egyre szabadabb a tény, hogy röpülünk.

Tiszta fényben

Kosztolányi Dezső: Szeptemberi áhitat

Szeptemberi reggel, fogj glóriádba,
ne hagyj, ne hagyj el, szeptemberi nap,
most, amikor úgy lángolsz, mint a fáklya
s szememből az önkívület kicsap,
emelj magadhoz. Föl-föl, még ez egyszer,
halál fölé, a régi romokon,
segíts nekem, szeptember, ne eressz el,
testvéri ősz, forrón-égő rokon.
Én nem dadogtam halvány istenekhez
hideglelős és reszkető imát,
mindig feléd fordultam, mert hideg lesz,
pogány igazság, roppant napvilág.
Méltó vagyok hozzád: nézd, itten állok,
még sok hívő száj büszkén emleget,
vérembe nőnek a termékeny álmok
s nők sem vihognak a hátam megett.
Nem is kivánok egy pincét kiinni,
vagy egy cukrászdát, vendéglőt megenni,
csak az élet örök kincsébe hinni
s a semmiség előtt még újra lenni.
Ki érleled a tőkén a gerezdet,
én pártfogóm és császárom, vezess,
az életem a sors kezébe reszket,
de lelkem és gerincem egyenes.
Uralkodásra a karom erős még,
adj kortyaidból nékem, végtelen
s te aranyozd, aki vagy a dicsőség,
még most se rút, nem-őszülő fejem.

–

Érett belét mutatja, lásd, a dinnye,
fehér fogától villog vörös inye,
kövér virágba bújik a darázs ma,
a hosszú út után selymes g a r a g e-ba,
méztől dagadva megreped a szőlő
s a boldogságtól elnémul a szóló.

–

Bizony, csodás ország, ahova jöttünk,
Minthogyha a perc szárnyakon osonna,
el-nem-múló vendégség van köröttünk,
hosszú ebéd és még hosszabb uzsonna.

Húgom virágokat kötöz a kertbe,
aranytálban mosakszik reggelente
s ha visszatér az erdőn alkonyatkor,
a csillagokról ráhull az aranypor.

Olyan ez éppen, mint gyermekkoromba.
A felnőttek érthetetlenül beszélnek
egymás között, minden nesz oly goromba,
estente búgó hangja van a szélnek,
tán megriadt lenn egy sötét falombtól
s a télre, sárra és halálra gondol.

Aztán a délután is furcsa nékem,
hogy a napot árnyékok temetik,
a zongorán, mint hajdan a vidéken,
örvénylik a S o n a t a p a t h é t i q u e,
bukdácsol a billentyűn tompa búban
az édes elmebeteg, árva S c h u m a n n
s mert nem lehet már jobban sírnia,
száján kacag a s c h i z o p h r é n i a.

Nem volt a föld még soha ily csodás,
a fák között mondhatlan suttogás,
a fák fölött szallag, beszegve kancsal
fénnyel, lilába lángoló naranccsal,
az alkonyat csókot hajit a ködnek
és rózsaszín hullámokon fürödnek.
Miféle ország, mondd, e gyermek-ország,
miféle régen elsüllyedt menyország?

Jaj, minden oly szép, még a csúnya is,
a fájdalom, a koldusgúnya is,
jaj hadd mutassam e kis templomot,
mely déli tűzben csöndesen lobog.
Imádkozó lány, száján néma sóhaj,
mint mélyen-alvó, ferde szemgolyóval,
vakok meresztik égre szemüket,
Isten felé fülel egy agg süket.

Vagy nézd az estét, a kormos zavarba
kis műhelyébe dolgozik a varga,
csöpp láng előtt, szegényen és hiába,
mint régi képen, ódon bibliába.

Most az eső zuhog le feketén,
most a sötétben valami ragyog,
mint bűvös négyszögön a mese-fény,
fekete esőn arany-ablakok.

Künn a vihar, elfáradt, lassú rívás,
benn villanyfénynél őszi takarítás,
a készülődés télre, az igéret
s az ámulattól szinte égig érek.

–

A csillagok ma, mondd, miért nagyobbak
s mint a kisikált sárgaréz-edények
a konyha délutánján mért ragyognak?
Mit akar tőlem ez a titkos élet?
Ki nyújtja itt e tiszta kegyeket?
Ki fényesít eget és hegyeket?
Mily pantheizmus játszik egyre vélem,
hogy századok emlékét visszaélem?
Az Orion süvegje mért parázsló?
Miért hogy mindent lanyha pára mos?
Ki tette ezt? Ki volt ez a varázsló?
Miért csodálkozol, csodálatos?

–

Szép életem, lobogj, lobogj tovább,
cél nélkül, éjen és homályon át.
Állj meg, te óra és dőlj össze naptár,
te rothadó gondoktól régi magtár.
Ifjúságom zászlói úszva, lassan
röpüljetek az ünnepi magasban.

Hajnal Gábor: Egycsapásra

A hirtelenül rámtörő
tavaszban
kóválygok kábán
nyugtalan a szívem.
Az álmos ég
nem bírja kinyitni szemét
felhőgomolyok
nyirkos fát ölelnek
és azután tétován
még félszegen
s mindjárt kacéran is
nagy delejes szemével
felhők közül
kilép a nap.

És egycsapásra
megváltozik a világ.

Horváth Elemér: Korai utazás

Egy esős reggelen
különös század ez mindig esik
nagy kék szemedben nézem hogy megyek
titokzatos makacsságom felé

egy mindennapi városban hazafelé
a tócsák látomásai között
lopva foganó fák között
idegen nyugtalanságom felé

bámulva hogyan vesznek el
lépéseimből bölcsőm álmaim
és szomorú meztelenül
egy kapu küszöbén

hirtelen örökre megbélyegez a fény

Bodosi György: Origo

Kikél a nap az éjszakából,
akár a madár a tojásból.

Csőrét, ujját, lábát kidugva
kezdődik serényen az útja.

Meg kell tanulni járni, szállni.
És tűzze és meleggé válni.

Mindent kiöntve, odaadva
feküdni újra szemlecsukva.

Szilágyi Domokos: Ragyogj

Elaludtak a fák,
a levelek libegnek,
az álmok tudnak várni,
az álmok nem sietnek.

    Tudjál álmokra várni,
    ahogy ők tudnak várni rád,
    az éber
    csak így nem csalja meg magát.

A levelek fölött
álmodó fények úsznak,
az álmok fölragyognak,
a fények elalusznak.

Aludj fényekkel együtt,
ragyogj álmokkal együtt.

Füst Milán: Az igaz bíróhoz!

Ki egyformán osztod szemeidnek fényét, – mint a nap,
S hisznek-e benned, vagy sem, szidnak-e, szeretnek-e, – nem bánod!
És látják-e, hogy életet oszt fénylő melege szemeidnek:
Te csak derűsen mosolyogsz s elrévedve osztasz
S két jó kezed osztva mozog, mint a szorgalmas magvetőé,
Kit bárgyú szomszédja gennyes ajakakkal hiába szidalmaz:

Téged fennhangon nevezünk, téged elképzelünk: Igazság! Hatalmas nemtő!
Te voltál mindig a bölcsek képzelete! S mint a foszfor
Úgy világít teneked a dolgok lelke éjszaka! – Jóság
És okosság: tebenned egyesülvén vannak!
S téged dicsőít szavam először, hogy szólalok s nem halkan többé,
De önérzettel, – mert fennhangon szóljon a hívő:

Egy férfihez szólok most s hozzá intézem e szavakat!
Néki dícsérem a fényt, mert ő tudja, hogy van s várom
Okos szeme mint fénylik, mint nyílik szája feleletre …
… Én az életet már láttam, nem félek és nem várok s ki megszólít, megvetem …
De szilárdan s szépen állani akarok s élni, mint az elfáradt oszloptartó leányok,
Szeretni, kit eddig megláttam, derék ha volt és menni mind-előre daccal

S meghalni azután, – meglátni végül is a fényt, mint aki eltévedt
És sokáig botorkált egy vak alagútban, a sötétben,
S feljutott végül a napfényre,
Gyönyörüszép hajnalidőben!

Sinka István: A fénynek átragyogni …

Éna! Hiába ne múljanak az évek!
add a füzetet; majd vizsgáld át míves
ujjam írását, mint szöllőmíves,
ki pohár új borát föltartja a fénynek!

Lásd, e sorok itt mind, mind: véremnek bora;
nemes mivolta a cseppjeiből készül;
te mented meg majd a penész-ellenségtől;
a fénynek átragyogni te tartod oda.

E mai napba többé átnyúlni ide
lehetetlen: szél fujja, mossa ősz vize,
s a meggörbült ujj akkor már nem tud írni:

ragyogás, dallam, panasz végre is elfogy.
A világokat „Ő” úgy teremtette, hogy
elment időket nincs módunk visszahívni.

Galambosi László: Kívánság

Uram, bátoríts igazsággal.
Ne tiprass még a pusztulással.
Vidíts jósággal, aranyággal.
Tetőzd be létem boldogsággal.
Burjánozzon irgalmad fénye.
Üljek a vénség küszöbére.
Köszöntsön hattyú, búzakéve.
Ne küldj a Csontok szigetére.

Fáy Ferenc: Kánikula

Mezítláb jár nagy rétjein az Isten.
Nap-szítta lába térdig harmatos;
és ránk gondol, kik tűzben élünk itt lenn,
s a lábunk élő álmokat tapos.

Eldőlt a ház. S mint szél-vert lompos árnyak
húzzák a fák a porban karjukat.
Szűköl a csend s csont-kemény halálnak
szikrázó bokrok alján ás lyukat.

Lobban a szél. És zúgó, sárga hullám
izzó taréján szállnak a füvek.
Réz-láng lobog egy templom ferde tornyán…
s rózsáim száján tikkadt rémület.

Elégni most, – lebegni, mint a barna
távoli földek füstje … vagy gyalog,
mezítlábasán elindulni arra,
hol Isten térdén hűs harmat ragyog.

Kocsis László: Isten fényrendet kaszál

Az Isten ma is fényrendet kaszál,
Alkony. Balaton. Úszik a hajó.
Vidám társaság csengő kedvére
A roncs Badacsony visszareng: hahó!

Hogy Badacsonyban gránitot omlasztanak,
Őserő széthull, bástya is báván
Megjuhászod, ki is veszi észre?
Az ember ma vágóhídon bárány.

Adja az ártatlant, nyaralni jár.
Otthon panghat a kis bolt, iroda,
Kilincse szomorú, mert nincs ki keresse,
Azért gazdája kirándul Tirolba.

Vagy tán messzebb. Itthon paraszt kaszája
Kórót kaszál csak, illatos sarjú
Nem áll petrencébe. Nyomor petrencék
Ázott tetején károg a varjú.

A víg társaság talán gyári munkás
Kisded pereputtya. Badacsony, vasárnap
Idecsalta őket. Mit tudják, hogy holnap
Takarodót fújnak a behemót gyárnak.

Hajónk kereke vizet zavar, csobban
A sima víz. Gyöngyök. Mi van a gyöngy mögött,
Ki törődik vele? Úszik a hajó,
Úszó hajó alatt nincsenek göröngyök.

Balga, boldog hit. Badacsonyi nyárfák
Kérdőjelként állnak a vízben s előttem.
Kérdőjelem: mit hoz a holnap hajnala,
Hajnal lesz holnap vagy elveszünk ködben?

Balatoni hajón fergeteget látok
Tornyosulni. Bomló életünknek tornya
Minden mámor-percben, azt hiszem, belevesz
Az örök-hináros, átkos Balatonba.

Úszik a hajó, az élet hajója
Zavarban, viharban … S a vihar felett
Nyárfás Badacsonytól dombos Fonyódig
Egyedül Isten kaszál fényrendet.

Látod-e? A hajó kereke töri
A víz esti tükrét s mindenütt vihar száll,
Tükröt tör, embert, élet-rendet rendít
S fényrendet csak Isten kaszája kaszál.

Puszta Sándor: Verőfény naplementi

verőfény

színültig teli
színarany kád a világ
virág őszi virág
felkap a zsongás zümmögés
megbabonáz e buzgó hadművelet
az utolsó méhek gyüjtenek
ezer kéz harácsol de nem kapkodás
üvegzenéjü szomj-gyönyör
világszorgalmú fuvarozás

fénylő megtárulkozás síkos öl
gyűjtenek a fák

egek és földek fénylenek

rám is hull belőle
röntgen-sugár kutat
próbálom rejteni üres kezeim

te mennyit gyüjtöttél
mutasd

Székely Magda: A fény

Ha majd lehull, ami hamu,
kiszabadul a fény belőlem,
és kiterjed korlátlanul,
nélkülem is növekedőben.

Kassák Lajos: Esti meditáció

Megtermékenyítettél tűz
megtermékenyítettél víz
megtermékenyítettél
látott és láthatatlan világ
hogy magamba zártál.

Kagyló vagyok
gyöngyök szülője és őrzője
torony vagyok
harangozok és világítok
kereszt vagyok
az országúton
jelképe életnek halálnak.

Ne tagadj meg föld
boruljatok rám csillagok.

Nagy László: Tűz

Tűz
te gyönyörű,
dobogó, csillag-erejű
te fűtsd be a mozdonyt halálra,
hajszold, hogy fekete magánya
ne legyen néki teher,
tűz
te gyönyörű,
ihlet, mindenség-gyökerű,
virágozz a vérző madárban,
égesd hogy a sorsot kimondja,
nem a hamuvá izzó csontja,
virrasztó igéje kell,
tűz
te gyönyörű,
jegeken győztes-örömű,
ne tűrd hogy vénhedjünk sorra
lélekben szakállasodva,
hűlve latoló józanságban,
ahol áru és árulás van,
öltöztess tündér-pirosba,
röptess az örök tilosba,
jéghegyek fölé piros bálba,
ifjúság királya,
tűz!

Bella István: Estkáva

Istenem,
milyen kutat bíztál reám,
s micsoda vödröt
– magamat, téged –
hogy megmerülvén az
árnyhinaras sötétben,
éj-békák, homály-sziszegések közül
fényt húzok fel:
csobogó, tiszta fényt.

De mért nem ügyelsz rám, uram,
hogy magam után ne zuhanjak.

Gergely Ágnes: Fohász lámpaoltás előtt

Uram, óvj meg a tökéletességtől.
Mint vasalópokróc szélén az ékalakú
égésnyom: hagyd meg rajtam
hibáimat, kezed nyomát. E városban,
hol a két part egymást vicsorogva nézi,

rajzolj rám holland tulipánmezőt. S ha
tárgyaidra írod: „vigyázat, nagyfeszültség”,
helyezz el cinkosként áramkörödben. Olyan
ritkán látható az esthajnal csillag, régi
juhnyájak őre. Kumuluszok közt, a
szétragadt világban nem látjuk egymást.
Perzselt, pusztuló, zárlatos csontjaimban
őslények emlékezetével
add világítanom, míg besötétlik.

Rába György: Hol volt

hol nem volt lett
világosság felé tapogatódzva
rámaradt ez a halál
az elveszett kő-súlya nyomja
az önnön éjjelében araszolva
szólítatlan fohászkodót –
ráspoly-hang a felelete
minden lépte ólomcsizmájú
másnak
hajlítatlan jegenyeként
menetelő útitársnak
ki ismeri
az arc titkosírását ki ismeri
szertehúzó csontokon
a látatlan tehert
a duplán cipelt porhüvelyt
útközben a világosság felé

Kalász Márton: Arcom vagy

Arcom vagy, fáradt, kifejezhetetlen
leszel; ma még csak halovány
redőjű, csöndben héjára ereszkedő,
csüggedt vagy épp már gondolatlanul
éjfélnek elébe vetített; s mástól öreg –
ólomkarikás ablak, senkié: sötét van
belül, nemigen virrasztja isten a várost,
ami fölött fölfénylesz, romhalmaz-arc
lehetnél neki – de arcom, még fáradó
csüggedten itt, hogy fönntarts: köszönöm neked
kitartásod, bár fölismerhetővé
tennél holtomig! engemet, tetteimet
megítéltetni élőnkbe álltál –
nekem, s képemnek, homályló ablak mögött.

Gulyás Pál: Ez itt a tér

Eljött ismét
az éj homálya,
megnyúlt a fák
szelíd uszálya,
úsznak az árnyak
szerteszét,
rendezgeti
őket az éj.
Mint lágy kévék
dőlnek a földre,
hogy boglyájuk
az Űrt betöltse,
melynek csöndessége
alatt
most a Hold kaszája
arat …

Ez itt az éj,
az ég vezére,
kinek a Föld
simul kezére,
kezére hajlik
a szeretet,
ő vezeti
a Földnek szárnyát
a halál roppant
óráján át.
Amerre fordulsz,
ő fordul véled,
ő súg füledbe,
ő a vezéred
a Föld vezérei
felett,
amerre csak
a Nap lemegy,
és túl a Nap
leáldozásán,

Styx ligetének
nyársuhogásán,
ő védi a füvek
szálait,
ő védi a szentek
álmait!
Szent Ferencnek
és Szent Domokosnak
Szent Antalnak
és a többi lakosnak
álmát ő védi
az örök
égbolt oszlopai
fölött!

Oh mondj imát
a Néma Számhoz,
a Szentháromság
Egy urához,
kinek árnyékán
a szabad
villám futára
átszalad!

Az éj van itt,
amely beszőtte
anyád álmát
az ősidőkbe,
midőn még alva
ringatott,
mint az égbolt fent
a Napot!
Az éj ismét
elérkezett
hozzád… Nyisd fel most
mély sebed!
Kövesd a vér
örök futását
a források
halk csobbanását!

Vasadi Péter: Új hajnal

Átváltozunk ma éjjel.
Te rámutatsz a kertnek
egy sarkára, hol holdjuhok
fehér füvet legelnek.

Én várok éjszakámban.
Az ég-ébenfalapban
csillag-szögek. Alattuk
megállók mozdulatlan.

Új hajnal pálma ábrát
vet kőre és homokra.
A kőből nő ki szívem
parázsló csipkebokra.

Jankovich Ferenc: A messzi fények

Azért fohászkodtam ma esten
az első csillagok alatt:
hogy el ne vesszem, tovább hintsem
tiszta sugallataimat.

Sebtől hegedten, láng-horzsolva,
forrt csonttal s hittel élek én;
mégis a baj, mintha nem volna,
állok a világ közepén.

Állok csak, magamra hagyatva,
a csillagokkal, egyedül:
szemem, mint kisgyermek koromban,
messzi fények közé merül.

S a mennyből, mit rég elfeledtem,
a téren, hol küzdők sokat:
egy új sugár, egy ismeretlen,
egy angyal hozza arcomat.

Csuka Zoltán: Balzsam

Vigyázó, meddig a sötét, ez a mély?
Meddig tart még az éj?
Beszélj!

Remélj, a kozmosz csupa fény!
A nap ragyog s majd hozzád is elér.
Ne félj!

Devecseri Gábor: Nem úgy van ám!

Nem úgy van ám! Nem rossz az ember.
Csak nem is jó. Mert mit tehetne mást?
Nem hívja, csak fogadja türelemmel
a görcsöt, vad lángot, felindulást;

és eszik is, más élőlényt eszik:
mellébeszélni kár, a fő-bün ez,
gyomrát nem ő szabta, de ebbe hal
fájva a *volt,* csak hogy legyen a *lesz.*

Az ember, jelen rabja, mit tehetne?
Nem marasztalja – szenvedi dühét.
De olykor átnéz s lát más emberekbe,
gyöngédség árad ereibe szét;

és ezt, igen, marasztalná örömmel;
ez által ember, *így* több önmagánál,
hogy visszaköszön sugárral a fénynek,
hogy nemcsak éli – élvezi a létet,
hogy hangot ad, ha érinti az ének,
de a gyöngédség is villan s továbbszáll,

és ő gyászkormu sötétben marad.
De mégsem élt hiába: fényjelet
írt a fények szivébe. Meg se halhat.
Mert lángolt már a lángnak, mert a dalnak
dalolt. Mert más helyett is érezett.

Szécsi Margit: Szertartás délen

Templom a Balkánon,
arannyal fedett.
Én oda betértem
nézni képeket.

S láttam eszegélni
hangos híveket
szent süteményt szalvétából.
Mindenki evett.

Szalvétát az urna,
szent buktát a száj,
kinek-kinek rendeltetett
örökrésze jár,

csókot a keresztfa,
talpakat a kő –
s evett mindent látatlanul
a Múló Idő.

S szólt hozzám egy Forma
– pap volt vagy ikon –
szólott hozzám szentelt szájjal:
„Mi van, jó rokon?

Lásd, hogy osztja minden
sorsát boldogan.
Se igéd, se süteményed –
hát neked mi van?”

S én feleltem szóval:
„Ó, édes rokon,
nekem bánatom van.
Nekem bánatom.”

Templom a Balkánon,
arannyal fedett,
ott belül a sűrű este
mindent ellepett.

Borongott a bíbor,
rémlett a fehér,
Jézus urunk öt sebein
elaludt a vér.

Járultak a hívők
gyertyát gyújtani,
sárgás, szagos férgecskékkel
világítani.

Nem a Máriának,
nem neked, urunk,
hanem mert jó, iszonyú jó
hogy világolunk.

S gondoltam: ha én is
gyertyát gyújtanék,
csak hogy legyen világosság,
csak hogy fénylenék.

Utassy József: Tengerlátó

Kormos Istvánnak

Csipkebokortól
gyúlt ki az alkony,
tombolt a tűz
a túlsó parton:

Dánia égett,
Yorick jajgatott.

Láttam a Tengert: nem hallgathatok!

Mert rőt rongyait a partra kiadta,
és felöltöztetett az Isten,
felöltöztetett
a Napba.

Ki téphetné le rólam e bíbort,
palástomat, ha Hold a csatja?

Éreztem én már:

tündöklik,
ragyog,
süt minden sejtem
a Sötét ellen.

S monda a Tenger:
hatalmas vagyok!

De túl a partokon,
hol már pereg a hullám,
medvésedik a csúcs,
jeges:

ki súg és mit sugall?!

amíg az öntelt
hullámon sütkérezik
az Őssejt,
kit a Lét
hontalanul is felez,

s ki mégis egyetemes!

Ki súg nekünk hát
és mit sugallnak?
Mi az,
miről a Halál is hallgat?!

S rá csak legyintgetek:

útilapukkal,
pálmaággal,
játékos lombú mókusfákkal
legyintgetek,

s legyintek is,
mert lényegtelen már,
lényegtelen minden sugallat

egy árva szóra,
arra sem érdemes.

Látott a Tenger hatalmasnak ott,
s én láttam a Tengert!

Hatalmas vagyok.

Makay Ida: Hitetlen ima

Akit szerettek, s többé nem szeretnek;
Olyan az, mint vak, ki egykor látott,
Örök sötétjén gyötrőn megremeg
a fény emléke. És megkövült átok
lesz minden szépség. Nézd: a küszöbödre
ülök, világtalan. S bár rég nem hiszem,
a csodát várom. Most öld meg örökre
a fény emlékét. Vagy nyisd meg szemem.

Szabó Lőrinc: Fény

Sötét fényszórók: szemeim az eget
lengő csóvákkal ostromolják.
Föl, föl! Lent mennyi a teher, a rom!
Csík, sáv: fent suhan a fénytorony
s évezredek mérik a hosszát.

Fény, fény, sugarak! Fények vagyunk
mind: isten lelke, öröm, remény,
Óh szállni, lobogva a föld felett!
A rettenetes életet,
az örömet akarom én.

Óh élni! Szemeim sóvár tüze
a felső végtelenbe szánt:
láng habzik mindenütt: zene, szín:
az anyag titkos ablakain
az lüktet ki-be, az égi láng,

a vágy, amit én fénynek nevezek
és szentléleknek a hivő:
ő táncol bennem, ő rohan,
hasonló bimbóban az ő ereje van,
kovában, acélban is ő:

ő öntözi, belül, az anyagot,
szomja éget, éhe habzsol,
zsinórra fűzi a csillagokat,
indul s egy szívdobbanás alatt
uj világokba kapcsol.

Ő vagyok én, a képzelet:
ki törhet ellenem?
Az isten karja nyúl felém,
s ha robbanó sugarakkal az ég tetején
kószál földi szemem,

fekete nyomoromat vakító
tűzharsonákkal törve át
tízezer Nap küldi az azúr
bástyákról hozzám válaszúl
testvéri himnuszát.

Bódás János: Füst és fény

De szánandók, szegények,
kik óvatosan élnek,
s mint a füstölgő tűzhely,
spórolnak a szívükkel.
Minden nyílást bezárva
füstölnek, mint a gaz,
gőzölnek, mint a trágya.
Ellengő életük,
mely alig-alig moccan,
kitart, keserves hosszan,
s keserű és fanyar,
orrot, szemet facsar.

Úgy szép a tűz, ha lángol
s nem óvatoskodik,
de leég a porig!
Léte nem senyvedés,
füstje, korma kevés,
vívja a végtelent,
pusztítva is teremt,
s tékozlón osztja szét
a fényt, a fényt, a fényt!

Lobogó, bátor élet,
ez szép és ez igaz!
Ne füstölögjek én sem,
mint nyirkos rőzse, gaz.

Árnyékba, sutba mélyen
ne bújjak mint a gyáva:
álljak magasztos eszmék
zúgó léghuzatába!
Szelek, lázítsatok,
viharok, szítsatok,
nagy elvek, igazságok,
ti lobogtassatok!
Égjek bár gyorsan el,
lángoló csóvaként,
de míg égek, hadd ontsam
a fényt, a fényt, a fényt!

Békés Gellért: Supernova

A tépett égen csillag,
csillagban tört a fény,
már hasztalanul hívlak,
nem lesz többé enyém
csillag-dajkáló csended,
fényt lobbantó erőd.
Kiégtem én már benned
s az űrben – kergetőd –
futok csak bódult körben
s hajszollak hasztalan?
Vagy írva van felőlem,
hogy még egy napja van,
egy forradalmi fényes
teremtő robbanás:
elpusztítasz, hogy éltess,
te légy – és senki más.

Mécs László: Meteor

Egy ismeretlen ősi fényű
nagy égitestről elszakadtan
ki tudja hol keringtem eddig
s hogy hány száz fény-évet szaladtam,

amíg elértem itt a légkört
s a létem láthatóan ízzik.
A földnek fény-nyelven beszélek,
pár perc, aztán ízlik, nem ízlik:

kiégve földre hullok én is,
s küldönci pályámat betöltvén,
megtorpanok, mint túlvilági
ércekből öntött szobor-öntvény.

Tudósok jönnek vegyszerekkel,
vizsgálják ércét a szobornak,
de csődöt mond nagy kémiájuk,
fejük csóválják és morognak,

ez nem vas, nem réz, bronz, arany sem,
titokból van ez, mint az élet,
ilyet nem olvaszt vasgyár, vulkán:
ily ércet rejt az ősi Lélek.

Egy ismeretlen, ősi fényü
örök Titoktól elszakadtan,
küldöncnek jöttem s eltünök majd,
ha izenetem általadtam.

Tóth Árpád: A hold leckéje

Az ám! holdtölte újra!
A Hold a fák felett
Pofáját telifújja,
Incselkedik veled.

S az ócska szemfényvesztés
Addig csal és ragyog,
Míg újra hatni kezd, és
Közönyöd elhagyod.

Autó vesz föl – varázsból
Kovácsolt kék fogat –
S a bánatos garázsból,
A Földről, elragad.

Ki voltál? – elfelejted,
S mosollyal, réveteg,
Még őket is elejted,
A súlyos éveket!

Így szállsz a végtelenben,
Körötted semmi más,
Csak boldog égi csendben
Az irrealitás …

Míg egyszer, jaj, feleszmélsz,
És tágranyílt szemed
A roppant Hold veresréz
Korongjára mered:

Milyen csúf, vén pojáca!
Az ég sátra előtt
Miriád éve játssza
A vidám kócnyelőt.

Az arca csupa festék,
Ám jól látni, hogy a
Torz kráterek kiverték,
Mint cigányt a ragya.

Hát mért ágál? Mi végett?
Vagy mindegy már neki?
Nincsenek a kiégett
Szívnek kérdései?

Robotból – ez a sorsa –
Varázst és fényt csinál,
Mindegy, hogy bent mogorva
Jég tölti, ős homály.

Ragyogni mindhalálig –
Egy titkos hatalom
Így szabta. Majd elválik:
Lesz, nem lesz jutalom?

… Hogy eltörpül emellett
Bús, csöppnyi életed!
És lassan elröstelled
Kicsordult könnyedet.

Babits Mihály: Isten gyertyája

Engem nem tudtak eloltani:
élek és itt vagyok, itten!
Pedig nagy világ-szelek elé
emelted hős, vak, kicsi gyertyád –
mit akarsz velem, Isten?

Inog a láng már és tövig ég
bölcs, szent, konok kezeidben. –
S új szelek jönnek, fattyu-vihar,
vakarcs-poklok szégyen-fuvalma –
mit akarsz velem, Isten?

Szégyen-szél, fattyu-lehellet is
zord annak, aki mezítlen:
gyötörni tud, eloltani nem,
míg viaszom csöppig kisírom –
mit akarsz velem, Isten?

Mért tart magasra nagy tenyered?
és milyen éj vize zug lenn,
hol sisteregve kiszenvedek
ha majd kegyetlen beledobsz, hogy
körmödre ne égjek, Isten?

Reményik Sándor: Zöld csillagok

A kisvasutat befutta a hó –
Szánon jött a havasról valaki.
Éjjel, havon és holdvilágon át.
Fagy megkimélte, farkas elkerülte,
Fenyők kisérték: Isten katonái,
A rengeteg mint gyermekét ringatta:
Lélekringató fehér rengeteg.
Megérkezett frissen, vidáman.
A telefonban úgy csendül a hangja,
Mint ha sziklák közt szabad szél kacag –
Azt mondja: százszor szebbek odafenn
És óriás nagyok
És zölden, zölden,
Zölden ragyognak a csillagok!

Zöld csillagok: sziven fogott a szó.
Mióta nem nézek az égre én!
Nincs mit keresnem, nincs mit várnom onnan.
S ha egy-egy este fel-feltéved
A tekintetem révetegen mégis:
Olyan kopottak, közönségesek,
Fakók és nem-nekem-valók,
Szinehagyottak, idegenek, unottak,
Betegek, akár én, a csillagok.
És nem tudnak rajtam segitni –

Zöld csillagok: szivén fogott a szó.
Ez az egy színes szó szivén fogott.
Én Istenem, Te nagyon jól tudod:
Nem kivántam soha sokat.
Csak egy egészen kicsikét
Emberül és igazán élni.
Tebenned hinni, szeretni, remélni
S meghalni zöld
Reménység-csillagok alatt.

Weöres Sándor: Ének a határtalanról

Amikor még senkise voltam,
fény, tiszta fény,
a kígyózó patakokban
gyakran aludtam én.

Hogy majdnem valaki lettem,
kő, durva kő,
hegylejtőn jég-erezetten
hömpölygetett nagy erő.

És végül élni derültem,
láng, pőre láng,
a szerte határtalan űrben
mutatom valódi hazánk.

Király László: A madarak repülése

Jó estét, jó estét,
madarak sárga csapata.
Életem falai közül
szólítlak benneteket.
Ti fények csapata
a sötétségben!
Jó estét, gyönyörű,
értelemtelen madarai a földnek.
Elhúztok
lila városok fölött,
cementporba fulladó
városok fölött,
hol szürke
az emlékezés is.
És én kiáltok utánatok
életem láthatatlan falai közül,
melyek erősebbek
és kegyetlenebbek a láthatóknál,
mert áttetszőek, s néznem engedik
az egy-életen-kívüli világot is,
a saját-életen-túli világot,
de belépést nem engednek abba,
csak rám bocsátják
a várakozást,
jó estét, valószerűtlen
madarai a létem utáni létnek,

a nem-vagyok-már világnak,
kik nem szűntök meg velem,
mint ahogy eltűnéstek után
lesznek, kik tovább világítnak az éjszakában.
Gyönyörű madarai
az örökkévalóságnak!
Kik magatok sem vagytok
örökkévalók.
Miről hoztok hírt
fényes repülésetekkel?

föl nem fogható beszédetekkel?
Jó estét, jó estét,
madarai a létem utáni létnek.

Weöres Sándor: Az idők folyama

Az idők folyama
kiszáradt köröttem,
szélvészek rohama
megtorpant mögöttem.
Kinek képét hordtam,
tekintse, mi voltam
s íme mivé lettem.

Lám, szikkadt az ajkam,
mint az ó-kút nyáron,
lepel fekszik rajtam,
mint hó a határon,
évek fordulását,
szerencse hullását
többé sose várom.

Ó de balga voltam,
kincs után futottam,
mennyit robotoltam,
míg idejutottam:
más hazába térek
és a földi fénynek
nincs vására ottan.

Kővé vált szemeim
többé nem mozognak,
szűntelen könnyeim
lelkemből buzognak:
te irgalmas Isten,
érdemed segítsen
a vészbe-jutottnak.

Az idők folyama
kiszáradt fölöttem,
szélvészek rohama
megtorpant mögöttem.
Kristály-fény az égen,
társaid körében
világíts fölöttem.

Mindenért hála

Áprily Lajos: Menedék

S mikor völgyünkre tört az áradat
s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen,
egyetlenegy kőszikla megmaradt,
egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten.

Zelk Zoltán: Tegnap

Erdőt, hegyet, tengert, folyót,
kék cinkét, csecsemőt ha láttam,
lelkem csak mondogatta:
milyen szép az Isten!

Sík Sándor: Mint a Mátra

Állani, némán, mint a Mátra,
Nem nézni előre, se hátra.

Nem erőlködni befelé sem,
Csak bámulni a létezésen,

A parttalanban elmerülni
És úszni benne és örülni

Az egyetlen csodának: annak,
Hogy valamik, valakik v a n n a k,

És mindent köszönteni szépen,
Minden valók testvéreképpen;

Kontraktust kötni szent közönnyel,
Kánikulával, vízözönnel,

Szem-lehunyva és kar-kitártan
Felolvadni a napsugárban,

Ha jő Medárd, negyvennap ázni,
De csorgó hajjal is nótázni;

Orrszarvúként egyedül járván
Nem dideregni mégsem árván.

Mert egybering közel és távol
Szíved hullámzó ritmusával,

Amely magát némán kitárta
A mindenségnek, mint a Mátra.

József Attila: Isten

Láttam, Uram, a hegyeidet
s olyan kicsike vagyok én.
Szeretnék nagy lenni, hozzád hasonló,
hogy küszöbödre ülhessek, Uram.
Odatenném a szívemet,
de apró szívem hogy tetszene néked?
Roppant hegyeid dobogásában
elvész az ő gyönge dadogása,
mért nem tudom hát sokkal szebben,
mint a hegyek és mint a füvek,
s ágyam alatt hál meg a bánat:
szívükben szép zöld tüzek égnek,
hogy az elfáradt bogarak mind hazatalálnak, ha esteledik,
s te nyitott tenyérrel, térdig csobogó nyugalomban
ott állsz az útjuk végén –
meg nem zavarlak, én Uram,
elnézel kis virágaink fölött.

Pilinszky János: Az ember itt

Az ember itt kevés a szeretetre.
Elég, ha hálás legbelűl
ezért-azért; egyszóval mindenért.

Valójában két szó, mit ismerek,
bűn és imádság két szavát.
Az egyik hozzámtartozik.
A másik elhelyezhetetlen.

Parancs János: A látogatóhoz

Vártalak. Várlak
negyvenkét éve már.
Most végre itt vagy.
Kikészítve áll
az asztalon a bor.
Hozom a szódát.
Itt a pohár.
Ülj le!
Ne, ne szólj még!
Pihend ki magad,
s aztán figyelj,
hogy híven
számolhass be arról
az én szigorú,

távoli uramnak,
amit hallottál,
amit láttál.
Én csak arra kérlek:
mondj el mindent!
Ne hallgass el semmit!

Mondd csak el bátran:
én, a nyomorult teremtmény,
úgy élek itt a földön,
olyan kiszolgáltatottan,
olyan védtelenül,
mint az a kicsi bárány,
akit már születésekor
a vágóhídra szántak.
Éhség és szomjúság gyötör;
messzi csillagok fénye igéz,
s itt lent a porban kell,
célomat nem ismerve,
magamra hagyottan,
tévetegen botorkálnom.
Amíg időm kitelik.
Amíg az édes levegőt
újra és újra beszívhatom.
Nem tarthat
ez már sokáig.
Csontjaim csikorognak;
fogaim lazulnak,
odvasodnak,
sorra kihullnak.
Olyan vagyok én már
mint a mutató
nélküli karóra,
mint a kicsorbult,
repedt vizespohár,
amit csakhamar
a szemétre hajítanak.

Mégis jó, hogy eljöttél,
hogy itt vagy
karnyújtásnyira.
Most végre elmondhatom,
olyan boldog vagyok;
szabadon sírhatok,
panaszkodhatom,
te meghallgatod.
S közben bátorítasz.
Lefoszlik végül
a harag pecsétje,
a szégyen rólam;

felölthetem újra
ünneplő ruhám,
s lobogó fáklyával
máris indulhatok,
hogy csatlakozzam
az úton hosszan kígyózó,
távolodó menethez,
szenvedő társaimhoz,
akikkel majd
közösen zengjük:
gyönyörű ez a föld,
gyönyörű ez a viz,
gyönyörű ez a tűz,
gyönyörű ez a levegő!
ó, te Hatalmas!
gyönyörű ez a világ,
gyönyörű ez a fájó élet!

Weöres Sándor: Ima

Köszöntelek a folyók zúgásával,
a felhő-arcú hegyekkel, a hegy-forma fellegekkel,
a gong-alakú csillagokkal,
köszöntlek a szivárvánnyal, az éj minden tüzével,
és végül az ámulatos nap-ragyogással:
mind a tiéd! valamennyiben itt vagy,
akkor is, ha szenderegsz, és úgy is, ha leszállsz hozzánk váratlanúl
s a teremtmények seregének megvilágítod újra meg újra
kerek pajzsaidat, eleven mezőn és rideg mérföldköveken heverőket,
egyszerűségük örök titkában, nyíltságuk rejtelmében,
miket állandó ittlétük miatt
oly könnyen, szüntelenül feledünk.

Fazekas Lajos: Énekkel szeretlek

Énekkel szeretlek,
imával tisztellek,
    Uram.
Panaszom Hozzád szól,
s gondomban vigyázol,
    Uram.

Öröm zeng általad,
hálával áldalak,
    Uram.
Menekítsz magányból,
virrasztva vigyázol,
    Uram.

Megáldasz jó kedvvel,
s dicsérlek énekkel,
    Uram.
Múlik a dolgos nap:
– igazítsd sorsomat,
    Uram.

Rab Zsuzsa: Miatyánk

Mi Atyánk! Ki vagy a mennyekben!
    Ott vagy, igen, de jönnél egyszer le a földre,
    lépdelnél végig közöttünk, lehelne rád nyirkos
    kapuboltok szemétszaga, néznél be udvari ablakokon
    a szobákba, ahol feldöntött pálinkásüvegek közt
    egy pontra merednek az asszonyok!
Szenteltessék meg a te nedved!
    Mindenható vagy, add hát, hogy megszenteltessék
    az ember neve is. Gyarlónak, halandónak itélted,
    azért volt neki mindegy, mit cselekszik a földön.
Jöjjön el a te országod!
    De melyik az? Hiszen múlandó életünkben annyiszor
    mondták nekünk: ez a te országod, ez a te országod,
    annyiszor, jaj, annyiszor!
Legyen meg a te akaratod,
mint a mennyben, úgy itt a földön is!
    Mennynek és földnek törvénye ha egy lehetne!
    De hogy országolnánk mennyei módon a földön?
    Te segítesz? Vagy tűzesőt zúditasz megint Sodomára?
    Kiszemelted-e Lótjaidat?
A mi mindennapi kenyerünket
add meg minekünk ma!
    A napit, de mi a holnapit kívánjuk, a holnaputánit!
    Legyilkoljuk érte a földjeinket, mérget vetünk
    vadjaidnak, madaraidnak, emelünk kongó kőkockákat
    fáid zöld kontya helyébe, s majd a kenyér-meddő föld
    minket mérgez meg az itélet éjszakáján.
És bocsásd meg a mi vétkeinket,
    Honnan kezdjük a felsorolást? Az anyaméhtől?
    Futja-e életünkből végigmotyogni vétkeinknek
    fekete lajstromát? Mégis tekints, ha nagyságos
    dolgod engedi, mi apró jóságainkra is – tőled
    valók-e? vagy törettetéseinktől? Voltunk néha
    azért irgalmasak is, legyen az egy szemer
    a serpenyőben!
Miképpen mi is megbocsátunk
az ellenünk vétkezőknek!
    Ha aképpen, akkor jaj nekünk és jaj
    az ellenünk vétkezőknek! Mert mi nehezen
    bocsátunk meg, de hisz érted, e sáros földön
    nekünk nehezebb.

És ne vígy minket a kísértésbe,
    Ezek már rég nem a te kisértéseid, hiszen azok
    olyan ősiek, hogy edzettségünk megbirkózik velük.
    Nem isteni és nem ördögi kisértések ezek,
    hanem valaki langyos szívüé, aki odaférkőzött
    tüzed közé s az ördög jege közé. Alig ismerjük
    még, azért veszedelmes,
de szabadíts meg minket a gonosztól!
    Ő az, ő! Az előbbi, a langyos! Tőle szabadíts meg!
    A Gonosztól!
Mert tiéd az ország
és a hatalom és a dicsőség,
    Nem egy az ország az országlással,
    nem egy a hatalom a hatalmassággal,
    nem egy a dicső a dicsőséggel.
    Add, hogy egy legyen,
    tedd, hogy úgy legyen,
        mindörökké.
            Ámen.

Lesznai Anna: Miatyánk

(részlet)

JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD
Partja elénkbe ússzon
Útja felénk kerüljön
Mert fogytán indulásunk.

Jöjjön el a Te országod
Mert idegen az otthon
Félelmesek a falvak
A városok félnek.

Jöjjön el a Te országod
Mert fiókák kifordulnak
Kisdedek is pusztulnak
Magtalan az erdő.

Jöjjön el a Te országod,
Mert ráolvasni feledünk
Imánknak hegye tompa
Bizalmunk nem kél.

Jöjjön el a Te országod
Mert gyermekek riadnak
Kályhakuckóba bújva
Komoran lesnek Feléd.

Jöjjön el a Te országod
Jöjjön el a Te országod
Jöjjön már el a Te országod
Mert mire várjunk.

Jöjjön el a Te országod
Mert hely kell a kalásznak
Melyen magasba szökjön
Melyről kezedbe szökjön.

Jöjjön el a Te országod
Mert elvérzik a bárány
Oly legelőt epedve
Melyen nem öl füvet.

Jöjjön el a Te országod
Mert emberek és pengék
Az aratás hevéből
Hideg keresztre sírnak.

Jöjjön el a Te országod
Mert bitófákat nyújtunk
Tefeléd szűz magasba
Hogy valami elérjen.

Jöjjön el a Te országod
Koporsó kemény testem
Kopogtat rajta lelkem
Ki nem bír halni már.

Jöjjön el a Te országod
A lélek kebelemben
Megérett és megébredt
De nem tud megszületni.

Jöjjön el a Te országod
Jöjjön el a Te országod
Jöjjön már el a Te országod
Fiad fuldoklik bennem.

Vas István: A Teremtőhöz

Köszönöm, hogy megteremtettél,
Ó, Szeretet, és idetettél,
Hogy csillagok, ködök, hegyek
között ember legyek.

Köszönöm, amit látok,
A teremtett világot,
Hogy még a rossz sem céltalan,
Mindennek jelentése van.

És én is neked kincset-érő
Egy vagyok, soha-visszatérő,
S akár a férgek, vagy a szentek,
Valamit jelentek.

Meghalok, semmit nem veszítek,
Művedet meg nem semmisíted
s a mennyben vagy pokolban
Az leszek, ami voltam.

Szabó Lőrinc: Ünnep

Áldással, Uram, amiért
nékem is adtál valamit,
áldással, amiért
nemcsak szépséget s szórakozást
teremtettél, nemcsak gyönyörű
templomokat s félelmetes
pénz-szörnyeket, nemcsak ifjú
lelkesedést, friss vért, kacagó
lányokat s gyermeket – óh,
áldással, Uram, amiért
a mulandó örömök
s harcok hétköznapjai után
megteremtetted az ünnepet,
a megnyugvást,
a semmit,
aki az idő teljességében
értem is eljön
és áldott karjaiban
elringat mindörökre. Ámen.

Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség

Elmondanám ezt néked. Ha nem unnád.
Múlt éjszaka – háromkor – abbahagytam
a munkát.
Le is feküdtem. Ám a gép az agyban
zörgött tovább, kattogva-zúgva nagyban,
csak forgolódtam dühösen az ágyon,
nem jött az álom.
Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal,
százig olvasva, s mérges altatókkal.
Az, amit írtam, lázasan meredt rám.
Izgatta szívem negyven cigarettám.
Meg más egyéb is. A fekete. Minden.
Hát fölkelek, nem bánom az egészet,
sétálgatok szobámba le-föl, ingben,
köröttem a családi fészek,
a szájakon lágy, álombéli mézek,
s amint botorkálok itt, mint a részeg,
az ablakon kinézek.

Várj csak, hogy is kezdjem, hogy magyarázzam?
Te ismered a házam,
s ha emlékezni tudsz a
hálószobámra, azt is tudhatod,
milyen szegényes, elhagyott
ilyenkor innen a Logodi-utca,
ahol lakom.
Tárt otthonokba látsz az ablakon.

Az emberek feldöntve és vakon,
vízszintesen feküsznek,
s megforduló szemük kancsintva néz szét
ködébe csalfán csillogó eszüknek,
mert a mindennapos agyvérszegénység
borult reájuk.
Mellettük a cipőjük, a ruhájuk,
s ők a szobába zárva, mint dobozba,
melyet ébren szépítnek álmodozva,
de – mondhatom – ha így reá meredhetsz,
minden lakás olyan, akár a ketrec.
Egy keltőóra átketyeg a csöndből,
sántítva baktat, nyomban felcsörömpöl,
és az alvóra szól a
harsány riasztó: „ébredj a valóra.”
A ház is alszik, holtan és bután,
mint majd száz év után,
ha összeomlik, gyom virít alóla,
s nem sejti senki róla,
hogy otthonunk volt-e vagy állat óla.

De fönn, barátom, ott fönn a derűs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség,
reszketve és szilárdul, mint a hűség.
Az égbolt,
egészen úgy, mint hajdanába rég volt,
mint az anyám paplanja, az a kék folt,
mint a vízfesték, mely irkámra szétfolyt,
s a csillagok
lélekző lelke csöndesen ragyog
a langyos őszi
éjjelbe, mely a hideget előzi,
kimondhatatlan messze s odaát,
ők, akik nézték Hannibál hadát
s most néznek engem, aki ide estem
és állok egy ablakba, Budapesten.
Én nem tudom, mi történt vélem akkor,
de úgy rémlett, egy szárny suhant felettem,
s felém hajolt az, amit eltemettem
rég, a gyerekkor.

Olyan sokáig
bámultam az égbolt gazdag csodáit,
hogy már pirkadt is keleten, s a szélben
a csillagok szikrázva, észrevétlen
meg-meglibegtek, és távolba roppant
fénycsóva lobbant,
egy mennyei kastély kapuja tárult,
körötte láng gyúlt,
valami rebbent,
oszolni kezdett a vendégsereg fent,
a hajnali homály mély
árnyékai közé lengett a báléj,
künn az előcsarnok fényárban úszott,
a házigazda a lépcsőn búcsúzott,
előkelő úr, az ég óriása,
a bálterem hatalmas glóriása,
s mozgás, riadt csilingelés, csodás,
halk női suttogás,
mint amikor már vége van a bálnak,
s a kapusok kocsikért kiabálnak.

Egy csipkefátyol
látszott, amint a távol
homályból
gyémántosan aláfoly,
egy messze kéklő,
pazar belépő,
melyet magára ölt egy drága, szép nő,
és rajt egy ékkő

behintve fénnyel ezt a tiszta békét,
a halovány ég túlvilági kékét,
vagy tán egy angyal, aki szűzi
szép mozdulattal csillogó fejékét
hajába tűzi,
és az álomnál csendesebben
egy arra ringó
könnyűcske hintó
mélyébe lebben,
s tovább robog kacér mosollyal ebben,
aztán amíg vad paripái futnak
a farsangosan lángoló Tejutnak,
arany konfetti-záporába sok száz
batár között, patkójuk fölsziporkáz.

Szájtátva álltam,
s a boldogságtól föl-fölkiabáltam,
az égbe bál van, minden este bál van,
és most világolt föl értelme ennek
a régi, nagy titoknak, hogy a mennynek
tündérei hajnalba hazamennek
fényes körútjain a végtelennek.

Virradtig
maradtam így és csak bámultam addig.
Egyszerre szóltam: hát te mit kerestél
ezen a földön, mily kopott regéket,
miféle ringyók rabságába estél,
mily kézirat volt fontosabb tenéked,
hogy annyi nyár múlt, annyi sok deres tél
és annyi rest éj,
s csak most tűnik szemedbe ez az estély?

Ötven,
jaj, ötven éve – szívem visszadöbben –
halottjaim is itt-ott, egyre többen –
már ötven éve tündököl fölöttem
ez a sok élő, fényes égi szomszéd,
ki látja, hogy könnyem mint morzsolom szét.
Szóval bevallom néked, megtörötten
földig hajoltam, s mindezt megköszöntem.

Nézd csak, tudom, hogy nincsen mibe hinnem,
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen,
de pattanó szívem feszítve húrnak
dalolni kezdtem ekkor az azúrnak,
annak, kiről nem tudja senki, hol van,
annak, kit nem lelek se most, se holtan.
Bizony ma már, hogy izmaim lazulnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,

hol lelkek és göröngyök közt botoltam,
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak
vendége voltam.

Puszta Sándor: Fölajánlás

tieid
az el nem mondott imák
becsukott szemű sóhajaim
gyermekkorom hitébe halt Tamás
alázatom tipegése
a bennem tárult kamasz csodálkozás

tied legbelső jobbik énem
énekem és rettegésem
szégyenem e rubint ékem
virágaim madaraim tied az első karikám
a nyáresti boldog fogócska

az is aki vagyok
s aki még nem vagyok
s aki lehettem volna

Túrmezei Erzsébet: Ha nem teszek semmit sem

Betegeinknek

Most nem sietek,
most nem rohanok,
most nem tervezek,
most nem akarok,
most nem teszek semmit sem,
csak engedem, hogy szeressen az Isten.

Most megnyugoszom,
most elpihenek
békén, szabadon,
mint gyenge gyerek,
és nem teszek semmit sem,
csak engedem, hogy szeressen az Isten.

S míg ölel a fény
és ölel a csend,
és árad belém,
és újjáteremt,
míg nem teszek semmit sem,
csak engedem, hogy szeressen az Isten,

új gyümölcs terem,
másoknak terem,
érik csendesen
erő, győzelem …
ha nem teszek semmit sem,
csak engedem, hogy szeressen az Isten.

Keresztury Dezső: Sokszor

Sokszor nem tudtam, mi derül
ki végre sok titok közül
meglepetésül;
valóság lesz a képzelet,
vad csatazajra ébredek,
harcban ész nélkül;
belezuhantam, visz az ár,
mihez, mert kell, okot talál,
hogy fennmaradjon végül

a gyötrött test, mely elveti
eszméletét: nem kell neki,
mert csupa vér már;
visszaájul, vagy kirepül
a fénybe vagy alámerül,
sűrű, kövér sár
nyeli; új törvény dobja ki,
új áramokba hullani,
hol más fény, más sötét jár.

Kérdezhettem, hol is vagyok,
mit is tegyek, mire a sok
esély, hisz látni
néhány lépésre ha tudok,
sodrások, labirintusok
szédületében bármi
várhat, kő, iszap, parti rét,
s rámveti háló-végzetét
angyal, ördög, akárki.

Sokszor éreztem: vége van,
megölnek, elvesztem magam,
s mindig túléltem;
sokszor éreztem: eltűnök,
s a nap mindújra kisütött,
valaki lenyúlt értem;
mindig úr lett a vadakon
valami nagyobb hatalom,
s elfértem tenyerében.

Lator László: Váratlan kegyelem

Honnan ez a tündöklő izenet,
a ritkuló földön váratlanul
fellobbant kegyelem?
Egy szál jegenye éles rajza félig
a halvány hegy kiterjedéstelen
lapján, félig a már lombtalan égen.
Vagy szívünk félhomályos falain
az erek törékeny mintázatán
földerengő jelek.
A szemhéj narancssárga éjjelében
a hús homályos sejtelmeiből
már-már testté sűrűdő látomás:
egy töredezett arc megsajduló
káprázatában ó, micsoda évek
zúdulnak feledékeny sejtjeinkre,
nevezhetetlen érzések sötét
villámait lobbantva benső
égboltunk fényérzékeny anyagában.
Vagy egy ház megroskadt oromzata
fölött az ég világos lüktetése:
egy tömböt, egy formát kivág
az egynemű létezés anyagából
emlékeinkbe rögződő pecsétül.
És hangok is egy még meg nem szilárdult
világ morajló katlanaiból,
egy tenger habzó visszaáradása
hordaléka vak barlangjain át
a mozdulatlan csönd fészke felé.

Gát István: Maradj velem

Maradj velem, ha utcák vadonában,
nyüzsgő tömegben társtalan bolyongok
és összefog mindenki ellenem,
bűn buktatóin ne botoljék lábam,
védőn, mint vándort ráborúló lombok,
takarj be s fordítsd befelé szemem.

Maradj velem s kísértetes magányom
rémségeit rámzúdúlni ne engedd,
nincs hajladozóbb nádszál kívülem
s ha lelkem tépelődve sok talányon
testem törékeny cserepében szenved:
szép szavaidra nyisd meg a fülem.

Maradj velem, ha uttalan utakra
terel a képzelet vad vágtatása,
ha nyugtalan szív tétován vezet
s kalandok fényei után kutatva
nyugalma sirját esztelenűl ássa:
tedd homlokomra hűsítő kezed.

Maradj velem, ha elragadna lázam,
fékezz, ha vérem és vágyam csihol még,
sötétre szürkit már az alkonyat,
mind mélyebbre kell magamat alázzam
s ha rossz ritmusra hamisan dalolnék:
te szólj helyettem s vedd el hangomat.

Maradj velem, ha éj sötétül kinn-benn
és benne elmerűl és semmivé lesz
dal, ifjúság, barátság, szerelem,
ha mindent elhagyok és elhagy minden:
örök szépségre s ifjúságra élessz
s maradj örökre Te, csak Te velem.

Mentes Mihály: Ó jó vagy, Uram …

(Gratias agimus Tibi propter magnam gloriam Tuam)

Ó jó vagy, Uram: kincses gazdagságod,
Mint telt medence hűs vize, kiárad.
Lelkemre ömlik, fürészt kegyelemben,
Áldott magadban, csoda-életedben.
S hogy irigyek, gonoszok meg ne lássák,
Titokban adod magad-áradását.
S mig sajnálnak, milyen koldus vagyok:
Lelkemen fényes koronád ragyog.

Ó de nem azért áldalak, Uram,
Nem ezért mondok hálát nevednek.
Ha koldus volnék csakugyan
S nem karjaidban játszó gyermek,
Ha nem várna rám más örökség,
(Szeretet, jóság, öröm, élet)
Csak koldushalál árokparton:
Ott is, akkor is dicsérnélek.
S amíg szivemben élet van még
És értelmemben gondolat,
S amig ajkam dadogni tudna,
Én egyre-egyre hálát adnék
Azért, hogy vagy, Uram.

Ó a szemem olyan igen gyenge,
Olyan szegény ragyogó színekben.
S szegény gyarló ember-eszem,
Akármilyen merész,
Hiába minden vakmerés,
El nem juthat a közeledbe,
Bele nem láthat csoda-titkaidba:
Porban kell kúsznia remegve.

És mégis. Ami a messze végtelenség
Titkos fényéből lelkemre sugárzik,
Feledteti, homályba vonja
A teremtés minden csodáit.
S mig nevedet szürcsöli ajkam,
Isten, e titkos csoda-nevet,
Megfényesedik a szemem,
Mert a te neved, Istenem,
Csorgatott méznél édesebb.

Köszönöm, Uram, hogy vagy. Ezt köszönöm.
Ó van-e más lét ilyen csodás,
Ilyen egész, ilyen teljes, ilyen valóság?
Minden más csupa hervadás.
Millió évek múlnak. Sirba szállnak
Gőgös hegyek, viharzó tengerek.
És összeomlik a föld is, melynek
Nyögésétől az ember megremeg.
Népek pusztulnak, tudományok vesznek;
Folytonos halál a történelem.
Nincs más lét, – minden elmulás –
Egy van csak. Te vagy, Istenem.

Köszönöm, Neked, hogy vagy, Uram.
Hogy több vagy, más vagy, mint az ember:
Hogy bele nem lát titkaidba
Senki fia soha földi szemmel.
Hogy gőgös emberi eszünk
A porból, sárból nem ér föl Hozzád,
Hogy a bölcsek, tudósok látócsövének
Meg nem mutatod fölséges Orcád.
Köszönöm azt, hogy roppant Magad
Nem fér bele csöpp ember-eszembe.
Köszönöm minden titkodat,
Amelyet a gőg megtagad,
Amely előtt a hit térdel remegve.

Ó milyen jó, hogy nem vagy ember
És nem vagy ég és föld se vagy
És hogy Neked minden kicsiny, kevés,
Ami számunkra roppant szörnyű nagy.
Nem vagy virág, nem vagy hegyóriás,
Nem vagy haragos zúgó tenger.
Több vagy és más vagy, mint minden,
Ami van, amit megért az ember.

Hálát adok Neked azért, ami a legnagyobb,
Amiről szólni is méltatlan vagyok,
Mit csak térdelő alázattal
Merek dadogó ajkamra venni:
Hogy Tehozzád mérhető senki, semmi
Sem földön, sem az égben nincsen.
Köszönöm, Uram, hogy meg nem érthetünk,
Mert Te vagy az Isten.

Berda József: Csobánka

Mint a völgyből fölzengő
szelíd harangszó, úgy cseng
a neved: Csobánka.
Pilisvörösvár felé menet
pillantottam meg, szegény halandó,
a tündéri völgyet, melyben úgy
fekszel éppen, mint mély bölcsőben
a mosolygó kisded, s egyre ámultam
a szemet-vidító panorámán … Akár
az izzó réz, oly vörös volt, oly
pazarul csillogott a lebukó
nap fényében az Oszoly, a
Kiskevély s háttérben a nyakas Csikóvár! –
Egész napon át csak sziklás és erdős
hegyeid között barangoltam, élvezvén
az éles levegőt, mint az elszánt turista,
tiroli nadrágban, meztelen térddel,
hogy legyen mit pirosra csókolnia
rajtam a duhaj szeleknek.
S ez istennel teli bolyongások közepette
arra gondoltam sajgó fájdalommal:
be boldog volnék, ha itt élhetnék, mint
vidám remete s végül itt halnék meg,
s a domboldali öreg temetőben fejfa
jelezné: milyen derűvel áldott teremtés volt,
míg e tájban fürdött teste és lelke
az alant aluvónak.

Fodor József: Erdők

I.

Újdonatúj ezüst hajtással a fenyők
Mint millió gyertyával águk tetején,
Tömjéneznek és zúgnak. Milyen istentisztelet
Ez! A föld fogadalmi ünnepe
Az Ég színe előtt: hogy bármilyen
Hitvány az ember: a föld hű marad
Magához. Ezért a bús tüntetés.
Fehér lángokkal ahogy fölfelé megyen
A fák menete, mint oltár felé,
A hegynek: – S nem hegy ez! De esküvő
Felindultságban, lázas, hittevő
Homlokkal, Isten felé kinyúlón, maga
A Föld felemelkedik!

II.

Sűrű és rémítő, zöld és zavart
Fényben, hol az erdő polgárai,
Beborítva a dohban, egészségesen
Lélegzenek: zúg és borong a mélység –
S jajongva néha dőlt törzsei zaja
Kidördül, mint a mély mély tengerek
Zsákmányló harcából felszínre szökkent,
Vészt áruló hal. De vén morajuk,
Mint szálló felhők, surramló vizek,
Még mélyítik a természet-egyetem
Csöndjét: melynek egy-örök ütemét
Szövi, ha felleg dördül, föld hasad –
Vagy hő és csöndes nyári délután
Örvénylik: s illattelt árjaiban
Lehulló lomb kéjesen fuldokol,
Gőzös erdőn, hol meg sem moccan a világ
És a csöndben bogár bogárra hal.

Fodor András: Zsoltár

Igen, tudom, az orgonát
szétroncsolta a háború.
Nem nézem meg, mi lett belőle.
Hadd szóljon bennem úgy, ahogy rég:
    hullámzó, kettős billentyűsorok,
fogantyuk porcelán gombái mellett
    jobbra – balra
        ott állunk
    Pap Jóska meg én.
Felröptetve a kotta vakírását,

tulharsogva a sípok lihegését,
fujjuk a dallamot előre,
    két stiglic-torku kerub.
Hangunk meredeken vetődő szárnya közt
    lehunyt pillákkal imbolyog,
        száll
        Mesterünk feje.
Igen, tudom, a háború!
        Elakadt melle fujtatója …

        Elmentek mind a számrakók,
        a karzat kórusa.
            Szemközt,
bársonypalástját bal karjára csapva,
fehér falból nem lép ki többé
a Nagytiszteletű …

De mi csak fujjuk rendületlen,
csikaró szesz gőzében állva,
szövetkezeti irodában,
kopár bútorok ijedt zavarában, –
volt urasági udvar
    homokjában tipródó lábak,
    csuromviz ingek,
    goromba vállak,
    egy-nyári táncok
        csörgése fölött.

Fujjuk, hogy amit akkor
két harsány hang zenéje
egymást röpítő szárnyon irt
        az égre,
lantban, hegedűben,
cimbalmi zengésben
        Magasztaltassék!

József Attila: Csöndes estéli zsoltár

Ó, Uram, nem bírom rímbe kovácsolni dicsőségedet.
Egyszerű ajakkal mondom zsoltáromat.
De ha nem akarod, ne hallgasd meg szavam.
Tudom, hogy zöldel a fű, de nem értem,
    minek zöldel, meg kinek zöldel.
Érzem, hogy szeretek, de nem tudom, kinek a száját
    fogja megégetni a szám.
Hallom, hogy fú a szél, de nem tudom, minek fú, mikor
    én szomorú vagyok.
De ne figyelmezz szavamra, ha nem tetszik Neked.

Csak egyszerűen, primitíven szeretném most Neked

elmondani, hogy én is vagyok
    és itt vagyok és csodállak, de nem értelek.
Mert Neked nincs szükséged a mi csudálásunkra,
    meg zsoltárolásunkra.
Mert sértik füledet talán a zajos és örökös könyörgések.
Mert mást se tudunk, könyörögni, meg alázkodni,
    meg kérni.

Egyszerű rabszolgád vagyok, akit odaajándékozhatsz
    a Pokolnak is.
Határtalan a birodalmad és hatalmas vagy meg erős,
    meg örök.
Ó, Uram, ajándékozz meg csekélyke magammal engem.
De ha nem akarod, ne hallgasd meg szavam.

Babits Mihály: Zsoltár gyermekhangra

Az Úristen őriz engem
mert az ő zászlóját zengem,

Ő az Áldás, Ő a Béke
nem a harcok istensége.

Ő nem az a véres Isten:
az a véres Isten nincsen.

Kard ha csörren, vér ha csobban,
csak az ember vétkes abban.

Az Úristen örök áldás,
csira, élet és virágzás.

Nagy, süket és szent nyugalma
háborúnkat meg se hallja.

Csöndes ő míg mi viharzunk
békéjét nem bántja harcunk:

Az Úristen őriz engem,
mert az Ő országát zengem.

Az Ő országát, a Békét,
harcainkra süketségét.

Néha átokkal panaszlom
de Ő így szól: »Nem haragszom!«

Néha rángatom, cibálom: –
tudja hogy csak őt kivánom.

Az is kedvesebb számára,
mint a közömbös imája.

Az Úristen őriz engem
mert az Ő zászlóját zengem.

Hogy daloljak más éneket,
mint amit Ő ajkamra tett?

Tőle, Hozzá minden átkom:
hang vagyok az Ő szájában.

Lázas hang talán magában:
kell a szent Harmóniában.

S kell, hogy az Úr áldja, védje
aki azt énekli: Béke.

Babits Mihály: Zsoltár férfihangra

Consolatio mystica

Tudod hogy érted történnek mindenek – mit busulsz?
A csillagok örök forgása néked forog
és hozzád szól, rád tartozik, érted van minden dolog
a te bűnös lelkedért.

Ó hidd el nékem, benned a Cél és nálad a Kulcs
Madárka tolla se hull ki, – ég se zeng, – föld se remeg,
hogy az Isten rád ne gondolna. Az Istent sem értheti meg,
aki téged meg nem ért.

Mert kedvedért alkotott mennyet és földet és tengereket,
hogy benned teljesedjenek; – s korok történetét
szerezte meséskönyvedül, – s napba mártotta ecsetét,
hogy kifesse lelkedet.

Kinek színezte a hajnalt, az alkonyt, az emberek arcát? Mind teneked!
És kinek kevert sorsokat és örömet és bánatot,
hogy gazdag legyen a lelked? És kinek adott
annyi bús szerelmeket,

szerelmek bűnét és gyászát? s hogy bűn és gyász egysúlyu legyen,
eleve elosztott számodra szépen derüt és borút,
sorsot és véletlent, világ nyomorát, ínséget, háborút,
mindent a lelkedre mért

öltöny gyanánt: úgy van! eónok zúgtak, tengerek száradtak, hogy a lelked: legyen
császárok vétkeztek, seregek törtek, hogy megkapd azt a bút,
amit meg kellett kapnod, és világok vihara fútt
a te bűnös lelkedért!

Mert ne gondold hogy annyi vagy, amennyi látszol magadnak,
mert mint látásodból kinőtt szemed és homlokod, úgy nagyobb
részed énedből, s nem ismered föl sorsod és csillagod
tükörében magadat,

és nem sejted hogy véletleneid belőled fakadnak,
és nem tudod hogy messze Napokban tennen erőd
ráng és a planéták félrehajlítják pályád előtt
az adamant rudakat.

Tompa László: Leszámolás elveszett napokkal

Oh, mennyi vágyam volt, mely arra várt,
Hogy beváltódjék egy-egy szép csodára,
Míg én tétován – kivált egyre várva – –
Gurulni hagytam napjaim sorát.

El is gurultak, szélhajtotta labdák,
Oda, ahol egy nagy világszemétdomb
Minden romlandót elnyel, szerteszét bont,
Hogy soha vissza ne kapja alakját.

Most velük vesz sok megzavart, merész
Embermegváltó tervem, álmom, eszmém – –
Mégsem jajongok annyi enyém vesztén.

Sőt érzem: jó volt bennük hinnem, és
Ők bomlásukban is békésen áldják
A teremtés nagy, szüntelen csodáját – –

Károlyi Amy: Hit

Bizonyosabb nekem a repülő koffer
mint a fizika tételei
valóságosabb Mária mennybemenetele
mint a nők egyenjogúsága
az én hitem ott végződik
ahol a brosúrák elkezdődnek
az én hitem ott kezdődik
ahol Lázár felkel és jár

Csorba Győző: A prédikátor könyve

Salamon hát minden hiúság?
Ez ám a nagy dolog: ilyen
szemmel nézni virágra égre
feleségedre lányaidra
nők mellére hazára versre
és hinni bennük hinni mégis
és a napok mézét kiszívni
és úgy hogy ne csak mint az állat
hanem érezni a csodákat
a nagyszerűség levegőjét
és mindig hogy minden hiúság –

Bede Anna: Csak a földön vannak csodák

Még hiszek abban ami nincs.
Még hiszek abban ami jó.
Hogy betéved és elvarázsol
váratlan a nem-várható.

Az üstököst műszerek mérik
a mérhetetlen téren át.
Az eget képletekbe fogták.
Csak a földön vannak csodák.

Ki faragta a tornyos oltárt,
e rothadáson – diadalt?
Milyen nyelvet beszélt? Mit érzett?
Kit ölelt? Mit hitt? Mit akart?

Már pora sincs, de él az álma:
gótikus templom-ív ragyog,
s engem visznek új áhitatba
a mozdulatlan angyalok.

Csoóri Sándor: Rejtsétek el a csodát

Olyan meztelen minden s olyan kiszámított.
Rejtsétek el a csodát, hogy megszeressem!
Mint háromszög-fejű sáskák, idegesen
fölzabálják a világot a magyarázatok.

Nem kapok szívdobogást már semmitől sem.
Úgy nézem meg az égbontó csodákat,
mint zsákruhás nőt, labdázó elefántot,
türelmetlenül, dúltan, ideiglenesen

s egy őrültet keresek magamban folyton,
gépeknek,
földrészeknek beszélő szentferencet:
gyógyíthatatlan szájú rajongót, ki szenved,
ha nincs veszélyes titka s kivédhetetlen álma,
mert így reménye sincs – zuhog csak rá a nap,
mint lenyűgözött fűre, ijesztő kőpofákra.

Jékely Zoltán: Csillagnézés

Bizony, fiam emlékszem még a korra,
így néztem én is, mint te, csillagot!
Meredtem égő mennyei bokorra,
s éreztem ezt a furcsa illatot.

Toronyban, dombon titkok fojtogattak,
Nyaklottan, míg lélegzetem elállt.
De bámulásim egyszer elmaradtak –
Talán mikor lelkednek adtam át.

Itt az idődd, most bámulj és csodálkozz!
Semmise dőlt el és nem végleges.
Ésszel-szívvel törj messzebb a csodákhoz,
Égen-földön ős titkot fejtegess!

Csukás István: Mikor a költők

Mikor a költők bülbül – (lásd: csalogány-)
hangon énekeltek, rizst aratott anyám,
térdig a vízben állva. Mért mond imát
mégis, nyomkodva térdében a reumát?
E költők helyett lehajtom a fejem.
„Köszönöm, hogy megtartottál minket, Istenem!”

Nagy Gáspár: Te Deum

Te Deum laudamus …
e csöppnyi falvak népe
csöppnyi templomokban
haranglábakban
idegyűlvén letérdel
Téged Uram dicsérünk …

– szorítás nélkül ne roppanjunk a csendbe –
– mostohább kő már ne hulljon szájra szemre –
– házainkat így tartsd meg kifosztott síri rendben –
– hajunk lengjen csak tovább kötözzék fenyvesekre –

e csöppnyi falvak népe
csöppnyi templomokban
haranglábakban föláll
hazaindul
s visszhangozzák a léptek:
Ne hagyj soha szégyent érnem!
Ne hagyj soha szégyent érnem!

Nagy Méda: Még a porba rótt lépés is …

Miként a dolgok létezésükkel dicsérnek
én csöndes életemmel és szavaimmal.
Bár tudom: a fű halovány zöldje,
    a jegenye kinyúlt dereka,
a lepke könnyed tánca, a tulipán égő vöröse
    és a liliom holt fehére,
több dicséret neked, mert formájában tökéletes.
    Kezed hibátlan alkotását dicséri a bogár is
vagy a zajtalanul tovacsúszó kígyó,
    a felhő elsodort hóköpenye,
a szellő mozgása, a hegy hallgatása,
    a gyereknevetés, a falra kúszott fény,
még a porba rótt lépés is, melyet
    az omló anyag betemet,
tökéletesebben dicsér, tudom, mint merev szavaim.

Mégis, ne vesd el őket, inkább a tenyeredre vedd,
    melengesd, mint fészek a hazatérő madarat,
mert egyre fejlődve, nőve, általad és benned
    akar tökéletesebb lenni, Isten.

Garai Gábor: „Én lelkem mire csüggedsz el”

„Mert úgy megtartasz nappal,
Hogy éjjel vígsággal
Dícséreteket éneklek
Néked, erős őrizőmnek.”
(Szenci Molnár Albert: XLII. zsoltár)

A jereváni kézirat-múzeumban
Ezerötszáz éves kódexek után
Majd sorban mindegyre fiatalabb
De kézírásos festett-iniciálés
Papír-vékony elnyűhetetlen
Kecskebőrre rajzolt ó kötetek mögött
végre nyomtatott könyv következik
Tótfalusi Kis Miklós munkája persze
Gömbölydeden szimmetrikus örmény
Betükkel Megrendelésre készítette
Nyilvánvalóan 1680–90

Táján Vallásos könyv az biztos
Fogalmam sincs róla miről szól
De idézhetné név szerint akár
Molnár Albertet hiszen mióta
Az eszét tudta tudhatta kivülről
„Taníts meg azért minket kegyelmesen,
Hogy rövid voltát életünknek értsük” –
Vagy bizakodva mert hiszen elkellett
A bizakodás mindenkor e tájon
„Mindegy hetven esztendei idő,
Hogyha több, tehát nyolcvan esztendő” –
Vagy még reménykedőbben
Mert sejthette hogy itt a Kaukázus
Ege alatt százhúsz évig is elélnek
Emberek S bár nem Péter nevelte
Egyházukat föl csupán Tadeus
De hát igazán nem ez volt a lényeg
Ivadékaikat föltáplálni erőben
Férfi dolguk volt s asszony-dolguk is
Akárcsak Transsylvániában

Idézhette volna s talán idézte is
„Mégis úgy megtartasz nappal,
Hogy éjjel vígsággal
Dícséretet éneklek
Néked” –

Sík Sándor: Te Deum

Téged Isten dicsérlek
és hálát adok mindenért.

Hogy megvolt mindig a mindennapim
és nem gyűjtöttem másnapra valót,
    hála legyen.

Hogy mindig jutott két garasom adni,
és magamnak nem kellett kéregetnem,
    hála legyen.

Hogy értenem adatott másokat,
és nem kellett sírnom, hogy megértsenek,
    hála legyen.

Hogy a sírókkal sírni jól esett,
és nem nevettem minden nevetővel,
    hála legyen.

Hogy megmutattál mindent, ami szép,
és megmutattál mindent, ami rút,
    hála legyen.

Hogy boldoggá tett minden, ami szép,
és ami rút, nem tett boldogtalanná,
    hála legyen.

Hogy sohasem féltem a szeretettől
és szerethettem, akik nem szerettek,
    hála legyen.

Hogy akik szerettek, szépen szerettek,
és hogy nem kellett nem szépen szeretnem,
    hála legyen.

Hogy amim nem volt, nem kívántam,
és sohasem volt elég, aki voltam,
    hála legyen.

Hogy ember lehettem akkor is,
mikor az emberek nem akartak emberek lenni,
    hála legyen.

Hogy megtarthattam a hitet,
és megfuthattam a kicsik futását,
és futva futhatok az Érkező elé,
s tán nem kell a városba mennem
a lámpásomba olajért,
    hála legyen!

Hogy tegnap azt mondhattam: úgy legyen!
és ma is kiálthatom: úgy legyen!
és holnap és holnapután és azután is
akarom énekelni: úgy legyen! –
    hála legyen, Uram!
    hála legyen!

Füst Milán: Zsoltár

Zenét és nyugalmat, lágy arcú gyermekeket,
Munkát, amely boldogít s nőt, aki szeret,
Megadod majd, megadod máskor …

Most megtörtén s hajadonfővel állok Eléd
S ahogy teremtettél, búskomor tekintetemmel, –
Gondjaim terhén merengek, – barna hajam eső veri
S feléd tárom ki két karom …

S kiáltanék a mélységből, hogy halld szavam …
De megismersz-e még?
Vagy elfeledtél, nem szeretsz s már jó kezed
Elnehezült szivemre többé nem teszed?
S már lázas felhőid közt sincs lakásod
S hiába várom onnan késő jeladásod? …

Ki teremtettél s megátkoztál,
Ki megcsókoltál és eltaszitottál,
Uram, én nem tudok már szólani Hozzád!
Néma lettem én s a szívem nem talál.

De majd! az idők végével talán, ha dolgom itt letelt
S ha szólítasz s megkérdezed majd tőlem: „miért fiam s hogyan?”
S e hangra, mint a gyermek, felfigyel az alélt fájdalom s e szózatod
Majd húnyt szememből ismét előcsalja régi könnyeim,
Hogy ami néma már, – hová tünt, nem tudom, de érzem, él, –
Az esengés Uram … mivoltod nagy fényétől új életre kél:
Oh akkor felmutatom majd előtted tört szivem …
… Mi más valék, mint esengés? Hisz abból gyúrt kezed
És nem szerettem senkit s voltam átkozott, akit az emberszív kivet…
Taníts meg rá, hogy újra áldjalak
S feledjem el, hogy nem találtalak …
Oh add, hogy elfeledjem ezt az életet!

Major Zala Lajos: A megigazulás imája

Kurta élet magossága
magános öröm kurtasága
üres napok rút magánya
lélekcsendnek szép magánya
nyiss kaput szívem?
csukj ajtót szívem?
vetkőztess le szomorúság ruhájából
öltöztess fel boldogok ruhájába
ó ti Titkok
mit kisérgettek engem?
fejem a Keresés
szivem a Vállalás
lelkem az Elérés
reményem Tudomány
hitem meg Bennetek
kivül pillantsak?
belül maradjak?
nyitott-fényű nap
zárak nélkül
zárulj körém
ó irgalom

ha időm lenne e szavakat
mindennap elmondani
nap nap után megigazulnék ámen

Határ Győző: Minden-reggeli áldás

Isten ha vagy irgalmazton-irgalmazz
az Irgalmatlannak ki-hol-ha van
le-rárohanva torpanj meg előtte –
szörnyet ne haljon a Boldogtalan

legyen zsibbadt maradton-maradása
amerre festett képed elhalad
úgy legyen annál béna megállása
hogy lássa te sújtó irgalmadat

terjeszd ki jóságodat a Rontóra
áraszd ki mennyed súlyos melegét
hamu-hintőbe rongya-szaggatóba
ne fogadd el: legyen ingyen elég

ne ahogy szeretné – lakolton-lakolva –
semmizd ki poklából: ne lelne mást
köténved előtt is csak a jóelőre
odalökött teljes feloldozást

nyelve-görcse-imája-füstje felfele
szálljon úgy amint nem illeti meg
belekiált: puszta visszakiáltson
add magad mint még soha senkinek

add nagy tisztességed a Sivalkodónak
verd ki kezéből a mérget a kést
talpán velőkig érezten-érezzen
pajzsodon feltartó gondviselést

Bartalis János: Mondd el …

Minden nap,
minden órában,
minden évszakban –
mondd el.

Mondd el
a növő vetésben,
amely lobog.
Mondd el
a virágzó fában,
amely felett
nászindulóját zengi
egy méhe-család.
Mondd el
a kicsi forrásban,
amely a tengerek felé siet.

Mondd el
a szélben, az esőben, a viharban,
amely fákat dönt
és hegyeket omlaszt.

Mondd el
a napsugárban,
amely rozsot és búzát érlel
és kenyeret ád az emberek
asztalára.
Mondd el a pacsirta dalában,
amely végig kísér
az úton.

Mondd el
a hajnal fényében,
amely felcsap,
mint tűzcsóva
a hegyek csipkéjén.

Mondd el
a reggelben,
mondd el
az estében,
mondd el
az éjszakában,
levelek álmában,
mondd el
a csillagok milliárdjai közt,
mondd el
a vizek zúgásában.

Mondd el
szíved verésében,
szavad ritmusában.
Mondd el
a győzelemben,
mondd el
a letörésben,
mondd el
a le nem törő
emberi erőben,
a kicsi fűszálban,
a hó alatt alvó csírában –
Mindenben mondd el.

A kasza húzásában,
a gépek kattogásában,
a sarló nyisszenésében,
a gyárak dudájában –
mondd el.
A gyalu harsogásában,
a kalapács csengésében,
a toll botladozásában
– napi munkádban –
mindenben mondd el.

Mondd el,
ami oly egyszerű,
oly magától értetődő,
oly természetes,
mint a virág,
mint a kőszikla,
mint a fa,
mint a madárhang,
mint az emberi beszéd
és mégis,
mégis oly nehezen
kimondható.

Mondd el,
Te ember! Emberek embere:
a világ szépségét,
az élet örömét,
amelyre annyiszor borul a bánat.

Mondd el,
mondd el már egyszer –
az örök kimondhatatlant.

Áprily Lajos: Útravaló

A lélek,
mikor búcsúzva bontja szárnyait,
visz magával a földről valamit.

Eszmét, melyet világra ő hozott,
virágot, melyet ő virágoztatott.

Én Istenem, én mit vigyek neked?
Nem vihetek én mást, csak verseket.

Kiválasztok pár útamra valót,
a többinél tisztábban dalolót.

S ahol ösvénnyel vár az égi rét,
zenét hallok majd, felséges zenét.

Barátom, aki már előre ment,
azt a zenét rég hallja odafent.

S ahogy azt a muzsikát hallgatom,
azt a keveset rendre hullatom.

Az a zene csak vallatja velem:
Süket sor… nem merem … ezt sem merem.

S amikor, Uram, hozzád érkezem,
könnyű kezem miatt szégyenkezem.

A választottakból csak egy maradt,
az, melyben elfogtam egy sugarad.

Az, amelyikben elmondtam neked,
hogyan szerettem drága földedet.

S szólok: Csak ennyit hoztam. Ó, Uram,
ne ítéld meg nagyon szigorúan.

Rónay György: Ajánlás

Nellinek

Most,
halálom napjaiban
mégegyszer összegyüjtöm,
amit a földön kaptam,
barátságot, szerelmet,
hűséget, örömet,
szeretetet, ragaszkodást,
szépséget, tisztaságot,
jóságot, önfeláldozást –

és egy utolsó lendülettel
fölmutatom az égnek – –

Egyetlen vagyonom –

Fogadjátok szívesen, Mennylakók.

Pilinszky János: Minden lélekzetvétel

Minden lélekzetvétel megsebez,
és leterít valahány szívverés.
Különös, hogy a tenger halhatatlan,
holott minden hulláma végitélet.

Hogyan is igazítja sorsát,
az öröklétet, Isten, a teremtés
mindörökre veszendő mezejében?

Mint a füvek lemondó élete,
mint a halandók egy-egy szívütése,
olyan lehet végülis a dicsőség,
Isten nyugalmas boldogsága.

Betűrendes név- és címjegyzék

Adamis Anna
Arra születtem ... 53
Ady Endre
A nagy Hitető ... 304
A pócsi Mária ... 331
A szép Husvét ... 398
Az Isten-kereső lárma ... 79
Az Úr érkezése ... 123
Egy kevésnyi jóságért ... 191
Ember az embertelenségben ... 169
Hiszek hitetlenül Istenben ... 87
Imádság háború után ... 83
Jóság síró vágya ... 159
Karácsony ... 379
Kis, karácsonyi ének ... 383
Krisztus-kereszt az erdőn ... 277
Krónikás ének 1918-ból ... 167
Őrizem a szemed ... 219
Szelíd, esti imádság ... 405
Ágh István
Mezei krisztus ... 281
Ágoston Julián
Főhajtás ... 415
Tavaszi könyörgés ... 336
Áprily Lajos
A csavargó a halálra gondol ... 412
Így kellett volna ... 421
Imádkozom: legyek vidám ... 246
Karácsony-est ... 253
Kérés az öregséghez ... 403
Lassú szárnyon ... 122
Menedék ... 466
Útravaló ... 497
Vándor ... 101
Babits Mihály
Ádáz kutyám ... 37
Az elbocsátott vad ... 79
Balázsolás ... 255
Cigány a siralomházban ... 137
Csillag után ... 381
Esti kérdés ... 27
Eucharistia ... 312
Húsvét előtt ... 176
Isten gyertyája ... 462
Jónás imája ... 135
Karácsonyi ének ... 382

Lelkem kiszikkadt mezején....220
Miatyánk....416
Ne ily halált, ne ily harcot!....165
Ősz és tavasz között....413
Psychoanalysis christiana....151
Vers a csirkeház mellől....171
Zsoltár férfihangra....486
Zsoltár gyermekhangra....485
Balázs Béla
Zsoltár és utóhang....115
Bálint György
Karácsony előtti vers....383
Bárdosi Németh János
Apám....201
Eszén és akaratán....214
Kepék....48
Olajfák hegyén....285
Síphang....136
Szorongó múzsa....230
Újévre, 1943....173
Bari Károly
Karácsony....385
Bartalis János
A mezők áldása....66
Ez olyan idő....170
Mondd el …....494
Bede Anna
A pusztában....93
Csak a földön vannak csodák....488
Békés Gellért
Panasz....115
Supernova....460
Bella István
Az ég falára....57
Estkáva....450
Beney Zsuzsa
Nagypéntek....285
Se nap….....273
Sírfelirat....34
Benjámin László
Emléknél többek....156
Két évtized....224
Krisztus a piacon....282
Berda József
Ápolónő....238
Csobánka....482
Diákmisén....199
Elmélkedés....142
Irgalmas szegénység....253
Meditáció....104

Szent Sebestyén százados 350
Testvér! Imigyen szólok hozzád: 98
Ujjongás 269
Utószó egy műtéthez 256
Vallomás 164
Vespera Esztergomban 367
Berde Mária
Irgalom 257
Bisztray Ádám
Harang 268
Bittei Lajos
A tűzmadár 59
Bódás János
A karácsonyi Jézushoz 396
Füst és fény 459
Bodosi György
Légy önmagad 56
Lejárt a világ 171
Origo 445
Bóka László
Intés 179
Csanád Béla
Ecce homo 189
Misztérium 57
Pieta 323
Zsoltár 136
Csanádi Imre
Dániel 349
Egy hajdani templomra 355
Kikeleti kanta 276
László király 354
Mária és Erzsébet 325
Quo vadis? 370
Csoóri Sándor
Emberek, ágak 208
Hajnali elbeszélés 263
Hogy ne legyen sötét 230
Paraszt ikon 348
Rejtsétek el a csodát 488
Tükör-csapda 229
Ünnepek után 368
Verssel vigasztal valaki 410
Csorba Győző
A prédikátor könyve 488
Alkonyodó 404
Élve már 239
Jó lenne lassan 208
Kis himnusz 423
Csuka Zoltán
Balzsam 454

Könyörgés bölcs halálért....425
Csukás István
Mikor a költők....489
Rekviem g-mollban....437
Dékány Endre
Az élet peremén....425
Devecseri Gábor
A mulandóság cáfolatául....266
Akárhogy is....26
Egry....50
Hazamegyek I. 106
Imátlan ima 268
Nem úgy van ám!....454
Dsida Jenő
Az utcaseprő....35
Az utolsó Miatyánk....415
Hálóing nélkül ….....122
Húsvéti ének az üres sziklasír mellett....434
Krisztus 281
Nagycsütörtök....396
Sírvers 272
Tekintet nélkül 75
Templomablak 51
Erdélyi József
Szeretet....106
Falu Tamás
Esti ima 271
Halottak napja 400
Holnap....248
Karácsonyeste 385
Karácsonyi ének....390
Tengernek születtem 53
Út vége 106
Farkas Árpád
Sectio Caesarea 153
Fáy Ferenc
Kánikula....447
Keresztút 295
Napraforgó 33
Rabság....86
Fazekas Lajos
Énekkel szeretlek 469
Fodor András
Antifóna 155
Apostol....139
Kegyelem 184
Pünkösd....400
San Miniato al Monte....361
Utazom éjjel....226
Világ vége 176

Zsoltár 483
Fodor József
Erdők 483
Mérlegen 159
Mind tisztábban … 185
Próféta 64
Várni és hinni 85
Füst Milán
Az igaz bíróhoz! 446
Kántorböjt 264
Magyar könyörgés 268
Öregség 407
Zsoltár 492
Galambosi László
Kívánság 447
Templom 358
Garai Gábor
„Én lelkem mire csüggedsz el” 490
Artisták 235
Betlehemi pásztor fohásza a vajúdó Máriához 326
Példázat a szeretetről 243
Gát István
Maradj velem 479
Gergely Ágnes
Fohász lámpaoltás előtt 450
Magdolna 161
Gömöri György
A végső dolgok 134
Goór Imre
Szeretünk és marakodunk 209
Görgey Gábor
Egy vacsora anatómiája 314
Epiphania 311
Falusi karácsony 389
Imhol vagyok 61
Még ma 436
Tamás 343
Gulyás Pál
Az evangélium elé 275
Búcsú az élettől 63
Ez itt a tér 452
Györe Imre
Fohász 105
Gyurkovics Tibor
Karácsony 392
Próba 274
Habán Mihály
Átlényegülés 88
Hajnal Anna
Bennem lakó … 157

Kegyelem 182
Ki vagyok én? … 231
Hajnal Gábor
Egycsapásra 444
Téli temetés 429
Harsányi Lajos
Fegyverletétel 419
Húsvéthajnali varázs 311
Nem kötök békét 188
Szent Miklós 352
Határ Győző
Az Ő szent tenyerében 37
Hűség 62
Jóisten 49
Minden-reggeli áldás 494
Hervay Gizella
Itt 34
Leltár 53
Levél helyett 214
Pieta 329
Hidas Antal
Emberek… 206
Örökké egyszemélyű 283
Horváth Elemér
Ahol Trakt aludt 27
Benedek 352
Ezen a sötét … 413
Halandó 60
Korai utazás 445
Hunyady István
Lázár védőbeszéde 343
Illyés Gyula
A gyerekekre 200
A reformáció genfi emlékműve előtt 363
A tihanyi Templom-hegyen 216
Csontvázam keresztjén 421
Doleo, ergo sum 252
Esti dal 89
Fiatalok, ti… 199
Hódolat a szigeti Zrínyinek 167
Isten vén malmai 408
Küzködöm… 40
Magamban 84
Sebesültek 237
Szívem 88
Jankovich Ferenc
A messzi fények 454
Szomjam 411
Jánosy István
Hódolat ifjúkorom költőmesterének 95

Jékely Zoltán
A csend jajszava ... 180
A hetedik nap ... 369
A Missa pro pauperibus hallgatása közben ... 76
Aki Szent György napján született ... 181
Angyalfia ... 275
Csillagnézés ... 489
Emléksorok a milánói dóm falára ... 362
Gyászvers egy messzi légikatasztrófa hírére ... 428
Imádság ... 97
Pogány imaszándék ... 361
Utolsó imádság ... 420
Zsoltár özönvíz után ... 168
József Attila
A kutya ... 80
Betlehemi királyok ... 387
Bukj föl az árból ... 190
Csöndes estéli zsoltár ... 484
Elégia ... 67
Flóra ... 217
Isten ... 99, 467
Istenem ... 123
Levegőt! ... 54
Ne légy szeles … ... 63
Nem emel föl ... 190
Juhász Ferenc
A sejtelem harangjai ... 111
Akinek szívére fújt az Isten ... 40
Babonák napja, csütörtök: amikor a legnehezebb ... 258
Egy titkos csillag faggatása árva hajnalomban, amikor sírtam ... 107
Templom Bulgáriában ... 358
Juhász Gyula
A tápai krisztus ... 277
Anna örök ... 215
Az utolsó vacsora ... 313
Béke ... 25
Betlehemes ének ... 381
Imádság a gyűlölködőkért ... 242
Karácsonyi ének ... 381
Szimpozion ... 404
Utolsó imádság ... 392
Kacsó Sándor
Advent a lágerben ... 373
Imádság ... 213
Kalász Márton
A házba vissza ... 195
Arcom vagy ... 451
Kéregminták ... 143
Mindenütt még ily falba ütközöm ... 31
Világ bárányа ... 284

Zsoltártöredékek 251
Káldi János
Hogyan fejthetné meg 30
Rába-parti elégia 71
Kálnoky László
Sorsvonal 180
Kányádi Sándor
Egy zarándok naplójából 104
Egyszer majd szép lesz minden 258
Folytonosság 356
Isten sírján 83
Rövid könyörgés kettétört hajón 146
Végül 145
Karinthy Frigyes
Az Ige így született 393
Előszó 130
Méné, tekel … 163
Karinthy Gábor
Végítélet 427
Károlyi Amy
Anti-mennyország 248
Hit 487
Szárnyas oltár 358
Kassák Lajos
A forrásnál 92
A magam kenyerén 250
Boldogság ára 212
Esti meditáció 449
Fohász a csillagokhoz 118
Innen és túl a siratófalon 264
Kegyetlen szépség 274
Keserű ital 102
Mária így szól a gonosz férfiakért 337
Ó élet 67
Úrnapja 398
Képes Géza
A téli fasor királyvárása 275
Ámen 157
Elég 231
Előszó 26
Igen de 210
Kápolna az Adria partján 363
Te vagy 228
Keresztes Ágnes
Magdolna ül a kútnál 346
Keresztury Dezső
Beszélgetés 138
Esti imádság 197
Karácsony, újesztendő 393
Kotlós templomok 368

Sokszor 478
Tanács 209
Változatok az Ember Fiáról 301
Várakozva 355
Vénen is! 407
Király László
A madarak repülése 464
Kocsis László
Dunántúli nyugalmas beszéd 135
Isten fényrendet kaszál 447
Kondor Béla
Két fohász 121
Kormos István
Leltár 133
Mozsár 93
Kosztolányi Dezső
A vad kovács 419
Februári óda 220
Hajnali részegség 474
Halotti beszéd 77
Szeptemberi áhitat 442
Kovács Gábor
Majd fúj a szél 32
Kovács István
Feltámadás 309
Kunszery Gyula
Húsvéti fák 310
Pünkösd 399
Lakatos István
Karácsony 394
Lászlóffy Aladár
Férfiak 179
Lator László
Irgalom 101
Váratlan kegyelem 479
Lesznai Anna
Miatyánk 471
Szavaim anyja 60
Major Zala Lajos
A megigazulás imája 493
Ima ablaknyitáskor 335
Megmaradási ima 90
Makay Ida
Hitetlen ima 458
Mécs László
A tékozló fiú hazatér 196
Meteor 460
Pán nem öregszik 140
Rózsafabot 401
Mentes Mihály

Ó jó vagy, Uram ... 480
Mezei András
Fogadalom ... 31
Második fohász ... 254
Ott ... 106
Példa ... 312
Ráhallás ... 132
Teljes ... 152
Nadányi Zoltán
Bocsáss meg ... 270
Nádass József
Pokol és menny közt ... 139
Nagy Gáspár
Hótalan a hegyek inge ... 385
Te Deum ... 489
Nagy László
A karácsonyfás ember ... 386
Himnusz minden időben ... 232
Tájkép magammal ... 65
Tűz ... 450
Nagy Méda
Még a porba rótt lépés is ... 490
Nagy Zoltán
A bölcsesség dala ... 423
Ha visszanézek ... 418
Sírkőre ... 145
Nemes Nagy Ágnes
A csak-jó ... 430
A tárgy fölött ... 440
Hasonlat ... 248
Kiáltva ... 118
Széndioxid ... 184
Oravecz Imre
Eototo és aholi az embertestről ... 55
Orbán Ottó
A kocsis a bakon dünnyögi ... 95
Auld Lang Syne ... 39
Félúton ... 47
Hit ... 112
Utóirat a szenvedéshez ... 411
Pákolitz István
Gyökér ... 203
Magdolna ... 346
Péter ... 339
Pálos Rozita
Éjféli könyörgés ... 120
Papp Lajos
Nyughelykeresők ... 374
Útkereszten ... 127
Parancs János

A hétköznapi ember 189
A látogatóhoz 467
A szegénységről 238
Apokaliptikus délután 248
Mégis 35
Petröczi Éva
Patrona Hungariae 329
Pilinszky János
Ahogyan csak 273
Apokrif 125
Az ember itt 467
Bár színem fekete 440
Címerem 247
Egy életen keresztül 198
Egyenes labirintus 441
Elég 36
Fokról-fokra 401
Harmadnapon 431
Hommage à Isaac Newton 157
Intelem 143
Kérdés 102
Majd elnézem 78
Metronóm 39
Mielőtt 441
Milyen felemás 47
Minden lélekzetvétel 498
Négysoros 286
Panasz 117
Találkozások 25
Puszta Sándor
Agonia humana 195
Bennünk fénylő csillag 395
Donum 185
Fohász 159
Fölajánlás 477
Tékozló fiú 196
Triptichon 286
Verőfény naplementi 448
Rab Zsuzsa
Csavargóének 240
Miatyánk 470
Vaspántok 211
Rába György
Hol volt 451
Torzó 186
Viaskodás 96
Világjárás 187
Radnóti Miklós
Erőltetett menet 437
Gyökér 182

Hetedik ecloga 226
Járkálj csak, halálraítélt 142
Két karodban 236
Lapszéli jegyzet Lukácshoz 395
Levél a hitveshez 227
Nem tudhatom … 251
Nyolcadik ecloga 174
Sem emlék, sem varázslat 271
Talán… 428
Rákos Sándor
Áldozati tábla 57
Kenyér 238
Libera nos a malo! 180
Rezignált mondóka 157
Továbbélés 257
Üzenet 26
Ratkó József
Anyámat elrágta … 137
Apám 162
Ember, fa 112
Ősz 270
Reményik Sándor
Istenarc 161
József, az ács, Istennel beszél 327
Ne ítélj 198
Zöld csillagok 463
Rezek Román
Egyszerű szonett Szűz Máriához 335
Rónay György
A hét első napján, amikor még sötét volt 305
A megfáradt Odysseus 425
A tenger, a szél, a hajó 69
Ajánlás 498
Annunciáció 324
Betlehem 374
Feketerigó 246
Ingemiscit et parturit 427
Jelenlét 25
Katedrális 357
Kettős arckép 236
Kút 254
Lábadozás 236
Mária éneke 323
Öregkor 404
Szerápion-legendák 41
Verebek 203
Rózsa Endre
Kéretlen zsoltár 88
Sárközi György
A halott katona 437

A szeretet himnusza 243
Az ismeretlen világ 40
Égi utazás 70
Ész és szív 30
Homlokomon fehér csillag 245
Jaj annak, aki egyedül marad 206
Mindhalálig 130
Parancs 133
Szépségek s fájdalmak anyasága 98
Váltott lélekkel 187
Sík Sándor
A fák, a szelíd óriások 183
A keresztúton 292
A néma Miatyánk 417
Hetven felé 402
Ments meg Uram! 187
Mint a Mátra 466
Mosolygó gyermek 205
Őszi fecske 405
Te Deum 491
XI. Stáció 294
Simándi Ágnes
Még akkor is 109
Visszatérni 195
Simon István
Gyerekkori karácsonyeste 390
Gyönyörű terhem 110
Húsvéti körmenet 397
Simon Lajos
Istenem 191
Sinka István
A fénynek átragyogni … 446
Bűnre vágyó angyal 193
Isten 186
Végy karjaidra, idő 422
Somlyó Zoltán
A szűk könyök uccán … 192
Ima az emberért 267
Papok 140
Stetka Éva
Ha… 334
Mert váltságunkhoz … 422
Szabó Lőrinc
A bazilikában zúg a harang 90
A szelíd tanítvány 81
Álarc mögül 58
Fény 458
Ima 265
Különbéke 200
Materializmus 28

Megint vas-korban 59
Misztikus hódolat 32
Párbeszéd 165
Sokat tud az én kezem 201
Szédület 82
Ünnep 473
Valami örök 31
Szabó Magda
Karácsony 389
Valóban 34
Szécsi Margit
Engesztelő 430
Fehér galambot 74
Ima az imáért 114
Szép jelen, szép csillag 97
Szertartás délen 455
Szedő Dénes
Hartyáni feszület 278
Székely László
Az én imám 114
Székely Magda
A fény 449
A hely 103
Ítélet 438
Súlytalanság 186
Zsoltár 193
Szemlér Ferenc
Könyörgés szelídségért 132
Szentgyörgyi Albert
Psalmus humanus 146
Szentmihályi Szabó Péter
Szerelmes vagyok 75
Szép Ernő
Jézus Krisztus 320
Szilágyi Domokos
Határok 426
Ragyogj 445
Szirmai Endre
Karácsony 387
Öröm 269
Takáts Gyula
A látványon túl 423
A régi pálya 36
A sümegi csodatevő Máriához 330
Élővé zöldülő 74
Értelmét szólva 357
Kimondani 50
Körmén vacog 411
Megnyitni azt is 29
Ott vagy 26

Ünnepek táján 119
Tamás Menyhért
Elölről kezdtem 185
Ma is 187
Mondd 247
Tandori Dezső
1976715/0-A kör össze akar zárulni, bárhogy 81
A damaszkuszi út 94
Toldalagi Pál
A legjobbnak találom 239
Eretnekségeim 440
Ez volna hát a szerelem? 117
Gyermekkoromban volt ilyen 391
Gyötörj csak 192
Tompa László
Leszámolás elveszett napokkal 487
Tótfalusy István
Az angyali üdvözlet 324
Karácsonyi leoninusok 388
Tóth Árpád
A hold leckéje 461
Csillag, óh messzi szerelem! 101
Esti sugárkoszorú 216
Isten oltó-kése 245
Lélektől lélekig 207
Tetemrehívás 82
Új tavaszig vagy a halálig 63
Tóth Judit
A meglevőről 272
Túrmezei Erzsébet
Ha nem teszek semmit sem 477
Tűz Tamás
Halottnézőben 431
Keresztút 287
Mózes 348
Szent István 353
Utassy József
Fény a bilincsen 94
Mindenség Déva-vára 163
Tengerlátó 456
Váci Mihály
Ave Mária 333
Betlehemes 387
Haza, Hozzád, hét hídon át 105
Mondd, kedvesem, milyen a tenger? 439
Szelíden, mint a szél 241
Vajda Endre
Pál igéjére 345
Vargha Gyula
Új özönvíz 171

Városi István
Ágoston ... 351
Vas István
A Béke-téri Krisztus ... 279
A Teremtőhöz ... 472
Aki éjszaka ment Jézushoz ... 338
Avilai Teréz intelmeiből ... 113
Gyertyaszentelői elégia ... 409
Húsvéti ének a testről ... 431
Ljubomira ... 222
Nemértett azonosulás ... 38
Óda a tegnapi asszonyokhoz ... 233
Rapszódia József Attiláról ... 144
Via Appia ... 340
Vasadi Péter
A bűn ... 194
János fejevétele ... 344
Panasz ... 433
Szavak és énekek ... 342
Új hajnal ... 453
Völgykeresők ... 322
Veress Miklós
Erdő a vadaknak ... 62
Szalmaszál ... 34
Vihar Béla
Egy eretnek esti éneke ... 262
Profán alázat tömjénfüstben ... 265
Weöres Sándor
Ars poetica ... 133
Az idők folyama ... 465
Egysoros vers ... 88
Ének a határtalanról ... 463
Ima ... 469
Mária mennybevétele ... 336
Mária siralma ... 328
Öröklét ... 426
Rongyszőnyeg ... 56
Talizmán ... 401
Vonj sugaradba ... 152
Zsoltár ... 254
Zelk Zoltán
A fonákja? Nem! A színe! ... 134
Felelj, ha vagy! ... 79
Hagyaték ... 146
Három sor ... 418
Idegen fájdalmak ... 197
Kegyelem ... 185
Mert így igaz ... 102
Mint kiscsibék ... 206
Mivégre ... 171

Tegnap.....466